

Norges Bank

Årsrapport og regnskap 2024

Norges Bank skal fremme økonomisk stabilitet og forvalte store verdier på vegne av fellesskapet

2024

Nøkkeltall

Styringsrenten var stabil på

4,5 %

gjennom 2024

Årsveksten i konsumprisindeksen var

3,1 %

i 2024

Motsyklisk kapitalbufferkrav var stabilt på

2,5 %

gjennom 2024

Markedsverdien til valutareservene var

789

milliarder kroner ved utgangen av 2024

Verdien av Statens pensjonsfond utland var

19 742

milliarder kroner ved utgangen av 2024

I 2024 steg verdien på Statens pensjonsfond utland med

3 985

milliarder kroner

Norges Banks totalresultat var

95,1

milliarder kroner i 2024

Overføring til statskassen var

30,1

milliarder kroner for 2024

I Norges Banks oppgjørssystem ble det gjennomsnittlig gjort opp betalinger for

350

milliarder kroner hver dag i 2024

Norges Bank har

1 118

ansatte fordelt på 44 nasjonaliteter

Innhold

5 Sentralbanksjefens forord

8 Årsberetninger

9 Norges Banks hovedstyre

11 Hovedstyrets årsberetning for 2024

32 Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet

34 Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitets årsberetning for 2024

47 Samfunnsansvar og bærekraft

50 Samfunn og sosiale forhold

66 Etikk, ansvarlige anskaffelser og leverandøroppfølging

70 Klima og miljø

90 Årsregnskap

91 Hovedpunkter

93 Regnskap

98 Noter

206 Beretning, vedtak og uttalelse

Sentralbanksjefens forord

Kjære lesere

Norge er en liten og åpen økonomi som påvirkes av det som skjer rundt oss. I Norges Bank skal vi være beredt til å oppfylle vårt samfunnsoppdrag, også i turbulente tider.

Etter flere år med høy prisvekst har inflasjonen avtatt mye hos flere av våre handelspartnere. Det har ført til at mange sentralbanker har satt ned styringsrentene. Også her hjemme har inflasjonen falt. Vi nærmer oss tidspunktet for å lette litt på bremsen, men det er fortsatt behov for en innstrammende pengepolitikk.

Det internasjonale aksjemarkedet har hatt en betydelig vekst, noe som har bidratt til høy avkastning både for Statens pensjonsfond utland (SPU) og Norges Banks valutareserver. Verdien av SPU økte med nær fire tusen milliarder kroner i 2024 og var ved utgangen av året 19 742 milliarder kroner. Verdien av valutareservene økte med 104 milliarder kroner til 789 milliarder kroner i 2024.

Det er usikkerhet om de økonomiske utsiktene. Det er politiske spenninger mellom land og fare for økte handelshindringer. Med et stort fond med en aksjeandel på rundt 70 prosent, må vi være forberedt på store svingninger i både avkastning og markedsverdi for Statens pensjonsfond utland. Uro internasjonalt kan også få konsekvenser for pengepolitikken og det norske finansielle systemet.

I en urolig verden er hensynet til sikkerhet og beredskap svært viktig, og Norges Bank arbeider systematisk med dette. Vi har en viktig rolle i å bidra til et effektivt og sikkert betalingssystem og samarbeider med andre myndighetsorganer, finansnæringen og med andre sentralbanker for å fremme stabilitet i finanssektoren.

I Norges Bank er vi 1 118 medarbeidere fra 44 nasjonaliteter. De fleste har arbeidsted på Bankplassen i Oslo, de øvrige på kontorene våre i London, New York og Singapore. Jeg ønsker å rette en stor takk til alle mine kolleger, som med sin høye kompetanse og sterke engasjement arbeider for at vi skal lykkes med samfunnsoppdraget.

Oslo, 25. februar 2025

Ida Wolden Bache
sentralbanksjef

Ida Wolden Bache på
pressekonferansen i november.

Årsberetninger

- 9 Norges Banks hovedstyre
- 11 Hovedstyrets årsberetning for 2024
- 32 Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet
- 34 Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitets årsberetning for 2024

Norges Banks hovedstyre

Hovedstyret består av sentralbanksjefen, de to visesentralbanksjefene og seks eksterne styremedlemmer, alle oppnevnt av Kongen i statsråd. Sentralbanksjefen er leder og visesentralbanksjefene er henholdsvis første og andre nestleder. To styremedlemmer velges i tillegg av og blant de ansatte til å delta i behandlingen av administrative saker.

Øystein Børsum, Pål Longva, Kristine Ryssdal, Hans Aasnæs, Ida Wolden Bache, Ragnhild Janbu Fresvik, Nina Udnes Tronstad, Arne Hyttnes, Mats Bay Fevolden, Thomas Ekeli og Guro Heimly.

Hovedstyret har fire saksforberedende og rådgivende utvalg som gjennom sitt arbeid skal styrke og effektivisere drøftingene i hovedstyret. Les mer om hovedstyrets medlemmer på norges-bank.no.

Hovedstyrets arbeid 2024

Hovedstyret hadde elleve møter i 2024 og behandlet 182 saker. Det er om lag samme nivå som de foregående årene. Hovedstyret har også seminarer, som benyttes til mer utdypende presentasjoner og drøfting med administrasjonen om premissene for viktige saker som vil komme på hovedstyrets agenda.

I tillegg bruker hovedstyret sine fire underutvalg til å forberede utvalgte saker som skal behandles i hovedstyret.

Saker knyttet til forvaltningen av Statens pensjonsfond utland står for om lag $\frac{2}{3}$ av tidsbruken i hovedstyret. Andelen har vært omtrent den samme siden etableringen av komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet.

11
møter i hovedstyret.

182
behandlede saker.

TABELL 1 Hovedstyrets arbeid 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Antall styremøter	20	14	14	13	11
Antall styreseminarer	4	5	6	5	5
Antall styresaker	222	228	212	218	182
Utvalgsmøter					
Revisjonsutvalget	7	11	7	6	6
Godtgjørelsesutvalget	5	7	6	6	5
Eierskapsutvalget	7	9	7	8	8
Risiko- og investeringsutvalget	10	13	13	9	11

Henrik Borchgrevink og Anna Grinaker jobber med finansiell stabilitet.

Hovedstyrets årsberetning for 2024

Innledning

Den geopolitiske situasjonen har endret seg betydelig de siste årene. Det er stor usikkerhet om utsiktene både globalt og for norsk økonomi. Det er økt risiko for omfattende handelshindringer og trusselbildet er blitt mer skjerpet. Dette har betydning for alle delene av Norges Banks ansvarsområde og har preget hovedstyrets arbeid gjennom året.

Ved utgangen av 2023 var styringsrenten 4,5 prosent. Rente har bidratt til å kjøle ned norsk økonomi og dempe den høye prisveksten. Prisveksten avtok mye gjennom 2024, men den var fortsatt over målet på 2 prosent.

Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet valgte å holde styringsrenten uendret på 4,5 prosent i 2024. Les mer om dette i [Komiteens beretning](#).

Det internasjonale aksjemarkedet steg mye gjennom året og bidro til høy avkastning både for Statens pensjonsfond utland (SPU) og Norges Banks valutareserver. I SPU økte fondets verdi med nær fire tusen milliarder kroner i 2024, og var ved utgangen av året på 19 742 milliarder kroner. Fondets verdi ble påvirket av avkastningen på investeringene, kapitaltilførsel fra staten, samt endringer i valutakurser.

Markedsverdien av den samlede aksje- og renteporteføljen i valuta-reservene var 758,2 milliarder kroner ved utgangen av 2024. Det er 103,8 milliarder kroner mer enn i 2023.

Norges Bank er i rute med å realisere ambisjonene i [Strategi 25](#). Vi utreder fremtidens betalingssystem. I november signerte Norges Bank en avtale om å delta i eurosystemets samarbeid om TARGET Instant Payment Settlement (TIPS) for reeltidsbetalinger. Hovedstyret besluttet videre i begynnelsen av 2025 å innlede formell dialog med Den europeiske sentralbanken (ECB) om deltakelse i oppgjørssystemet T2. Vår vurdering er at samarbeid med nordiske og andre europeiske sentralbanker er det beste valget for sikker og stabil drift av oppgjørssystemet i et langsiktig perspektiv.

Klima og miljø er et annet prioritert område i Strategi 25. Norges Bank Investment Management (NBIM) arbeider for at selskapene som SPU er investert i innretter seg etter Parisavtalen. I sentralbankvirksomheten er det pågående prosjekter for å øke forståelsen av effektene av klimaendringer og energiomstilling har på økonomien.

Norges Bank jobber systematisk med sikkerhet og beredskap. Prioriterte områder inkluderer kartlegging av finanssektorens betydning for nasjonal sikkerhet, helhetlig sikkerhetsrisikohåndtering, beredskap for sikkerhetspolitiske kriser og krig, samt videreføring av satsingen på cybersikkerhet. Banken har et omfattende øvelsesprogram internt og deltar på nasjonale og internasjonale øvelser. Justis- og beredskapsdepartementet har initiert

Totalforsvarsåret 2026, og Norges Bank har iverksatt flere aktiviteter for å forberede dette, inkludert styrket tverrsektorielt samarbeid og samarbeid med andre nordiske sentralbanker.

De ansatte er Norges Banks viktigste ressurs, og det jobbes systematisk for at alle medarbeidere skal trives, utfordres og ha riktig kompetanse. Årets medarbeiderundersøkelse viser at Norges Bank samlet sett har en høy score på områdene undersøkelsen dekker. Hovedstyret er fornøyd med resultatene fra årets undersøkelse og vurderer arbeidsmiljøet i Norges Bank som godt. Hovedstyret ønsker å takke de ansatte for betydelige bidrag gjennom året. Les mer om medarbeiderne i [Samfunn og sosiale forhold](#).

Statens pensjonsfond utland

Norges Bank forvalter Statens pensjonsfond utland (SPU) på vegne av Finansdepartementet. Banken skal forvalte fondet med sikte på høyest mulig avkastning over tid, innenfor de rammene som mandatet fra Finansdepartementet setter.

Investeringene i SPU hadde en avkastning på 13,1 prosent i 2024, etter en sterk oppgang i globale aksjemarkeder. Det relative resultatet var likevel svakt, med en avkastning som var 0,45 prosentpoeng lavere enn i referanseindeksen. Hovedstyret legger vekt på å vurdere resultatene over tid, og er tilfreds med at avkastningen over tid har vært høyere enn avkastningen på fondets referanseindeks.

Fondets verdi økte med nær fire tusen milliarder kroner i 2024, til 19 742 milliarder kroner. Investeringene var ved utgangen av året fordelt med 71,4 prosent i aksjer, 26,6 prosent i rentepapirer, 1,8 prosent i unotert eiendom og 0,1 prosent i unotert infrastruktur for fornybar energi.

19 742 mrd.
kroner var fondets
verdi ved utgangen
av 2024.

Fondets avkastning

Fondets verdi påvirkes av avkastningen på investeringene, kapitaltilførsel og uttak fra staten, samt endringer i valutakurser. I 2024 tilsvarte avkastningen målt i fondets valutakurv¹ 2 511 milliarder kroner. I tillegg gjorde svakere kronekurs at fondets verdi målt i norske kroner økte med 1 072 milliarder kroner, men det har ingen betydning for fondets kjøpekraft i utenlandsk valuta. Innskuddet fra den norske stat var netto 402 milliarder kroner etter utbetalt forvaltningsgodtgjøring.

Fondets avkastning målt i fondets valutakurv var 13,1 prosent før fradrag for forvaltningskostnader. Aksjeavkastningen var 18,2 prosent. Solid lønnsomhet i selskapene og mer optimistiske vekstforventninger bidro til oppgangen i aksjemarkedet, sammen med fallende inflasjonsforventninger. Utviklingen i aksjemarkedet de siste årene har gjort at noen få selskaper nå utgjør en betydelig andel av fondets referanseindeks. Flere av de største selskapene er innenfor teknologisektoren, som ga den høyeste aksjeavkastningen både i 2023 og 2024.

Avkastningen på rentebærende instrumenter i 2024 ble 1,3 prosent, etter at rentenivået på obligasjoner steg noe gjennom året. Avkastningen på investeringene i unotert eiendom var -0,6 prosent. Mens verdsettelsen av mange av fondets unoterte eiendomsinvesteringer falt betydelig i 2023, var utviklingen mer blandet i 2024. Utviklingen i kontoreiendom i USA var fortsatt svak, mens noen andre delmarkeder viste en mer positiv utvikling.

Avkastningen på investeringene i unotert infrastruktur for fornybar energi var -9,8 prosent. Avkastningen består av netto inntekter fra investeringene og verdiendringer. Verdivurderingen påvirkes av forventede fremtidige strømpriser og produksjonsvolum, samt estimert kapitalkostnad. Verdien av eiendelene vil også reduseres ettersom forventet gjenværende levetid blir kortere. Den negative avkastningen på unotert infrastruktur for fornybar energi i 2024 var særlig drevet av høyere kapitalkostnader.

Nicolai Tangen innleder på NBIMs Investment Conference.

¹ Avkastningen i Statens pensjonsfond utland måles primært i internasjonal valuta, som er en vektet sammensetning av valutaene i referanseindeksen for aksjer og obligasjoner. Ved utgangen av 2024 bestod valutakurven av 34 valutaer. Om ikke annet er oppgitt, er resultatene i SPU som omtales i denne rapporten målt i fondets valutakurv.

Hovedstyret vurderer at den samlede avkastningen i fondet over tid har vært god. I perioden 1998–2024 har den årlige avkastningen vært 6,3 prosent i gjennomsnitt. Årlig netto realavkastning, etter fradrag for inflasjon og forvaltningskostnader, har vært 4,1 prosent i samme periode.

Med et stort fond og en aksjeandel på rundt 70 prosent må vi være forberedt på store svingninger i fondets avkastning og verdi. Norges Bank publiserer hvert år analyser av risikoen basert på fremoverskuende scenarier. Scenarioene er ment å vise ekstreme markedshendelser over perioder på inntil fem år. Årets scenarier er knyttet til en reprising av selskaper innenfor kunstig intelligens, gjeldskrise og en mer fragmentert verden med atskilte økonomiske blokker. Det estimerte verdifallet for fondet i disse scenarioene varierer mellom 18 og 40 prosent.

Avkastning i forhold til referanseindeksen

Norges Bank forvalter fondet med sikte på høyest mulig avkastning over tid, innenfor de rammene som mandatet fra Finansdepartementet setter. Resultatene i forvaltningen sammenlignes med fondets referanseindeks. I 2024 var fondets avkastning før forvaltningskostnader 0,45 prosentpoeng lavere enn avkastningen på referanseindeksen. Det er innenfor de svingningene vi må forvente i relativ avkastning fra år til år.

Norges Banks investeringsstrategier er gruppert i hovedstrategiene markedseksponering, verdipapirseleksjon og allokering. Strategiene utfyller hverandre og søker å utnytte fondets størrelse og lange investeringshorisont.

Gjennom strategien for markedseksponering investeres fondet bredt i de aksjene og obligasjonene som inngår i referanseindeksen. Investeringene gjøres på en kostnadseffektiv måte og med sikte på å bidra til målet om høyest mulig avkastning. Markedseksponering bidro positivt til fondets relative avkastning i 2024.

Strategien for verdipapirseleksjon er basert på fundamental analyse av selskaper, og banken benytter både interne og eksterne forvaltere. I 2024 var det samlede bidraget fra verdipapirseleksjon negativt. Ekstern forvaltning ga et positivt bidrag, men det negative bidraget fra intern forvaltning var større. Strategien forventes ikke å gi positive

6,3 %
i årlig avkastning i
perioden 1998–2024.

bidrag til fondets avkastning hvert år, og resultatet i 2024 kom etter en sammenhengende periode på fem år med positive bidrag til fondets relative avkastning fra verdipapirseleksjon.

Banken investerer en del av fondet i notert og unotert eiendom, og i unotert infrastruktur for fornybar energi. Disse investeringene finansieres ved å selge aksjer og obligasjoner, og grupperes i strategien for allokering. I 2024 var eiendomsavkastningen lavere enn på de aksjene og obligasjonene vi solgte for å finansiere dem. Eiendomsinvesteringene bidro derfor til å redusere fondets relative avkastning.

Avkastningen på investeringene i unotert infrastruktur for fornybar energi var lavere enn på de obligasjonene vi solgte for å finansierte dem. Ettersom disse investeringene utgjorde en liten del av fondet bidro det i liten grad til fondets samlede relative avkastning.

Mens unotert infrastruktur for fornybar energi er et relativt nytt investeringsområde for Norges Bank, har vi investert i unotert eiendom siden 2010. Hovedstyret vurderer resultatene over tid, og opp mot et bredt sett av avkastningsmål, herunder utviklingen i det brede eiendomsmarkedet.

De siste årene har eiendomsavkastningen vært preget av to perioder med særlig negativ utvikling. Dette var etter utbruddet av Covid-19 i mars 2020 og renteoppgangen som for alvor startet i 2022. Disse hendelsene har bidratt til at eiendomsinvesteringene, inklusive finansieringen av disse, har gitt et negativt bidrag til fondets relative avkastning over noe tid.

I 2024 hadde fondet også en noe lavere aksjeandel og en lavere vekt i de største teknologiselskapene i USA sammenlignet med referanseindeksen. Det bidro til å redusere fondets relative avkastning i 2024, ettersom avkastningen var høy både i det brede aksjemarkedet og i teknologisektoren. Posisjonene har som hensikt å justere fondets samlede risikoprofil, og rapporteres innenfor allokeringsstrategien.

Hovedstyret legger vekt på at resultatene i forvaltningen må vurderes samlet og over tid, og er tilfreds med at den samlede avkastningen over tid har vært høyere enn avkastningen på referanseindeksen som forvaltningen

Jiang Zhengping på NBIMS kontor i Singapore.

måles mot. Over perioden 1998–2024 har den årlige avkastningen før fradrag for forvaltningskostnader vært 0,25 prosentpoeng høyere enn avkastningen på referanseindeksen fra Finansdepartementet.

Norges Bank har rapportert bidragene til meravkastning fra strategiene for markedeksponering, verdipapirseleksjon og allokering i perioden 2013–2024. Også i denne perioden har årlig avkastning før forvaltningskostnader vært høyere enn i referanseindeksen. Bidragene fra markedeksponering og verdipapirseleksjon har vært positive, mens allokering har gitt et negativt bidrag til relativ avkastning.

Risiko og kostnader

Målet om høyest mulig avkastning skal nås innenfor en akseptabel risiko. For å få et helhetlig bilde av risikoen gjennomføres flere ulike risikoanalyser og beregninger, og hovedstyret mottar regelmessig analyser av den underliggende risikoen i forvaltningen. Det følger av mandatet at Norges Bank skal legge opp forvaltningen med sikte på at forventet relativ volatilitet ikke overstiger 1,25 prosentpoeng. Ved utgangen av 2024 var forventet relativ volatilitet 0,44 prosentpoeng, mot 0,34 prosentpoeng ved forrige årsskifte. Målt over hele perioden 1998–2024 har den realiserte relative volatiliteten vært 0,63 prosentpoeng. Hovedstyret er tilfreds med den meravkastningen som er oppnådd over tid gitt den risikoen som er tatt i forvaltningen av fondet, målt ved relativ volatilitet.

Forvaltningen av SPU skal være kostnadseffektiv. Lave kostnader er ikke et mål i seg selv, men en kostnadseffektiv forvaltning bidrar til å nå målet om høyest mulig avkastning etter kostnader. I perioden 2013–2024 har de årlige forvaltningskostnadene vært 0,05 prosent av forvaltet kapital. I 2024 var samlede forvaltningskostnader 7,4 milliarder kroner, tilsvarende 0,04 prosent av forvaltet kapital. Hovedstyret er tilfreds med at forvaltningskostnadene er lave sammenlignet med andre forvaltere.

Les mer om forvaltningen av fondet i årsrapporten for [Statens pensjonsfond utland 2024](#).

Valutareservene

Norges Bank har valutareserver for beredskapsformål. Valutareservene skal være tilstrekkelig store og likvide til å kunne benyttes til transaksjoner i valutamarkedet som ledd i gjennomføringen av pengepolitikken eller ut fra hensynet til finansiell stabilitet og for å møte Norges Banks internasjonale forpliktelser. Forvaltningen av valutareservene rettes inn mot å oppnå høyest mulig avkastning innenfor gjeldende rammer. Valutareservene er delt inn i en aksjeportefølje, en renteportefølje og en petrobufferportefølje.

Aksje- og renteporteføljen

Sammensetningen av aksje- og renteporteføljen skal være tilpasset formålet med valutareservene. Hovedstyret har fastsatt prinsipper for forvaltningen av valutareservene og mottar årlig en vurdering fra avdelingen Markeder i Norges Bank om strategien og rammeverket for forvaltningen. Vurdering for 2024 var at størrelsen, likviditeten, valutasammensetningen og risikoprofilen til valutareservene er godt tilpasset formålet. Forvaltningen av valutareservene vurderes som effektiv og forsvarlig.

Markedsverdien av den samlede aksje- og renteporteføljen var 758,2 milliarder kroner ved utgangen av 2024. Det er 103,8 milliarder kroner mer enn i 2023. Ved utgangen av året var verdien av aksjeporteføljen 157,1 milliarder kroner, mens verdien av renteporteføljen var 601,1 milliarder kroner.

Målt i internasjonal valuta var avkastningen til den samlede aksje- og renteporteføljen 49,1 milliarder kroner i 2024. Det tilsvarer en avkastning på 6,2 prosent. Aksjeporteføljens avkastning var 39,6 milliarder kroner, mens renteporteføljens avkastning var 9,5 milliarder kroner, tilsvarende henholdsvis 22,2 og 2,0 prosent.

Målt i kroner var aksje- og renteporteføljens avkastning 15,4 prosent. Bakgrunnen for resultatene var høyere aksjekurser og løpende renteinntekter. Kronekurssvekkelse bidro til avkastningen målt i norske kroner.

789 mrd.
kroner i valutareserver
ved utgangen av 2024.

Gaute Langeland holder foredrag på Norges Banks markedsseminar.

Valutareservene forvaltes nær referanseindekser fastsatt av hovedstyret, og avkastningen følger utviklingen i de største aksje- og obligasjonsmarkedene tett. I 2024 var avkastningen til aksje- og renteporteføljen henholdsvis 0,07 og 0,03 prosentpoeng høyere enn avkastningen til tilhørende referanseindekser. Forventet relativ volatilitet for aksje- og renteporteføljen var ved utgangen av året henholdsvis 0,04 og 0,02 prosentpoeng, og har ligget rundt disse nivåene gjennom 2024. Resultatrisikoen for Norges Bank oppstår som følge av markeds-eksponering og ulik valutasammensetning for aktiva- og passivasiden.

De siste ti årene har aksje- og renteporteføljen hatt en årlig avkastning på henholdsvis 11,5 prosent og 0,6 prosent målt i internasjonal valuta. Samlet sett har avkastningen vært 3,4 prosent årlig. Hovedstyret mener avkastningen over tid har vært god.

Petrobufferporteføljen

Formålet med petrobufferporteføljen er å sørge for hensiktsmessig håndtering av statens behov for veksling mellom utenlandsk valuta og norske kroner, samt foreta overføringer til og fra SPU.

Porteføljens størrelse svinger som følge av kjøp og salg av valuta i markedet, kjøp av valuta fra Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE), månedlige overføringer til og fra SPU og valutakursendringer. Høye olje- og gasspriser har de siste årene ført til store kapitalstrømmer og store svingninger i petrobufferporteføljen. Slik var det også i 2024.

Petrobufferporteføljens markedsverdi var 30,8 milliarder kroner ved utgangen av året. Det er 4,6 milliarder kroner mindre enn i 2023. Avkastningen på porteføljen var 7,5 milliarder kroner, som følge av kronesvekkelsen og renteinntekter.

Les mer om forvaltningen av valutareservene i rapporten [Forvaltningen av Norges Banks valutareserver](#).

May-Iren Walstad Wassås og Farooq Akram jobber med valutareservene.

Oppgaver som statens bank

Statsgjeld

Norges Bank forvalter statsgjelden på vegne av Finansdepartementet. Lånebehovet dekkes i hovedsak gjennom opptak av langsiktige obligasjonslån med fast rente. Staten låner også kortsiktig gjennom statskasseveksler, som er lån med løpetid på ett år eller kortere. Staten låner kun i norske kroner.

Ved utgangen av 2024 var statsgjelden 615 milliarder kroner, fordelt på 566 milliarder kroner i statsobligasjoner og 49 milliarder kroner i statskasseveksler. Av dette var statens egenbeholdning på 52 milliarder kroner i obligasjoner og 16 milliarder kroner i veksler.

I 2024 ble det tatt opp obligasjonslån for 102 milliarder kroner i markedet. I februar ble det lagt ut et nytt 10-års obligasjonslån på 20 milliarder kroner ved syndikering. I mai ble det gjennomført en syndikering på 12 milliarder kroner i et nytt 15-års obligasjonslån. Det var første gang det ble lagt ut et norsk statsobligasjonslån med 15-års løpetid.

Eksisterende obligasjonslån ble utvidet med 70 milliarder kroner ved auksjoner fordelt på 25 dager. På de fleste dagene ble det auksjonert to lån med ulik løpetid på samme tid.

Det ble emittert statskasseveksler for 51 milliarder kroner til markedet gjennom 18 auksjoner.

Grunnet høy volatilitet, lavere likviditet enn normalt og usikkerhet i rentemarkedene har Norges Bank tillatt at primærhandlerne stilte større renteforskjeller enn normalt i interbankmarkedet for obligasjoner og veksler siden sommeren 2022. Etersom likviditeten ble noe bedre gjennom 2024, ble muligheten til å stille større renteforskjeller for alle veksellån og obligasjonslån med gjenstående løpetid inntil ett år avsluttet i tredje kvartal. For obligasjoner med lengre løpetid var det ved årsskiftet fortsatt stilt større renteforskjeller enn normalt i interbankmarkedet. Statens lånebehov ble dekket i tråd med [Strategi og låneprogram 2024](#).

615 mrd.
kroner i statsgjeld ved
utgangen av 2024.

Kronetransaksjoner på vegne av staten

I 2024 kjøpte Norges Bank valuta tilsvarende 90,4 milliarder kroner. Volumet i valutavekslingene vi utfører på vegne av staten var vesentlig lavere enn i 2023. Dette skyldes i hovedsak et større oljekorrigert underskudd på statsbudsjettet og en reduksjon i innbetalte skatter fra oljeselskapene. Lavere skatter gjenspeiler at petroleumsprisene var lavere i 2023 og 2024 sammenlignet med 2022, ettersom oljeselskapene betaler skatt på deler av inntekter fra det foregående året og på deler av de forventede inntektene for inneværende år.

Norges Banks oppgave er å veksle statens inntekter fra petroleumsvirksomheten på norsk sokkel, slik at staten får riktig mengde kroner til bruk over statsbudsjettet og riktig mengde valuta til sparing i SPU. Vekslingene er en oppgave vi utfører på vegne av staten, helt adskilt fra pengepolitikken. Kronesalgene må ses i sammenheng med oljeselskapene sine kronekjøp.

Deponering i gjeldsforhold

Det har gjennom 2024 vært en betydelig økning i deponerte midler til Norges Bank. Deponering i gjeldsforhold er en ordning der debitorer som ikke får gjennomført betaling av gjelden sin, kan fri seg fra gjelden ved å overføre penger eller verdipapirer til Norges Bank. Ved utgangen av 2024 var utestående deponert beløp om lag 769 millioner kroner, fordelt på over 19 000 saker. Utestående deponert beløp er en dobling fra utgangen av 2023. Økningen i 2024 er primært en konsekvens av økt fokus fra Finanstilsynet på finansinstitusjoners oppfølging av hvitvaskingsloven.

Betalingssystemet

Et effektivt og sikkert betalingssystem er en forutsetning for økonomisk og finansiell stabilitet. Økonomisk aktivitet stopper opp dersom man ikke får betalt. For den enkelte er det å kunne betale for varer og tjenester viktig for å delta i samfunnet på en fullverdig måte.

Norges Bank skal fremme et effektivt og sikkert betalingssystem. Norges Bank er øverste oppgjørssystem for betalinger mellom bankene i Norge og utsteder sedler og mynter. Videre overvåker Norges Bank betalingssystemet og annen finansiell infrastruktur, er tilsynsmyndighet for interbanksystemer og bidrar til beredskapsløsninger.

Utvalgsleder Torbjørn Hægeland og resten av utvalget overleverer NOU 2024:21 Trygge og enkle betalinger for alle til finansminister Trygve Slagsvold Vedum.

Norges Bank vurderer den finansielle infrastrukturen som sikker og effektiv. Driften er stabil, og betalinger kan gjennomføres raskt til lave samfunnsøkonomiske kostnader.

Norges Banks oppgjørssystem

Norges Banks oppgjørssystem (NBO) utgjør kjernen i betalingssystemet. I NBO foretas oppgjør av betalinger mellom banker og andre foretak i finansiell sektor som har konto i Norges Bank. De fleste betalinger i norske kroner blir derfor i siste instans gjort opp i NBO.

Driften av oppgjørssystemet har vært stabil gjennom året, og det ble i gjennomsnitt gjort opp betalinger for 350 milliarder kroner hver dag. Ved utgangen av året hadde bankene folio- og reserveinnskudd i Norges Bank på i alt 38 milliarder kroner.

I tråd med [Strategi 25](#) pågår prosessen med å fornye oppgjørssystemet. Vi utreder fremtidens betalingssystem. I november signerte Norges Bank en avtale om å delta i eurosystemets samarbeid om TARGET Instant Payment Settlement (TIPS) for reeltidsbetalinger. TIPS-løsningen legger til rette for en god utvikling av norske reeltidsbetalinger i årene som kommer, og vil medføre at Norges Bank får en tydeligere rolle i reeltidsoppgjørene. TIPS planlegges innført i 2028. Norges Bank har i 2024 utredet hvorvidt neste generasjon av NBO skal bygge videre på dagens modell med eget system for Norges Bank, eller om vi skal delta i eurosystemets samarbeid om T2. Hovedstyret besluttet i begynnelsen av 2025 å innlede formell dialog med Den europeiske sentralbanken (ECB) om deltakelse i oppgjørssystemet T2.

Uavhengig av dette retningsvalget er det vedtatt tiltak for å gjøre oppgjørssystemet mer komponentbasert, i tråd med prinsipper for IT-arkitektur i sentralbankvirksomheten. Tiltakene omfatter å skille ut funksjoner for gjennomføring av pengepolitikk og likviditetsstyring og å etablere en nasjonal beredskapsløsning for NBO. Tiltakene vil styrke beredskapen og også forenkle overgang til nytt oppgjørssystem.

Ida Wolden Bache og Christine Lagarde skriver under avtale om TIPS.

Kotanter

Norges Bank har ansvar for å dekke samfunnets etterspørsel etter kontanter både i normale tider og i beredskaps- og krisesituasjoner gjennom å forsyne bankene med kontanter.

Mengden kontanter i omløp var i snitt i overkant av 38,5 milliarder kroner i 2024 som er noe lavere enn de foregående år, og med mindre sesongvariasjoner enn tidligere.

Selv om kontantbruken er svært lav i internasjonal sammenheng, bidrar kontanter til finansiell inkludering og har en viktig beredskapsrolle.

De siste årene har det kommet på plass flere reguleringer for å øke kontantenes tilgjengelighet ved å tydeliggjøre bankenes plikt til å tilby sine kunder kontanttjenester. I 2024 ble også forbrukeres rett til å betale med kontanter tydeliggjort i finansavtaleloven. I sum bidrar dette til at publikum har en reell mulighet til å skaffe til veie og bruke kontanter, slik at de kan fylle sine funksjoner i betalingssystemet.

Digitale sentralbankpenger

Norges Bank vurderer om innføring av digitale sentralbankpenger (DSP) er et egnet virkemiddel for at det skal være attraktivt, effektivt og sikkert å betale i norske kroner også i fremtiden.

Norges Bank har utredet ulike sider ved DSP siden 2016. Målsettingen med en eventuell innføring av DSP er at det skal bidra til innovasjon i betalingssystemet ved bruk av ny teknologi og det skal styrke betalingsberedskapen. Det kan også være andre gevinster ved DSP, for eksempel dersom DSP får status som tvungent betalingsmiddel.

I utredningen analyseres aktuelle bruksområder og egenskaper ved DSP, og det utføres eksperimentell testing av betalinger med DSP i et testmiljø. Private banker og andre foretak i finansiell sektor har vært invitert til å delta i testingen. Norges Bank samarbeider også med andre sentralbanker og internasjonale organisasjoner i utredningsarbeidet.

Ny leder av Kontante betalingsmidler Anne Johansen sammen med Torbjørn Hægeland og Leif Veggum.

I utredningen skilles det mellom kunderettede DSP og DSP for oppgjør. Kunderettede DSP vil være allment tilgjengelige for publikum på linje med kontanter og bankinnskudd.

DSP for oppgjør vil kun være tilgjengelige for banker og andre foretak i finansiell sektor med konto i sentralbanken. Denne typen DSP vil kunne benyttes til oppgjør på tilsvarende måte som sentralbankreserver i dagens oppgjørssystem, men i en annen teknologisk form. DSP for oppgjør får økende oppmerksomhet internasjonalt.

Utredningen vil bli ferdigstilt i løpet av 2025.

Sikkerhet og beredskap i betalingssystemet

Den geopolitiske utviklingen de siste årene gjør arbeid med sikkerhet og beredskap i betalingssystemet både viktigere og mer krevende enn tidligere. Rask teknologisk utvikling, økt internasjonalisering og et mer komplekst betalingssystem har forsterket dette.

Førstelinjeforsvaret vil alltid ligge hos den enkelte virksomhet. Norges Bank fører tilsyn med og overvåker betalingssystemet for å bidra til et sikkert og effektivt betalingssystem. Videre samarbeider Norges Bank med aktørene i betalingssystemet og andre nasjonale myndighetsorganer om ulike tiltak for å styrke beredskapen. Blant annet bidrar banken i arbeidet med testing av cybersikkerhet for kritiske funksjoner og utforming av rammeverk for vurdering av IKT-relatert risiko.

Les mer om betalingssystemet i rapporten [Finansiell infrastruktur 2024](#).

Virksomhetsstyring

Norges Bank skal ha en virksomhetsstyring i tråd med beste praksis. Hovedstyret følger opp virksomheten gjennom periodisk rapportering av status for måloppnåelse, implementering av strategi, ressursbruk, finansiell og operasjonell risiko samt etterlevelse av eksternt og internt regelverk.

Banken skal være kostnadseffektiv og ha en forsvarlig ressursbruk sammenliknet med lignende virksomheter. Et verktøy i virksomhetsstyringen er blant annet eksterne sammenligninger («benchmarking») av bankens ressursbruk mot andre lignende organisasjoner.

CEM Benchmarking har på oppdrag fra Finansdepartementet utført en sammenligning av forvaltningskostnadene i SPU med om lag 270 andre fond. SPU har lavere kostnader enn alle fondene i sammenligningsgruppen, målt som andel av forvaltet kapital. CEM forklarer de lavere kostnadene med at fondet i all hovedsak forvaltes internt, og at innslaget av ekstern forvaltning er begrenset sammenlignet med andre fond. CEM fremhever også at vår interne forvaltning er kostnadseffektiv.

Det er gjennomført flere tiltak for å effektivisere driften i Norges Bank, blant annet med sikte på å utnytte synergier og stordriftsfordeler på tvers av virksomheten.

Hovedstyret følger opp styringen av finansiell og operasjonell risiko og etterlevelse gjennom periodisk statusrapportering. Verdivurderinger, avkastningsmåling samt styring, måling og kontroll av risiko følger internasjonalt anerkjente standarder og metoder. Det vises til nærmere utdyping i regnskapsrapporteringen. Det har ikke vært vesentlige brudd på rammene for forvaltning av fondet eller valutaeservene i 2024, og den operasjonelle risikoeksponeringen har gjennom året vært innenfor styrets risikotoleranse.

Basert på rapportering fra administrasjonen og internrevisjonen gir hovedstyret en årlig vurdering av risikosituasjonen til Representantskapet i Norges Bank. Det er ikke avdekket vesentlige mangler i styrings- og kontrollregimet gjennom 2024, og hovedstyret vurderer kontrollmiljøet og kontrollsystemene som gode.

Det er ikke tegnet forsikring for styremedlemmene og daglig leder for det mulige ansvaret overfor foretaket og tredjepersoner. Hovedstyremedlemmene har i praksis beskjedne risiko for erstatningsansvar, og banken er selvassurandør for eventuelt erstatningsansvar for styremedlemmer eller tilsvarende lederroller. Dette er i tråd med praksis for de andre nordiske sentralbankene.

Balanse og resultatregnskap

Balanse

Norges Banks balanse består av flere poster direkte knyttet til bankens samfunnsoppdrag. Balansesummen ved utgangen av 2024 var 20 722 milliarder kroner, mot 16 629 milliarder kroner ved utgangen av 2023.

Finansdepartementet har i tråd med forvaltningsmandatet for SPU plassert en bestemt del av statens formue på en egen konto (SPU-kronkonto) i Norges Bank. Denne blir i balansen presentert som en gjeld til Finansdepartementet. Banken plasserer innskuddet videre, i eget navn, og presenterer dette i balansen som Nettoverdi SPU.

Verdien av SPU-kronkonto vil alltid tilsvare verdien av investeringsporteføljen fratrukket påløpt forvaltningsgodtgjøring og utsatt skatt. Norges Bank har som forvalter ingen finansiell risiko knyttet til forvaltningsoppdraget. Ved utgangen av 2024 var verdien av SPU 19 742 milliarder kroner, mot 15 757 milliarder kroner ved utgangen av 2023.

Detaljert regnskapsrapportering for investeringsporteføljen til SPU fremgår av [note 20](#) i regnskapet. I tillegg utarbeides en særskilt årsrapport for forvaltningen av fondet.

Foruten SPU utgjør valutareservene majoriteten av eiendelene. Valuta-reservene er hovedsakelig investert i aksjer, rentepapirer og kontant-plasseringer. Nettoverdien av valutareservene var 789 milliarder kroner ved utgangen av 2024, mot 690 milliarder kroner ved utgangen av 2023. Se eget avsnitt over for nærmere utdyping av [forvaltningen av valutareservene](#).

Gjennom statens konsernkontoordning samles alle statlige midler daglig på konto i Norges Bank. Ved utgangen av 2024 var innskuddet 274 milliarder kroner, mot 282 milliarder kroner ved utgangen av 2023. Innskuddet er den største gjeldsposten i balansen, utover SPU-kronkonto. Innskuddet vil imidlertid variere mye gjennom året som følge av store inn- og utbetalinger på statens driftskontoer og tilførsel og uttak fra SPU.

20 722 mrd.
kroner i balansesum
ved utgangen av 2024.

Sedler og mynt i omløp er en gjeldspost for Norges Bank. Norges Bank garanterer for pengenes verdi. Omfanget av kontanter i omløp er drevet av publikums etterspørsel. Synkende etterspørsel har de senere årene redusert omfanget av kontanter i omløp. Ved årsslutt 2024 var 38 milliarder kroner i omløp, mot 40 milliarder kroner ved utgangen av 2023.

Innskudd fra banker, bestående av folio- og reserveinnskudd samt F-innskudd, styres gjennom likviditetspolitikken. Per 31. desember 2024 utgjorde innskuddene 91 milliarder kroner, mot 58 milliarder kroner ved utgangen av 2023.

Norges Bank forvalter Norges finansielle rettigheter og forpliktelser overfor IMF. Norges Bank har dermed både fordring på og gjeld til IMF. Nettoposisjon mot IMF ved utgangen av året er en fordring på 28 milliarder kroner, mot 27 milliarder kroner i 2023. Se [note 14 Det internasjonale valutafondet \(IMF\)](#) for nærmere omtale av Norges Banks forhold til IMF.

Egenkapitalen var på 387 milliarder kroner per 31. desember 2024, mot 322 milliarder kroner per 31. desember 2023. Egenkapitalen består av et kursreguleringsfond og et overføringsfond. Ved utgangen av 2024 var kursreguleringsfondet på 327 milliarder kroner og overføringsfondet på 60 milliarder kroner, mot henholdsvis 287 milliarder kroner og 35 milliarder kroner ved utgangen av 2023. Egenkapitalen, eksklusiv SPU-kronekonto, utgjør per 31. desember 2024 39,5 prosent av balansesummen mot 36,9 prosent per 31. desember 2023.

Hovedstyret vurderer egenkapitalen som tilstrekkelig til å oppfylle bankens formål, jf. sentralbankloven § 3-11 første ledd. Sammensetningen av balansen forventes normalt over tid å gi en positiv avkastning, sett bort fra valutakurseffekter. Dette er basert på en forventning om høyere avkastning på plasseringene i aksjer og obligasjoner enn kostnaden på gjeldspostene.

Bankens eiendeler er hovedsakelig plassert i valuta, mens gjelden primært er i norske kroner. Gitt bankens balansesammensetning vil resultatet i stor grad påvirkes av utvikling i globale rente-, aksje- og valutamarkeder. Det må forventes at resultatet vil kunne svinge betydelig fra år til år. For SPU vil i tillegg fremtidig verdiutvikling blant annet påvirkes av uttak og tilførsler til fondet.

387 mrd.
kroner i egenkapital
ved utgangen av 2024.

Resultatregnskap

Netto inntekt/kostnad fra finansielle instrumenter

Netto inntekt fra finansielle instrumenter ble på 95,3 milliarder kroner i 2024, mot netto inntekt på 71,2 milliarder kroner i 2023. I 2024 ga aksjeinvesteringene en gevinst på 39,7 milliarder kroner, mens renteinvesteringene ga en gevinst på 9,1 milliarder kroner, mot henholdsvis gevinst på 30,5 milliarder kroner og gevinst på 18,6 milliarder kroner i 2023. Netto inntekt fra finansielle instrumenter inkluderer også en gevinst på 58,9 milliarder kroner som følge av valutaeffekter i 2024. Tilsvarende effekt for 2023 var en gevinst på 30,3 milliarder kroner.

Statens pensjonsfond utland

Totalresultatet i SPU for 2024 ble et overskudd på 3 575,9 milliarder kroner, bestående av et porteføljeresultat på 3 583,3 milliarder kroner fratrukket forvaltningsgodtgjøringen på 7,4 milliarder kroner. Aksjeinvesteringene ga en gevinst på 2 455 milliarder kroner, mens renteinvesteringene ga en gevinst på 71 milliarder kroner. Porteføljeresultatet inkluderer også en gevinst på 1 072 milliarder kroner som følge av valutaeffekter. Totalresultatet for 2023 var et overskudd på 2 616,4 milliarder kroner, bestående av et porteføljeresultat på 2 623,0 milliarder kroner og kostnader knyttet til forvaltningsgodtgjøring på 6,6 milliarder kroner.

Totalresultatet for 2024 er tilført SPU-kronkonto per 31. desember 2024. Avkastningen fra forvaltningen, etter fradrag for godtgjørelse til Norges Bank, føres mot kronkontoen direkte og påvirker derfor ikke totalresultatet eller egenkapitalen til Norges Bank.

Øvrige driftsinntekter

I samsvar med forvaltningsmandatet mottar Norges Bank godtgjørelse for kostnadene ved forvaltningen av fondet innenfor en øvre grense. Forvaltningsgodtgjøring fra Finansdepartementet var 7,4 milliarder kroner i 2024, mot 6,6 milliarder kroner i 2023. Norges Bank har også inntekter fra andre tjenester levert til banker og husleie fra eksterne leietakere. Inntekter fra disse aktivitetene var totalt 183 millioner kroner i 2024, mot 161 millioner kroner i 2023.

Tor Espen Kjøniksen, Jan Jørgen Necas og Julie Wangenstein Lien jobber med regnskapet.

Driftskostnader

Driftskostnadene utgjorde 8,8 milliarder kroner i 2024, mot 8,0 milliarder kroner i 2023. 7,4 milliarder kroner av driftskostnadene i 2024 er knyttet til forvaltningen av SPU. Tilsvarende forvaltningskostnader utgjorde 6,6 milliarder kroner i 2023. Se [note 19 Nærstående parter](#) for nærmere omtale av forvaltningsgodtgjøringen Norges Bank mottar som følge av forvaltningsoppdraget. Kostnadsøkningen sammenlignet med 2023 er i hovedsak relatert til eksternt forvaltning av SPU, valutaeffekter, personal-kostnader og IT-tjenester, systemer og data. Honorarer til eksterne forvaltere har økt som følge av mer kapital forvaltet eksternt i 2024, valutaeffekter og høyere meravkastning for enkelte eksterne forvaltere. Høyere personalkostnader skyldes i stor grad generell lønnsvekst, valutaeffekter og en styrking av organisasjonen i form av flere ansatte.

Totalresultat

Endring i aktuarmessige gevinster og tap ga en gevinst på 1,0 milliard kroner i 2024, mot et tap på 35 millioner kroner i 2023. Totalresultatet for 2024 ble et overskudd på 95,1 milliarder kroner, mot et overskudd på 70,0 milliarder kroner i 2023.

Disponering av totalresultatet

Disponeringen av totalresultatet er regulert av egne retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks overskudd, fastsatt ved kongelig resolusjon 13. desember 2019 med hjemmel i sentralbankloven § 3-11 annet ledd. Totalresultatet skal disponeres til egenkapitalens kursreguleringsfond inntil dette har nådd 40 prosent av netto valutareserver. Overskytende beløp disponeres til egenkapitalens overføringsfond. Hvert år overføres en tredjedel av overføringsfondet til statskassen.

Totalresultatet på 95,1 milliarder kroner er disponert med en avsetning til kursreguleringsfondet på 40,0 milliarder kroner og en avsetning til overføringsfondet på 55,1 milliarder kroner. Fra overføringsfondet blir det videre overført 30,1 milliarder kroner til statskassen. Årets overføringer og disponeringer er utført i tråd med retningslinjene.

95,1 mrd.
kroner i positivt
totalresultat for
2024.

Finansiering av overføringer til staten

Hovedstyret har besluttet å kjøpe kroner ved å selge valuta fra valuta-reservene for å finansiere overføringen fra overføringsfondet for regnskapsåret 2024. Overføring av overskudd av Norges Banks drift og renter på statens innskudd er en inntekt for staten og brukes over statsbudsjettet. Når staten bruker overføringene, øker bankenes innskudd i Norges Bank. Til og med 2024 har staten motvirket denne økningen ved å utstede statsobligasjoner tilsvarende overføringene fra Norges Bank. Finansdepartementet har besluttet at staten ikke vil utstede statsgjeld for dette formålet fra og med 2025 på bakgrunn av anbefalinger fra en arbeidsgruppe som så på statens transaksjoner og pengemarkedet.

Når Norges Bank finansierer overføringene til staten ved å kjøpe kronene i markedet, istedenfor å godskrive statens konto med nye kroner, reduseres bankenes innskudd i Norges Bank tilsvarende kronekjøpene. Det motvirker økningen i bankenes innskudd som følge av statens bruk av overføringene. Dermed viderefører hovedstyrets beslutning praksisen med at effekten overføringene har på banksystemet nøytraliseres.

Norges Bank vil legge vekt på åpenhet og forutsigbarhet i gjennomføringen av kronekjøpene, for å minimere påvirkningen på valutamarkedet.

Ida Wolden Bache holder CME-foredraget om Norges Banks balanse på BI. Her med talegruppen: Kjetil Stiansen, Line Vogt, Ketil Rakkestad og Arne Kloster.

Hovedstyret

Oslo, 5. februar 2025

Ida Wolden Bache

daglig leder / hovedstyrets leder

Pål Longva

første nestleder

Øystein Børsum

andre nestleder

Kristine Ryssdal

Arne Hyttnes

Nina Udnes Tronstad

Hans Aasnæs

Thomas Ekeli

Ragnhild Janbu Fresvik

Mats Bay Fevolden

representant for de ansatte

Guro Heimly

representant for de ansatte

Det er utarbeidet en redegjørelse om samfunnsansvar og bærekraft i henhold til bestemmelser om årsregnskap mv. for Norges Bank. Rapporten presenteres som et eget dokument i årsrapporten. Bærekraftsrapporten er en integrert del av styrets beretning.

Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet.
Fra venstre: Pål Longva, Steinar Holden, Ida Wolden Bache,
Ingvild Almås og Øystein Børsum.

Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet

Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet består av sentralbanksjefen, de to visesentralbanksjefene og to eksterne medlemmer.

De eksterne komitémedlemmene oppnevnes av Kongen i statsråd for fire år av gangen. Sentralbanksjefen er leder av komiteen, og de to visesentralbanksjefene er henholdsvis første og andre nestleder.

Komiteen hadde 24 møter i 2024 og behandlet 93 saker.

93
saker behandlet på
24 møter i 2024.

Komiteens arbeidsform

Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet har normalt åtte annonserte møter i året, der den fatter vedtak om styringsrenten. I forbindelse med fire av rentemøtene publiseres også *Pengepolitisk rapport*. Rapporten vurderer utsiktene for renten og utviklingen i norsk og internasjonal økonomi. På de mellomliggende rentemøtene, der det ikke publiseres *Pengepolitisk rapport*, beslutter komiteen også nivået på den motsykliske kapitalbufferen.

Komiteens møteplan avhenger hovedsakelig av tidspunktet for rentebeslutningene. Når rentemøtene sammenfaller med publiseringen av *Pengepolitisk rapport*, møtes komiteen vanligvis fire ganger. Ved de andre rentemøtene møtes komiteen to ganger. Komiteen har også noen få seminarer om spesifikke temaer.

Fagavdelingene i Norges Bank lager analyser og prognoser som komiteen bruker i sitt arbeid. De gir også konkrete råd om politikkbeslutninger. For at alle komitémedlemmene skal ha samme grunnlag for diskusjon, får de samtidig tilgang til den samme informasjonen og analysene fra fagavdelingene.

Komiteen er opptatt av klar og tydelig kommunikasjon utad. Etter grundige diskusjoner søker komiteen seg frem til vurderinger og beslutninger som flest mulig av medlemmene kan samles om. Pengepolitiske vurderinger, som publiseres i forbindelse med rentebeslutningene, samt vurdering av motsyklisk kapitalbuffer, som publiseres i forbindelse med bufferbeslutningene, reflekterer flertallets syn. Temaer som komiteens medlemmer var spesielt opptatt av i diskusjonene, fremheves i vurderingene. Medlemmer som er uenige med flertallets vurderinger, kan ta dissens, og denne vil offentliggjøres med en kortfattet skriftlig begrunnelse i protokollen og i vurderingene som publiseres samtidig som beslutningen. I 2024 var alle komiteens beslutninger enstemmige. For å underbygge at komiteen opptrer som et samlet kollegium, er det komiteens leder, sentralbanksjefen, som normalt uttaler seg på vegne av komiteen. Øvrige medlemmer uttaler seg kun etter avtale med komiteens leder.

Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet har normalt åtte annonserte møter i året, der den fatter vedtak om styringsrenten.

Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitets årsberetning for 2024

Etter at prisveksten skjøt fart våren 2022 hevet Norges Bank styringsrenten mye, og ved utgangen av 2023 var renten 4,5 prosent. Renten har bidratt til å kjøle ned norsk økonomi og dempe den høye prisveksten. Prisveksten avtok mye gjennom 2024, men den var fortsatt over målet på 2 prosent. Komiteen valgte å holde styringsrenten uendret på 4,5 prosent i 2024.

I lys av lavere prisvekst begynte sentralbankene hos våre viktigste handelspartnere å sette ned rentene i 2024. Prisveksten her hjemme falt raskere enn anslått gjennom året, men det var ventet at høy vekst i bedriftenes kostnader ville bremse den videre nedgangen. Komiteen mente at det fortsatt var behov for en innstrammende pengepolitikk for å få prisveksten ned til målet innen rimelig tid.

Det finansielle systemet i Norge er robust. Norske banker er lønnsomme og solide. De aller fleste husholdninger og foretak har klart å betjene gjelden til tross for økte kostnader og høyere renteutgifter de siste årene. Kravet til motsyklisk kapitalbuffer ble opprettholdt på 2,5 prosent gjennom 2024. I mai ga Norges Bank Finansdepartementet råd om å opprettholde kravet til systemrisikobuffer på 4,5 prosent. Finansdepartementet besluttet å holde kravet uendret i tråd med rådet fra Norges Bank.

4,5 %
styringsrente ved
utgangen av 2024.

Ida Wolden Bache med Ole Christian Bech-Moen og Torbjørn Hægeland på vei til pressekonferanse.

Pengepolitikk

Internasjonal økonomi

I etterkant av pandemien og Russlands invasjon av Ukraina steg prisene raskt på frakt, energi og mange andre varer som handles internasjonalt. I mange land steg konsumprisveksten til det høyeste på flere tiår og nådde en topp i slutten av 2022. Lavere energipriser bidro til at konsumprisveksten avtok mye gjennom 2023. Også den underliggende prisveksten hos handelspartnerne avtok. I 2024 falt prisveksten ytterligere, men nedgangen bremsset opp hos flere av handelspartnerne.

For å få prisveksten ned hevet sentralbankene styringsrentene mye i 2022 og 2023. I lys av lavere prisvekst begynte sentralbankene hos våre viktigste handelspartnere å sette ned styringsrentene i 2024. Mange sentralbanker kommuniserte at de var tryggere på at prisveksten fremover vil være nær inflasjonsmålet og at det ikke lenger var behov for en like innstrammende pengepolitikk.

Rentekutt og vekst i reallønningene bidro til å holde den økonomiske veksten hos handelspartnerne oppe i 2024. Lønnsveksten avtok i 2024, men var fortsatt høy i flere land. I desember var det utsikter til at den økonomiske veksten ville ta seg noe opp i 2025.

Forventningene til styringsrentene internasjonalt, slik de måles i markedet, svingte mye gjennom året. Ved inngangen til 2024 ventet markedsaktørene at rentene ville bli satt mye ned de neste årene. Gjennom året ble rentene satt mindre ned enn det som var ventet, og styringsrenteforventningene lå klart høyere i slutten av 2024 enn de gjorde ved inngangen til året.

Finansielle forhold i Norge

Kronekursen, målt ved den importveide indeksen I-44, svekket seg mye i 2022 og frem mot sommeren 2023. Svekkelsen sammenfalt med at rentene ute steg mer enn hjemme. Kronen svekket seg noe gjennom 2024, men sammenlignet med sommeren 2023 var kursen ved utgangen av 2024 litt sterkere.

I lys av lavere prisvekst begynte sentralbankene hos våre viktigste handelspartnere å sette ned styringsrentene i 2024.

Ole Christian Bech-Moen innleder på Valutaseminaret 2024.

Husholdningenes renteutgifter steg mye som følge av økningene i styringsrenten og holdt seg høye i 2024. Foretakenes finansiering i banker og obligasjonsmarkedet ble også dyrere som følge av renteøkningene. I 2024 avtok finansieringskostnadene i obligasjonsmarkedet litt, mens utlånsrentene i bankene holdt seg oppe. Hovedindeksen på Oslo Børs var ved utgangen av året høyere enn ett år tidligere.

Norsk økonomi

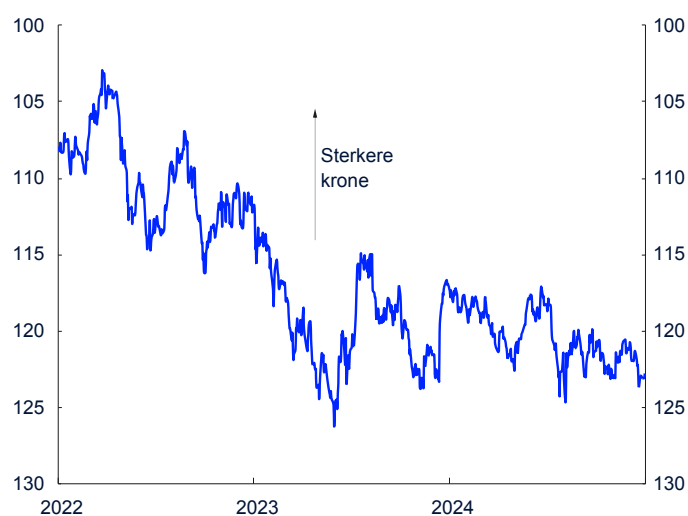
Etter en periode med høy aktivitet nådde norsk økonomi konjunkturtoppen mot slutten av 2022. Renteoppgangen bidro til at økonomien kjølte seg ned, og i 2023 var veksten lav. Arbeidsledigheten økte noe fra et lavt nivå, og bedriftene i vårt regionale nettverk meldte at det var lettere å få tak i den arbeidskraften de trengte. Andelen av befolkningen i jobb avtok fra et høyt nivå.

Gjennom 2024 tok den økonomiske veksten seg litt opp igjen. Oppgangen i arbeidsledigheten bremses opp, og i desember 2024 var den registrerte ledigheten fortsatt lavere enn den var i perioden før pandemien. Kapasitetsutnyttningen i økonomien ser ut til å ha vært nær et normalt nivå

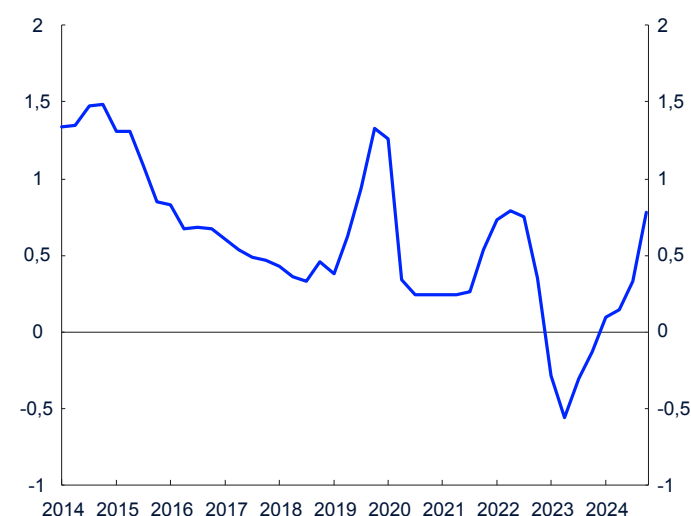
Gjennom 2024 tok den økonomiske veksten seg litt opp igjen.

Figur 1 Kronekurs. Importveid valutakursindeks (I-44). 1. januar 2022 – 31. desember 2024

Kilde: Norges Bank

Figur 2 Styringsrentedifferanse mot handelspartnere. Tremåneders gjennomsnitt. Prosent. 1. kv. 2014 – 4. kv. 2024

Kilder: LSEG Datastream og Norges Bank

gjennom året. I fjerde kvartal ventet bedriftene i nettverket samlet sett at veksten ville tilta noe i starten av 2025.

Den økonomiske aktiviteten ble høyere i 2024 enn vi så for oss ved inngangen til året. Det var særlig husholdningenes forbruk, petroleumsinvesteringene og etterspørselen fra offentlig forvaltning som ble høyere enn ventet. Fastlandsforetakenes investeringer og boliginvesteringene var på den annen side lavere enn ventet.

Det var store forskjeller mellom næringene i økonomien også i 2024. Høye petroleumsinvesteringer bidro til fortsatt sterk vekst blant bedriftene som leverer varer og tjenester til petroleumsnæringen. Bedriftene i tjenestenæringene meldte også om god etterspørsel fra næringslivet og husholdningene. I byggenæringen bidro lavt nyboligsalg til et kraftig fall i aktiviteten også i 2024.

Mens det ble solgt svært få nye boliger, tok aktiviteten i bruktboligmarkedet seg opp gjennom 2024. Antallet usolgte boliger falt, og bruktboligprisene steg mer enn ventet. I desember var bruktboligprisene 6,4 prosent høyere enn i samme måned året før.

Arbeidsmarkedet utviklet seg bedre i 2024 enn vi ventet ved inngangen til året. Sysselsettingen fortsatte å øke, og det var høy vekst i lønningene. Foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrå, som ble publisert i begynnelsen av februar i år, viste at årslønnsveksten var 5,7 prosent i 2024. Det er høyere enn prognosen vi la frem i desember 2024. Den høye lønnsveksten de siste par årene må ses i sammenheng med høy prisvekst, stramt arbeidsmarked og god lønnsomhet i deler av næringslivet. Ved utgangen av året var det utsikter til høy nominell lønnsvekst også i 2025, men lavere enn i 2024.

Konsumprisveksten avtok mye i 2024 og var gjennomgående lavere enn ventet. Det var særlig prisveksten på varer importert fra utlandet som falt mye. Prisveksten på norskproduserte varer og tjenester falt også, men mye mindre enn prisveksten på importerte varer. Veksten i husleier og prisene på en del tjenester holdt seg høy gjennom 2024. Årsveksten i KPI ble 3,1 prosent i 2024, en nedgang fra 5,5 prosent året før. Konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) steg med 3,7 prosent i 2024, også den klart lavere enn året før på 6,2 prosent.

Konsumprisveksten avtok mye i 2024 og var gjennomgående lavere enn ventet.

Pål Longva møter skoleelever under Arendalsuken.

Norges Banks forventningsundersøkelse viser at forventningene om prisveksten de neste årene har avtatt siden 2023, men de langsiktige inflasjonsforventningene var fortsatt noe over inflasjonsmålet på 2 prosent i slutten av 2024.

Pengepolitiske avveiiinger

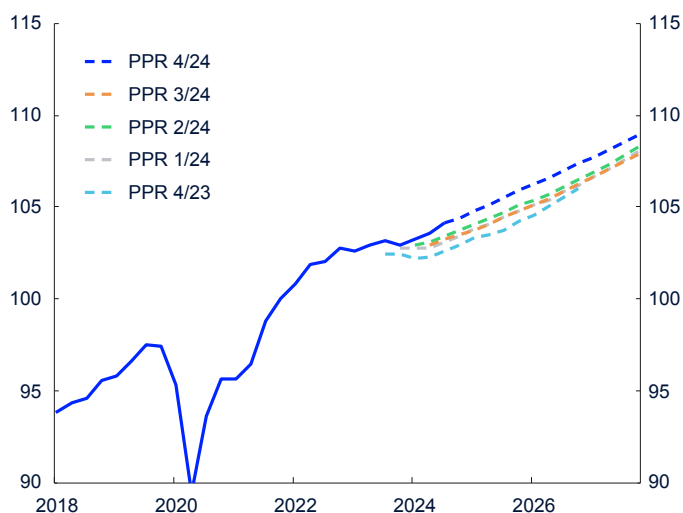
Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2 prosent. Inflasjonsstyringen skal være fremover-skuede og fleksibel, slik at den kan bidra til høy og stabil produksjon og sysselsetting samt til å motvirke oppbygging av finansielle ubalanser.

Etter at renten ble satt opp til 4,5 prosent i desember 2023, var komiteens vurdering at renten var tilstrekkelig høy til å få prisveksten tilbake til målet innen rimelig tid. Pengepolitikken virket innstrammende, og økonomien kjølte seg ned. Samtidig hadde bedriftenes kostnader økt mye de siste årene, og fortsatt høy lønnsvekst og kronesvekkelsen i 2023 var ventet å bremse nedgangen i prisveksten. Komiteen mente derfor at det trolig var behov for å holde renten oppe en god stund.

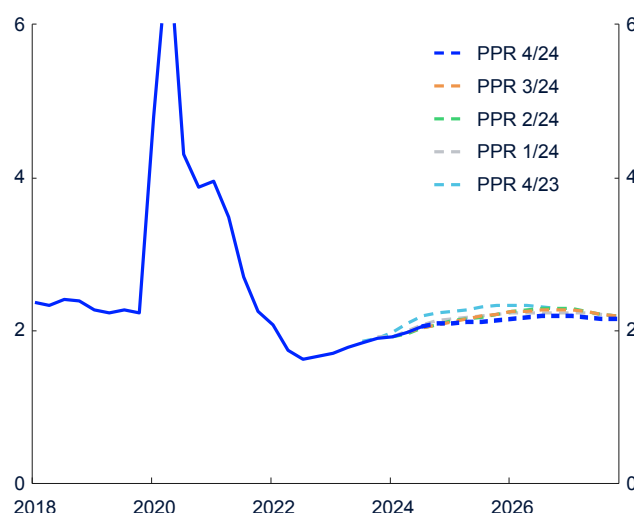
Erlend Salvesen Njølstad i dyp konsentrasjon.

Figur 3 BNP for Fastlands-Norge. Anslag på ulike tidspunkt. Indeks. 4. kv. 2021 = 100. 1. kv. 2018 – 4. k. 2027

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4 Arbeidsledighet. Antall registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken. 1. kv. 2018 – 4. kv. 2027

Kilder: NAV og Norges Bank

I de pengepolitiske avveiningene gjennom 2024 la komiteen vekt på at prisveksten fortsatt var over målet, selv om den avtok og var lavere enn ventet. Før sommeren 2024 var det tegn til høyere aktivitet i norsk økonomi enn ventet, og lønningene så ut til å øke mer enn anslått. Det kunne tilsi at prisveksten ville bli høyere enn tidligere anslått, og komiteen mente det var behov for å holde renten oppe noe lenger enn tidligere signalisert.

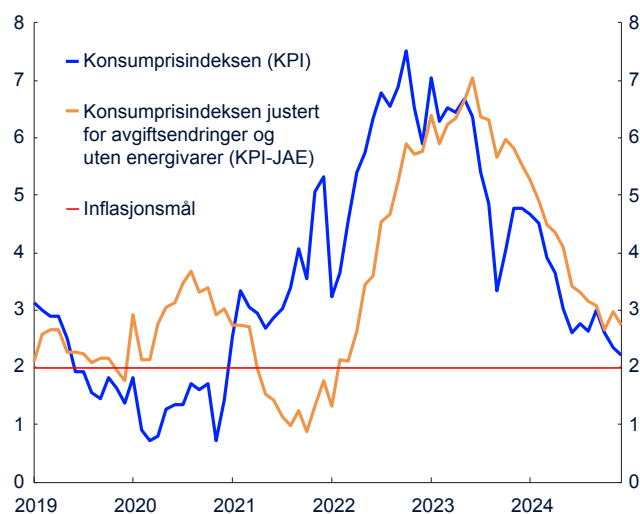
Prisveksten avtok videre etter sommeren, men var fortsatt over målet. Komiteen var opptatt av at dersom renten ble satt ned for tidlig, kunne prisveksten bli liggende over målet for lenge. På den annen side kunne en for høy rente bremse økonomien mer enn nødvendig. I avveilingen mellom de to hensynene mente komiteen ved rentemøtet i september at det var behov for å holde renten på 4,5 prosent en stund til, men at tidspunktet for å sette renten ned nærmet seg.

Mot slutten av året hadde prisveksten nærmet seg målet, men høy vekst i bedriftenes kostnader var ventet å bremse den videre nedgangen. Komiteens vurdering ved rentemøtet i desember var at det fortsatt var behov for en innstrammende pengepolitikk for å for å stabilisere

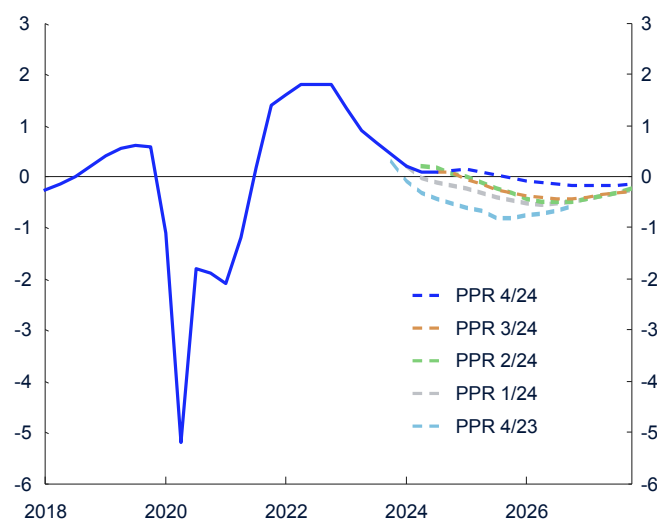
Katrine Boye og Anne Kari Haug diskuterer pengepolitisk rapport.

Figur 5 Konsumpriser. Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2019 – desember 2024

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 6 Anslag på produksjonsgap. Prosent. 1. kv. 2018 – 4. kv. 2027

Kilde: Norges Bank

prisveksten rundt målet. Komiteen signaliserte samtidig at renten mest sannsynlig ville settes ned i mars 2025.

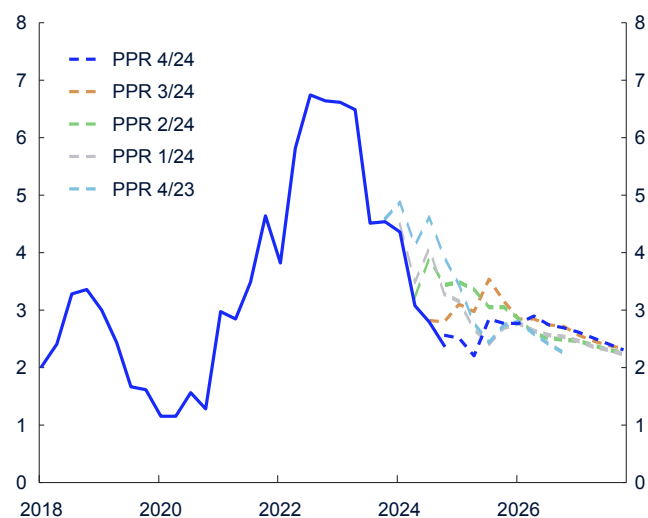
Prognosene i [Pengepolitisk rapport 4/2024](#) innebar at styringsrenten settes gradvis ned fra 4,5 prosent fra første kvartal 2025 til rundt 3 prosent i 2027. Arbeidsledigheten ble anslått å øke litt. Det var utsikter til at inflasjonen ville være i overkant av 2 prosent i slutten av 2027.

Komiteen var opptatt av at det var stor usikkerhet om utsiktene både globalt og for norsk økonomi. Ved rentemøtet i desember diskuterte komiteen blant annet risikoen for mer omfattende handelshindringer internasjonalt. Økte tollsatser vil trolig dempe veksten globalt, men konsekvensene for prisutsiktene her hjemme er usikre. Komiteen var også opptatt av at prisveksten her hjemme avtok raskere enn ventet gjennom 2024. Skulle det bli utsikter til at prisveksten blir lavere enn anslått også fremover, eller arbeidsledigheten øker mer, mente komiteen at renten kan bli satt raskere ned. På den annen side, skulle pris- og lønnsveksten holde seg oppe lenger, mente komiteen at det kan bli behov for en høyere rente enn antatt i prognosen fra [Pengepolitisk rapport 4/2024](#).

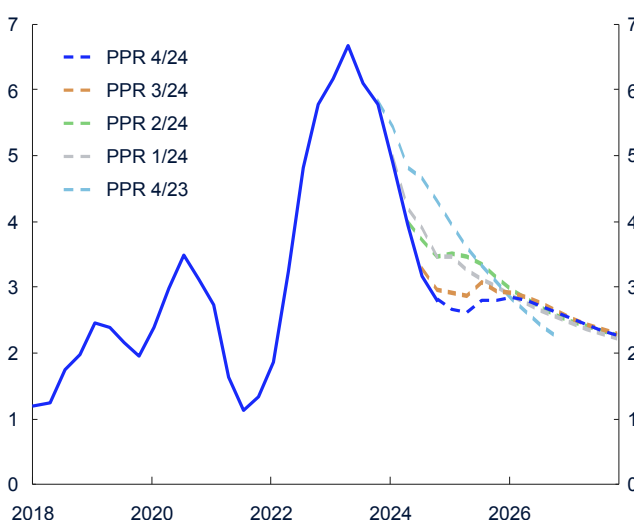
Komiteen var opptatt av at det var stor usikkerhet om utsiktene både globalt og for norsk økonomi.

Figur 7 Konsumprisindeksen (KPI). Anslag siste 5 rapporter. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2018 – 4. kv. 2027

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 8 KPI-JAE. Anslag siste 5 rapporter. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2018 – 4. kv. 2027

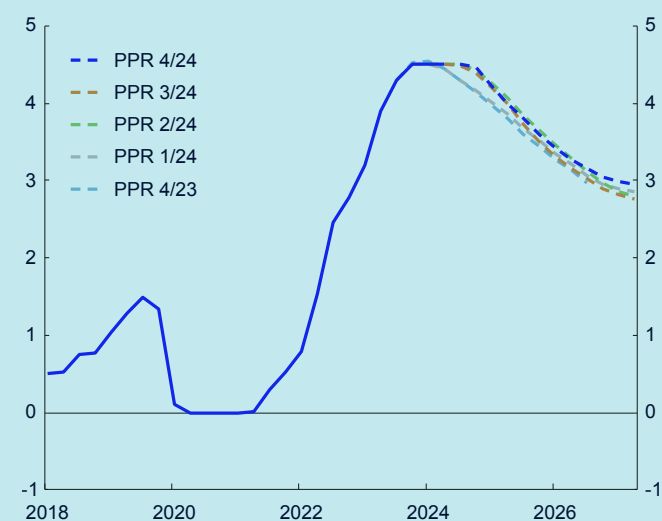
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Pengepolitikken gjennom 2024

Prognosen ved utgangen av 2023 indikerte en styringsrente som ble liggende på 4,5 prosent frem til høsten 2024 før den gradvis avtok.

I tråd med prognosen ble renten holdt uendret ved alle møtene i første halvår, men ved møtet i juni bidro en oppjustert inflasjonsprognose til at rentebanen ble litt oppjustert. Den nye prognosen indikerte at styringsrenten ville bli liggende på 4,5 prosent ut året, før den gradvis avtok. Renten ble holdt uendret ved alle møtene også i andre halvår. Rentebanen som ble lagt frem i september var lite endret den nærmeste tiden, men indikerte en litt raskere nedgang i renten i 2025, i hovedsak som følge av utsikter til at prisveksten ville avta raskere enn tidligere anslått. Rentebanen som ble lagt frem ved møtet i desember var lite endret fra september, men indikerte noe mindre nedgang i renten i årene fremover. Oppjusteringen av banen hadde blant annet sammenheng med at aktiviteten i norsk økonomi så ut til å holde seg bedre oppe enn tidligere anslått.

Figur 9 Styringsrenten. Anslag på ulike tidspunkt. Prosent. 1. kv. 2018 – 4. kv. 2027

Kilde: Norges Bank

Finansiell stabilitet og beslutningsgrunnlaget for vedtak om motsyklisk kapitalbuffer og råd om systemrisikobuffer

Norges Bank har beslutningsmyndighet for motsyklisk kapitalbuffer og et formalisert rådgiveransvar for systemrisikobufferen i bankene. De to bufferkravene utgjør en vesentlig del av bankenes samlede kapitalkrav. Komiteen beslutter motsyklisk kapitalbuffer hvert kvartal og gir råd om systemrisikobuffer minst hvert annet år.

Den motsykliske kapitalbufferen skal gjøre bankene mer solide og motvirke at bankenes kredittpraksis forsterker et tilbakeslag i økonomien. Kravet til motsyklisk kapitalbuffer har vært på 2,5 prosent siden første kvartal 2023.

Systemrisikobufferen skal bidra til at bankene holder tilstrekkelig kapital for å motstå fremtidige tilbakeslag. Komiteen besluttet i mai 2024 å gi Finansdepartementet råd om å opprettholde kravet til systemrisikobuffer på 4,5 prosent. I vurderingen vektla komiteen særlig at mange husholdninger har høy gjeld, og at bankene har høy eksponering mot næringsseiendom. I tillegg la komiteen vekt på at bankene har store utlån til kunder utsatt for klimaomstilling, og at en banks finansiering er en annen banks likviditetsreserve. Finansdepartementet besluttet i august å holde kravet uendret på 4,5 prosent, i tråd med rådet fra Norges Bank.

I rapportene [Finansiell stabilitet 2024 – 1. halvår](#) og [Finansiell stabilitet 2024 – 2. halvår](#) vurderte komiteen det finansielle systemet som robust. I vurderingen vektla komiteen blant annet at de aller fleste husholdninger og foretak har klart å betjene gjelden i møte med høy prisvekst og økte renter. Samtidig understreket komiteen viktigheten av at motstandskraften i det finansielle systemet opprettholdes, slik at sårbarheter ikke forsterker et økonomisk tilbakeslag.

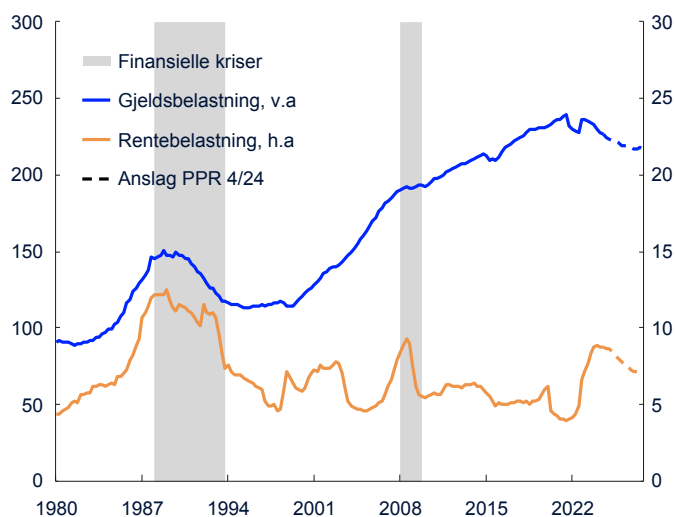
Høy gjeld i mange husholdninger er en viktig sårbarhet i det norske finansielle systemet. Boligprisene steg 6,4 prosent gjennom fjoråret. Kredittveksten økte noe gjennom høsten 2024, men var fortsatt på et lavt nivå ved utgangen av året, etter å ha falt over lengre tid. De siste årene

Motsyklisk kapitalbuffer var
2,5 %
ved utgangen av 2024.

har husholdningenes gjeld vokst mindre enn inntektene. Høy prisvekst og økte renter har ført til at de fleste husholdninger har fått en strammere økonomi. Mislighold av gjeld har imidlertid holdt seg på et lavt nivå. Det må blant annet ses i sammenheng med at mange er i jobb, og at de fleste husholdningene har hatt et godt utgangspunkt med finansielle buffere. Analyser i [Finansiell stabilitet 2024 – 2. halvår](#) indikerer at de aller fleste husholdninger med god margin klarer både å betjene gjelden og dekke utgifter til alminnelig forbruk, faste boutgifter og strøm, med løpende inntekt.

Bankenes høye eksponering mot næringseiendom er en annen sentral sårbarhet i det finansielle systemet. Økte renter har svekket lønnsomheten i næringseiendomsforetakene. De beregnede salgsprisene på nærings-eiendom var uendret i 2024, etter å ha falt kraftig gjennom 2023. Høy sysselsetting og vekst i leieinntekter gjør at de fleste næringseiendomsforetak klarer å dekke de økte rentekostnadene med løpende inntjening. Gjennom 2024 falt kredittpåslagene på næringseiendomsforetakenes bank- og obligasjonsfinansiering. Det har trolig redusert refinansieringsrisikoen for gjelden som forfaller de neste årene. Komiteens vurdering i rapporten

Figur 10 Husholdningenes gjelds- og rentebelastning. Gjeld som andel av disponibel inntekt og renteutgifter som andel av inntekt etter skatt. Prosent. 1. kv. 1980 – 4. kv. 2027

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

[Finansiell stabilitet 2024 – 2. halvår](#) var at utsiktene for næringseiendom er noe bedret i 2024 sammenliknet med året før.

Andelen konkurser i norske foretak har økt de siste årene. I 2024 har det vært en særlig sterk økning i andelen konkurser blant eiendomsutviklere. Flere av dem har fått svekket lønnsomhet på grunn av økte renter og høye byggekostnader, og fordi det har blitt bygget og solgt få nye boliger. For de fleste andre næringer har det også vært noe økning i konkurser, men for disse var andelen ved utgangen av året fortsatt lavere enn før pandemien. Analyser i rapporten [Finansiell stabilitet 2024 – 2. halvår](#) indikerer at andelen konkurser i norske foretak trolig vil øke noe videre, særlig innenfor eiendomsbransjen.

Robuste banker er viktig for finansiell stabilitet. Norske banker oppfyller kapital- og likviditetskrav med god margin og er godt rustet til å tåle økte tap. I 2024 har bankene hatt høy lønnsomhet og god tilgang til både innskudds- og markedsfinansiering. Både kredittverdige foretak og husholdninger har hatt god tilgang på kreditt gjennom året.

I 2024 avga Norges Bank høringssvar til Finansdepartementet om endringer i kapitalkravsforordningen (CRR). Endringene fullførte blant annet tiltak vedtatt av Baselkomiteen for banktilsyn for å gjøre bankene mer motstandsdyktige mot kriser. Norges Bank støttet i hovedsak de foreslåtte nasjonale valgene.

I 2024 avga Norges Bank også høringssvar til Finansdepartementet om endringer i utlånsforskriften. I høringssvaret understreket komiteen viktigheten av at forskriften videreføres, og støttet Finanstilsynets forslag om at alle elementene i forskriften beholdes. Komiteens vurdering var at utlånsforskriften har satt rammer for bankenes utlånspraksis og dempet oppbygging av sårbarheter i husholdningssektoren. En varig forskrift vil bidra til forutsigbarhet og motvirke en fremtidig utglidning av bankenes utlånspraksis. Forskriften bør imidlertid vurderes med jevne mellomrom.

Nina Larsson Midthjell på Finansiell fagdag.

Det er viktig å utvide kunnskapsgrunnlaget om effekten av forskriften og konsekvensene av de ulike elementene i den. Gitt en videreføring av de øvrige kravene i utlånsforskriften, foreslo komiteen enkelte justeringer i forskriften. Kravet til maksimal belåningsgrad ble foreslått endret fra 85 til 90 prosent. Videre foreslo komiteen at bankene, i sine vurderinger av kundenes betjeningsevne, i større grad enn i dag skulle kunne ta hensyn til at lån med fastrente kan virke risikodempende. Finansdepartementet besluttet i desember å videreføre kravene i utlånsforskriften med enkelte endringer og fulgte Norges Banks anbefalinger i utformingen av den oppdaterte forskriften.

Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet

Oslo, 17. februar 2025

Ida Wolden Bache
daglig leder / komiteens leder

Pål Longva
første nestleder

Øystein Børsum
andre nestleder

Ingvild Almås

Steinar Holden

Elin Marie Østbø og Mari Braaten i godt samarbeid.

Samfunnsansvar og bærekraft

- 50 Samfunn og sosiale forhold
- 66 Etikk, ansvarlige anskaffelser og leverandøroppfølging
- 70 Klima og miljø

Samfunnsansvar og bærekraft

Dette kapitlet gir en oversikt over Norges Banks arbeid med bærekraft. Kapitlet består av delkapitlene:

- Samfunn og sosiale forhold
- Etikk, ansvarlige anskaffelser og leverandøroppfølging
- Klima og miljø

Norges Banks [strategi for bærekraft](#) gir retningen for dette arbeidet.

Bærekraftstrategi

Samfunn og sosiale forhold

- Vi skal ha en kultur for mangfold, inkludering og like muligheter for alle.
- Vi skal utvikle våre medarbeidere slik at de trives, utfordres og har kompetanse til å møte fremtidens utfordringer.
- Vi skal fremme menneske- og arbeidstakerrettigheter gjennom ansvarlig forvaltning og våre anskaffelser.

Klima og miljø

- Vi skal arbeide med å redusere utslipp fra egen drift i tråd med ambisjonene i Parisavtalen.
- Vi skal være en aktiv eier og pådriver for at selskapene vi er investert i oppnår netto nullutslipp innen 2050.
- Vi skal øke vår forståelse av effektene av klimaendringer og energiomstilling.

Virksomhetsstyring, etikk og kultur

- Vi skal sette våre ansatte og samarbeidspartnere i stand til å ta bærekraftige valg.
- Vi skal rapportere om vårt arbeid med bærekraft i tråd med beste praksis.
- Vi skal støtte opp under utviklingen av standarder for velfungerende markeder, god selskapsstyring og ansvarlig forretningspraksis.

Våre krav til bærekraftsrapportering

Norges Bank er underlagt bestemmelser om årsregnskap mv. for Norges Bank (regnskapsinstruksen). Vi er pålagt å redegjøre for miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, likestilling og ikke-diskriminering, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser. Kravene er ivaretatt i denne rapporten.

Vi er også underlagt aktivitets- og redegjørelsesplikten etter likestillingsloven (ARP). Redegjørelsen for hvordan vi arbeider med likestilling og mot diskriminering følger i dette kapittelet.

Kristoffer Hallerud og Kristin Mjølnerød klar for en ny arbeidsøkt.

Samfunn og sosiale forhold

Våre medarbeidere

De ansatte er Norges Banks viktigste ressurs, og alle som har sitt virke i banken skal ha et godt og trygt arbeidsmiljø. Vi skal legge til rette for at alle trives, utfordres og har kompetanse til å levere på våre samfunnsoppdrag. Dyktige og engasjerte ansatte er en forutsetning for å lykkes. Derfor må vi tiltrekke, utvikle og beholde dyktige og engasjerte ledere og medarbeidere.

Medarbeiderundersøkelsen for 2024 viser jevnt over gode resultater. Sammenlignet med andre organisasjoner i Norge har Norges Bank på overordnet nivå en høyere gjennomsnittsscore på samtlige sammenlignbare områder. Arbeidsmiljøet blir generelt sett på som støttende og anerkjennende, selv om det også er behov for oppfølging av noen områder. Vi jobber kontinuerlig med å tilrettelegge for et godt og inkluderende arbeidsmiljø.

Ansatte i Norges Bank

Sentralbankopptørens forord

Årsberetninger

Samlingsansvar og bærekraft

Resultatregnskap og balanse

44

nasjonaliteter

1 118

faste ansatte

4

kontorer

676

Norges Bank Investment Management

434

Sentralbankvirksomheten

8

Tilsynssekretariatet

● Vi har også eiendomskontorer i Tokyo, Luxembourg og Paris med totalt 27 ansatte

Arbeidet med å øke kvinneandelen gir resultater. Andelen kvinner i Norges Bank har økt fra 35 til 38 prosent i løpet av de siste tre årene og vi nærmer oss målet om en total kjønnsbalanse på 40 prosent. Den positive utviklingen skyldes en økning i andelen kvinner i NBIM fra 29 til 35 prosent. I sentralbankvirksomheten er det en liten nedgang fra 43 til 42 prosent. Selv om det er en positiv utvikling i den totale kjønnsbalansen de siste årene, har vi fremdeles en vei å gå innenfor enkelte fagområder og stillingsgrupper. Det er positivt at banken både beholder og rekrutterer flere kvinnelige ansatte enn tidligere.

Antall søknader på stillinger i Norges Bank har økt betydelig de siste årene.

Rekruttering

Norges Bank arbeider systematisk for å tiltrekke og rekruttere de beste kandidatene fra de fremste fagmiljøene nasjonalt og internasjonalt. For å være best mulig rustet i arbeidet med våre samfunnsoppdrag, ønsker vi oss variasjon i erfaring, perspektiver, kunnskap og kompetanse. Det rekrutteres på tvers av nasjonalitet, kjønn, alder og bakgrunn for å øke mangfoldet i organisasjonen.

Ida Wolden Bache møter studenter på UiO.

Antall søknader på stillinger i Norges Bank økte betydelig fra 2022 til 2023, og trenden fortsatte i 2024. Dette kan forklares med forbedringer i selve rekrutteringsarbeidet og økt oppmerksomhet om våre samfunnsoppdrag.

Omdømmearbeid

Gjennom en rekke tiltak og aktiviteter gjør vi banken kjent blant studenter og elever:

- ved besøk i Norges Banks Kunnskapssenter
- forelesninger ved universiteter og skoler om økonomi, finans og teknologi gjennom blant annet Norges Bank Teaching Initiative og NBIM Teach
- vår årlige landsomfattende casekonkurranse for studenter og elever
- tilbud om deltidsarbeid for studenter gjennom studentengasjementer
- praksisplasser for studenter på sommeren og «Graduate»-programmer som tilbyr personlig og faglig utvikling
- Womens Investment Summit der NBIM inviterte mer enn 100 studenter fra inn- og utland for å motivere kvinnelige studenter til å velge en karriere innen finans

Ikke-diskriminerende rekruttering

Banken har i 2024 innført en rekke tiltak og aktiviteter i forbindelse med rekruttering for å fremme mangfold og hindre diskriminering. Vi har jobbet med våre stillingsannonser for at de ikke skal inneholde diskriminerende språkbruk eller ha unødvendige krav til stillingen. Vi har blant annet tatt inn en mangfoldserklæring som beskriver hvordan vi arbeider med mangfold og med eksempler på tilrettelegging. Banken er særlig oppmerksom på risikoen for diskriminering av kandidater på bakgrunn av navn, etnisitet eller ubevisst favorisering av kandidater.

Rekrutterende ledere får rådgivning for å bevisstgjøre rundt mangfold i rekrutteringer, og tiltakene vil følges opp fremover.

Tabell 2 Kjønnsfordeling jobbsøkere. Inngått kontrakt

	Norges Bank		Sentralbankvirksomheten		NBIM	
	Prosentandel søkere	Prosentandel ansatt	Prosentandel søkere	Prosentandel ansatt	Prosentandel søkere	Prosentandel ansatt
Menn	66	56	68	51	66	60
Kvinner	31	44	32	49	30	40
Ikke oppgitt	3				4	

Lærings- og utviklingsmuligheter

Norges Bank tror på livslang læring og ønsker å gi våre ansatte muligheten til å bygge opp relevante ferdigheter gjennom hele karrieren. Dette er en viktig del av arbeidet med å beholde motiverte og engasjerte ansatte.

Lederutvikling

Ledere i Norges Bank får innføring i våre lederprinsipper og forventningene til lederrollen i banken. Lederne skal løfte frem medarbeiderne og bygge fellesskap gjennom løpende oppfølging og målrettet, inkluderende og støttende ledelse. Lederprinsippene er fremhevet i ledersamlinger og ledertrening gjennom året. Vi har særlig oppmerksomhet på å utvikle ferdigheter som skal bidra til en effektiv organisasjon der vi tar i bruk digitale verktøy og ny teknologi.

Medarbeiderutvikling

Vi har en ambisjon om at alle ansatte skal ha en meningsfull og målrettet utviklingsplan. I 2024 har vi særlig hatt oppmerksomhet på dette arbeidet og de aller fleste av våre ansatte har nå individuelle utviklingsplaner.

Vi styrker forventningene til medarbeiderne gjennom aktiviteter og tiltak der fremtidens kompetansebehov er tema.

Andreas Andersen presenterer spillet *Helt sjef* på Fagdag for lærere i Norges Bank.

Norges Bank arbeider med kompetanseutvikling for våre medarbeidere. I 2024 har vi blant annet arrangert kurs om klima, geopolitikk, sikkerhet og beredskap, formidling, teknologi og ulike former for dataanalyse. I 2025 vil vi videreutvikle kompetansetilbudet, med særlig vekt på formidling, teknologi og en dypere forståelse for virksomheten og prosessene.

Norges Bank har et karriererammeverk med en fagstige som beskriver ansvar på de ulike nivåene slik at det er tydelig for alle hva som skal til for å oppnå karriereprogresjon.

Etterfølgerplanlegging og intern mobilitet

I 2024 har Norges Bank intensivert arbeidet med etterfølgerplanlegging. Det er viktig for å unngå sårbarheter knyttet til kritiske stillinger og kompetanse, samt for å gi muligheter for interne kandidater.

Det legges til rette for intern mobilitet. Gjennom midlertidige hospiteringsopphold får ansatte erfaring og forståelse på tvers av virksomhetsområdene og fagområdene både i Norge og på utekontorene. Ansatte kan også søke om opphold ved andre sentralbanker og andre relevante institusjoner.

Pensjonistengasjementer

Banken kan tilby pensjonistengasjement når ansatte ønsker å pensjonere seg og dermed legge til rette for gradvis overgang til pensjonisttilværelsen. Gjennom engasjementene beholder vi erfaren arbeidskraft og bidrar til at ansatte kan ta del i arbeidslivet også etter overgang til en pensjonisttilværelse.

I 2024 har vi blant annet arrangert kurs om klima, geopolitikk, sikkerhet og beredskap, formidling, teknologi og ulike former for dataanalyse.

Mangfold og inkludering

Norges Bank skal være ledende på våre fagområder. Vi mener at økt mangfold og inkludering gjør oss bedre og at mangfold bidrar til flere perspektiver, økt kreativitet og bedre beslutninger.

Vi har de siste årene hatt en særlig satsning på å fremme en inkluderende kultur og atferd hvor ledere og medarbeidere bidrar til et sunt ytringsklima. Et trygt arbeidsmiljø bidrar til økt takhøyde og gjør det lettere å få frem og nyttiggjøre ulike perspektiver.

Medarbeiderundersøkelsen som gjennomføres årlig er et viktig verktøy i utviklingen av ansatte, organisasjonen og arbeidsplassen. Den dekker både fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Resultatene fra undersøkelsen diskuteres i bankens hovedstyre, ledergrupper og ulike samarbeidsutvalg. Det iverksettes tiltak basert på diskusjoner både i ledelsen og i de enkelte team.

I årets undersøkelse måles blant annet opplevelsen av mangfold og inkludering gjennom nye spørsmål. Vi ser at i de enhetene hvor ansatte opplever god ledelse og psykologisk trygghet, så opplever ansatte også høyere grad av mangfold og inkludering. I enhetene hvor ansatte opplever høy grad av mangfold og inkludering, er det større takhøyde for å komme med ideer, og det er større endringsvilje.

Resultatene viser at kvinner og menn opplever like muligheter for utvikling i sine roller. Vi må også fortsette arbeidet med god balanse mellom arbeid og fritid og har tilrettelagt for en fleksibel arbeidshverdag. Banken har både interne og eksterne ressurser som kan veilede i spørsmål om utvikling, mental mestring og prestasjon. Teamutvikling og aktiviteter som fremmer bevissthet og inkluderende atferd i team vil også videreføres.

Hovedstyret har fastsatt [prinsipper for HR i Norges Bank](#). Disse regulerer blant annet arbeidet med likestilling, anti-diskriminering, mangfold og inkludering. Det følger videre av bankens etiske regelverk at det er nulltoleranse for diskriminering, trakassering eller mobbing. Norges Bank stiller klare krav og forventninger til at vi skal behandle hverandre med

Kvinner og menn opplever like muligheter for utvikling i sine roller.

respekt og tilstreber å ha en kultur der det er sett på som positivt å si fra om feil og uakseptable forhold. Med inkludering mener vi at ansatte skal kjenne at de kan være seg selv, at de får brukt kompetansen sin og at vi opplever et fellesskap i arbeidet med å løse samfunnsoppdragene.

Prosessene som gjelder lønnsfastsettelse, medarbeiderutvikling og etterfølgerplanlegging ses i sammenheng for å sikre at muligheter for opprykk til senior- og lederroller er knyttet til prestasjoner og etterlevelse av Norges Banks verdier og ikke av bevisste eller ubevisste fordommer.

Kjønnsbalanse og -fordeling

Vi har de siste årene arbeidet for å øke kvinneandelen og det har gitt resultater. Kvinneandelen har økt fra 35 prosent i 2022 til 38 prosent ved utgangen av 2024. Målet for Norges Bank er en kjønnsbalanse på minimum 40 prosent av hvert kjønn, både totalt i banken og blant ledere og spesialister.

Norges Bank er en av initiativtakerne bak Kvinner i Finans Charter, og i 2024 var vi vertskap for charterets tredje fremdriftsrapport. Målet er å øke andelen kvinner i ledende posisjoner i finansnæringen i Norge. Våre forpliktelser som følge av charterets fire prinsipper er publisert på [nettsiden vår](#).

Gjennom kartlegging og analyse av HR-data, medarbeiderundersøkelser, medarbeidersamtaler og HMS-arbeid arbeider vi systematisk for å identifisere risikoer for diskriminering eller andre hinder for likestilling.

Nedenfor går vi nærmere inn på utviklingen i kjønnsbalansen totalt, og spesifisert per stillingsgruppe for ledere og spesialister.

38 %
kvinneandel totalt i
Norges Bank i 2024.

Tabell 3 Kjønnsbalanse

	Norges Bank			Sentralbankvirksomheten			NBIM		
	2024	2023	2022	2024	2023	2022	2024	2023	2022
Menn, antall	695	686	655	257	247	242	438	438	406
Kvinner, antall	423	393	352	185	178	186	238	216	166
Prosentandel menn	62	64	65	58	58	57	65	67	71
Prosentandel kvinner	38	36	35	42	42	43	35	33	29

Andelen kvinner i Norges Bank økte med to prosentpoeng i 2024 og er nå på 38 prosent. I NBIM er økningen i antall kvinner på 10 prosent. Andelen kvinner i sentralbankvirksomheten er uendret. Utviklingen over tid viser en positiv trend og vi nærmer oss målet på en kjønnsbalanse på minimum 40 prosent på totalnivå.

Tabell 4 Prosentandel kvinner og menn per stillingsgruppe på hovedkontoret i Oslo

Stillingsgruppe	2024		2023		2022	
	Prosentandel menn	Prosentandel kvinner	Prosentandel menn	Prosentandel kvinner	Prosentandel menn	Prosentandel kvinner
Avdelingsdirektør	53	47	58	42	88	12
Enhetsdirektør	70	30	76	24	75	25
Seksjonsleder	68	32	64	36	62	38
Analysedirektør	100	0	100	0	100	0
Spesialrådgiver	72	28	75	25	72	28
Seniorrådgiver	57	43	57	43	61	39
Rådgiver	52	48	56	44	50	50
Analytiker	47	53	51	49	65	35
Konsulent	54	46	56	44	56	44
Servicemedarbeider	0	100	0	100	0	100

Kjønnsbalansen innenfor enkelte stillingsgrupper reflekterer den generelle fordelingen i arbeidsmarkedet. Det er færre kvinner enn menn som søker på lederstillinger, samt på stillinger generelt innen finans- og IT-sektoren. I 2024 har andelen kvinner innenfor alle bankens stillingsgrupper økt eller vært uendret med unntak av seksjonsledere. Ved utgangen av året var kjønnsbalansen i tråd med målsettingen på minimum 40 prosent i de fleste stillingsgrupper under ledernivå. Det er fortsatt en positiv utvikling på ledernivå og vi er på linje med målsettingen for avdelingsdirektører. For øvrige ledere og spesialiststillinger er vi ikke i mål.

Tabell 5 Prosentandel kvinner i leder- og spesialiststillinger¹

Stillingsgruppe	2024		2023		2022	
	Prosentandel menn	Prosentandel kvinner	Prosentandel menn	Prosentandel kvinner	Prosentandel menn	Prosentandel kvinner
Ledere totalt i Norges Bank	67	33	70	30	72	28
Ledere i sentralbankvirksomheten	65	35	67	33	67	33
Ledere i NBIM	68	32	72	28	77	23
Spesialister totalt i Norges Bank	74	26	77	23	76	24
Spesialister i sentralbankvirksomheten	70	30	73	27	69	31
Spesialister i NBIM	80	20	80	20	80	20

¹ Spesialister inkluderer analysedirektører og spesialrådgivere.

I 2024 økte både andelen kvinnelige ledere og kvinnelige spesialister i begge Norges Banks virksomhetsområder. Den totale andelen er nå på henholdsvis 33 prosent og 26 prosent.

Midlertidige ansatte og deltidsansatte

I Norges Bank ansettes de fleste fast ansatte på fulltidskontrakt. Ufrivillig deltid anses derfor ikke som en utfordring. Majoriteten av midlertidige ansettelse i Norges Bank gjelder kontrakter knyttet til forskning og studentengasjement samt noe timelønnet arbeid.

Tabell 6 Andel midlertidige ansatte og ansatte i deltidsstilling på hovedkontoret i Oslo

	2024	
	Prosentandel menn	Prosentandel kvinner
Midlertidige ansatte	7,5	9,9
Deltidsansatte	5,2	6,2

Foreldrepermisjoner

Tabell 7 Uttak av foreldrepermisjoner¹ på hovedkontoret i Oslo

	2024		2023		2022	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Uker foreldrepermisjon gjennomsnitt i kalenderåret	10,4	25,7	7,8	15,4	9,0	17,0

¹ Viser hvor mange uker foreldrepermisjon som er tatt ut i kalenderåret, ikke hvor mange uker den ansatte samlet sett har tatt ut.

Norges Bank tilbyr kjønnsnøytral foreldrepermisjon med full lønn på 16 uker i tillegg til 10 ukers barselpermisjon for alle utekontorene.

Lønnssystem og lønnsforskjeller

Rammer og prinsipper

Hovedstyret setter rammene for godtgjørelsesordningene i Norges Bank og følger opp hvordan de praktiseres. Lønnsnivået skal være konkurransedyktig, men ikke markedsledende. Lønnsfastsettelsen er individuell og reflekterer stillingens ansvar, stillingsinnehavers kompetanse, erfaring og prestasjoner.

Norges Bank benytter eksterne aktører for å sammenligne lønnsnivået mot andre selskaper hvert år.

Hovedstyrets godtgjørelsesutvalg bidrar til grundig og uavhengig behandling av saker som gjelder godtgjørelsesordningene i Norges Bank. I tillegg gir internrevisjonen i Norges Bank en uavhengig uttalelse om etterlevelse av regler og retningslinjer for godtgjørelse. Gjennomgangen i 2024 bekreftet at lønnssystemet for 2023 var praktisert i tråd med regelverket. Det har ikke vært vesentlige endringer i ordningen i 2024.

For ytterligere informasjon om lønnssystemet og ytelser til ledende ansatte, se årsregnskapets [note 15 Personalkostnader](#).

Lønnspraksis

Vi jobber for å sikre rettferdig lønnspraksis og analyserer lønnsutviklingen regelmessig. Eventuelle avvik i godtgjørelse på individ- eller gruppenivå undersøkes nærmere for å sikre at kjønnsnøytrale kriterier ligger til grunn.

Tabell 8 Lønnsforskjeller totalt. Fastlønn

2024	Norges Bank	Norges Bank, Oslo	Sentralbank- virksomheten, Oslo	NBIM	NBIM, Oslo
	Prosentandel	Prosentandel	Prosentandel	Prosentandel	Prosentandel
Menn	100	100	100	100	100
Kvinner	78	86	88	77	85

2023	Norges Bank	Norges Bank, Oslo	Sentralbank- virksomheten, Oslo	NBIM	NBIM, Oslo
	Prosentandel	Prosentandel	Prosentandel	Prosentandel	Prosentandel
Menn	100	100	100	100	100
Kvinner	78	86	86	79	88

Kvinnens fastlønn utgjør gjennomsnittlig 78 prosent av menns fastlønn ved utgangen av 2024, tilsvarende som for 2023. For begge virksomhetsområdene bidrar flere menn i de høyere stillingskategoriene og i investeringsrollene i NBIM til forskjellen mellom kjønnene i de samlede lønnstallene. Tabell 8 viser kvinners gjennomsnittlige fastlønn som andel av menns gjennomsnittlige fastlønn totalt, uavhengig av stillingsgrupper. Arbeidet for å bedre kjønnsbalansen blant ledere og spesialister vil bidra til å redusere lønnsforskjellene.

Lønnskartlegging

Lønnskartleggingen tyder ikke på at det er vesentlige forskjeller i lønnen til kvinner og menn med sammenlignbare roller og oppgaver på samme lokasjon.

I tabellene 9–12 viser vi kartleggingen av lønnsforskjeller, fastlønn og utbetalt godtgjørelse ved hovedkontoret i Oslo. Grupperingen av stillingene er basert på ledernivåene i banken og stillingsstrukturen for medarbeidere i bankens overenskomster. Total godtgjørelse inkluderer fastlønn, prestasjonslønn, utbetalt overtid, og kompensasjon av reisetid. Ansatte som arbeider med investeringsbeslutninger, kan være berettiget til prestasjonslønn. Tall for fastlønn og utbetalt godtgjørelse er avrundet til nærmeste hele tusen kroner.

Tabell 9 Lønnskartlegging sentralbankvirksomheten. Fastlønn per stillingsgruppe

Sentralbankvirksomheten	Antall ansatte		Median fastlønn		Kvinners andel av menns lønn i prosent	Gjennomsnitt fastlønn		Kvinners andel av menns lønn i prosent
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner		Menn	Kvinner	
Enhetsdirektør	18	12	1713 000	1648 000	96	1768 000	1650 000	93
Seksjonsleder	21	9	1305 000	1321 000	101	1376 000	1410 000	103
Spesialrådgiver	82	37	1279 000	1239 000	97	1325 000	1275 000	96
Seniorrådgiver	75	63	1000 000	985 000	99	1034 000	1003 000	97
Rådgiver	20	36	904 000	772 000	85	881 000	806 000	91
Analytiker	12	7	667 000	639 000	96	664 000	669 000	101
Konsulent	13	11	870 000	752 000	86	879 000	712 000	81

Tabell 10 Lønnskartlegging sentralbankvirksomheten. Utbetalt godtgjørelse per stillingsgruppe

Sentralbankvirksomheten	Antall ansatte		Median utbetalt godtgjørelse		Kvinners andel av menns lønn i prosent	Gjennomsnitt utbetalt godtgjørelse		Kvinners andel av menns lønn i prosent
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner		Menn	Kvinner	
Enhetsdirektør	18	12	1733 000	1670 000	96	1839 000	1665 000	91
Seksjonsleder	21	9	1316 000	1324 000	101	1400 000	1413 000	101
Spesialrådgiver	82	37	1348 000	1312 000	97	1393 000	1354 000	97
Seniorrådgiver	75	63	1072 000	1005 000	94	1090 000	1045 000	96
Rådgiver	20	36	929 000	819 000	89	938 000	834 000	89
Analytiker	12	7	677 000	676 000	100	692 000	685 000	99
Konsulent	13	11	1001 000	752 000	75	1015 000	736 000	73

I sentralbankvirksomheten er det relativt små lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i de fleste stillingsgrupper. Kvinners andel av menns lønn ligger i hovedsak ikke mer enn et par prosentpoeng unna menns lønn, med noe variasjon fra år til år avhengig av rekrutteringer og forfremmelser. Vi finner de største lønnsforskjellene i enkelte av de lavere stillingsgruppene. Forskjellene har sammenheng med at menn og kvinner er ujevnt fordelt innenfor ulike fagområder. I noen fagområder der menn dominerer er lønnsnivået høyere som følge av markedssituasjonen. De største forskjellene i utbetalt godtgjørelse skyldes en overvekt av menn innenfor fagområder som har vakttillegg og/eller jobber mer overtid enn andre. Vi er oppmerksomme på disse forskjellene og forsøker å påvirke trenden.

Tabell 11 Lønnskartlegging NBIM, Oslo. Fastlønn per stillingsgruppe

NBIM	Antall ansatte		Median fastlønn		Kvinner andel av menns lønn i prosent	Gjennomsnitt fastlønn		Kvinner andel av menns lønn i prosent
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner		Menn	Kvinner	
Seksjonsleder	28	14	1 670 000	1 608 000	96	1 685 000	1 647 000	98
Spesialrådgiver	68	20	1 463 000	1 413 000	97	1 553 000	1 415 000	91
Seniorrådgiver	80	56	1 123 000	1 115 000	99	1 144 000	1 158 000	101
Rådgiver	50	28	878 000	840 000	96	910 000	852 000	94
Analytiker	11	19	660 000	655 000	99	670 000	679 000	101

Tabell 12 Lønnskartlegging NBIM, Oslo. Utbetalt godtgjørelse per stillingsgruppe

NBIM	Antall ansatte		Median utbetalt godtgjørelse		Kvinner andel av menns lønn i prosent	Gjennomsnitt utbetalt godtgjørelse		Kvinner andel av menns lønn i prosent
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner		Menn	Kvinner	
Seksjonsleder	28	14	1 768 000	1 633 000	92	1 897 000	1 731 000	91
Spesialrådgiver	68	20	1 663 000	1 465 000	88	1 921 000	1 563 000	81
Seniorrådgiver	80	56	1 202 000	1 200 000	100	1 260 000	1 244 000	99
Rådgiver	50	28	917 000	859 000	94	952 000	895 000	94
Analytiker	11	19	665 000	658 000	99	689 000	679 000	99

I NBIM skyldes lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i hovedsak en overvekt av menn i stillinger som arbeider med investeringsbeslutninger. Stillinger med investeringsansvar er generelt høyere lønnet i markedet sammenlignet med stillinger på samme stillingsnivå innenfor andre fagområder.

Helse, miljø og sikkerhet

Norges Bank har i 2024 hatt økt oppmerksomheten på helse, miljø og sikkerhet, blant annet gjennom digital ledertrening innen helse, miljø og sikkerhet som alle nye ledere må gjennomføre. Prosesser og interne styrende dokumenter på området er også oppdatert.

Lavt, stabilt sykefravær over tid

Sykefraværet i Norges Bank er stabilt lavt og var på 2,3 prosent i 2024. Dette er en liten oppgang fra 2,1 prosent i 2023. Vi jobber systematisk med å forebygge sykefravær.

I 2024 ble det rapportert 10 HMS-relaterte hendelser knyttet direkte til arbeid i bankens kontorlokaler, kurs eller konferansesenter. Ingen skader eller ulykker har vært av en alvorlighetsgrad som krever rapportering til Arbeidstilsynet.

Systematisk HMS-arbeid

Banken har et tett samarbeid med bedriftshelsetjenesten for å utvikle det systematiske HMS-arbeidet i banken. For å redusere risiko for muskel- og skjelettplager har bedriftshelsetjenesten bidratt med ergonomisk tilrettelegging av arbeidsplassen både på kontor og hjemmekontor. Vi har gode treningstilbud og har tilrettelagt for at ansatte kan sykle til jobb. I det pågående arbeidet med oppgradering av hovedkontoret vektlegges forbedring av inn klima.

Vernetjenesten med verneombud og hovedverneombud har en viktig rolle for i å ivareta ansattes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet. De inkluderes i råd under planlegging og oppfølging av tiltak som har betydning for arbeidsmiljøet. Ledelsen har et godt samarbeid med vernetjenesten og arbeidsmiljøutvalget og opplever et stort gjensidig engasjement for å ivareta det systematiske HMS-arbeidet.

2,3 %
sykefravær i
Norges Bank i 2024.

Samarbeid med representanter for de ansatte

For å sikre gode ansettelsesforhold er det etablert et aktivt samarbeid mellom ledelsen og representanter for de ansatte. Samarbeidet skjer gjennom arbeidsmiljøutvalget og vernetjenesten. Bankens ledelse har god kontakt med fagforeningene, blant annet i medbestemmelses- og personalutvalg, i arbeidsmiljøutvalget og i jevnlig kontaktmøter med fagforeningsrepresentanter på flere nivåer i banken. De ansatte har to representanter i hovedstyret som er med i behandlingen av administrative saker. Samarbeidet fungerer godt.

Andreas Havsberg og Lisa Reiakvam studerer rapporten om finansiell infrastruktur.

Etikk, ansvarlige anskaffelser og leverandøroppfølging

Norges Bank er gitt stor myndighet og tillit i samfunnet. Ansatte skal opptre etisk forsvarlig, etterleve gjeldende lover og regler og alltid ha høy etisk bevissthet. Vi aksepterer ingen form for misligheter eller økonomisk kriminalitet som korrupsjon, hvitvasking eller terrorfinansiering. Norges Bank har et styringssystem som skal sikre at vår virksomhet drives i henhold til krav fra offentlige myndigheter, internasjonale konvensjoner, strategier og mål. Styrende dokumenter vedtatt av hovedstyret publiseres på bankens [nettside](#).

I Norges Banks virksomhet er det ikke avdekket faktiske forhold eller risiko for potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter eller krav til anstendige arbeidsforhold. Det var ingen kjente forhold knyttet til korrupsjon i 2024.

I 2024 ble det innrapportert én varslings sak.

Regler om etikk og egenhandel

Etiske prinsipper fra hovedstyret

Hovedstyret gjennomgår årlig de etiske prinsippene som gjelder for alle ansatte. I 2024 har hovedstyret utvidet prinsippene innenfor temaet økonomisk kriminalitet og presisert arbeidsgivers forventninger til arbeidsmiljø, kultur og atferd. Sentralbanksjefen og leder for NBIM oppdaterer jevnlig utfyllende regler som er tilpasset oppgavene og risikoen for interessekonflikter i de to virksomhetsområdene. Finansdepartementet har fastsatt et regelverk om habilitet for medlemmer av Norges Banks hovedstyre og medlemmene av komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet. Som supplement til dette, har hovedstyret vedtatt et regelverk om blant annet interessekonflikter og begrensninger for egenhandel for de eksterne medlemmene i disse to organene.

Opplæring og rammeverk

Alle som ansettes i Norges Bank får opplæring i etikk. Det er også etablert et rammeverk og program for å motvirke korrupsjon. I 2024 fikk alle ansatte i NBIM særskilt opplæring i håndtering av interessekonflikter og tiltak for å hindre korrupsjon.

Det legges generelt stor vekt på opplæring og bevisstgjøring rundt de mest sentrale risikoområdene. Tiltakene inkluderer blant annet én-til-én-opplæring av nyansatte, e-læring, årlig test og bekreftelse fra alle ansatte på at de har gjennomgått de etiske reglene. Ansatte har rapporteringsplikt om ulike forhold knyttet til det etiske regelverket, og all rapportering kontrolleres løpende av bankens etterlevelsesfunksjoner.

Varsling

Hovedstyret har fastsatt prinsipper for intern varsling om kritikkverdige forhold i Norges Bank. Det er varslingsrutiner som beskriver hvordan ansatte og ansatte hos leverandører kan rapportere (også anonymt), gjennom ulike kanaler, om uetisk eller ulovlig atferd. Varsling kan skje via enhver leder, bankens varslingsmottak, verneombud, tillitsvalgte eller advokat. Alle varsler skal behandles på en forsvarlig måte, i samsvar med eksterne og interne krav for varsling, og uten risiko for gjengjeldelse overfor varsleren.

Ansvarlige anskaffelser og leverandøroppfølging

I 2024 kjøpte Norges Bank varer og tjenester for om lag 5,7 milliarder kroner.

Klima- og miljøhensyn

Vi ønsker en ansvarlig og bærekraftig leverandørkjede og stiller miljøkrav i anskaffelser der det er relevant.

I tråd med bærekraftstrategien innretter Norges Bank sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere anskaffelsens samlede klimaavtrykk eller miljøbelastning. I tråd med anskaffelsesloven er klima- og miljøhensyn som tildelingskriterium vektet enten med 30 prosent eller blant de tre høyest prioriterte kriteriene. Dette gjøres blant annet ved å ta hensyn til levetidskostnader, matsvinn, klimaavtrykk og lignende. Hvis det gir en klart bedre klima- og miljøeffekt erstattes tildelingskriteriet med klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen.

Leverandøroppfølging

Før Norges Bank inngår avtale med en leverandør, gjennomfører vi en bakgrunnssjekk for å identifisere risiko for misligheter, korrupsjon, hvitvasking, sanksjonsrisiko eller annen ulovlig eller uetisk oppførsel. Bakgrunnssjekker hjelper Norges Bank med å håndtere disse risikoene og ta informerte avgjørelser.

Alle leverandører skal etterleve våre etiske prinsipper, som blant annet omhandler arbeidstakerrettigheter, menneskerettigheter og diskriminering. Dette er en viktig del av vår leverandøroppfølging.

Alle leverandører som har tilgang til bankens lokaler eller systemer, har ansvar for at personell som utfører tjeneste eller arbeid for Norges Bank, gjøres kjent med de etiske retningslinjene som gjelder for leverandører.

Norges Bank er underlagt regelverket om offentlige anskaffelser og er blant annet pålagt å stille krav om lønns- og arbeidsvilkår etter forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Leverandører og eventuelle underleverandører skal kunne dokumentere lønns- og arbeidsvilkår hvis Norges Bank ber om det.

Vi ønsker en ansvarlig og bærekraftig leverandørkjede.

Anskaffelsesforskriften inneholder også krav om begrensning i antall ledd i leverandørkjeden innenfor bransjer hvor det er særlige utfordringer med arbeidslivskriminalitet, som for eksempel innen bygge- og anleggsarbeider og renholdstjenester. Norges Bank aksepterer opp til to ledd med underleverandører.

I 2024 er det gjennomført kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos 27 av bankens leverandører. Det er avdekket fire brudd på lønns- og/eller arbeidsvilkår for personell Norges Bank benytter. Etter at Norges Bank har bedt om det, er forholdene bekreftet rettet opp og for lite utbetalt lønn blir etterbetalt.

Kari Tovseth jobber med ansvarlige anskaffelser.

Klima og miljø

Ansvarlig forvaltning av Statens pensjonsfond utland

Rammer og prinsipper for ansvarlig forvaltning av Statens pensjonsfond utland

Hovedstyret har fastsatt prinsipper for ansvarlig forvaltning i Norges Bank. Prinsippene hviler på internasjonale prinsipper og retningslinjer for god selskapsstyring og ansvarlig næringsliv fra De forente nasjoner (FN) og Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD).

Målet for forvaltningen av fondet er å oppnå høyest mulig avkastning med akseptabel risiko. Ansvarlig forvaltning støtter fondets målsetning på to måter. For det første gjennom å fremme langsiktig verdiskaping i investeringene. For det andre gjennom å redusere den finansielle risikoen knyttet til miljømessige og sosiale forhold i selskapene. Vi gjennomfører egne aktsomhetsvurderinger for å fange opp og håndtere investeringer med risiko for negativ innvirkning på mennesker og miljø.

Fondet har som oppgave å ivareta og utvikle finansielle verdier for fremtidige generasjoner. Forvaltningsmandatet sier at arbeidet med ansvarlig forvaltningsvirksomhet skal være integrert i forvaltningen. Langsiktig avkastning er avhengig av bærekraftig vekst, velfungerende og legitime markeder samt god styring av selskaper. Arbeidet med ansvarlig forvaltning kan deles inn i tre hovedområder: markedet, porteføljen og selskapene.

Markedet

Arbeid for felles standarder

SPU er et globalt fond som eier en liten del av over 8 500 børsnoterte selskaper i 70 land. Fondet sikter derfor mot globale løsninger for å løse felles utfordringer som klimaendringer. Vi bidrar til utviklingen av relevante internasjonale standarder, og er for eksempel representert med lederen i den internasjonale standardsetteren for bærekraft rapportering (ISSB) sin rådgivende investorgruppe. I 2024 deltok Norges Bank i 30 offentlige høringer med tilknytning til ansvarlig forvaltning. Alle hørings svar offentliggjøres på [fondets nettside](#). Høringene berørte blant annet viktige forhold som selskapsrapportering, selskapsstyring og ansvarlig næringsliv.

Vi støtter utvalgte initiativ der flere selskaper eller investorer diskuterer prinsipper og standarder for bærekraftig virksomhet. Slike initiativer er særlig hensiktsmessige når flere selskaper i én bransje eller verdikjede står overfor samme utfordring. Vi deltar for tiden i en rekke ulike samarbeid med investorer, selskaper og sivilsamfunn.

Vi deltar i initiativer som er i tråd med fondets mandat, og som støtter opp om forvaltningsmålet. Vi samarbeider ikke med andre investorer om stemmegivning eller investeringsbeslutninger. Vi deltar heller ikke i initiativer som i utgangspunktet er rettet mot politiske myndigheter.

Tydelige forventninger

Siden 2008 har Norges Bank formulert tydelige forventninger til hvordan selskapene fondet er investert i skal forholde seg til relevante bærekraftutfordringer i sin virksomhet, og til at styrene bør fastsette egnede strategier, kontrollfunksjoner og rapporteringsrutiner. Forventningene danner grunnlaget for dialog med selskaper, og årlig blir selskapenes arbeid målt opp mot forventningene.

I 2024 er forventningene til hvordan selskaper håndterer utfordringer og muligheter knyttet til menneskerettigheter, og forbrukerinteresser blitt oppdatert. Vi har også lagt frem posisjoner om ulike selskapsstyrings spørsmål, for å bidra til styrket selskapsstyring og vern av aksjonærs interesser i selskapene.

SPU eier en liten del av over 8 500 børsnoterte selskaper.

Synne Pretorius, Jama Johnsen og Madeleine Hovland i godt samarbeid på NBIMs Oslo-kontor.

Porteføljen

Avdekke og håndtere risiko

Vår vurdering av selskapsstyring og bærekraft gir oss bedre forståelse av risikoer og muligheter ved investeringene. Vi overvåker hvordan porteføljen er utsatt for risikoer, og identifiserer bransjer og selskaper for videre oppfølging. For å gjennomføre disse analysene må vi ha relevante, sammenlignbare og pålitelige data om selskapsstyring, miljø og sosiale forhold.

Vi har hovedsakelig fem tilnærminger for å avdekke og håndtere risikoer knyttet til selskapsstyring, miljø og sosiale forhold i porteføljen:

1. kvartalsvis forhåndsfiltrering av selskaper på vei inn i fondets aksjereferanseindeks
2. overvåkning av selskaper i porteføljen og aksjereferanseindeksen
3. daglig overvåkning av hendelser og kontroverser i porteføljen og aksjereferanseindeksen
4. tematiske vurderinger av selskaper med høy bærekraftsrisiko
5. [kvartalsvise aktsomhetsvurderinger](#) av selskapene opp mot de forventningene vi stiller på bærekraft

Når vi identifiserer selskaper med antatt høy risiko, gjør vi nye analyser for å vurdere om vi skal gå i dialog med selskapet, om dette skal påvirke vår stemmegivning, eller om vi skal selge oss ned i selskapet basert på risikoen. Aktuell informasjon deles også med [Etikkrådet](#), et uavhengig organ opprettet av Finansdepartementet.

Risikobasert nedsalg

For å begrense fondets eksponering mot uønsket finansiell risiko kan vi, innenfor rammene av mandatet, selge oss ut av selskaper. Det gjelder særlig virksomheter som påfører andre selskaper og samfunnet som helhet store kostnader, og som ikke ansees som bærekraftig på sikt.

Risikobasert ned salg kan være hensiktsmessig dersom vi anser selskapet for å ha særlig høy langsiktig finansiell risiko, der investeringene ikke er betydelige, og der det anses at aktivt eierskap ikke er et egnet virkemiddel. I motsetning til etisk baserte utelukkelse, er risikobaserte ned salg finansielle beslutninger som tas innenfor rammene av forvaltningsmandatet og betinger ikke råd fra Etikkrådet.

I 2024 solgte Norges Bank seg ut av 49 selskaper som følge av risikovurderinger knyttet til miljø, sosiale forhold og selskapsstyring. Til sammen har det blitt gjennomført ned salg i 575 selskaper siden 2012. Disse ned salgene er investeringsbeslutninger som gjøres av fondet, og bør ikke forveksles med beslutninger om etiske eksklusjoner tatt av Norges Banks hovedstyre basert på tilrådninger fra Etikkrådet. Risikobaserte ned salg har siden 2012 bidratt positivt til den kumulative avkastningen på aksjeforvaltningen med 0,64 prosentpoeng, eller om lag 0,02 prosentpoeng årlig. I 2024 ble 16 selskaper tatt inn i Norges Banks investeringsunivers som følge av at beslutninger om ned salg ble opphevet. Til sammen er ned salget av 25 selskaper blitt opphevet siden 2012.

Investeringsmuligheter

Investeringsmuligheter identifiseres blant annet ved å analysere selskapenes styring, virksomhet og miljømessige og samfunnmessige risikoer og muligheter. I fremvoksende markeder kan vi i tillegg dra nytte av kunnskapen til eksterne forvaltere som har inngående kjennskap til markedene, bransjene og selskapene de er investert i. Det er særlig viktig fordi det ofte kan være vanskelig å få relevant selskapsdata i fremvoksende markeder.

Investering i fornybar energi

Inntil 2 prosent av fondet kan videre investeres i unotert infrastruktur for fornybar energi. I 2024 investerte Norges Bank i flere sol- og vindkraft prosjekter gjennom joint venture investeringer i Spania, Portugal og Storbritannia. I tillegg ble det inngått en avtale om å investere i Copenhagen Infrastructure Partners fond «CI V», med fokus på havvind, vind på land, solparker, strømmnett og lagring i Nord-Amerika, Europa og utviklede land i Asia-Stillehavsregionen.

49
ned salg i SPU i selskaper som følge av risikovurderinger knyttet til miljø, sosiale forhold og selskapsstyring.

Selskapene

Dialog

Som langsiktig investor er Norges Bank i jevnlig dialog med de største selskapene. Dialogen skal bidra til god selskapsstyring og ansvarlig forretningsvirksomhet. Størrelsen på investeringene gir tilgang til styremedlemmer, toppledere og spesialister i selskapene. Vi er interessert i å forstå hvordan selskapene styres, og hvordan de håndterer vesentlige forhold ved bærekraft. I tillegg til møter er det også skriftlig kontakt med selskapene. I 2024 gjennomførte vi totalt 3 313 møter med 1 342 selskaper i porteføljen. Vi diskuterte temaer knyttet til selskapsstyring og bærekraft i 1 986 møter med 950 selskaper, noe som representerte 65 prosent av verdien til aksjeporteføljen.

Rapportering

Vi vurderer selskapenes bærekraftsrelaterte rapportering om styringsstruktur, strategi, risikohåndtering og målsettinger med utgangspunkt i våre [offentlige forventninger](#) til selskaper og ved bruk av tredjepartsdata. Selskaper med begrenset rapportering, i sektorer med vesentlig risiko, kontaktes og oppfordres til å forbedre sin rapportering i henhold til våre forventningsdokumenter, for eksempel ved å bruke etablerte rapporteringsstandarder. I 2024 ble det sendt brev til 107 selskaper om deres rapportering.

Stemmegivning

Stemmegivning er et av de viktigste virkemidlene vi har som eier for å ivareta fondets verdier. Ved utgangen av 2024 eide fondet en andel i mer enn 8 500 selskaper verden over. Vi stemte på 110 656 forslag ved 11 154 generalforsamlinger i 2024, som tilsvarer 97 prosent av porteføljen. Våre retningslinjer for stemmegivning er offentlig tilgjengelig.

Fra 2021 har vi offentliggjort våre stemmeintensjoner fem dager før generalforsamlingen med en kort begrunnelse hver gang fondet stemmer mot styrets anbefalinger. I 2024 utvidet Norges Bank sin åpenhet ved å offentliggjøre en begrunnelse også når fondet stemmer i tråd med selskapets anbefaling, mot et aksjonærforslag. Stemmeintensjonene er tilgjengelige på [fondets nettside](#). Brukere kan søke på enkelte

Snorre Gjerde på NYSE.

Norges Bank
stemte på
110 656
forslag ved 11 154
generalforsamlinger
i 2024.

selskaper eller laste ned hele datasettet med fondets stemmer siden 2013, og få daglige oppdateringer om stemmeintensjoner fem dager før generalforsamlingen. I 2024 delte vi for første gang våre stemmeintensjoner gjennom Bloombergs stemmeplattform. Vi begynte også å gi et utvalg av utvidede begrunnelser for enkelte stemmer. I 2024 la vi videre for andre år på rad frem et eget, offentlig sammendrag om stemmegivningen etter første halvår. Sammendraget gir informasjon om trender og resultater fra stemmegivningen på generalforsamlingene til selskapene i fondet.

Finansdepartementet har fastsatt [retningslinjer](#) for observasjon og utelukkelse av selskaper fra SPU basert på selskapenes produkter eller atferd. Etikkrådet og Norges Bank har i oppgave å følge opp disse retningslinjene. Beslutninger om observasjon og utelukkelse av selskaper fra fondet tas av Norges Banks hovedstyre, med utgangspunkt i tilrådinger fra Etikkrådet. Norges Banks utelukker selskaper som bryter grunnleggende etiske normer som følge av sin atferd eller sine produkter. De etiske utelukkelsene er ikke finansielt motiverte beslutninger. Ved å ikke investere i slike selskaper reduseres fondets eksponering for uakseptabel risiko. Alle rådene fra Etikkrådet til Norges Bank er [offentlig tilgjengelige](#) etter at hovedstyret har fattet sin beslutning. I 2024 offentliggjorde vi utelukkelsen av 14 selskaper. I tillegg opphevet vi utelukkelsen av syv selskaper, avsluttet observasjonen av seks selskaper og forlenget observasjonsperioden for ett selskap. Vi avsluttet den særskilte eierskapsutøvelsen i to tilfeller og startet ny særskilt eierskapsutøvelse i ett tilfelle. Siden 2006 har referanseindeksen for aksjer gitt en samlet avkastning som er 0,98 prosentpoeng lavere enn om indeksen ikke hadde vært justert for etiske utelukkelse. På årlig basis tilsvarer dette 0,01 prosentpoeng lavere avkastning.

Les mer om ansvarlig forvaltning i rapporten [Ansvarlig forvaltning av Statens pensjonsfond utland](#).

I 2024 delte vi for første gang våre stemmeintensjoner gjennom Bloombergs stemmeplattform.

Arbeid med klimarisiko i Statens pensjonsfond utland

Håndtering av klimarisiko er en integrert del av den ansvarlige forvaltningen av fondet. [Klimahandlingsplan 2025](#) beskriver vårt arbeid med å håndtere klimarisiko og de tiltakene vi planlegger å gjennomføre i årene 2022–2025. Formålet med tiltakene er å bidra til å forbedre markedsstandarder, som rammeverk for klimarapportering og øke fondets finansielle motstanddyktighet mot klimarisiko. Tiltakene er en del av et målrettet og aktivt eierskap.

Troverdige mål og planer i selskapene

Kjernen i arbeidet er aktivt eierskap mot selskapene fondet investerer i for å bidra til at de setter seg troverdige mål og planer for å redusere sine direkte og indirekte klimagassutslipp (scope 1, 2 og 3) og sikter mot netto nullutslipp innen 2050. Ved utgangen av 2024 hadde 32 prosent av selskapene i fondet satt netto nullutslippsmål i 2050 som er forankret i anerkjente standarder som Science Based Targets initiative eller lignende. Vektet etter utslipp, er om lag 74 prosent av de finansierte utslippene (scope 1 og 2) til selskapene i fondet dekket av vitenskapsbaserte mål. Vektet etter porteføljeværdi utgjorde disse 69 prosent i 2024.

Rapportering om klimarisiko

Klimahandlingsplan 2025 legger også opp til mer rapportering om klimarisikoen i porteføljen. Rapporteringen skal utvikles i tråd med ledende internasjonale standarder og inngår i fondets rapportering om ansvarlig forvaltning. Rapporteringen inkluderer blant annet en egen oversikt over klimarisiko i tråd med anbefalingene til arbeidsgruppen for klimarelatert finansiell rapportering (TCFD). Vi presenterer også analyser og stresstester mot ulike klimascenarioer, herunder et scenario som er i samsvar med global oppvarming på 1,5 grader celsius. Metodene for slike analyser er i utvikling og gir ikke grunnlag for direkte å rangere finansielle utfall av ulike klimascenarioer. Modellering av de langsiktige økonomiske effektene av klimaendringer som følge av høy temperaturstigning er spesielt underutviklet. Modellene gir derfor antagelig for lave anslag for økonomiske effekter. Stresstestene illustrerer allikevel potensielle effekter klimaendringene kan ha på fremtidig risiko og avkastning.

Ved utgangen av 2024 hadde 32 prosent av selskapene i fondet satt netto nullutslippsmål i 2050.

Fondets oversikt over [klima-og naturinformasjon](#) omtaler også fondets eksponering mot natur og naturendringer og økonomiske konsekvenser av dette. Den følger opp anbefalingene til arbeidsgruppen for naturrelatert finansiell rapportering (TNFD) og viser tiltakene vi gjennomfører og verktøyene vi har for å håndtere tilknyttede risikoer og muligheter.

Indikatorer for måling av klimarisiko

I tråd med Greenhouse gas (GHG) protokollen er målinger av klimagassutslipp skilt mellom tre ulike rammer, avhengig av hvor tett knyttet utslippene er til prosessen eller aktiviteten:

Scope 1 omfatter alle direkte utslipp av klimagasser

Scope 2 omfatter alle indirekte utslipp fra innkjøpt energi

Scope 3 omfatter andre indirekte utslipp

Utslippetsintensitet

Utslippetsintensitet er en indikator for å beregne drivhusgassintensitet i en prosess, en aktivitet, leveransen av en tjeneste, eller en portefølje med finansielle aktiva. Den brukes av kapitalforvaltere til å uttrykke karbonfotavtrykket i en investeringsportefølje, slik Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD) anbefalte. I industrien uttrykkes utslippetsintensitet gjennom CO₂-ekvivalenter pr. enhet (kg, liter, kwh). I aksjeforvaltning blir det brukt til å forstå mengden utslipp forbundet med de underliggende selskapenes inntjening. Norges Bank rapporterer utslippetsintensiteten til fondets aksje- og selskapsobligasjonsportefølje, samt aksjeporteføljen til valutareservene, for scope 1 og 2, hvert år. Utslippetsintensiteten beregnes som utslipp av tonn CO₂-ekvivalenter per million amerikanske dollar i omsetning.

Finansierte klimagassutslipp

Finansierte klimagassutslipp er en alternativ indikator som stammer fra PCAF og deres veiledning til hvordan finansinstitusjoner bør rapportere karbonavtrykk på tvers av aktivaklasser. NBIM ble formelt medlem av PCAF i 2023. Finansierte utslipp beregnes ved å multiplisere et selskaps samlede utslipp med investorens finansierte andel av selskapenes verdi, inklusiv både egenkapital og gjeld. Norges Bank rapporterer de finansierte utslippene til fondets aksje- og selskapsobligasjonsportefølje, samt aksjeporteføljen til valutareservene, for scope 1, 2 og 3, hvert år.

Måling av karbonavtrykk

Norges Bank har målt og offentliggjort karbonavtrykket til selskapene i aksjeporteføljen og referanseindeksen siden 2014, basert på rapporterte og modellerte data for scope 1-, 2- og 3- utslipp. I 2024 har vi forbedret vår måling av finansierte scope 3-utslipp slik at de også omfatter oppstrøms-virksomheten til selskapene. Fortsatt er det mange selskaper som ikke rapporterer på utslippstall eller har varierende frekvens og kvalitet i sine rapporter. Dette er særlig tilfelle for scope 3-utslipp. Derfor bruker vi utelukkende modellerte tall fra vår dataleverandør i beregningen av scope 3-utslipp. Slike karbonavtrykksanalyser gir oss innsikt i omfanget av klimagassutslipp i selskapene fondet er investert i, og i risikoer og muligheter på tvers av bransjer.

Vår rapportering av fondets finansierte utslipp er i tråd med veiledningen fra Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF). Fondets finansierte utslipp for scope 1 og 2 var 47 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2024, som er to prosent lavere enn for referanseindeksen. De finansierte utslippene for scope 3 anslås til 403 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, som er to prosent lavere enn for referanseindeksen. På grunn av vesentlige endringer i metoden for å estimere finansierte utslipp for scope 3 fra 2023 til 2024, er ikke tallene direkte sammenlignbare. Dette er basert på en estimeringsmodell som vi mener underestimerer reelle scope 3-utslipp. Vi har benyttet én enkelt kilde for rapporterte og estimerte utslippstall, slik PCAF anbefaler.

Selskapene i fondets aksjeportefølje slapp ut 83 tonn CO₂-ekvivalenter per million dollar i omsetning, basert på data rapportert eller estimert i 2024. Dette omtales som aksjeporteføljens utslippsintensitet i 2024. Denne var seks prosent lavere enn for referanseindeksen og 20 prosent lavere enn i 2023. For selskapsobligasjoner var porteføljens utslippsintensitet 89 tonn CO₂-ekvivalenter per million dollar i omsetning. Dette er 23 prosent høyere enn referanseindeksens karbonintensitet og 28 prosent lavere enn i 2023.

Myndighetstiltak vil påvirke klimarisikoen

Vår forståelse av hvilke effekter klimaendringene har på verdensøkonomien og finansmarkedene kommer til å utvikle seg også fremover. Samtidig vil myndighetstiltakene være i utvikling, vi vil oppleve nye teknologiske

fremskritt, forbrukernes preferanser vil endre seg, og selskapene vil tilpasse strategiene sine tilsvarende. Denne utviklingen vil påvirke fondets klimarisiko. Gitt fondets mandat og investeringsstrategi vil fondets klimarisiko først og fremst avhenge av tilstrekkelige myndighetstiltak som gir en ordnet og forutsigbar klimaovergang, og at selskapene når målene sine om netto nullutslipp.

Arbeid med klimarisiko i eiendomsforvaltningen i Statens pensjonsfond utland

Vi tar hensyn til klimaendringer i våre eiendomsinvesteringer. Eiendomsporteføljen er eksponert både mot fysisk klimarisiko, som ekstremvær, gradvis økt havnivå og flom, og mot overgangsrisiko, som lovpålagt reduksjon av energiforbruk eller lavere etterspørsel etter bygg med høye utslipp. Stadig flere leietakere setter mål om netto nullutslipp for sin egen virksomhet, og de etterspør derfor energieffektive bygninger med energi fra fornybare energikilder. Klimahandlingsplanen 2025 setter mål om netto nullutslipp for eiendomsporteføljen innen 2050, og mål om redusert operasjonell karbonutslippintensitet (scope 1 og 2) med 40 prosent innen 2030. For å nå målene vil vi arbeide for å redusere utslippene i eiendomsporteføljen og integrere klimarisikovurderinger i investeringsprosessene. Fra 2019 til 2023¹ falt utslippintensiteten i eiendomsporteføljen med 16 prosent.

For å måle fremgang mot målet om netto nullutslipp i eiendomsporteføljen bruker vi utslippsbaner i samsvar med global oppvarming på 1,5 grader celsius for ulike eiendomsmarkeder, utviklet av Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM). Ved utgangen av 2023 var 43 prosent av verdien av eiendomsporteføljen i samsvar med disse utslippsbanene fra CRREM.

Ytterligere informasjon om arbeidet med klimarisiko i SPU i rapporten [Ansvarlig forvaltning av Statens pensjonsfond utland](#) og publikasjonen om [klimarisiko](#) på fondets hjemmeside.

¹ Data foreligger ett år på etterskudd.

Arbeid med klima og klimarisiko i sentralbankvirksomheten

Klimaendringer og tiltak for å redusere klimaendringene påvirker norsk og internasjonal økonomi. Dermed påvirker de også Norges Banks kjerneoppgaver. Hovedstyret har det overordnede ansvaret for strategiarbeidet som er relatert til klimaendringer og -risiko. Temaer knyttet til klimaendringer og energiomstillingens betydning for norsk økonomi blir drøftet i komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet.

I 2024 arbeidet vi aktivt for å styrke kompetansen og integrere klima og energiomstilling i analysearbeidet. Vi har ambisjoner om å dele ny kunnskap gjennom våre publikasjoner og konferanser. Høsten 2024 ble det arrangert en fagkonferanse om økonomiske konsekvenser av klimaendringer og energiomstilling med bred deltakelse fra ulike fagmiljøer.

Siden 2018 har Norges Bank vært medlem av Network for Greening the Financial System (NGFS), et nettverk for sentralbanker og tilsynsmyndigheter. Nettverket bidrar til å dele erfaringer og beste praksis, utføre analyser og utforme metoder for å håndtere miljø- og klimarisiko med relevans for finansielle myndigheter og finanssektoren. Vi samarbeider med NGFS, International Banking Research Network (IBRN) og andre internasjonale institusjoner for å øke kompetansen om effektene av klimarelaterte endringer.

Klima og pengepolitikk

For å øke forståelsen av hvordan klimarelaterte endringer påvirker næringslivet, gjennomfører vi årlige undersøkelser blant bedrifter i Regionalt nettverk. Undersøkelsene viser at klimarelaterte forhold, særlig forhold knyttet til omstillingen til lavutslippøkonomi som endrede kundepreferanser og klimapolitikk, har betydning for de fleste bedriftene. Banken har også igangsatt flere forskningsprosjekter innenfor dette feltet. Ett av forskningsprosjektene ser på hvordan ekstremværhendelser i Norge påvirker norske husholdningers konsum, inntekt og formue, mens et annet analyserer hvordan energiomstillingen kan virke inn på kronekursen over tid.

Arrangører av Norges Banks fagkonferanse om klima og energiomstilling: Solveig Erlandsen, Snorre Evjen og Haakon Solheim.

Klimaomstillingen handler i stor grad om energiomstilling. Vi følger nøye med på utviklingen i energimarkedene og jobber med å integrere disse bedre i analyseapparatet.

Gjennom NGFS bidrar Norges Bank til analyser av hvordan klimarelaterte forhold påvirker makroøkonomien generelt og hvilke implikasjoner dette kan ha for pengepolitikken.

Klimarisiko og finansiell stabilitet

Bankenes store utlån til kunder som er utsatt for klimaomstilling, ble i 2024 trukket frem som en særlig sårbarhet i Norges Banks oppsummering av vurderinger av finansiell stabilitet. Klimarisiko var også del av begrunnelsen for anbefalingen om å videreføre kravet til systemrisikobufferen.

Klimaomstilling påvirker risikovurderingen i bankene gjennom ulike kanaler. Finansforetakene må sørge for at de er godt rustet til å vurdere og håndtere den klimarisikoen som følger av omstillingen.

God informasjon om klimarisiko kan gjøre bankene mindre utsatt for tap og bidra til å sikre finansiering til nødvendig omstilling. I 2024 publiserte Norges Bank flere analyser som forsøker å tallfeste konsekvensene av klimaomstilling for norske lånekunder. Staff Memoet «[Foretakenes omstilling til lavere klimagassutslipp og risikoen i norske banker](#)» viser at bankene vil kunne oppleve en moderat og håndterbar økning i tap dersom vi får en markert økning i klimaavgifter. Det er imidlertid store forskjeller mellom ulike næringer, noe som gjør det ekstra viktig med godt bankhåndverk. Staff Memoet «[Energiomstilling av bolig kan bli en netto kostnad for gjennomsnittshusholdningen](#)» drøfter mulige konsekvenser for norske boligeiere av strengere krav til energieffektivitet i eksisterende boligmasse.

Klimastresstester og klimascenarioer er viktige verktøy som sentralbanker bruker for å forstå effekten av klimaendringer på det finansielle systemet. I 2025 vil NGFS publisere korttidsscenarioer som vil komplementere deres langsiktige scenarioer. Dette gir et nytt verktøy for å forstå effekten av klimaomstilling. Norges Bank planlegger å se nærmere på hvordan fysisk klimarisiko og naturskaderisiko kan påvirke finansiell stabilitet.

Ansvarlig forvaltning og klimarisiko i valutareservene

Aksjeporteføljen i valutareservene forvaltes etter de samme prinsippene og strategiene for ansvarlig forvaltning som aksjeinvesteringene i SPU (forventninger, stemmegivning og selskapsdialog). Det betyr at klimahandlingsplanen for fondet, inkludert målet om at selskapene innretter virksomheten slik at den er forenlig med globale netto nullutslipp innen 2050, også omfatter aksjeporteføljen i valutareservene.

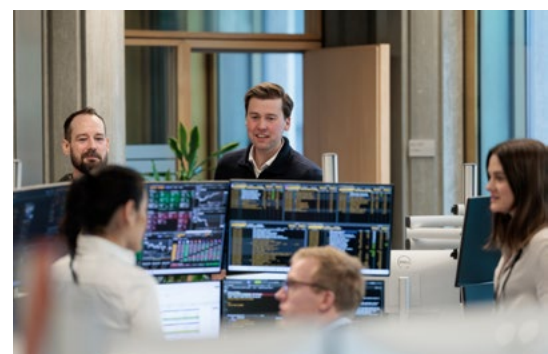
Beslutninger om risikobaserte nedslag av enkeltstående selskaper som gjennomføres for SPUs aksjeportefølje, følges opp også i aksjeporteføljen til valutareservene. I 2024 ble det gjennomført fem nye risikonedslag i valutareservenes aksjeportefølje. I tillegg er totalt 42 selskaper utelukket fra referanseindeksen til valutareservene, og ingen nye selskaper satt til observasjon basert på etiske retningslinjer. Observasjonen av ett selskap ble avsluttet i 2024.

Vi måler utslipp av klimagasser forbundet med hele aksjeporteføljen til valutareservene ved bruk av to ulike måltall, finansierte utslipp og utslippsintensitet. De finansierte utslippene i aksjeporteføljen for scope 1 og 2 var 365 501 tonn CO₂-ekvivalenter i 2024. Finansierte utslipp for scope 3 var 3 420 848 tonn. Utslippsintensiteten for scope 1 og 2 var på 69 tonn CO₂-ekvivalenter i 2024, som er 22 prosent lavere enn i 2023. Dette kan hovedsakelig tilskrives risikobaserte nedslag i industriselskaper og kraftprodusenter.

Vi har igangsatt et arbeid med å stressteste verdien av valutareservene mot ulike klimascenarier. Så langt er det i hovedsak gjort vurderinger av metode og data. Analysen vil kunne bidra til bedre forståelse av potensielle effekter av klimaendringer på bankens balanse.

Totalt 42 selskaper er utelukket fra referanseindeksen til valutareservene.

Eilert Husabø, Linn Karina Stormo, Fredrik Kolstad Jacobsen, Iver Berge Vikøren og Vigdis Lund følger markedet tett.

Klimapåvirkning fra Norges Banks drift

Norges Bank har i bærekraftstrategien en ambisjon å redusere utslipp fra egen drift i tråd med Parisavtalen. Vi rapporterer årlig på vår klimapåvirkning fra egen drift gjennom publisering av klimaregnskapet og som Miljøfyrtårn-bedrift. Klimaregnskapet utarbeides i henhold til standarden «The Greenhouse Gas Protocol» og inkluderer våre kontorer der vi har operasjonell kontroll i Oslo, London, New York og Singapore. Norges Bank bruker 2019 som referanseår. Dette er siste år med normal aktivitet med godt datagrunnlag.

Klimaregnskap

Tabell 13 Årlig klimaregnskap for Norges Banks drift

Utslipp av klimagasser, tonn CO ₂ -ekvivalenter ¹		2019	2023 ²	2024	Endringer i prosent fra 2023–2024	Endring i prosent fra 2019–2024
Direkte utslipp (scope 1)	Drivstoff til kjøretøy	20	14	13	-4	-34
	Diesel til nødstrøm	1	3	6	70	390
	Kjølegasser	-	11	-	-100	-
Sum direkte utslipp (Scope 1)		21	28	19	-33	11
Indirekte utslipp, energi (scope 2)	Elektrisitet	745	712	682	-4	-9
	Fjernvarme	4	5	30	465	751
Sum indirekte utslipp, energi (Scope 2)		749	717	712	-1	-5
Indirekte utslipp, annet (scope 3)	Flyreiser	8 378	7 945	9 054	14	8
	Hotellovernattinger ³	450	178	746	320	66
	Privatbil i jobbreiser	11	9	8	-18	-31
	Avfall	57	7	2	-69	-96
	Datasenter og skyløsninger	-	76	130	70	-
	Produksjon av sedler ⁴	-	-	397	100	-
Sum indirekte utslipp, annet (Scope 3)		8 896	8 215	10 337	26	16
Sum utslipp av klimagasser		9 666	8 960	11 068	24	14

¹ Inkluderer gassene CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs, SF₆ og NF₃. Norges Bank bruker i hovedsak utslippsfaktorer fra DEFRA (Department for Environment, Food & Rural Affairs) og DESNZ (Department for Energy Security & Net Zero).

² Utslipp fra datasenter og skyløsninger var ikke medtatt i klimaregnskapet i 2023 grunnet manglende data på én leverandør. Tallet i kolonnen for 2023 er derfor ikke direkte sammenlignbart med utslippet i 2024. Sum utslipp av klimagasser for Scope 3 og totalt er også oppdatert fra 2023.

³ Hotellovernattinger inneholder fom. 2024 også leilighetsovernattinger.

⁴ Produksjon av sedler inkluderer transport i forbindelse med produksjon og leveranse til Norges Bank.

De samlede klimagassutslippene utgjorde 11 068 tonn CO₂-ekvivalenter ved utgangen av 2024, en økning på 14 prosent sammenlignet med referanseåret 2019. I 2024 er Norges Banks andel av utslipp hos leverandører av eksterne datasentre og skyplattformer, seddelproduksjon og leilighetsovernattinger for første gang inkludert i klimaregnskapet. Til sammen utgjør dette 1 073 tonn av årets utslipp. Økning i utslipp fra 2019 til 2024, ekskludert nye utslippskilder, utgjør 3 prosent.

Den største utslippskilden er flyreiser, som utgjør 82 prosent av totale utslipp. Samlede utslipp fra flyreiser var 8 prosent høyere enn referanseåret 2019. Antall reiste kilometer er i samme periode redusert med 14 prosent. Siden 2019 har imidlertid utslippsfaktorene knyttet til flyreiser økt betydelig, noe som medfører høyere utslipp for den enkelte flyvning. Holder vi endringen i utslippsfaktorer knyttet til flyreiser utenfor, viser dette en utslippsnedgang på 17 prosent i 2024.

Utslipp fra hotellovernattinger består nå av både hotellrom og leilighetsovernattinger. Leilighetsovernattinger benyttes i stor grad av våre ansatte ved opphold på utekontorene og utgjør 73 prosent av utslippene knyttet til overnattinger.

Seddelproduksjonen utføres av en ekstern leverandør på Malta, som produserer sedler for flere europeiske sentralbanker. Transport til og fra Malta er den største utslippskilden og utgjør 81 prosent av årets utslipp.

Mål og tiltak for reduksjon i Norges Banks klimagassutslipp

I 2024 har hovedstyret satt mål om å redusere utslipp fra egen drift med 35 prosent per fast ansatt innen 2028, sammenlignet med 2019. Målet tilsvarer en reduksjon fra 10,3 tonn CO₂-ekvivalenter per ansatt i 2019 til 6,7 tonn per ansatt innen 2028.

Tabell 14 Måloppnåelse og utslippsintensitet per ansatt

	2019	2024	Endring i prosent fra 2019–2024
Sum utslipp av klimagasser	9 666	11 068	14
Antall fast ansatte ¹	940	1 099	17
Utslipp per ansatt	10,3	10,1	-2

¹ Antall fast ansatte i 2024 oppgis som snittet av antall fast ansatte ved årets start og slutt.

82 %
av de totale
utslippene kommer
fra flyreiser.

Totale utslipp har økt med 14 prosent i forhold til referanseåret 2019. Endringens effekt på utslipp per ansatt ble dempet av en større økning i antall fast ansatte. Utslipp per ansatt var 10,1 tonn CO₂-ekvivalenter i 2024, som tilsvarer en reduksjon på 2 prosent målt mot 2019. Siden 2019 har imidlertid klimaregnskapet blitt utvidet med nye utslippskilder samt at utslippsfaktorene som tildeler flyreiser klimagassutslipp har økt betydelig. Holder vi disse endringene utenfor, ender vi på 7,2 tonn CO₂-ekvivalenter per ansatt i 2024.

Flyreiser

Flyreiser stod for 82 prosent av Norges Banks utslipp i 2024, og har økt med 8 prosent i forhold til 2019. Utslipp per ansatt har imidlertid blitt redusert med om lag 8 prosent i samme periode. NBIM, som er en global organisasjon med et globalt mandat, står for mesteparten av reisevirksomheten til Norges Bank. Behov for å reise mellom de ulike kontorene for å øke kunnskapsdeling og fremme samarbeid på tvers av kontorene er avgjørende for å oppnå fondets mål om høyest mulig avkastning. I tillegg er det betydelig reisevirksomhet knyttet til oppfølgingen av eksterne aksjeforvaltere over hele verden, samt i forbindelse med selskapsmøter. For sentralbankvirksomheten er det å opprettholde et bredt kontaktnettverk, tilegne seg og dele kunnskap en viktig del av å løse samfunnsoppdraget på best mulig måte.

For å nå reduksjonsmålet på 35 prosent per fast ansatt innen 2028 må vi redusere utslipp fra flyreiser. I tråd med planen for 2024 har våre viktigste tiltak vært å øke bevisstheten gjennom intern informasjonsvirksomhet og bedre styringsinformasjon. For å oppnå sistnevnte arbeider vi for å gjøre reise- og utslippsdata mer tilgjengelig gjennom egenutviklede digitale løsninger, noe som vil bidra til ny innsikt og bedre beslutningsgrunnlag.

Energibruk

Energiforbruk stod i 2024 for 6 prosent av Norges Banks totale utslipp, og vi arbeider for å redusere energibruken ved våre kontorer. På hovedkontoret har vi de siste årene hatt et årlig mål på 5 prosent reduksjon av strømforbruket målt mot fjoråret. Målet har hittil blitt nådd hvert år, og det videreføres også for 2025. Vi kjøper også opprinnelsesgarantier for at hovedkontorets forbruk av elektrisitet kommer fra fornybar kraft.

Det er gjennomført ytterligere tiltak for å redusere energiforbruk til belysning, ventilasjon og varmeanlegg. I det pågående oppgraderingsprogrammet er arbeidet med klima sentralt og det skiftes til utstyr som bruker mindre energi.

Miljø- og energieffektiv drift – sertifiseringer

Norges Banks hovedkontor på Bankplassen 2, kurs- og konferansestedet Vindåsen og Venastul er miljøfyrtårnsertifisert. Miljøfyrtårn er en nasjonal miljøsertifiseringsordning som drives av Stiftelsen Miljøfyrtårn. Dette gir tilgang til verktøy som støtter banken i å måle og forbedre miljøprestasjoner.

Som miljøfyrtårnbedrift benytter vi et miljøledelsessystem for egen drift og egne lokaler. Vi utarbeider årlig en miljørapport som dokumenterer status for gjennomførte miljøtiltak, og handlingsplaner for neste år. Hvert tredje år skal kontorene re-sertifiseres. Hovedkontoret ble re-sertifisert i 2022. Årlig rapportering og jevnlig re-sertifisering sikrer at våre kontorlokaler lever opp til høye standarder for miljøvennlig drift.

London-kontoret er miljøsertifisert i henhold BREEAM-regelverket. Dette er et anerkjent miljøsertifiseringssystem for bygninger, som fremmer bærekraftig design og bygging gjennom hele byggeprosessen. Sertifiseringen fornyes hvert tredje år.

Bærekraftsindikatorer til attestasjon

Norges Bank har engasjert EY til å utføre et attestasjonsoppdrag knyttet til bærekraftsinformasjon oppgitt i årsrapporten for 2024. Se EYs uttalelse, [Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om bærekraftsrapportering](#).

Norges Bank refererer ikke løpende til bærekraftsindikatorer i årsrapporten. Tabellen på neste side viser til rapporteringsstandarder og indikatorer som utarbeidet informasjon er basert på. Rapportert informasjon gjelder for perioden fra 1. januar 2024 til 31. desember 2024. Oppgitt informasjon er attestert av EY.

Vi utarbeider årlig en miljørapport som dokumenterer status for gjennomførte miljøtiltak.

Rapporteringsstandard	Indikator	Beskrivelse
Samfunn og sosiale forhold		
Lønnskartlegging		
GRI 405: Mangfold og like muligheter 2016	405-2 Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner	Lønnsforskjeller per stillingsgruppe, tabell 9 t.o.m. tabell 12
Klima og miljø		
Ansvarlig forvaltning av Statens pensjonsfond utland		
GRI 415: Public Policy 2016	415-1 Politiske bidrag	Deltakelse i antall offentlige høringer med tilknytning til ansvarlig forvaltning: 30 (Norges Bank har ingen politiske monetære bidrag)
GRI G4: Financial Services Sector Disclosures 2014	FS10 Andel og antall selskaper i porteføljen som den rapporterende organisasjonen har samhandlet med om miljø eller samfunnsmessige forhold	Antall møter med selskaper: 1986 møter med 950 selskaper (11 prosent av alle selskaper).
GRI G4: Financial Services Sector Disclosures 2014	FS11 Andel eiendeler utsatt for positiv og negativ miljømessig eller sosial screening	Antall selskaper Norges Bank har solgt seg ut av som følge av risikovurderinger knyttet til miljø, sosiale forhold og selskapsstyring: 49
		Antall utelukkelse av selskaper: 14
		Antall nye selskaper satt til observasjon: 0
Arbeid med klimarisiko i Statens pensjonsfond utland		
Klimarelaterte opplysninger ¹	Finansierte utslipp Kapitalforvaltning	Finansierte utslipp – aksje- og obligasjonsporteføljen – Scope 1 og 2: 47 millioner tonn CO ₂ -ekvivalenter
		Finansierte utslipp – aksje- og obligasjonsporteføljen – Scope 3: 403 millioner tonn CO ₂ -ekvivalenter
GRI 305: Utslipp 2016	305-4 Intensiteten i utslippet av klimagasser	Utslippetsintensitet – aksjeporteføljen – Scope 1 og 2: 83 tonn CO ₂ -ekvivalenter
		Utslippetsintensitet – obligasjonsporteføljen – Scope 1 og 2: 89 tonn CO ₂ -ekvivalenter

¹ Indikatoren Klimarelaterte opplysninger er basert på IFRS S2 punkt 29 (a) (vi) (2) Finansierte utslipp B61 Kapitalforvaltning (a).

Rapporteringsstandard	Indikator	Beskrivelse
Arbeid med klima og klimarisiko i sentralbankvirksomheten		
Ansvarlig forvaltning og klimarisiko i valutareservene		
Klimarelaterte opplysninger ²	Finansierte utslipp Kapitalforvaltning	Finansierte utslipp – aksjeporteføljen – Scope 1 og 2: 365 501 tonn CO ₂ -ekvivalenter
		Finansierte utslipp – aksjeporteføljen – Scope 3: 3 420 848 tonn CO ₂ -ekvivalenter
GRI 305: Utslipp 2016	305-4 Intensiteten i utslippet av klimagasser	Utslippsintensitet – aksjeporteføljen – Scope 1 og 2: 69 tonn CO ₂ -ekvivalenter
GRI G4: Financial Services Sector Disclosures 2014	FS11 Andel eiendeler utsatt for positiv og negativ miljømessig eller sosial screening	Antall selskaper Norges Bank har solgt seg ut av som følge av risikovurderinger knyttet til miljø, sosiale forhold og selskapsstyring: 5
		Antall utelukkelse av selskaper: 42
Klimapåvirkning fra Norges Banks drift		
Klimaregnskap		
GRI 305: Utslipp 2016	305-1 Direkte klimagass-utslipp (Scope 1)	19 tonn CO ₂ -ekvivalenter
	305-2 Indirekte klimagass-utslipp, energi (Scope 2)	712 tonn CO ₂ -ekvivalenter
	305-3 Indirekte klimagass-utslipp, annet (Scope 3)	10 337 tonn CO ₂ -ekvivalenter

² Indikatoren *Klimarelaterte opplysninger* er basert på IFRS S2 punkt 29 (a) (vi) (2) Finansierte utslipp B61 Kapitalforvaltning (a)

Årsregnskap

- 91 Hovedpunkter
- 93 Regnskap
- 98 Noter
- 206 Beretning, vedtak og uttalelse

Hovedpunkter

Netto inntekt/-kostnad fra finansielle instrumenter før gevinst/-tap valuta

36,4 mrd. 2024
40,9 mrd. 2023

Gevinst/-tap valuta

58,9 mrd. 2024
30,3 mrd. 2023

Resultat Statens pensjonsfond utland (SPU)

3 576 mrd. 2024
2 616 mrd. 2023

Resultat SPU trukket/-tilført kronekonto

-3 576 mrd. 2024
-2 616 mrd. 2023

Øvrige driftsinntekter

7,6 mrd. 2024
6,8 mrd. 2023

- herav forvaltningsgodtgjøring SPU

7,4 mrd. 2024
6,6 mrd. 2023

Driftskostnader

-8,8 mrd. 2024
-8,0 mrd. 2023

- herav forvaltningskostnader SPU

-7,4 mrd. 2024
-6,6 mrd. 2023

Totalresultat

95,1 mrd. 2024
70,0 mrd. 2023

Overføring til statskassen

30,1 mrd. 2024
17,6 mrd. 2023

Innhold

93	Regnskap
93	Resultatregnskap
94	Balanse
96	Kontantstrømoppstilling
97	Oppstilling over endringer i egenkapital
98	Noter
99	Norges Bank
99	Note 1 Generell informasjon
100	Note 2 Regnskapsprinsipper
103	Note 3 Inntekt/kostnad fra aksjer og obligasjoner
104	Note 4 Beholdning av aksjer og obligasjoner
105	Note 5 Valutareserver
108	Note 6 Måling
113	Note 7 Investeringsrisiko
121	Note 8 Valuta
124	Note 9 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse
126	Note 10 Sikkerhetsstillelse og motregning
127	Note 11 Innskudd i banker
128	Note 12 Utlån og innskudd
130	Note 13 Sedler og mynt
131	Note 14 Det internasjonale valutafondet (IMF)
135	Note 15 Personalkostnader
143	Note 16 Pensjon
147	Note 17 Øvrige driftskostnader og øvrige driftsinntekter
149	Note 18 Ikke-finansielle eiendeler
151	Note 19 Nærstående parter
153	Note 20 Statens pensjonsfond utland (SPU)
153	Statens pensjonsfond utland
153	Resultatregnskap
154	Balanse
155	Kontantstrømoppstilling
156	Oppstilling av endringer i eiers kapital
157	SPU Note 1 Generell informasjon
157	SPU Note 2 Regnskapsprinsipper
158	SPU Note 3 Avkastning
159	SPU Note 4 Inntekt/kostnad fra aksjer, obligasjoner og finansielle derivater
160	SPU Note 5 Beholdninger av aksjer, obligasjoner og finansielle derivater
163	SPU Note 6 Unotert eiendom
166	SPU Note 7 Unotert infrastruktur for fornybar energi
169	SPU Note 8 Måling til virkelig verdi
177	SPU Note 9 Investeringsrisiko
190	SPU Note 10 Skatt
192	SPU Note 11 Gevinst/tap valuta
194	SPU Note 12 Forvaltningskostnader
196	SPU Note 13 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse
198	SPU Note 14 Sikkerhetsstillelse og motregning
200	SPU Note 15 Nærstående parter
201	SPU Note 16 Interesser i andre foretak
205	SPU Note 17 Andre eiendeler og annen gjeld
206	Revisors beretning og andre uttalelser
207	Uavhengig revisors beretning
211	Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om bærekraftsrapportering
213	Representantskapets vedtak om godkjenning av årsregnskapet for 2024
213	Representantskapets uttalelse om hovedstyrets protokoller og tilsynet med banken

Resultatregnskap

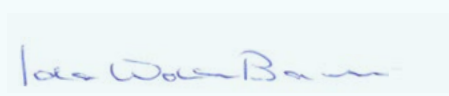
Beløp i millioner kroner	Note	2024	2023
Netto inntekt/-kostnad fra finansielle instrumenter			
Netto inntekt/-kostnad fra:			
- Aksjer	3,5	39 692	30 524
- Obligasjoner	3,5	9 130	18 564
- Finansielle derivater	5	-93	119
- Utlån med sikkerhetsstillelse	9	2 276	1 283
Renteinntekter fra innskudd i banker	11	1 063	2 963
Renteinntekter fra utlån til banker	12	191	905
Rentekostnader på innskudd fra banker	12	-3 039	-1 533
Rentekostnader på innskudd fra statskassen	12	-13 818	-13 336
Renteinntekter fra fordringer på IMF	14	5 456	5 216
Rentekostnader på gjeld til IMF	14	-4 436	-4 235
Skattekostnad	3	-32	-39
Andre finansielle inntekter/-kostnader		8	490
Netto inntekt/-kostnad fra finansielle instrumenter før gevinst/-tap valuta		36 398	40 921
Gevinst/-tap valuta	8	58 892	30 323
Netto inntekt/-kostnad fra finansielle instrumenter		95 290	71 244
Øvrige driftsinntekter			
Forvaltningsgodtgjøring Statens pensjonsfond utland	19	7 390	6 632
Andre driftsinntekter	17	183	161
Sum øvrige driftsinntekter		7 573	6 794
Driftskostnader			
Personalkostnader	15	-3 051	-2 853
Øvrige driftskostnader	17	-5 585	-4 984
Av- og nedskrivning	18	-140	-135
Sum driftskostnader		-8 776	-7 971
Forvaltning Statens pensjonsfond utland			
Totalresultat plasseringer for SPU	20	3 575 870	2 616 385
Trukket/-tilført kronekonto SPU	20	-3 575 870	-2 616 385
Årsresultat		94 087	70 067
Totalresultat			
Årsresultat		94 087	70 067
Endring i aktuariemessige gevinster og tap	16	1 021	-35
Totalresultat		95 108	70 031

Balanse

Beløp i millioner kroner	Note	31.12.2024	31.12.2023
Eiendeler			
Finansielle eiendeler			
Innskudd i banker	11	13 089	20 792
Utlån med sikkerhetsstillelse	9,10	64 874	60 723
Avgitt kontantsikkerhet	9,10	8	-
Uoppgjorte handler		164	2 020
Aksjer	4,7	154 301	140 488
Utlånte aksjer	4,7,9,10	3 176	2 885
Obligasjoner	4,6,7	591 981	504 680
Finansielle derivater	6	3	3
Utlån til banker	12	2 920	2 803
Fordring på IMF	14	145 855	134 999
Andre finansielle eiendeler	19	960	671
Sum finansielle eiendeler		977 331	870 064
Ikke-finansielle eiendeler			
Pensjoner	16	1 306	93
Ikke-finansielle eiendeler	18	2 149	2 078
Sum ikke-finansielle eiendeler		3 455	2 171
Nettoverdi SPU	20	19 741 590	15 756 719
Sum eiendeler		20 722 376	16 628 954

Beløp i millioner kroner	Note	31.12.2024	31.12.2023
Gjeld og egenkapital			
Finansiell gjeld			
Innlån med sikkerhetsstillelse	9,10	21	29
Uoppgjorte handler	9,10	37 861	38 894
Finansielle derivater		10	12
Innskudd fra banker	12	91 465	58 355
Innskudd fra statskassen	12	274 015	281 816
Sedler og mynt i omløp	13	38 221	39 724
Gjeld til IMF	14	118 213	107 979
Annen finansiell gjeld		3 164	5 149
Sum finansiell gjeld		562 970	531 958
Annen gjeld			
Annen gjeld	19	30 864	18 330
Sum annen gjeld		30 864	18 330
Innskudd kronekonto SPU	20	19 741 590	15 756 719
Sum gjeld		20 335 424	16 307 007
Egenkapital			
Sum gjeld og egenkapital		20 722 376	16 628 954

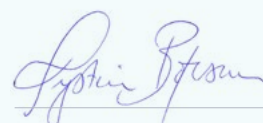
Oslo, 5. februar 2025

Ida Wolden Bache
daglig leder / hovedstyrets leder

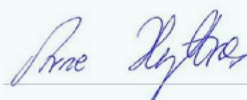
Pål Longva
første nestleder

Øystein Børsum
andre nestleder

Kristine Ryssdal

Arne Hyttnes

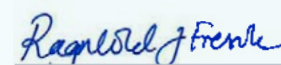
Nina Udnes Tronstad

Hans Aasnæs

Thomas Ekeli

Ragnhild Janbu Fresvik

Mats Bay Fevolden
representant for de ansatte

Guro Heimly
representant for de ansatte

Kontantstrømoppstilling

Beløp i millioner kroner, innbetaling (+) / utbetaling (-)	Note	2024	2023
Operasjonelle aktiviteter			
Innbetaling av utbytte fra aksjer		2 825	2 676
Innbetaling av renter fra obligasjoner		10 221	6 439
Netto innbetaling av renter og honorar fra utlån og innlån med sikkerhetsstillelse		2 284	1 273
<i>Innbetalinger av utbytte, renter og honorar fra beholdninger i aksjer og obligasjoner</i>		15 330	10 388
Netto kontantstrøm ved kjøp og salg av aksjer		28 800	-2 460
Netto kontantstrøm ved kjøp og salg av obligasjoner		-41 216	-6 781
Netto kontantstrøm finansielle derivater		-146	1 151
Netto kontantstrøm utlån og innlån med sikkerhetsstillelse		-1 602	-18 944
Innbetaling av renter		6 835	8 741
Utbetaling av renter		-21 374	-18 795
Netto kontantstrøm knyttet til andre kostnader, andre eiendeler og annen gjeld		-8 642	-10 681
Netto kontantstrøm knyttet til finansielle eiendeler og finansiell gjeld		30 998	45 944
Netto kontantstrøm til/-fra statskassen		403 563	687 314
Tilførsel fra den norske stat til SPU	19	-411 365	-710 104
Uttak fra SPU til den norske stat	19	-	-
Innbetaling av forvaltningsgodtgjøring for SPU	19	7 032	6 526
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		8 214	-7 701
Investeringsaktiviteter			
Netto utbetalinger til ikke-finansielle eiendeler og gjeld	18	-198	-146
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-198	-146
Finansieringsaktiviteter			
Utbetaling fra overføringsfondet til den norske stat	19	-17 604	-8 094
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-17 604	-8 094
Netto endring innskudd i banker			
Innskudd i banker pr. 1. januar	11	20 792	32 334
Netto økning/-reduksjon av kontanter i perioden		-9 588	-15 941
Netto gevinst/-tap valuta på kontanter		1 885	4 399
Innskudd i banker pr. periodens slutt	11	13 089	20 792

Regnskapsprinsipp

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metoden. Vesentlige klasser av brutto inn- og utbetalinger er presentert separat, med unntak av spesifikke transaksjoner, i hovedsak kjøp og salg av finansielle instrumenter, som er presentert netto.

Tilførsler og uttak mellom SPU og den norske stat, anses som finansieringsaktiviteter i kontantstrømoppstillingen i regnskapsrapporteringen til SPU. I Norges Bank er tilførsler og uttak klassifisert som operasjonelle aktiviteter siden Norges Bank er forvalter av SPU.

Oppstilling over endringer i egenkapital

Beløp i millioner kroner	Kursreguleringsfond	Overføringsfond	Sum egenkapital
1. januar 2023	253 333	16 187	269 520
Totalresultat	33 406	36 625	70 031
31. desember 2023 før avsatt overføring til statskassen	286 739	52 812	339 551
Avsatt overføring til statskassen	-	-17 604	-17 604
31. desember 2023	286 739	35 208	321 947
1. januar 2024	286 739	35 208	321 947
Totalresultat	40 008	55 100	95 108
31. desember 2024 før avsatt overføring til statskassen	326 747	90 308	417 055
Avsatt overføring til statskassen	-	-30 103	-30 103
31. desember 2024	326 747	60 205	386 952

Regnskapsprinsipp

Egenkapitalen til Norges Bank består av et kursreguleringsfond og et overføringsfond. Kursreguleringsfondet utgjør bankens bundne egenkapital og overføringsfondet utgjør grunnlaget for overføring til statskassen. Egenkapitalen i Norges Bank er regulert av Retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks overskudd, fastsatt 13. desember 2019 med hjemmel i sentralbankloven § 3-11 annet ledd.

Noter

Note 1 Generell informasjon

Innledning

Norges Bank er landets sentralbank. Banken er et eget rettssubjekt og eies av staten. Hovedkontoret er på Bankplassen 2, Oslo.

Norges Bank skal fremme økonomisk stabilitet og forvalte store verdier på vegne av fellesskapet. Banken utøver pengepolitikken, overvåker stabiliteten i det finansielle systemet, bidrar til robuste og effektive betalingssystemer og finansmarkeder samt forvalter bankens valutareserver.

Norges Bank forvalter Statens pensjonsfond utland (SPU) på vegne av Finansdepartementet i henhold til lov om Statens pensjonsfond § 3 annet ledd og mandat for forvaltning av Statens pensjonsfond utland (*forvaltningsmandatet*), fastsatt av Finansdepartementet.

SPU skal støtte statlig sparing for finansiering av fremtidige utgifter og underbygge langsiktige hensyn ved bruk av Norges petroleumsinntekter. Stortinget har fastsatt rammene i lov om Statens pensjonsfond, og Finansdepartementet har det formelle ansvaret for fondets forvaltning. Hovedstyret i Norges Bank har delegert gjennomføringen av forvaltningsoppdraget til Norges Bank Investment Management (NBIM).

Finansdepartementet har plassert fondsmidlene til forvaltning i SPU som et kroneinnskudd på en særskilt konto i Norges Bank (kronekontoen). Banken skal i eget navn videreplassere kronekontoen i en investeringsportefølje bestående av aksjer, obligasjoner, fast eiendom og infrastruktur for fornybar energi. SPU er i sin helhet investert utenfor Norge.

I henhold til forvaltningsmandatet foretas overføringer til og fra kronekontoen. Når statens petroleumsinntekter overstiger statens oljepengebruk over statsbudsjettet vil det gjøres innskudd på kronekontoen. I motsatte tilfeller vil det gjøres uttak. Overføringer til og fra kronekontoen medfører en tilsvarende endring i *Eiers kapital* i SPU.

Norges Bank bærer ingen økonomisk risiko knyttet til verdiutviklingen i SPU. Den oppnådde avkastningen ved forvaltningen, etter fradrag for godtgjørelse til Norges Bank, blir i sin helhet tilført kronekontoen og påvirker derfor ikke totalresultatet eller egenkapitalen til Norges Bank. Den forvaltede investeringsporteføljen tilsvarende det til enhver tid innestående beløp på kronekontoen, fratrukket påløpt forvaltningsgodtgjøring og utsatt skatt. Dette presenteres på egen linje som en eiendel i Norges Banks balanse, og kronekontoen presenteres tilsvarende som en forpliktelse til Finansdepartementet. For utfyllende informasjon om forvaltningsmandatet, Norges Banks styringsstruktur og risikostyring, se [note 20.9 Investeringsrisiko](#). For ytterligere informasjon om transaksjoner og mellomværende mellom Norges Bank og SPU, se [note 19 Nærstående parter](#).

Godkjenning av årsregnskapet

Årsregnskapet til Norges Bank for 2024 ble godkjent av hovedstyret 5. februar 2025 og godkjent av representantskapet 20. februar 2025. Den årlige regnskapsrapporteringen for SPU er et utdrag av Norges Banks regnskapsrapportering, og inngår i Norges Banks årsregnskap som note 20.

Totalresultatet for 2024 på 95,1 milliarder kroner er disponert med en avsetning til kursreguleringsfondet på 40,0 milliarder kroner og en avsetning til overføringsfondet på 55,1 milliarder kroner. Fra overføringsfondet blir det videre overført 30,1 milliarder kroner til statskassen. Årets overføringer og disponeringer er i tråd med retningslinjene.

Note 2 Regnskapsprinsipper

Denne noten beskriver regnskapsprinsipper, vesentlige estimater og skjønnsmessige vurderinger som gjelder hele regnskapet. I tillegg beskrives regnskapsprinsipper som gjelder datterselskaper som eies som ledd i forvaltningen av SPU. Øvrige regnskapsprinsipper, vesentlige estimater og skjønnsmessige vurderinger er beskrevet i de respektive oppstillingene og notene.

Vesentlige estimater og skjønnsmessige vurderinger

Utarbeidelsen av regnskapet innebærer bruk av usikre estimater og forutsetninger knyttet til fremtidige hendelser som påvirker regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater fastsettes basert på tidligere erfaringer og reflekterer ledelsens forventninger om fremtidige hendelser. Faktiske utfall kan avvike fra estimatene. Utarbeidelsen av regnskapet innebærer også skjønnsmessige vurderinger i forbindelse med anvendelsen av regnskapsprinsipper, som kan ha betydelig innvirkning på regnskapet.

I tilfeller hvor det foreligger spesielt usikre estimater eller skjønnsmessige vurderinger, er dette omtalt i de respektive notene.

Grunnlag for utarbeidelse

Årsregnskapet til Norges Bank er i henhold til sentralbankloven § 4-3, avlagt etter regnskapsloven og bestemmelser om årsregnskap mv. for Norges Bank (regnskapsinstruksen), som fastsatt av Finansdepartementet.

Regnskapsinstruksen krever at Norges Banks regnskap skal utarbeides i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU, med de tillegg og unntak som følger av regnskapsloven og regnskapsinstruksen. Dette innebærer i hovedsak at resultatet for investeringsporteføljen og resultatet tilordnet SPU-kronkonto skal presenteres på egne linjer i resultatregnskapet, nettoverdi av investeringsporteføljen og saldo SPU-kronkonto skal presenteres på egne linjer i balansen, innskudd og uttak fra SPU-kronkonto skal presenteres på egne linjer i kontantstrømoppstillingen og at regnskapsrapporteringen for SPU skal presenteres i egen note i Norges Banks årsregnskap, se [note 20 Statens pensjonsfond utland \(SPU\)](#). I tillegg utelates datterselskaper som er tatt med i konsolideringen ved utarbeidelse av konsolidert regnskapsrapportering for investeringsporteføljen, fra konsolideringen i årsregnskapet til Norges Bank. Se også seksjon *Regnskapsprinsipper som gjelder datterselskaper som ledd i forvaltningen av SPU* nedenfor, vedrørende konsolideringen av enkelte datterselskaper inn i SPU.

Oppstillingen av resultatregnskapet er presentert på den måten som gir mest relevant informasjon omkring den finansielle inntjeningen.

Årsregnskapet utarbeides med regnskapsavslutning pr. 31. desember. Det er presentert i norske kroner og, om ikke annet er angitt, avrundet til nærmeste million. Avrundingsdifferanser kan forekomme.

Norges Banks årsregnskap er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift.

Endringer i regnskapsprinsipper, herunder nye og endrede standarder og fortolkninger i perioden

De anvendte regnskapsprinsippene er konsistente med prinsippene i forrige regnskapsår. Det er ingen nye eller endrede IFRS-standarder og fortolkninger som har trådt i kraft for regnskapsåret som startet 1. januar 2024 som har hatt vesentlig påvirkning på regnskapet.

Nye og endrede standarder og fortolkninger med virkning fra 2025 eller senere

I 2024 publiserte IASB en ny IFRS-regnskapsstandard for presentasjon og opplysninger i finansregnskapet: IFRS 18 *Presentation and Disclosure in Financial Statements*. IFRS 18 vil erstatte IAS 1 *Presentasjon av finansregnskapet*. Den nye standarden trer i kraft for regnskapsår som begynner på eller etter 1. januar 2027. Tidlig anvendelse er tillatt etter at EU har godkjent standarden. Norges Bank har startet vurderingen av de nye kravene i IFRS 18.

Andre vedtatte IFRS-standarder, endringer i eksisterende standarder og fortolkninger som er utgitt med ikrafttredelsesdato fra 2025 eller senere, forventes å være uvesentlige eller ikke relevante for regnskapsrapporteringen på implementeringstidspunktet.

Regnskapsprinsipper som gjelder hele regnskapet

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen ved inngåelse som part i instrumentets kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene utløper, eller når de finansielle eiendelene og det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap til eiendelene er overført. Se [note 9 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse](#) og [note 20.13 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse](#) for spesifisering av overførte eiendeler som ikke er fraregnet.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de har opphørt, det vil si når pliktene angitt i kontraktene er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Kjøp eller salg av en finansiell eiendel i henhold til en kontrakt med oppgjør i tråd med normale markedsvilkår, regnskapsføres på avtaletidspunktet.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler klassifiseres basert på forretningsmodellen som ligger til grunn for forvaltningen av eiendelene, samt egenskapene ved de kontraktsfestede kontantstrømmene.

Investeringsporteføljen til SPU forvaltes i samsvar med forvaltningsmandatet fastsatt av Finansdepartementet, investeringsmandatet fastsatt av hovedstyret i Norges Bank og investeringsstrategier fastsatt av ledelsen i NBIM. Disse mandatene og strategiene, inkludert risikostyringsstrategiene, innebærer at alle finansielle eiendeler styres og følges opp på grunnlag av virkelig verdi. SPUs finansielle eiendeler er derfor målt til virkelig verdi over resultatet, med unntak av *Fordring forvaltningsgodtgjøring* som ikke inngår i investeringsporteføljen. *Fordring forvaltningsgodtgjøring* er målt til amortisert kost.

Valutareservene forvaltes i samsvar med prinsippene fastsatt av hovedstyret og styres og følges opp på grunnlag av virkelig verdi. Øvrige finansielle eiendeler er målt til amortisert kost.

Finansielle forpliktelser er målt til amortisert kost, med unntak av de finansielle forpliktelser øremerket til virkelig verdi over resultatet. Dette gjelder finansielle forpliktelser i valutareservene som styres og følges opp på grunnlag av virkelig verdi. For SPU er finansielle forpliktelser, med unntak av *Skyldig forvaltningsgodtgjøring* og *Utsatt skatt*, integrert i investeringsporteføljen som styres og følges opp basert på virkelig verdi, og er derfor øremerket til virkelig verdi over resultatet. *Skyldig forvaltningsgodtgjøring* er målt til amortisert kost. Se note [note 20.10 Skatt](#) for informasjon om innregning og måling av utsatt skatt.

Finansielle derivater er målt til virkelig verdi over resultatet.

For ytterligere spesifisering av klassifisering av instrumenter, se [note 6 Måling](#) og [tabell 6.2 Klassifisering av finansielle instrumenter](#).

Nedskrivninger

For finansielle eiendeler klassifisert som målt til amortisert kost innregnes en avsetning for forventet kredittap. Forventet kredittap beregnes pr. lån, og er basert på lånets eksponering ved mislighold, sannsynlighet for mislighold og tap ved mislighold. Innregnet beløp utgjør 12-måneders forventet kredittap, regnet fra rapporteringstidspunktet. Ved en betydelig økning i kredittrisiko fra førstegangsinregning, innregnes forventet kredittap for hele eiendelens levetid.

Regnskapsprinsipper som gjelder datterselskaper som ledd i forvaltningen av SPU

SPU er et investeringsforetak i henhold til IFRS 10 *Konsernregnskap*. IFRS 10 definerer et investeringsforetak og innfører et pliktig unntak fra konsolidering for investeringsforetak.

Skjønnsmessig vurdering

SPU er et investeringsforetak basert på følgende:

- a) SPU mottar midler fra den norske stat, som er en nærstående part og eneste eier, og leverer profesjonelle investeringstjenester i form av forvaltningen av fondet, til den norske stat,
- b) SPU er forpliktet overfor den norske stat til å investere utelukkende for verdistigning og kapitalinntekter,
- c) SPU måler og evaluerer avkastning for alle investeringer utelukkende basert på virkelig verdi.

SPU har ikke en eksplisitt strategi som angir et spesifisert tidspunkt for realisering av hver enkelt investering, men investeringene vurderes fortløpende og det foretas kjøps- og salgsvurderinger. Etter en samlet vurdering er det konkludert med at SPU oppfyller kriteriene i definisjonen av et investeringsforetak.

Investeringer i fast eiendom og infrastruktur for fornybar energi utføres gjennom datterselskaper av Norges Bank, utelukkende etablert som en del av forvaltningen av SPU. Datterselskapene er kontrollert av SPU og innregnes i regnskapsrapporteringen for SPU i tråd med § 3-4 i regnskapsinstruksen. For ytterligere informasjon, se [note 20.16 Interesser i andre foretak](#).

Datterselskaper målt til virkelig verdi over resultatet

Datterselskaper som investerer i fast eiendom eller infrastruktur for fornybar energi gjennom eierandeler i andre selskaper, er investeringsforetak. Disse datterselskapene er målt til virkelig verdi over resultatet i tråd med prinsippene for finansielle eiendeler. Datterselskaper som investerer i fast eiendom og infrastruktur for fornybar energi er presentert i balansen som henholdsvis *Unotert eiendom* og *Unotert infrastruktur*. Se [note 20.6 Unotert eiendom](#) og [note 20.7 Unotert infrastruktur for fornybar energi](#) for utfyllende prinsipper.

Konsoliderte datterselskaper

Datterselskaper som utfører investeringstjenester og som ikke selv er investeringsforetak, konsolideres. Konsoliderte datterselskaper eier ikke, verken direkte eller indirekte, investeringer i fast eiendom eller infrastruktur for fornybar energi.

Note 3 Inntekt/kostnad fra aksjer og obligasjoner

Regnskapsprinsipp

Investeringer i aksjer og obligasjoner er målt til virkelig verdi over resultatet. Se [note 2 Regnskapsprinsipper](#) for ytterligere informasjon.

Utbytte innregnes på det tidspunkt utbytte er formelt vedtatt av generalforsamlingen eller tilsvarende beslutningsorgan.

Renteinntekter innregnes etter hvert som de opptjenes. Rentekostnader innregnes etter hvert som de påløper. Måling av renteinntekter og -kostnader er basert på kontraktmessige vilkår.

Realisert gevinst/-tap utgjør i hovedsak beløp realisert når eiendeler eller forpliktelser blir fraregnet. Ved fraregning tilordnes gjennomsnittlig anskaffelseskost. Realisert gevinst/-tap inkluderer transaksjonskostnader, som resultatføres når de påløper. Transaksjonskostnader er definert som alle kostnader som er direkte henførbare til den gjennomførte transaksjonen. For investeringer i aksjer og obligasjoner omfatter dette normalt kurtasje og dokumentavgift.

Urealisert gevinst/-tap utgjør endringer i virkelig verdi i perioden for den relaterte balanseposten som ikke kan tilskrives de tidligere omtalte kategoriene.

Tabell 3.1 Inntekt/-kostnad fra aksjer

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Utbytte	2 850	2 743
Realisert gevinst/-tap	19 038	1 288
Urealisert gevinst/-tap	17 804	26 493
Inntekt/-kostnad fra aksjer før gevinst/-tap valuta	39 692	30 524

Tabell 3.2 Inntekt/-kostnad fra obligasjoner

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Renter	11 261	7 510
Realisert gevinst/-tap	-2 319	-6 749
Urealisert gevinst/-tap	188	17 803
Inntekt/-kostnad fra obligasjoner før gevinst/-tap valuta	9 130	18 564

Skattekostnad

Norges Bank er unntatt skatteplikt for sin virksomhet i Norge, men er skattepliktig i enkelte andre land. Skattekostnaden består av inntektsskatt som Norges Bank ikke får refundert gjennom lokale skatteregler eller skatteavtaler. Dette gjelder i all hovedsak kildeskatt på utbytte tilknyttet valutareservenes aksjeinvesteringer.

Regnskapsprinsipp

Kildeskatt, etter fratrukk for refunderbart beløp, innregnes samtidig som det relaterte utbyttet. Refunderbar kildeskatt innregnes i balansen som en fordring under *Andre finansielle eiendeler*.

Skattekostnaden utgjorde 31 millioner kroner i 2024, mot 39 millioner kroner i 2023.

Tyskland og Japan er markedene med høyest skattekostnad og utgjorde henholdsvis 16,4 millioner kroner og 12,3 millioner kroner i 2024, sammenlignet med henholdsvis 10,8 millioner kroner og 10,5 millioner kroner i 2023. Norges skatteavtaler med de nevnte landene gir en skattesats på 15 prosent. Øvrig skattekostnad fordeler seg med mindre beløp knyttet til flere andre land.

Regnskapsprinsipper for skatt er ytterligere beskrevet i [note 20.10 Skatt](#).

Note 4 Beholdning av aksjer og obligasjoner

Regnskapsprinsipp

Investeringer i aksjer og obligasjoner er målt til virkelig verdi over resultatet. Samtlige aksjeinvesteringer, med unntak av aksjer i BIS, inngår i valutareservene. Endringer i virkelig verdi resultatføres og er spesifisert i [note 3 Inntekt/kostnad fra aksjer og obligasjoner](#).

Opptjente utbytter og renter presenteres i balansen på samme linje som de underliggende finansielle instrumentene. Opptjent utbytte er utbytte som er vedtatt, men ikke utbetalt på balansedagen, se [note 3 Inntekt/kostnad fra aksjer og obligasjoner](#) for ytterligere informasjon.

Utlånte aksjer er en del av valutareservenes aksjeinvesteringer, men presenteres separat på egen linje i balansen. For ytterligere informasjon om utlånte instrumenter, se [note 9 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse](#).

For ytterligere informasjon om måling, se [note 6 Måling](#).

Tabell 4.1 Aksjer

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Valutareservenes aksjeinvesteringer	157 228	143 142
Aksjer i BIS	249	231
Sum aksjeinvesteringer	157 477	143 373
<i>Herav presentert under balanselinjen Aksjer</i>	<i>154 301</i>	<i>140 488</i>
<i>Herav presentert under balanselinjen Utlånte aksjer¹</i>	<i>3 176</i>	<i>2 885</i>

¹ Utlånte aksjer knytter seg kun til valutareservenes aksjeinvesteringer.

Tabell 4.2 Obligasjoner

Beløp i millioner kroner	31.12.2024		31.12.2023	
	Nominell verdi ¹	Virkelig verdi	Nominell verdi ¹	Virkelig verdi
Obligasjoner	612 149	591 981	524 135	504 680
Sum obligasjoner	612 149	591 981	524 135	504 680
<i>Herav presentert under balanselinjen Utlånte obligasjoner</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

¹ Nominell verdi er omregnet til norske kroner ved bruk av balansedagens kurs. Nominell verdi består av pålydende verdi av instrumentet eller hovedstol.

Obligasjoner på Norges Banks balanse er i sin helhet knyttet til forvaltningen av valutareservene. Norges Bank utsteder statsgjeld og inngår finansielle kontrakter innenfor statsgjeldsforvaltningen i Finansdepartementets navn. Transaksjoner knyttet til statsgjeldsforvaltningen regnskapsføres i statsregnskapet og ikke i Norges Banks resultatregnskap eller balanse.

Bank for International Settlements (BIS)

BIS fungerer som en bank for sentralbankene, og skal i tillegg bistå sentralbanker ved å bidra til internasjonalt samarbeid og i arbeidet med pengepolitikk og finansiell stabilitet.

BIS er et aksjeselskap eid av sentralbanker. Norges Bank har 8 000 stemmeberettigede aksjer (pålydende 5 000 SDR) i BIS, i tillegg til 564 ikke-stemmeberettigede aksjer (pålydende 5 000 SDR), totalt 8 564 aksjer. Norges Banks andel av totale aksjer i BIS utgjorde 1,5 prosent ved utgangen av 2024, det samme som ved utgangen av 2023.

BIS har ved utstedelsen av aksjer kun innkrevd innbetaling på 25 prosent av aksjenes pålydende, resterende 75 prosent er kommitert kapital som ikke er bokført i balansen. Ved utgangen av 2024 var kommitert kapital på 475 millioner kroner, mot 438 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Det deles årlig ut utbytte fra BIS. Mottatt utbytte fra BIS var på 44 millioner kroner i 2024, mot 35 millioner kroner i 2023.

Note 5 Valutareserver

Valutareservene skal kunne benyttes til transaksjoner i valutamarkedet som ledd i gjennomføringen av pengepolitikken eller ut fra hensynet til finansiell stabilitet og for å møte Norges Banks internasjonale forpliktelser. Valutareservene deles inn i en aksjeportefølje, en renteportefølje og en petrobufferportefølje. Se ytterligere omtale i [note 7 Investeringsrisiko](#).

Petrobufferporteføljen skal motta statens kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i utenlandsk valuta og eventuelle overføringer til og fra SPU. Formålet med porteføljen er å sørge for en hensiktsmessig håndtering av statens behov for veksling mellom utenlandsk valuta og norske kroner.

Se [note 8 Valuta](#) for spesifikasjon av valutareservenes valutafordeling.

Tabellene 5.1 og 5.2 viser henholdsvis resultat- og balanseoppstilling for valutareservene fordelt pr. portefølje og presenteres slik de operasjonelt følges opp av Norges Bank.

Tabell 5.1 Valutareserver porteføljevordelt resultat

Beløp i millioner kroner	Porteføljer			2024
	Aksjer	Renter	Petrobuffer	Sum valutareserver
Resultat				
Netto inntekt/-kostnad fra:				
- Aksjer	39 630	-	-	39 630
- Obligasjoner	-	9 130	-	9 130
- Finansielle derivater	12	-105	-	-93
- Utlån med sikkerhetsstillelse	22	277	1 977	2 276
Renteinntekter fra innskudd i banker	-1	171	887	1 057
Skattekostnad	-32	-	-	-32
Andre finansielle inntekter/-kostnader	-8	-	-1	-9
Netto inntekt/-kostnad fra finansielle instrumenter før gevinst/-tap valuta	39 623	9 473	2 863	51 959
Gevinst/-tap valuta	6 007	46 087	4 658	56 752
Netto inntekt/-kostnad fra finansielle instrumenter	45 630	55 560	7 521	108 711

Beløp i millioner kroner	Porteføljer			2023
	Aksjer	Renter	Petrobuffer	Sum valutareserver
Resultat				
Netto inntekt/-kostnad fra:				
- Aksjer	30 474	-	-	30 474
- Obligasjoner	-	18 565	-1	18 564
- Finansielle derivater	15	104		119
- Utlån med sikkerhetsstillelse	25	180	1 078	1 283
Renteinntekter fra innskudd i banker	2	169	2 785	2 956
Skattekostnad	-39	-		-39
Andre finansielle inntekter/-kostnader	-15	-	-	-15
Netto inntekt/-kostnad fra finansielle instrumenter før gevinst/-tap valuta	30 462	19 018	3 862	53 342
Gevinst/-tap valuta	2 222	22 354	4 986	29 562
Netto inntekt/-kostnad fra finansielle instrumenter	32 684	41 372	8 848	82 904

Tabell 5.2 Valutareserver porteføljefordelt balanse

Beløp i millioner kroner	Porteføljer			31.12.2024
	Aksjer	Renter	Petrobuffer	Sum valutareserver
Balanse				
Finansielle eiendeler				
Innskudd i banker	8	5 945	6 839	12 792
Utlån med sikkerhetsstillelse	21	16 891	47 962	64 874
Avgitt kontantsikkerhet	-	8	-	8
Uoppgjorte handler	3	161	-	164
Aksjer	154 051	-	-	154 051
Utlånte aksjer	3 176	-	-	3 176
Obligasjoner	-	591 981	-	591 981
Finansielle derivater	-	3	-	3
Andre finansielle eiendeler	179	-	-	179
Sum finansielle eiendeler	157 438	614 989	54 801	827 228
Finansiell gjeld				
Innlån med sikkerhetsstillelse	21	-	-	21
Uoppgjorte handler	-	13 879	23 982	37 861
Finansielle derivater	-	10	-	10
Annen finansiell gjeld	336	-	-	336
Sum finansiell gjeld	357	13 889	23 982	38 228
Netto valutareserver	157 081	601 100	30 819	789 000

Beløp i millioner kroner	Porteføljer			31.12.2023
	Aksjer	Renter	Petrobuffer	Sum valutareserver
Balanse				
Finansielle eiendeler				
Innskudd i banker	29	6 993	13 551	20 573
Utlån med sikkerhetsstillelse	29	7 170	53 524	60 723
Uoppgjorte handler	16	2 004	-	2 020
Aksjer	140 256	-	-	140 256
Utlånte aksjer	2 885	-	-	2 885
Obligasjoner	-	504 680	-	504 680
Finansielle derivater	-	3	-	3
Andre finansielle eiendeler	98	-	-	98
Sum finansielle eiendeler	143 313	520 850	67 075	731 238
Finansiell gjeld				
Innlån med sikkerhetsstillelse	29	-	-	29
Uoppgjorte handler	-	9 574	29 321	38 895
Finansielle derivater	-	3	9	12
Annen finansiell gjeld	155	-	2 364	2 519
Sum finansiell gjeld	184	9 577	31 694	41 455
Netto valutareserver	143 129	511 273	35 381	689 783

Note 6 Måling

Regnskapsprinsipp

Alle eiendeler og forpliktelser presentert i balansen som *Aksjer, Obligasjoner, Finansielle derivater, Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse, Innskudd i banker og Avgitt / Mottatt kontantsikkerhet* er målt til virkelig verdi over resultatet.

Virkelig verdi, som definert i IFRS 13 *Måling av virkelig verdi*, er den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Innledning

Virkelig verdi for majoriteten av eiendeler og gjeld er basert på noterte markedspriser eller observerbare markedsdata. Dersom markedet ikke er aktivt, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av standard verdsettelsesmodeller. Måling til virkelig verdi kan være kompleks og kreve skjønnsmessige vurderinger, særlig når observerbare inndata ikke er tilgjengelig. Verdsettelsesrisikoen følges opp av kontrollmiljøet som har ansvaret for måling til virkelig verdi.

Hierarkiet for virkelig verdi

Alle verdipapirene i valutareservene måles til virkelig verdi. Disse har blitt inndelt i de tre kategoriene i hierarkiet for virkelig verdi, presentert i [tabell 6.1 Valutareservenes investeringer fordelt på nivåer for verdsettelsesusikkerhet](#). Inndelingen er basert på observerbarheten til inndataene som benyttes i målingen av virkelig verdi:

- Nivå 1 består av eiendeler som er verdsatt basert på noterte, ikke-justerte priser i aktive markeder. Et aktivt marked er definert som et marked der transaksjoner finner sted med tilstrekkelig hyppighet og volum til å gi løpende prisinformasjon.
- Eiendeler og gjeldsposter klassifisert som nivå 2 verdsettes ved bruk av modeller som benytter direkte eller indirekte observerbare markedsdata. Inndata anses som observerbare dersom de er basert på offentlig tilgjengelig markedsdata om faktiske hendelser eller transaksjoner.
- Eiendeler klassifisert som nivå 3 er verdsatt ved bruk av modeller som i vesentlig grad bruker ikke-observerbare inndata. Inndata anses som ikke-observerbar når det ikke foreligger tilgjengelig markedsdata og når inndataen blir utviklet ved hjelp av beste tilgjengelig informasjon om de forutsetningene som markedsdeltakere vil kunne benytte ved prising av eiendelen.

En oversikt over modeller og verdsettelsesmetoder med sine respektive observerbare og ikke-observerbare inndata, kategorisert pr. type instrument er beskrevet i denne noten.

Vesentlig estimat

Klassifisering i hierarkiet for virkelig verdi er basert på faste kriterier, hvorav fastsettelse av noen av kriteriene kan kreve bruk av skjønn.

Tabell 6.1 Valutareservenes investeringer fordelt på nivåer for verdsettelsesusikkerhet

Beløp i millioner kroner	Nivå 1		Nivå 2		Nivå 3		Totalt	
	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
Aksjer	156 733	142 482	495	658	-	2	157 228	143 142
Obligasjoner	585 249	492 180	6 732	12 500	-	-	591 981	504 680
Finansielle derivater (eiendeler)	3	3	-	-	-	-	3	3
Finansielle derivater (gjeld)	-10	-12	-	-	-	-	-10	-12
Annet ¹	-	-	39 798	41 970	-	-	39 798	41 970
Totalt	741 975	634 653	47 025	55 128	-	2	789 000	689 783
Totalt (prosent)	94,0 %	92,0 %	6,0 %	8,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	100,0 %

¹ Annet består av andre eiendeler og forpliktelser begrenset til pengemarkedsinstrumenter, herunder gjensalgsvtaler, innskudd i banker, kortsiktig innlån, uoppgjorte handler og andre eiendeler og gjeld.

Verdsettelsesusikkerheten for valutareservene ved utgangen av 2024 er i hovedsak uendret sammenlignet med utgangen av 2023. Majoriteten av valutareservene er forbundet med lav verdsettelsesrisiko og klassifisert som nivå 1. Ved utgangen av 2024 er 99,7 prosent av aksjer og 98,9 prosent av obligasjoner klassifisert som nivå 1 og er således verdsatt med observerbare markedskurser.

Regnskapsprinsipp

Overføringer mellom nivåer i hierarkiet for virkelig verdi anses å inntreffe ved begynnelsen av rapporteringsperioden.

Bevegelser mellom nivåer i hierarkiet

Det har ikke vært vesentlige bevegelser mellom nivåene i verdsettelseshierarkiet.

Verdsettelsesmetoder

Norges Bank har definert hierarkier for hvilke priskilder som skal brukes i verdsettelsen. Beholdninger som finnes i referanseindeksene verdsettes normalt i henhold til indeksleverandørenes priser, mens de resterende beholdningene av aksjer og obligasjoner verdsettes nesten utelukkende ved bruk av priser fra andre eksterne leverandører. For aksjer og derivater som handles i aktive markeder (nivå 1) blir sluttkurs benyttet. For obligasjoner som handles i aktive markeder blir hovedsakelig kjøpskurs benyttet.

Nedenfor presenteres verdsettelsesteknikkene som blir brukt for aksjer og obligasjoner klassifisert som nivå 2 i verdsettelseshierarkiet.

Aksjer (nivå 2)

Aksjer verdsatt basert på modeller med observerbar inndata fra leverandører er klassifisert som nivå 2 i verdsettelseshierarkiet. Disse beholdningene handles ikke i aktive markeder og inkluderer noterte aksjer som er suspendert fra handel. Verdsettelsesmodellene hensyntar flere typer observerbare inndata som; pris på sammenlignbare aksjer, siste prisnotering og volum.

Obligasjoner (nivå 2)

Obligasjoner klassifisert som nivå 2 er verdsatt basert på observerbare inndata fra sammenlignbare utstedelser, i tillegg til direkte indikative eller bindende markedskurser. Disse beholdningene består som regel av obligasjoner som er mindre likvide enn de klassifisert som nivå 1, det vil si hvor det ikke er aktivitetsvolum for bindende handler og et lavt aktivitetsvolum for indikative prisnoteringer på måletidspunktet.

Kontrollmiljø

Kontrollmiljøet for måling til virkelig verdi er organisert rundt en formalisert og dokumentert verdsettelsespolicy samt retningslinjer som er støttet opp av arbeids- og kontrollprosedyrer. Porteføljene som forvaltes i Norges Bank Markeder inneholder kun likvide statspapirer hvor verdsettelsesrisiko er meget lav. Eventuelle spørsmål blir avklart i en egen forvaltningskomité.

Verdsettelsesmiljøet er tilpasset i samsvar med markedsstandarder og etablert praksis for verdifastsettelse. I praksis er dette gjennomført i form av en daglig verdifastsettelse av alle beholdninger. Prosessene er skalerbare for markedsendringer og basert på interne og eksterne dataløsninger.

Alle beholdninger og investeringer er som hovedregel verdsatt av eksterne, uavhengige prisleverandører. Disse er valgt på grunnlag av analyser foretatt av avdelingene som er ansvarlig for verdifastsettelsen.

Prisleverandørene følges opp løpende gjennom regelmessig dialog, kontroller og forespørsler knyttet til priser på enkeltpapirer. For en stor andel av beholdningene er innhentede priser basert på priser som er direkte observerbare i markedet. For beholdninger hvor det ikke er tilstrekkelig likviditet til at verdsettelsen kan baseres på observerbare priser, anvendes anerkjente modeller. Her benyttes det så langt som mulig observerbare datapunkter, men i noen tilfeller er det grunnet manglende likviditet benyttet ikke-observerbare datapunkter.

På daglig basis er verdifastsettelsen gjenstand for flere kontroller i verdsettelsesavdelingene. Kontrollene er basert på definerte terskler og sensitiviteter som overvåkes og justeres i overensstemmelse med rådende markedsforhold. Ved månedsslutt blir det utført mer omfattende kontroller for å sikre at verdsettelsen er i tråd med virkelig verdi.

I NBIM utarbeides verdsettelsesnotater og rapporter ved hver kvartalsslutt som dokumenterer de utførte kontrollene og som beskriver de største kildene til usikkerhet i verdsettelsene.

Investeringsmøtet i NBIM, som inkluderer flere i ledergruppen i NBIM, holdes hvert kvartal i forkant av fremleggelse av regnskapsrapporteringen. Møtet behandler dokumentasjonen og større prisingsspørsmål, og godkjenner verdifastsettelsen.

Andre investeringer

Norges Bank har aksjeinvesteringer i BIS og Swift utover valutareservenes aksjeinvesteringer. Dette er investeringer Norges Bank foretar i kraft av å være Norges sentralbank og ivaretagelse av Norges internasjonale funksjoner innenfor dette området. Slike anliggender er langsiktige forhold uten økonomisk inntjening som formål og har ingen karakter av å være finansielle investeringer. Dette gjelder i hovedsak aksjer i BIS som er verdsatt til 249 millioner kroner og ville vært allokert til nivå 3 i verdsettelseshierarkiet. Prisfastsettelsen er usikker grunnet manglende aktivitet i markedet. Disse er verdsatt ved bruk av modeller som i vesentlig grad bruker ikke-observerbare inndata. Se [note 4 Beholdning av aksjer og obligasjoner](#) for ytterligere informasjon om aksjer i BIS.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Norges Banks finansielle eiendeler klassifiseres enten til virkelig verdi over resultatet (bestemt eller pliktig) eller til amortisert kost. Målingskategori bestemmes ved førstegangsinnregning av eiendelen.

Finansielle forpliktelser skal som hovedregel måles til amortisert kost, med unntak av finansielle forpliktelser i valutareservene og finansielle derivater, som er målt til virkelig verdi over resultatet.

Den balanseførte verdien av finansielle eiendeler og finansiell gjeld målt til amortisert kost anses som en rimelig tilnærming til virkelig verdi og det er derfor ikke beregnet sammenlignbare virkelige verdier for disse finansielle eiendelene og forpliktelsene.

Tabell 6.2 Klassifisering av finansielle instrumenter

Beløp i millioner kroner	Virkelig verdi over resultatet		Amortisert kost	31.12.2024
	Bestemt	Pliktig		Sum
Finansielle eiendeler				
Innskudd i banker	-	12 792	297	13 089
Utlån med sikkerhetsstillelse	-	64 874	-	64 874
Avgitt kontantsikkerhet	-	8	-	8
Uoppgjorte handler	-	164	-	164
Aksjer	-	154 301	-	154 301
Utlånte aksjer	-	3 176	-	3 176
Obligasjoner	-	591 981	-	591 981
Finansielle derivater	-	3	-	3
Utlån til banker	-	-	2 920	2 920
Fordring på IMF	-	-	145 855	145 855
Andre finansielle eiendeler	-	179	781	960
Sum finansielle eiendeler	-	827 477	149 854	977 331
Finansiell gjeld				
Innlån med sikkerhetsstillelse	21	-	-	21
Uoppgjorte handler	37 861	-	-	37 861
Finansielle derivater	-	10	-	10
Innskudd fra banker	-	-	91 465	91 465
Innskudd fra statskassen	-	-	274 015	274 015
Sedler og mynt i omløp	-	-	38 221	38 221
Gjeld til IMF	-	-	118 213	118 213
Annen finansiell gjeld	336	-	2 828	3 164
Sum finansiell gjeld	38 218	10	524 742	562 970

Beløp i millioner kroner	Virkelig verdi over resultatet		Amortisert kost	31.12.2023
	Bestemt	Pliktig		Sum
Finansielle eiendeler				
Innskudd i banker	-	20 573	219	20 792
Utlån med sikkerhetsstillelse	-	60 723	-	60 723
Uoppgjorte handler	-	2 020	-	2 020
Aksjer	-	140 488	-	140 488
Utlånte aksjer	-	2 885	-	2 885
Obligasjoner	-	504 680	-	504 680
Finansielle derivater	-	3	-	3
Utlån til banker	-	-	2 803	2 803
Fordring på IMF	-	-	134 999	134 999
Andre finansielle eiendeler	-	98	573	671
Sum finansielle eiendeler	-	731 470	138 594	870 064
Finansiell gjeld				
Innlån med sikkerhetsstillelse	29	-	-	29
Uoppgjorte handler	38 894	-	-	38 894
Finansielle derivater	-	12	-	12
Innskudd fra banker	-	-	58 355	58 355
Innskudd fra statskassen	-	-	281 816	281 816
Sedler og mynt i omløp	-	-	39 724	39 724
Gjeld til IMF	-	-	107 979	107 979
Annen finansiell gjeld	2 520	-	2 629	5 149
Sum finansiell gjeld	41 443	12	490 503	531 958

Note 7 Investeringsrisiko

Forvaltningen av valutareservene rettes inn mot å oppnå høyest mulig avkastning innenfor gitte retningslinjer og risikorammer. Investeringsrisiko håndteres ved å styre og kontrollere de ulike risikoene som Norges Bank er eksponert for i forvaltningen av investeringene. I tillegg er det etablert en klar ansvars- og rollefordeling i risikostyringsprosessen.

Organisering

Hovedstyret har det overordnede ansvaret for risikostyring i Norges Bank, og har etablert prinsipper for risikostyring i sentralbankvirksomheten, inkludert finansiell risiko. Hovedstyret fastsetter i tillegg de overordnede prinsippene for forvaltningen av valutareservene, inkludert strategisk aktivaallokering, referanseindekser, investeringsunivers og overordnet risikomål. Rapportering til hovedstyret om forvaltningen av valutareservene og finansiell risiko gjøres kvartalsvis.

Risiko- og investeringsutvalget er et saksforberedende og rådgivende utvalg som skal styrke og effektivisere hovedstyrets arbeid med saker blant annet knyttet til investeringsstrategi og risikorammer for valutareservene.

Sentralbanksjefen er ansvarlig for forvaltningen av valutareservene. Sentralbanksjefen har operasjonalisert prinsippene fra hovedstyret gjennom fastsatte retningslinjer for forvaltningen av aksjeporteføljen, renteporteføljen og petrobufferporteføljen. Det operative ansvaret for forvaltningen er delegert til henholdsvis NBIM og Norges Bank Markeder. Under rammene i sentralbanksjefens retningslinjer forvaltes aksjeporteføljen i tråd med risikostyring og tilhørende prosesser for SPU, og rente- og petrobufferporteføljen etter utfyllende retningslinjer fastsatt av leder for Markeder.

Rolle- og ansvarsdelingen innenfor risikostyringsystemet er organisert langs tre forsvarslinjer. Første forsvarslinje er de operative risikostyrings- og kontrollaktivitetene som gjennomføres i virksomheten. Andre forsvarslinje er de sentrale funksjonene for risikostyring og etterlevelse som skal rådggi og støtte avdelingene. De skal utfordre første forsvarslinjes vurderinger og overvåke at første forsvarslinje gjennomfører egnede kontroller. Tredje forsvarslinje er internrevisjonsfunksjonen. Internrevisjonen er underlagt hovedstyret og skal, uavhengig av administrasjonen, vurdere om risikostyring og etterlevelse fungerer som forutsatt.

Rammeverk

Valutareservenes sammensetning og tilhørende risiko avhenger hovedsakelig av strategisk aksjeandel og porteføljenes referanseindekser. Begge defineres av hovedstyret. Den strategiske aksjeandelen av den samlede aksje- og renteporteføljen er 20 prosent.

Referanseindeksen for aksjeporteføljen er en skattejustert versjon av FTSE All World Developed Market Index, begrenset til land i eurosonen, USA, Storbritannia, Japan, Canada, Australia, Sveits, Sverige og Danmark. Aksjeporteføljen kan plasseres i kontantinnskudd og aksjer notert på en regulert og anerkjent markedsplass.

Referanseindeksen for renteporteføljen er en markedsverdivektet indeks av alle nominelle statsobligasjoner med gjenværende løpetid fra 1 måned til 10 år utstedt av Frankrike, Tyskland, Japan, Kina, Storbritannia og USA.

Renteporteføljen kan plasseres i kontantinnskudd, statssertifikater og statsobligasjoner utstedt av landene i referanseindeksen.

Det er ikke fastsatt en referanseindeks for petrobufferporteføljen. Formålet med petrobufferporteføljen er å sørge for en hensiktsmessig håndtering av statens behov for veksling mellom utenlandsk valuta og norske kroner, samt foreta overføringer til og fra SPU. Petrobufferporteføljen plasseres i korte pengemarkedsplasseringer.

Gjennom forvaltningen av valutareservene er Norges Bank eksponert mot ulike typer finansiell risiko, herunder markeds-, kreditt- og motpartsrisiko. Risikostyring i forvaltningen er definert som styring av disse risikoene. Det er enhetene med operativt ansvar for forvaltningen som har ansvar for å styre risiko i henhold til gjeldende prinsipper og retningslinjer.

Risikostyringsprosessen

Norges Bank benytter flere målemetoder, prosesser og systemer for å kontrollere investeringsrisiko. Robuste og anerkjente risikostyringsystemer og -prosesser komplementeres av internt utviklede målemetoder og prosesser.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er definert som risiko for tap på eksponeringer mot finansielle eiendeler som følge av endringer i aksje-, rente- eller valutamarkedet, herunder endringer i kredittpåslag.

Overvåkning, måling og vurdering av markedsrisiko gjøres langs flere dimensjoner. Ved å kombinere forskjellige og utfyllende risikomål får man økt innsikt i porteføljenes risikoprofil. Norges Bank måler både absolutt og relativ risiko for plasseringene i porteføljene.

Fordeling pr. geografi og industri

Valutareservene har hovedsakelig investeringer i statsobligasjoner og børsnoterte selskaper. I henhold til rammeverkene som ligger til grunn for forvaltningen, er investeringene fordelt på flere land og valutaer. Tabellene nedenfor viser investeringene fordelt pr. geografi og industri.

Tabell 7.1 Valutareservenes fordeling pr. portefølje og region/stat

Beløp i millioner kroner	31.12.2024		31.12.2023		
	Markedsverdi i prosent	Markedsverdi	Markedsverdi i prosent	Markedsverdi	
Aksjeporteføljen					
Aksjer og kontanter	Amerika	76 %	119 545	72 %	103 563
	Europa	15 %	24 114	18 %	25 883
	Asia og Oseania	9 %	13 422	10 %	13 683
Aksjeporteføljen totalt		100 %	157 081	100 %	143 129
Renteporteføljen					
Obligasjoner	USA	49 %	298 807	50 %	253 090
	Frankrike	18 %	108 797	18 %	92 647
	Tyskland	15 %	89 466	15 %	77 684
	Storbritannia	7 %	41 636	7 %	35 794
	Japan	7 %	41 234	7 %	35 227
	Kina	2 %	12 041	2 %	10 238
Obligasjoner		98 %	591 981	99 %	504 680
Kontanter	Amerika	1 %	3 349	1 %	3 744
	Europa	1 %	5 601	0 %	1 634
	Asia og Oseania	0 %	169	0 %	1 215
Kontanter		2 %	9 119	1 %	6 593
Renteporteføljen totalt		100 %	601 100	100 %	511 273
Petrobufferporteføljen					
Kontanter	Amerika	22 %	6 671	10 %	3 700
	Europa	78 %	24 148	90 %	31 681
Petrobufferporteføljen totalt		100 %	30 819	100 %	35 381
Valutareserver totalt		100 %	789 000	100 %	689 783

Tabell 7.2 Aksjeporteføljen fordelt pr. industri

Beløp i millioner kroner	31.12.2024		31.12.2023	
	Markedsverdi	Andel	Markedsverdi	Andel
Teknologi	48 486	31 %	38 389	27 %
Varige konsumvarer	24 071	15 %	21 211	15 %
Finans	22 497	14 %	19 541	14 %
Industri	19 600	13 %	18 625	13 %
Helse	16 528	11 %	17 747	13 %
Konsumvarer	6 907	5 %	7 689	5 %
Energi	4 739	3 %	4 892	3 %
Materialer	3 750	2 %	4 560	3 %
Eiendom	3 416	2 %	3 558	3 %
Telekommunikasjon	3 646	2 %	3 495	2 %
Kraft- og vannforsyning	3 477	2 %	3 313	2 %
Øvrige poster ¹	-35	0 %	110	0 %
Aksjeporteføljen totalt	157 081	100 %	143 129	100 %
<i>Herav presentert under balansenlinjen Aksjer</i>	<i>154 051</i>		<i>140 256</i>	
<i>Herav presentert under balansenlinjen Utlånte aksjer</i>	<i>3 176</i>		<i>2 885</i>	

¹ Inkluderer andre eiendels- og gjeldsposter i aksjeporteføljen.

Tabell 7.3 Valutareservenes 10 største totalposisjoner i aksjer

31.12.2024			
Beløp i millioner kroner	Sektor	Markedsverdi	Andel ¹
Apple Inc	Teknologi	8 435	5,4 %
NVIDIA Corp	Teknologi	7 392	4,7 %
Microsoft Corp	Teknologi	7 380	4,7 %
Amazon.com Inc	Varige konsumvarer	4 847	3,1 %
Alphabet Inc	Teknologi	4 804	3,0 %
Meta Platforms Inc	Teknologi	3 016	1,9 %
Tesla Inc	Varige konsumvarer	2 634	1,7 %
Broadcom Inc	Teknologi	2 482	1,6 %
Berkshire Hathaway Inc	Finans	1 947	1,2 %
JPMorgan Chase & Co	Finans	1 584	1,0 %
Totalt		44 521	28,3 %

31.12.2023			
Beløp i millioner kroner	Sektor	Markedsverdi	Andel ¹
Apple Inc	Teknologi	7 108	5,0 %
Microsoft Corp	Teknologi	7 007	4,9 %
Alphabet Inc	Teknologi	3 846	2,7 %
Amazon.com Inc	Varige konsumvarer	3 426	2,4 %
NVIDIA Corp	Teknologi	2 945	2,1 %
Meta Platforms Inc	Teknologi	1 961	1,4 %
Tesla Inc	Varige konsumvarer	1 716	1,2 %
Berkshire Hathaway Inc	Finans	1 625	1,1 %
Eli Lilly & Co	Helse	1 234	0,8 %
JPMorgan Chase & Co	Finans	1 229	0,8 %
Totalt		32 097	22,4 %

¹ Andel er beregnet som prosent av total verdi av aksjeporteføljen.

Valutakursrisiko

Valutakursrisiko er risiko for verdiendring av finansielle instrumenter som følge av endringer i valutakurser. Norges Bank har, hovedsakelig gjennom valutareservene, investert i verdipapirer som er utstedt i annen valuta enn norske kroner. Dette medfører en risiko knyttet til verdien av investeringene målt i norske kroner. [Note 8 Valuta](#) inneholder mer informasjon om benyttede valutakurser og valutafordeling i valutareservene.

Renterisiko

En betydelig andel av valutareservene er investert i statsobligasjoner utstedt av USA, Tyskland, Frankrike, Storbritannia, Japan og Kina. Verdien av renteinvesteringene påvirkes blant annet av endringer i rentenivå i disse landene. Rentefølsomheten til investeringene måles ved modifisert durasjon. Ved utgangen av 2024 var durasjonen 3,47 for renteporteføljen. Isolert sett betyr dette at dersom rentene faller 1 prosent så tilsvarer det en kursoppgang i obligasjonsprisene på 3,47 prosent. Tilsvarende var durasjonen 3,54 ved utgangen av 2023.

Volatilitet og samvariasjonsrisiko

Norges Bank benytter modeller for å kvantifisere risiko for verdissingninger i valutareservene. Volatilitet er et standard risikomål basert på det statistiske målet standardavvik, som hensyntar samvariasjon mellom porteføljens ulike investeringer. Forventet volatilitet er definert som ett standardavvik. Absolutt volatilitet gir et estimat på hvor mye det kan forventes at porteføljens verdi endres i løpet av ett år gitt dagens porteføljesammensetning. Relativ volatilitet sier noe om hvor mye porteføljen forventes å svinge i verdi sammenlignet med tilhørende referanseindeks. I henhold til hovedstyrets prinsipper for forvaltning av valutareservene er maksimal forventet relativ volatilitet satt til 50 basispunkter for henholdsvis aksje- og renteporteføljen. Dette tilsier at porteføljenes relative avkastning forventes å ligge innenfor intervallet ± 50 basispunkter i to av tre år.

Risikomodellene gjør det mulig å estimere porteføljerisiko på tvers av aktivaklasser, markeder, valutaer og instrumenter. Risiko uttrykkes da gjennom ett tall som hensyntar samvariasjon mellom de ulike risikofaktorene. Modellene bruker historiske sammenhenger i markedene og forventes å gi gode prognoser for markeder som ikke opplever stor endring i volatilitet og samvariasjon. Estimatenes er mindre pålitelige i perioder med vesentlige markedsbevegelser. Beregnet volatilitet gir et punktestimat på risiko, og sier lite om den samlede risikoprofilen. For å veie opp for disse svakhetene benyttes komplementære modeller og metoder, blant annet stresstester.

Risikomodellene etterprøves og vurderes jevnlig for evne til å estimere risiko. Risikomålene som oppgis her er annualiserte, som innebærer at det antas at volatilitet og porteføljesammensetning er konstant over tid.

Tabell 7.4 Porteføljerisiko, Forventet volatilitet

	31.12.2024	Min 2024	Maks 2024	Snitt 2024	31.12.2023	Min 2023	Maks 2023	Snitt 2023
Aksjeporteføljen	15,8 %	13,9 %	15,9 %	14,8 %	14,0 %	12,7 %	16,0 %	13,8 %
Renteporføljen	9,4 %	7,7 %	13,7 %	9,4 %	10,7 %	9,0 %	14,6 %	11,6 %

Tabell 7.5 Porteføljerisiko, Forventet relativ volatilitet

	31.12.2024	Min 2024	Maks 2024	Snitt 2024	31.12.2023	Min 2023	Maks 2023	Snitt 2023
Aksjeporteføljen	4	4	5	4	5	5	10	7
Renteporføljen	2	1	3	2	2	1	3	2

Ved utgangen av 2024 var forventet absolutt volatilitet målt til 15,8 prosent for aksjeporteføljen og 9,4 prosent for renteporføljen. Dette betyr at det forventes verdissingninger i størrelsesorden 25 og 56 milliarder kroner for henholdsvis aksje- og renteporføljen i to av tre år. Forventede verdissingninger er her beregnet eksklusiv forventet avkastning. Ved utgangen av 2023 var tilsvarende forventede verdissingninger henholdsvis 20 og 55 milliarder kroner. Ved utgangen av 2024 var forventet relativ volatilitet for aksje- og renteporføljen henholdsvis 4 og 2 basispunkter, mot henholdsvis 5 og 2 basispunkter ved utgangen av 2023.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av at en utsteder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser.

Renteporføljen består kun av statsobligasjoner utstedt av land med høy kredittvurdering fra eksterne kredittvurderingsbyråer. Obligasjonsinvesteringene i valutareservene anses derfor å ha lav kredittrisiko.

Tabell 7.6 Obligasjoner fordelt etter kredittvurdering

Beløp i millioner kroner	Kredittvurdering	31.12.2024		31.12.2023	
		Markedsverdi	Andel	Markedsverdi	Andel
Tyskland	AAA	89 466	15 %	77 684	15 %
USA	AA+	298 807	50 %	253 090	50 %
Frankrike	AA-	108 797	18 %	92 647	18 %
Storbritannia	AA-	41 636	7 %	35 794	7 %
Japan	A+	41 234	7 %	35 227	7 %
Kina	A+	12 041	2 %	10 238	2 %
Sum obligasjoner		591 981	100 %	504 680	100 %

Motpartsrisiko

Motparter er nødvendige for å handle i markedene og for å sikre effektiv styring av likviditets-, markeds- og kredittrisiko. Motpartsrisiko er definert som risiko for tap som følge av at en motpart ikke kan oppfylle sine forpliktelser. Motpartsrisiko inkluderer risiko for at motparter går konkurs, oppgjørsmotpartsrisiko og depotrisiko. Motpartsrisiko knyttes hovedsakelig til handel i verdipapirutlån, gjensalgssavtaler, usikrede bankinnskudd, valutakontrakter og futures.

I forvaltningen av valutareservene benyttes et bredt utvalg av motparter for å begrense konsentrasjonen. For å redusere motpartsrisiko stilles det blant annet krav til motpartenes kredittkvalitet. Norges Banks motparter har gjerne kredittvurderinger fra flere uavhengige kredittvurderingsbyråer. Kredittvurderingen av bankens motparter overvåkes løpende og komplementeres av alternative kredittrisikoindikatorer.

Motpartsrisiko begrenses også ved bruk av eksponeringsrammer mot hver motpart. Størrelsen på rammen er i de fleste tilfeller bestemt av motpartens kredittvurdering. Eksponering pr. motpart blir målt på daglig basis.

For verdipapirutlån, valutakontrakter og gjensalgssavtaler blir det benyttet motregningsavtaler, og det er krav om sikkerhetsstillelse ved positiv markedsverdi av en nettoposisjon. Det er også satt minimumskrav til sikkerhetens kredittkvalitet, løpetid og konsentrasjon. Avtaler om motregning og sikkerhetsstillelse er inngått for samtlige motparter som er godkjent for denne type handel. For verdipapirutlån legges det til et påslag på markedsverdi for å ta hensyn til volatiliteten i posisjonene og det er justert for faktisk mottatt/stilt sikkerhet i beregning av risikoeksponeringen. Se [note 10 Sikkerhetsstillelse og motregning](#) for ytterligere informasjon.

Ved utgangen av 2024 anses motpartsrisikoen å være lav. For åpne gjensalgssavtaler er det stilt sikkerhet som overstiger eksponeringen, og usikrede bankinnskudd er nesten utelukkende plassert hos Federal Reserve Bank (amerikanske dollar) eller i andre sentralbanker.

Tabell 7.7 Motparter¹ fordelt på kredittvurdering²

	Ikke meglerhus		Meglerhus	
	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
AAA	3	3	-	-
AA	24	23	25	23
A	55	56	33	36
BBB	8	9	20	18
BB	2	2	13	12
B	-	-	5	5
Totalt	92	93	96	94

¹ Motparter under kategorien *Meglerhus* er definert som aksje- og obligasjonsmeglere samt futures meglere. Motparter i øvrige transaksjoner/ handler er klassifisert som *Ikke meglerhus*. I de tilfeller en motpart benyttes til både å handle verdipapirer og i andre transaksjoner vil samme motpart være inkludert i begge kategorier. Tabellen inkluderer motparter pr. juridiske enhet, slik at et konsern kan ha flere motparter inkludert. Motparter som er sentralbanker, er ikke inkludert i tabellen.

² Kredittvurdering er basert på median rating.

Belåning

Belåning kan benyttes for å sikre effektiv forvaltning av investeringene innenfor aksjeporteføljen, men ikke med sikte på å øke den økonomiske eksponeringen mot risikable aktiva. Belåning er forskjellen mellom total netto eksponering og markedsverdi for porteføljen. Belåning var 0,10 prosent ved utgangen av 2024, mot 0,09 prosent ved utgangen av 2023.

Salg av verdipapirer Norges Bank ikke eier («short-salg»)

Salg av verdipapirer Norges Bank ikke eier er ikke tillatt i forvaltningen av valutareservene.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for ikke å kunne oppfylle finansielle forpliktelser på avtalt tidspunkt. Norges Bank er som sentralbank ikke eksponert for likviditetsrisiko i egen valuta. Forpliktelsene, som hovedsakelig er i norske kroner, har derfor lav eller ingen likviditetsrisiko. Majoriteten av eiendelene holdes i utenlandsk valuta og er finansielle instrumenter med høy likviditet. Disse kan realiseres på kort tid uten at verdien påvirkes vesentlig og anses derfor å ha en lav likviditetsrisiko. Eiendeler i utenlandsk valuta anses tilstrekkelige for dekning av forpliktelser i utenlandsk valuta.

Klimarisiko

Klimarisiko defineres som risiko knyttet til fremtidige fysiske klimaendringer og endringer knyttet til overgangen til et lavutslippssamfunn.

Forvaltningen av aksjeporteføljen skal følge de samme prinsipper og strategier for ansvarlig forvaltning som forvaltningen av aksjeinvesteringene i SPU. Blant annet innebærer det at bankens arbeid med ansvarlig forvaltning baseres på et langsiktig mål om at selskapene i porteføljen innretter sin virksomhet slik at den er forenlig med målene i Parisavtalen. Renteporteføljen i valutareservene består utelukkende av statsobligasjoner, og klimarelaterte spørsmål vil i liten grad påvirke sammensetningen av obligasjonsporteføljen.

Øvrig risiko

Kredittrisiko knyttet til utlån til banker

Kredittrisiko og motpartsrisiko knyttet til F-lån og døgnlån (D-lån) håndteres ved at det stilles krav til sikkerhet for utlån, i form av verdipapirer pantsatt til fordel for Norges Bank. Den totale låneadgangen for bankene bestemmes av verdipapirer pantsatt til fordel for Norges Bank, F-innskudd og innskudd i Scandinavian Cash Pool.

Norges Bank fastsetter nærmere vilkår for pantsettelse av verdipapirer som sikkerhet for lån i Norges Bank i henhold til forskrift om adgang til lån og innskudd i Norges Bank, jf. § 6. Gjeldende retningslinjer er gitt i [Norges Banks rundskriv 4/2024](#) fra oktober 2024. Se [note 12 Utlån og innskudd](#) for mer informasjon.

Regelverket for sikkerhetsstillelse skal begrense Norges Banks risiko ved utlån til bankene og legge til rette for at bankene kan ta opp lån i hensiktsmessig omfang. Risikoen begrenses ved at bare papirer av høy kvalitet godtas og ved at låneadgangen er lavere enn markedsverdien på papirene (avkortning).

Lån til IMF

Det er staten Norge som er medlem i IMF. Norges Bank skal, iht. sentralbankloven, forvalte landets rettigheter og forpliktelser som følge av medlemskap i IMF. Dette inkluderer å stille valuta til disposisjon for IMF's utlån. Norges Bank vurderer risikoen knyttet til lån til IMF som lav. Se [note 14 Det internasjonale valutafondet \(IMF\)](#) for ytterligere informasjon.

Forventet kredittap

For alle finansielle eiendeler som måles til amortisert kost gjøres det på rapporteringstidspunktet en allokering av eiendelen til trinn 1, 2 eller 3.

Eiendeler allokeres til trinn 1 ved førstegangsinnregning. Trinn 1 krever beregning av et 12-måneders forventet kredittap. Dette skal tilsvare den delen av forventede kredittap i levetiden for eiendelen som følge av mulige misligholdshendelser innen tolv måneder etter rapporteringstidspunktet. På hver rapporteringsdato skal det vurderes om kredittrisikoen for eiendelen har økt betydelig siden førstegangsinnregning. Dersom det er tilfelle, må eksponeringen flyttes til trinn 2 eller 3. Trinn 2 og 3 krever beregning av et forventet kredittap for hele eksponeringens levetid.

Tabell 7.8 Forventet kredittap for finansielle eiendeler målt til amortisert kost

Beløp i millioner kroner	31.12.2024		31.12.2023	
	Balanseført verdi	Forventet kredittap	Balanseført verdi	Forventet kredittap
Utlån og netto fordring IMF	27 642	-	27 020	-
Utlån til banker	2 920	-	2 803	-
Annet	610	-	405	-
Totalt	31 172	-	30 228	-

Ved utgangen av 2024 og 2023 er de finansielle eiendelene som måles til amortisert kost allokert til trinn 1, og det er ikke foretatt noen tapsavsetning knyttet til forventet kredittap.

Note 8 Valuta

Skjønnsmessig vurdering

Norge er det økonomiske miljøet der banken hovedsakelig genererer og forbruker kontanter. Avkastningen måles i norske kroner og er den valutaen som er dominerende i bankens underliggende aktiviteter. Ledelsen i Norges Bank har konkludert med at norske kroner er bankens funksjonelle valuta.

Regnskapsprinsipp

Valutakursen på transaksjonstidspunktet benyttes ved regnskapsføring av transaksjoner i utenlandsk valuta. Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner med valutakurser på balansedagen. I resultatregnskapet er valutaelementet knyttet til realiserte og urealiserte gevinster og tap på eiendeler og gjeld skilt ut og presentert på en egen linje, *Gevinst/-tap valuta*.

Regnskapsprinsipp

Gevinst og tap på finansielle instrumenter skyldes endringer i instrumentets kurs (verdipapirelement) og endringer i valutakurser (valutaelement). Disse presenteres separat i resultatregnskapet. Metoden for å fordele urealisert og realisert gevinst/tap i norske kroner til et verdipapirelement og et valutaelement, er beskrevet nedenfor.

Verdipapirelement

Urealisert gevinst/tap som skyldes endringer i instrumentets kurs beregnes basert på endring i instrumentets kurs fra kjøpstidspunktet til balansedagen og balansedagens valutakurs. Dersom beholdningen er anskaffet i en tidligere periode, vil gevinst/tap resultatført i tidligere perioder trekkes fra for å komme frem til periodens gevinst/tap. Ved realisasjon benyttes prisen beholdningen ble solgt til for beregning av realisert gevinst/tap.

Valutaelement

Urealisert gevinst/tap som skyldes endringer i valutakurs beregnes basert på beholdningens opprinnelige kost i utenlandsk valuta og endringen i valutakurs fra kjøpstidspunktet til balansedagen. Dersom beholdningen er anskaffet i en tidligere periode, vil gevinst/tap resultatført i tidligere perioder trekkes fra for å komme frem til periodens gevinst/tap. Ved realisasjon benyttes valutakurs på salgstidspunktet for beregning av realisert gevinst/tap.

Tabell 8.1 Valutareserver valutafordelt

						31.12.2024
Beløp i millioner kroner	USD	EUR	GBP	JPY	Andre	Sum
Finansielle eiendeler						
Innskudd i banker	10 679	86	1 170	815	42	12 792
Utlån med sikkerhetsstillelse	36 270	22 914	5 690	-	-	64 874
Avgitt kontantsikkerhet	8	-	-	-	-	8
Uoppgjorte handler	-	-	-	3	161	164
Aksjer	115 952	11 764	5 187	8 874	12 274	154 051
Utlånte aksjer	318	572	33	1 614	639	3 176
Obligasjoner	298 807	198 264	41 636	41 233	12 041	591 981
Finansielle derivater	3	-	-	-	-	3
Andre finansielle eiendeler	2	83	-	-	93	179
Sum finansielle eiendeler	462 039	233 683	53 716	52 539	25 250	827 228
Finansiell gjeld						
Innlån med sikkerhetsstillelse	21	-	-	-	-	21
Uoppgjorte handler	20 618	12 376	3 627	1 240	-	37 861
Finansielle derivater	-	6	-	4	-	10
Annen finansiell gjeld	191	37	3	6	99	336
Sum finansiell gjeld	20 830	12 419	3 630	1 250	99	38 228
Netto valutareserver	441 209	221 264	50 086	51 289	25 151	789 000

						31.12.2023
Beløp i millioner kroner	USD	EUR	GBP	JPY	Andre	Sum
Finansielle eiendeler						
Innskudd i banker	10 099	8 422	668	1 378	6	20 573
Utlån med sikkerhetsstillelse	34 781	10 403	15 539	-	-	60 723
Uoppgjorte handler	-	1 070	372	505	73	2 020
Aksjer	100 174	13 237	5 358	8 484	13 003	140 256
Utlånte aksjer	394	205	11	2 038	237	2 885
Obligasjoner	253 090	170 331	35 794	35 227	10 238	504 680
Finansielle derivater	3	-	-	-	-	3
Andre finansielle eiendeler	2	46	-	-	50	98
Sum finansielle eiendeler	398 543	203 714	57 742	47 632	23 607	731 238
Finansiell gjeld						
Innlån med sikkerhetsstillelse	29	-	-	-	-	29
Uoppgjorte handler	22 065	8 050	8 074	473	233	38 895
Finansielle derivater	3	9	-	-	-	12
Annen finansiell gjeld	2 317	96	20	11	75	2 519
Sum finansiell gjeld	24 414	8 155	8 094	484	308	41 455
Netto valutareserver	374 129	195 559	49 648	47 148	23 299	689 783

Totalresultatet påvirkes av endringer i valutakurser. En 1 prosent svekkelse av NOK mot alle valutakryss vil gi en positiv resultateffekt på om lag 8 milliarder kroner og motsatt resultateffekt ved 1 prosent styrking av NOK.

Tabell 8.2 Valutakurser lagt til grunn ved utarbeidelse av regnskapet

	31.12.2024	31.12.2023	Endring ¹
Amerikanske dollar	11,36	10,16	11,8 %
Euro	11,76	11,22	4,8 %
Britiske pund	14,22	12,95	9,9 %
Japanske yen	0,07	0,07	0,3 %
SDR ²	14,79	13,65	8,3 %

¹ Prosentvis endring i valutakurs.

² Special Drawing Right (på norsk: spesielle trekkrettigheter) er et internasjonalt betalingsmiddel skapt av Det internasjonale valufondet (IMF). Verdien av SDR blir utregnet av en valutakurv av amerikanske dollar, euro, kinesiske renminbi, japanske yen og britiske pund.

Note 9 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse

Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse er transaksjoner hvor det overføres eller mottas verdipapirer eller kontanter til/fra en motpart med sikkerhetsstillelse i andre verdipapirer eller kontanter. Transaksjoner er gjennomført under forskjellige avtaler som verdipapirutlånsavtaler og gjensalgavtaler.

Formålet med utlån og innlån med sikkerhetsstillelse er å skape merinntekter fra beholdningen av verdipapirer og kontanter, som et ledd i likviditetsstyring og bidra til effektiv prising i markedet. Andel utlånte aksjer skal ikke overstige 20 prosent av aksjeporteføljens markedsverdi. Utlån styres av etterspørsel etter aksjene i porteføljen og prisingen i markedet. Alle utlån skal sikres med tilstrekkelig mottatt sikkerhet.

Regnskapsprinsipp

Inntekter og kostnader fra utlån og innlån med sikkerhetsstillelse består hovedsakelig av renter og netto honorar. Disse innregnes lineært over avtaleperioden og presenteres i resultatregnskapet som *Inntekt/-kostnad fra utlån med sikkerhetsstillelse* og *Inntekt/-kostnad fra innlån med sikkerhetsstillelse*.

Tabell 9.1 Inntekt/-kostnad fra utlån og innlån med sikkerhetsstillelse

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Inntekt/-kostnad fra utlån med sikkerhetsstillelse	2 276	1 283
Inntekt/-kostnad fra innlån med sikkerhetsstillelse	-	-
Netto inntekt/-kostnad fra utlån og innlån med sikkerhetsstillelse	2 276	1 283

Regnskapsprinsipp

Overførte finansielle eiendeler

Verdipapirer overført til motparter fraregnes ikke ved inngåelsen av avtalen, da kriteriene for fraregning ikke er oppfylt. Siden motparten har rett til å selge eller pantsette verdipapiret, anses verdipapiret som overført. Overførte verdipapirer presenteres på egen linje i balansen, *Utlånte aksjer*. I avtaleperioden regnskapsføres de underliggende verdipapirene i samsvar med regnskapsprinsipper for det aktuelle verdipapiret.

Utlån med sikkerhetsstillelse

Kontantsikkerhet overført til motparter er fraregnet. En tilsvarende fordring på kontantbeløpet som skal returneres innregnes i balansen som *Utlån med sikkerhetsstillelse*. Denne fordringen er målt til virkelig verdi.

Innlån med sikkerhetsstillelse

Mottatt kontantsikkerhet innregnes i balansen som *Innskudd i banker* med en tilhørende forpliktelse, *Innlån med sikkerhetsstillelse*. Denne forpliktelsen er målt til virkelig verdi.

Sikkerhet mottatt i form av verdipapirer

Sikkerhet mottatt i form av verdipapirer hvor det foreligger en rett til å selge eller pantsette verdipapiret, innregnes ikke i balansen, med mindre det er reinvestert.

Tabell 9.2 Utlån med sikkerhetsstillelse

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Utlån med sikkerhetsstillelse	64 874	60 723
<i>Herav uoppgjorte handler (forpliktelse)</i>	<i>31 793</i>	<i>32 906</i>
Utlån med sikkerhetsstillelse (ekskl. uoppgjorte handler)	33 081	27 817
Tilhørende sikkerheter i form av verdipapirer (ikke balanseført)		
Aksjer mottatt som sikkerhet	-	-
Obligasjoner mottatt som sikkerhet	34 652	29 562
Sum sikkerheter mottatt i form av verdipapirer knyttet til utlån	34 652	29 562

Tabell 9.3 Overførte finansielle eiendeler og innlån med sikkerhetsstillelse

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Overførte finansielle eiendeler		
Utlånte aksjer	3 176	2 885
Sum overførte finansielle eiendeler	3 176	2 885
Tilhørende kontantsikkerhet, innregnet som forpliktelser		
Innlån med sikkerhetsstillelse	21	29
<i>Herav uoppgjorte handler (eiendeler)</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Innlån med sikkerhetsstillelse (ekskl. uoppgjorte handler)	21	29
Tilhørende sikkerheter i form av verdipapirer (ikke balanseført)		
Aksjer mottatt som sikkerhet	2 160	1 922
Obligasjoner mottatt som sikkerhet	1 256	1 170
Sum sikkerheter mottatt i form av verdipapirer knyttet til overførte finansielle eiendeler	3 416	3 092

Mottatt kontantsikkerhet er i sin helhet reinvestert. Ingen verdipapirer mottatt som sikkerheter er reinvestert ved årsslutt i 2024 eller 2023. Verdipapirene er derfor ikke innregnet i balansen.

Note 10 Sikkerhetsstillelse og motregning

Regnskapsprinsipp

Kontantsikkerhet ikke-børsnoterte derivattransaksjoner

Kontantsikkerhet avgitt i forbindelse med derivattransaksjoner er fraregnet og en tilsvarende fordring på kontantbeløpet som skal returneres er innregnet i balansen som *Avgitt kontantsikkerhet*. Kontantsikkerhet mottatt i forbindelse med derivattransaksjoner er innregnet i balansen som *Innskudd i banker* med en tilhørende forpliktelse, *Mottatt kontantsikkerhet*. Både *Avgitt kontantsikkerhet* og *Mottatt kontantsikkerhet* er målt til virkelig verdi.

Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser blir motregnet og presentert netto i balansen når det foreligger en juridisk håndhevbar rett til å motregne og intensjonen er å gjøre opp på nettogrunnlag eller å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett.

Sikkerhetsstillelse

Utlån med sikkerhetsstillelse benyttes i stor grad av Norges Bank i sin forvaltning av valutaeservene. Ved slike utlån må Norges Banks motparter stille sikkerhet som overstiger verdien av utlånet, som oftest i form av verdipapirer, men også kontantsikkerhet kan benyttes. Balanseført beløp knyttet til utlån med sikkerhetsstillelse utgjorde 64 874 millioner kroner ved utgangen av 2024. Av dette var 31 793 millioner kroner knyttet til uoppgjorte handler, mens gjenstående beløp på 33 081 millioner kroner var gjenstand for nettingsavtaler. Ved utgangen av 2023 utgjorde balanseført beløp knyttet til utlån med sikkerhetsstillelse 60 723 millioner kroner. Av dette var 32 906 millioner kroner knyttet til uoppgjorte handler, mens gjenstående beløp på 27 817 millioner kroner var gjenstand for nettingsavtaler.

Innlån med sikkerhetsstillelse knytter seg til reinvestering av mottatt kontantsikkerhet gjennom utlån av aksjer.

I forbindelse med utlån og innlån med sikkerhetsstillelse vil det avgis og mottas sikkerhet i form av verdipapirer eller kontanter.

For ytterligere informasjon se [note 9 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse](#).

Balanselinjene *Avgitt kontantsikkerhet* og *Mottatt kontantsikkerhet* er utelukkende knyttet til ikke-børsnoterte derivattransaksjoner.

Motregning

Norges Bank benytter ikke motregning i stor grad. Ved utgangen av 2024 gjelder dette kun én motpart, hvor aksjeporteføljen har handlet futures og mottatt variasjonsmargin tilsvarende kontraktens verdi på 21 millioner kroner. Avtalen med denne motparten innebærer at vi har anledning til å benytte nettopresentasjon.

Ved motpartskonkurs vil samlet oppgjør mellom Norges Bank og konkursboet kunne avtales for enkelte grupper av instrumenter, uavhengig av om instrumentene tilhører SPU eller Norges Banks valutaeserver. Et slikt oppgjør vil allokere proporsjonalt mellom disse porteføljene.

Note 11 Innskudd i banker

Regnskapsprinsipp

Innskudd i banker måles hovedsakelig til virkelig verdi over resultatet ettersom de inngår i forvaltningen av valuta-reservene, som måles til virkelig verdi. *Innskudd arbeidskonto* inngår ikke i forvaltningen av valuta-reservene og holdes til amortisert kost.

Opptjente renter på innskuddene ved årsslutt er inkludert i balanselinjene.

Norges Banks innskudd i banker knytter seg hovedsakelig til forvaltningen av valuta-reservene. I forvaltningen benyttes ulike typer innskudd, hvor hensikten med å plassere utenlandsk valuta er å oppnå høyest mulig avkastning samtidig som midlene er likvide for beredskapsformål.

Tabell 11.1 Innskudd i banker

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Innskudd nostro utland	12 586	15 924
Tidsinnskudd utland	-	4 321
Innskudd futureskonto	209	330
Fastrenteinnskudd BIS	-	-
Innskudd arbeidskonto	294	217
Sum innskudd i banker	13 089	20 792

Tabell 11.2 Renteinntekter fra innskudd i banker

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Renteinntekter på innskudd nostro utland	112	371
Renteinntekter på tidsinnskudd utland	939	2 574
Renteinntekter på innskudd futureskonto	9	8
Renteinntekter på fastrenteinnskudd BIS	-	8
Renteinntekter på innskudd arbeidskonto	3	2
Sum renteinntekter fra innskudd i banker	1 063	2 963

Innskudd nostro utland

Innskudd nostro utland består av plasseringer av valuta i utenlandske banker, sentralbanker og BIS. Nostro kontoer skal normalt ikke overtrekkes og skal dekkes omgående.

Tidsinnskudd utland

Tidsinnskudd utland er kortsiktige innskudd plassert hos BIS eller andre godkjente sentralbanker til en avtalt rente. Innskuddene gjøres hovedsakelig i euro og dollar.

Innskudd futureskonto

Innskudd futureskonto består av likviditet plassert hos vår futuresbroker.

Fastrenteinnskudd BIS

Norges Bank kan plassere innskudd i BIS til en avtalt fast rente med varighet på maksimalt tre måneder. Fastrenteinnskuddet gjøres hovedsakelig i euro.

Innskudd arbeidskonto

Innskudd arbeidskonto inkluderer hovedsakelig innskudd i utlandet som benyttes til drift (lønn og fakturabehandling) av NBIMs utekontorer.

Note 12 Utlån og innskudd

Regnskapsprinsipper

Utlån til banker blir innregnet i balansen til virkelig verdi ved førstegangsinnregning. Det er ingen etableringsgebyrer eller andre direkte transaksjonskostnader. Etterfølgende måling gjøres til amortisert kost, hvor den effektive renten resultatføres under linjen *Renteinntekter fra utlån til banker*. Dersom det foreligger indikasjoner på at et tap ved verdifall har påløpt, måles tapet som forskjellen mellom regnskapsført verdi i balansen og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer. Nedskrivning reduserer engasjementets regnskapsførte verdi i balansen og periodenes nedskrivning blir resultatført.

Innskudd fra banker og Innskudd fra statskassen blir innregnet i balansen til virkelig verdi ved førstegangsinnregning. Etterfølgende måling gjøres til amortisert kost, hvor den effektive renten resultatføres under Etterfølgende måling gjøres til amortisert kost, hvor den effektive renten resultatføres under linjene *Rentekostnader på innskudd fra banker* og *Rentekostnader fra innskudd statskassen*.

Tabell 12.1 Utlån til banker

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
F-lån til banker	2 920	2 803
Utlån til banker	2 920	2 803

Tabell 12.2 Innskudd fra banker

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Folio- og reserveinnskudd fra banker	37 630	37 955
F-innskudd fra banker	53 006	20 007
Andre innskudd	829	393
Innskudd fra banker	91 465	58 355

Tabell 12.3 Innskudd fra statskassen

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Innskudd fra statskassen	274 015	281 816
Innskudd fra statskassen	274 015	281 816

Tabell 12.4 Renteinntekter fra utlån til banker

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Renteinntekter på D-lån innenlandske banker	-	-
Renteinntekter på F-lån innenlandske banker	190	905
Sum renteinntekter fra utlån til banker	190	905

Rentevilkår for utlån til banker

F-lån er det instrumentet som primært blir brukt for å tilføre likviditet til banksystemet. F-lån er lån til banker mot sikkerhet i verdipapirer til fast eller flytende rente og gitt løpetid. Løpetiden på F-lån varierer og avhenger av likviditetssituasjonen i banksystemet. Gjennomsnittlig løpetid for F-lån med flytende rente var 2,3 dager i 2024 og 3,6 dager i 2023. Gjennomsnittlig løpetid for F-lån med fast rente var 2,0 dager i 2024 mot 3,3 dager i 2023.

Rentene på F-lån fastsettes normalt ved flerprisauksjon. Flerprisauksjon innebærer at bankene legger inn bud på ønsket beløp og rente. Ved tildeling bestemmer Norges Bank samlet beløp. Budene rangeres fra høyeste til laveste rente. Budene som ligger innenfor samlet beløp, vil bli tildelt med det beløp og den rente som ble budt. Renten ligger normalt nær styringsrenten.

D-lån kan gis gjennom dagen og over natten. D-lån gjennom dagen bidrar til å effektivisere betalingsoppgjørene ved at bankene kan skaffe seg dekning for sine betalingsposisjoner i oppgjørene. Slike lån er rentefrie og betales normalt tilbake innen dagens slutt. Hvis dette lånet løper over natten, vil det bli et rentebærende D-lån, med rente som ligger 1 prosentpoeng over styringsrenten.

Tabell 12.5 Rentekostnader på innskudd fra banker og statskassen

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Rentekostnader på folio- og reserveinnskudd fra banker	-1580	-1218
Rentekostnader på F-innskudd fra banker	-1437	-296
Rentekostnader på bankdrevne depoter	-22	-19
Rentekostnader på innskudd fra statskassen	-13818	-13336
Sum rentekostnader på innskudd fra banker og statskassen	-16857	-14869

Rentevilkår for innskudd fra banker

Folioinnskudd: Bankene kan plassere ubegrenset med reserver i Norges Bank via den stående innskuddsfasiliteten. Innskudd mindre enn eller lik bankens kvote forrentes til styringsrenten (foliorenten). Innskudd utover kvoten, benevnt reserveinnskudd, forrentes til en lavere rente, reserverenten. Reserverenten er 1 prosentpoeng lavere enn styringsrenten.

F-innskudd: Norges Bank reduserer mengden reserver i banksystemet ved å gi bankene F-innskudd. Renten fastsettes normalt ved flerprisauksjon. Løpetiden på F-innskudd bestemmes av Norges Bank og varierer avhengig av prognosene for den strukturelle likviditeten. Norges Bank kan gi bankene F-innskudd til flytende rente, det vil si at renten på F-innskudd avhenger av en referanserente i pengemarkedet. Gjennomsnittlig løpetid for F-innskudd var 3,0 dager i 2024 og 2,4 dager i 2023.

Rentevilkår for innskudd fra statskassen

Rentevilkårene for innskudd fra staten er fastsatt i en særskilt avtale mellom Norges Bank og Finansdepartementet. Renten på statens konto beregnes basert på utenlandske kortsiktige statspapirrenter, vektet etter valutareservenes investeringer.

Tabell 12.6 Rentesats (p.a.) på innskudd fra statskassen

	2024	2023
1. kvartal	4,50 %	3,00 %
2. kvartal	4,50 %	3,75 %
3. kvartal	4,50 %	4,00 %
4. kvartal	4,00 %	4,25 %

Note 13 Sedler og mynt

Regnskapsprinsipper

Sedler og mynt blir innregnet i balansen til pålydende verdi når disse settes i omløp og fraregnet når de tas ut av omløp. Sedler og mynt settes i omløp på det tidspunktet de tas ut av sentralbankdepot og overføres til private banker. Tilsvarende tas disse ut av omløp ved tilbakelevering til sentralbankdepot.

Norges Bank er forpliktet til å innløse ugyldiggjorte sedler og mynt til pålydende. På ugyldiggjøringsdato estimeres et beløp som ikke anses sannsynlig at vil innløses fordi sedlene og myntene er bortkomne. I regnskapsavslutningen gjennomføres det en årlig vurdering hvorvidt grunnlaget for avsetningen er vesentlig endret. Endringer i det estimerte beløpet blir resultatført på resultatlinjen *Andre finansielle inntekter/-kostnader*.

Utgifter til produksjon av sedler og mynt blir kostnadsført på resultatlinjen *Øvrige driftskostnader* når de påløper.

Tabell 13.1 Sedler og mynt i omløp

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Valør		
50 kroner	1 051	1 045
100 kroner	1 966	1 992
200 kroner	5 304	5 531
500 kroner	18 798	19 621
1 000 kroner	7 449	7 821
Sum sedler	34 568	36 010
Sum mynt	4 153	4 214
Sum sedler og mynt	38 721	40 224
Avsetning ugyldiggjorte sedler 7. utgave	-500	-500
Sedler og mynt i omløp	38 221	39 724

Sedler og mynt i omløp utgjorde 38,2 milliarder kroner ved utgangen av 2024, mot 39,7 milliarder kroner ved utgangen av 2023. Av sedler i omløp pr. 31. desember 2024 er 4 927 millioner kroner utgåtte sedler. Dette gjelder 7. utgave av alle valører. Disse ble ugyldiggjort i 2018, 2019 og 2020. Norges Bank er fremdeles forpliktet til å løse inn sedlene til pålydende verdi.

I 2023 ble det avsatt 500 millioner kroner knyttet til ugyldiggjorte sedler. Grunnlaget for avsetningen vurderes ikke vesentlig endret i 2024 og avsetningen vil derfor forbli uendret.

I 2024 ble det innløst tidligere utgåtte sedler og mynter tilsvarende 5,0 millioner kroner, mot 7,1 millioner kroner i 2023.

Note 14 Det internasjonale valutafondet (IMF)

Regnskapsprinsipp

Reservetransjepsisjon

Reservetransjepsisjonen består av den tildelte kvoten Norges Bank har i IMF, fratrukket IMF's kroneinnskudd i Norges Bank. Mellomværende med IMF innregnes brutto i balansen, under henholdsvis *Fordring på IMF* og *Gjeld til IMF*. Kvoten i IMF og krongjelden til IMF måles til amortisert kost.

Tildelte spesielle trekkrettigheter (SDR)

Norges Banks beholdning av SDR innregnes som eiendel i balansen, under *Fordring på IMF*. Motverdi til de tildelte spesielle trekkrettighetene i IMF viser de samlede tildelingene til Norges Bank og blir innregnet som gjeld i balansen, under *Gjeld til IMF*. Norges Banks beholdning av SDR, og motverdi av SDR, måles til amortisert kost.

Lån til IMF og internasjonale forpliktelser i regi av IMF

Lån og internasjonale forpliktelser blir innregnet i balansen til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, under *Fordring på IMF*. Etterfølgende måling gjøres til amortisert kost.

Norges Bank skal, i henhold til sentralbankloven § 3-10 første ledd, forvalte Norges rettigheter og forpliktelser som følge av deltagelse i Det internasjonale valutafondet, IMF.

Norge bidrar til finansieringen av IMF gjennom Norges medlemsinnskudd i IMF og de ulike låneavtalene med IMF. Gjeldende låneavtaler er; den multilaterale låneordningen New Arrangements to Borrow (NAB), den bilaterale utlånsavtalen med IMF og avtaler om finansiering av Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT).

Tabell 14.1 Fordringer og gjeld – IMF

					31.12.2024
Beløp i millioner kroner	Forpliktet lånetilsagn ¹	Trekk på lånetilsagn	Kapital-innskudd ²	SDR	Sum balanseført
Finansielle eiendeler					
Medlemsinnskudd i IMF (kvoten)	-	-	55 818	-	55 818
Beholdning av spesielle trekkrettigheter (SDR)	-	-	-	81 288	81 288
Låneordning med IMF – NAB	58 156	-	-	-	-
Låneordning med IMF – Bilateralt utlån	38 220	-	-	-	-
Låneordning med IMF – PRGT	17 003	8 749	-	-	8 749
Fordring på IMF	-	8 749	55 818	81 288	145 855
Finansiell gjeld					
Kronegjeld til IMF	-	-	41 470	-	41 470
Motverdien av tildelte spesielle trekkrettigheter	-	-	-	76 743	76 743
Gjeld til IMF	-	-	41 470	76 743	118 213
Netto posisjoner mot IMF	-	8 749	14 348	4 545	27 642

					31.12.2023
Beløp i millioner kroner	Forpliktet lånetilsagn ¹	Trekk på lånetilsagn	Kapital-innskudd ²	SDR	Sum balanseført
Finansielle eiendeler					
Medlemsinnskudd i IMF (kvoten)	-	-	51 599	-	51 599
Beholdning av spesielle trekkrettigheter (SDR)	-	-	-	75 176	75 176
Låneordning med IMF – NAB	53 688	55	-	-	55
Låneordning med IMF – Bilateralt utlån	35 283	-	-	-	-
Låneordning med IMF – PRGT	15 697	8 169	-	-	8 169
Fordring på IMF	-	8 224	51 599	75 176	134 999
Finansiell gjeld					
Kronegjeld til IMF	-	-	37 035	-	37 035
Motverdien av tildelte spesielle trekkrettigheter	-	-	-	70 944	70 944
Gjeld til IMF	-	-	37 035	70 944	107 979
Netto posisjoner mot IMF	-	8 224	14 564	4 232	27 020

¹ Forpliktende avtaler som gir IMF låneadgang hos Norges Bank opp til avtalt beløp. Kun trukket andel blir balanseført.

² Netto kapitalinnskudd betegnes som reservetransjeposisjon og er Norges kvote fratrukket vår krongjeld til IMF. Norges Bank kan ved behov uten videre kreve å få låne et beløp tilsvarende størrelsen på reservetransjeposisjonen fra IMF.

Alle rettigheter og forpliktelser med IMF regnes i SDR. Verdien av SDR blir regnet ut fra en valutakurv bestående av amerikanske dollar, euro, kinesiske renminbi, japanske yen og britiske pund. Valutaandelene fastsettes hvert år og varierer med utviklingen i bilaterale valutakurser.

Norges Banks medlemsinnskudd i IMF (kvoten)

IMF eies og styres av sine medlemsland og fungerer som en kredittunion hvor hvert medlemsland betaler inn et medlemsinnskudd, også kalt kvote. Disse innskuddene er IMF's grunnleggende finansieringskilde for utlån. Størrelsen på kapitalinnskuddene reflekterer medlemslandets relative posisjon i verdensøkonomien. Kvoten danner grunnlaget for antall stemmer et land har i IMF's styre, hvor store lån det kan få dersom det får betalingsbalanseproblemer samt hvor mange SDR medlemslandet får ved tildelinger av SDR.

Omregnet til norske kroner utgjorde kvoten 55 818 millioner kroner pr. 31. desember 2024, mot 51 599 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Beholdning og motverdi av Spesielle trekkrettigheter (SDR)

IMF har skapt en internasjonal reservefordring omtalt som Spesielle trekkrettigheter (SDR). SDR blir periodisk tildelt medlemslandene i IMF, senest i 2021. Motverdi av tildelte SDR viser hvor mye SDR Norge har blitt tildelt fra ordningen ble etablert. Beholdningen av SDR kan benyttes til innbetaling av medlemsinnskudd, øvrige transaksjoner med IMF eller kjøp og salg av SDR med andre medlemsland. SDR kan imidlertid ikke benyttes ved direkte kjøp av varer og tjenester.

Omregnet til norske kroner utgjorde tildelte SDR 76 743 millioner kroner pr. 31. desember 2024, mot 70 944 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Norges Banks beholdning av SDR er plassert som innskudd i IMF, og utgjorde 81 288 millioner kroner pr. 31. desember 2024, mot 75 176 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Norges Banks utlån til IMF

[New Arrangements to Borrow \(NAB-ordningen\)](#)

NAB-ordningen benyttes til utlån dersom IMF har behov for midler utover innskuddene fra medlemslandene.

Omregnet til norske kroner utgjorde totale lånetilsagn til NAB-ordningen 58 156 millioner kroner pr. 31. desember 2024, mot 53 688 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Norges Banks hadde ingen utlån gjennom NAB-ordningen pr. 31. desember 2024, mot 55 millioner kroner ved utgangen av 2023.

[Bilateralt utlån](#)

IMF og Norges Bank inngikk i 2020 en bilateral låneavtale. Avtalen er en del av en større internasjonal innsats for å sikre at IMF har nok ressurser til å kunne møte medlemslandenes mulige behov for kriselån. Avtalen innebærer at IMF har en låneadgang i form av en trekkrettighet på Norges Bank. Gjeldende låneavtale trådte i kraft 1. januar 2021 med en trekkadgang på 2 585 millioner SDR. Avtalen ble i desember 2024 ytterligere forlenget frem til IMF's 16. kvoteøkning trer i kraft eller senest 31. desember 2027.

Lånetilsagnet har foreløpig ikke blitt trukket på. Omregnet til norske kroner utgjorde lånetilsagnet 38 220 millioner kroner pr. 31. desember 2024, mot 35 283 millioner kroner ved utgangen av 2023.

[Poverty Reduction and Growth Trust \(PRGT-ordningen\)](#)

Norge deltar i finansieringen av IMF's subsidierte utlånsordning for lavinntektsland med fire låneavtaler. Norge inngikk slike avtaler med IMF i 2010, 2016, 2020 og 2022.

Omregnet til norske kroner utgjorde totale lånetilsagn til PRGT-ordningen 17 003 millioner kroner pr. 31. desember 2024, mot 15 697 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Norges Banks utlån gjennom PRGT-ordningen utgjorde 8 749 millioner kroner pr. 31. desember 2024, mot 8 169 millioner kroner ved utgangen av 2023.

IMF's innskudd i Norges Bank

IMF har plassert hele sin beholdning av norske kroner i Norges Bank, benevnt Kronegjeld til IMF. Verdien av innskuddet blir imidlertid regulert slik at IMF ikke har risiko knyttet til endringer i valutakursen mellom norske kroner og SDR.

Kroneinnskuddet fra IMF utgjorde 41 470 millioner kroner pr. 31. desember 2024, mot 37 035 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Renteinntekter og -kostnader fra fordringer på og gjeld til IMF

Tabell 14.2 Renteinntekter og -kostnader fra fordringer på og gjeld til IMF

				2024
Beløp i millioner kroner	Trekk på lånetilsagn	Kapitalinnskudd	SDR	Sum
Renteinntekter fra fordringer på IMF	333	2 066	3 057	5 456
Rentekostnader på gjeld til IMF	-	-1 548	-2 888	-4 436

				2023
Beløp i millioner kroner	Trekk på lånetilsagn	Kapitalinnskudd	SDR	Sum
Renteinntekter fra fordringer på IMF	286	1 988	2 942	5 216
Rentekostnader på gjeld til IMF	-	-1 437	-2 798	-4 235

SDR-renten

SDR-renten danner grunnlaget for renteinntekter og –kostnader i tilknytning til medlemslandenes forhold med IMF. Rentesatsen fastsettes og publiseres ukentlig av IMF. Den er basert på et vektet gjennomsnitt av tre-måneders statsrenter i de land/valutaområder som inngår i SDR-kurven (USD/EUR/CNY/JPY/GBP). Renten har et gulv på 5 basispunkter.

Renter av medlemsinnskudd i IMF og renter av kronегjeld til IMF

Reservetransjeposisjonen renteberegnes av IMF. Renteberegningen foretas netto av IMF, men vises brutto hos Norges Bank under renteinntekter og rentekostnader fra kapitalinnskudd. Rentene beregnes månedlig og avregnes kvartalsvis. Rentesatsen er basert på IMF's SDR-rente, med de fratrekk som følger av IMF's Burden Sharing-mekanisme (byrdefordelingsmekanismen). Under byrdefordelingsmekanismen justeres SDR renten for å kompensere for eventuelle fremtidige inntektstap.

Renter av spesielle trekkrettigheter og renter av motverdien av tildelte spesielle trekkrettigheter

Norges Bank opptjener renteinntekter på sin beholdning av spesielle trekkrettigheter, og belastes rentekostnader på motverdien av tildelte spesielle trekkrettigheter. Rentene beregnes månedlig og avregnes kvartalsvis. Rentesatsen er den til enhver tid gjeldende SDR-renten.

Renter på låneordninger med IMF

Rentene beregnes månedlig og avregnes kvartalsvis. Rentesatsen er den til enhver tid gjeldende SDR-renten.

Note 15 Personalkostnader

Regnskapsprinsipp

Lønn omfatter alle typer godtgjørelser til egne ansatte og kostnadsføres når den opptjenes. Ordinær lønn kan være både fastlønn og timebasert lønn og opptjenes og utbetales løpende. Ferialønn opptjenes på basis av ordinær lønn og utbetales normalt i feriemånedene etterfølgende år. Prestasjonslønn opptjenes og beregnes på bakgrunn av ulike resultatmål, og utbetales i de påfølgende år.

Arbeidsgiveravgift beregnes og kostnadsføres for alle lønnsrelaterte kostnader og betales normalt etterskuddsvis annenhver måned. Pensjoner opptjenes i henhold til egne regler, se [note 16 Pensjon](#) for ytterligere informasjon.

Lønnssystem

Hovedstyret setter rammene for lønns- og kompensasjonsordninger og følger opp praktiseringen av ordningene. Lønnsnivået skal være konkurransedyktig, men ikke markedsledende. Lønnsfastsettelsen er individuell og reflekterer stillingens ansvarsområder og den ansattes kompetanse, erfaring og prestasjoner. Utbetalt godtgjørelse inkluderer fastlønn, eventuell prestasjonsbasert lønn og utbetalt overtid og kompensasjon av reisetid.

Hovedstyret fastsetter lønnsintervaller for leder av NBIM, avdelingsdirektører og ansatte i sentralbankvirksomheten som får sin lønn fastsatt av sentralbanksjefen. Sentralbanksjefen beslutter, innenfor de fastsatte intervaller, den årlige lønnsjusteringen basert på ledernes prestasjoner i det foregående året.

Lønnssystemet i NBIM følger, i tråd med mandatet for forvaltningen av fondet fastsatt av Finansdepartementet, kravene i forskrift til verdipapirfondloven med nødvendige tilpasninger.

Hovedstyrets godtgjørelsesutvalg bidrar til grundig og uavhengig behandling av saker som gjelder godtgjørelsesordningene i Norges Bank. I tillegg avgir internrevisjonen i Norges Bank en uavhengig uttalelse om etterlevelse av regler og retningslinjer for godtgjøring. Gjennomgangen i 2024 bekrefter at praktiseringen av godtgjørelsesordningen for 2023 var i samsvar med regelverket. Det har ikke vært vesentlige endringer i ordningen i 2024.

Norges Banks hovedstyre fastsetter prinsippene for lønnsystemet og fastsetter videre lønnsintervaller for ansatte i NBIMs ledergruppe. Ledergruppen mottar kun fastlønn. Leder i NBIM beslutter, innenfor de fastsatte intervaller, den årlige lønnsjusteringen basert på ledernes prestasjoner i det foregående året.

Prestasjonslønn NBIM

Ansatte som jobber direkte med investeringsbeslutninger, kan ha prestasjonsbasert lønn i tillegg til fastlønn. Prestasjonslønnen beregnes ut fra oppnådde resultater i forhold til avtalte kvalitative og kvantitative mål for fondets resultat, gruppens resultat og det individuelle resultatet. Kvalitative mål kan inneholde elementer knyttet til miljø, sosiale forhold og selskapsstyring (ESG). Resultatene måles over minimum to år.

Rammen for prestasjonsbasert lønn kan som hovedregel maksimalt være 100 prosent av fastlønn. For et begrenset antall ansatte ved de internasjonale kontorene kan rammen maksimalt være 200 prosent av fastlønn. Ansatte med prestasjonsbasert lønn opptjente i gjennomsnitt 51 prosent av totalrammen for 2024, basert på resultater over flere år. Totalt 332 millioner kroner ble utbetalt i prestasjonsbasert lønn til 217 ansatte i 2024.

Opptjent prestasjonsbasert lønn utbetales over flere år. Inntil halvparten av beløpet utbetales året etter at den prestasjonsbaserte lønnen er opptjent, mens det resterende beløpet holdes tilbake og utbetales over de tre neste årene. Beløpet som holdes tilbake, justeres for fondets avkastning.

12 millioner kroner ble utbetalt i prestasjonsbasert lønn til 14 ansatte i datterselskaper tilknyttet forvaltningen av eiendomsporteføljen til SPU i 2024.

Prestasjonslønn sentralbankvirksomheten

Ansatte i sentralbankvirksomheten som arbeider direkte med investeringsbeslutninger for valutareservene, kan ha prestasjonsbasert lønn. Ordningen er et tillegg til det ordinære lønnssystemet. Prestasjonsbasert lønn beregnes ut fra oppnådde resultater i forhold til avtalte mål for forvaltningen.

Maksimal opptjening skal ikke overstige den faste årslønnen. 50 prosent av beregnet prestasjonslønn utbetales i året etter at den prestasjonsbaserte lønnen er opptjent, mens det resterende beløpet holdes tilbake og utbetales over de tre neste årene. Totalt fem millioner kroner ble utbetalt i prestasjonsbasert lønn til 12 ansatte i 2024.

Personalkostnader

Tabell 15.1 Personalkostnader

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Lønn og honorarer	2 154	2 003
Arbeidsgiveravgift	307	278
Pensjonskostnader, se note 16 Pensjon	233	241
Andre personalkostnader	357	331
Personalkostnader	3 051	2 853

Antall ansatte/årsverk

Tabell 15.2 Antall ansatte/årsverk

	2024	2023
Antall ansatte	1 118	1 079
Antall årsverk	1 106	1 059

Ytelser til styrende organer

Representantskapet

Samlet utbetalt godtgjørelse i 2024 var 1 134 571 kroner. Av dette utgjør utbetalt fast godtgjørelse 1 056 400 kroner. Satsene for honorar i 2024 ble fastsatt av Stortinget fra 1. januar 2024, jf. Innst. 117 S (2024–2025). Resterende 78 171 kroner er annen møtgodtgjørelse, herunder godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste.

Samlet utbetalt godtgjørelse i 2023 var 1 211 462 kroner.

For godtgjørelse til direktøren for tilsynssekretariatet og kostnader, vises det til representantskapets rapport til Stortinget for 2024.

Tabell 15.3 Godtgjørelse til representantskapet og Den faste komité

2024			
Beløp i hele kroner	Samlet pr. medlem	Representantskapet	Den faste komité
Leder	193 000	77 200	115 800
Nestleder	128 700	51 500	77 200
3 øvrige medlemmer i Den faste komité	115 900	38 700	77 200
10 medlemmer i representantskapet for øvrig	38 700	38 700	-

2023			
Beløp i hele kroner	Samlet pr. medlem	Representantskapet	Den faste komité
Leder	175 400	70 200	105 200
Nestleder	117 000	46 800	70 200
3 øvrige medlemmer i Den faste komité	105 400	35 200	70 200
10 medlemmer i representantskapet for øvrig	35 200	35 200	-

Hovedstyret – eksterne medlemmer

Arbeidet i hovedstyret og underutvalgene godtgjøres med faste årlige satser. Godtgjørelsen fastsettes av Finansdepartementet. Samlet godtgjørelse til de eksterne medlemmene av hovedstyret var 3 098 713 kroner i 2024 mot 2 963 900 kroner i 2023.

Tabell 15.4 Godtgjørelse til hovedstyret

Beløp i hele kroner						2024
Navn	Sum godtgjørelse	Hovedstyret	Revisjons-utvalg	Godtgjørelses-utvalg	Eierskaps-utvalg	Risiko- og investerings-utvalg
Karen Helene Ulltveit-Moe ¹	190 613	145 350	33 975	11 288	-	-
Kristine Ryssdal	496 200	407 800	-	31 600	56 800	-
Arne Hyttnes	528 888	407 800	89 488	31 600	-	-
Hans Aasnæs	531 550	407 800	-	19 750	-	104 000
Nina Udnes Tronstad	544 400	407 800	79 800	-	56 800	-
Egil Herman Sjørnsen ²	182 438	145 350	-	-	-	37 088
Thomas Ekeli ³	319 875	254 875	-	-	-	65 000
Ragnhild Fresvik ⁴	304 750	254 875	49 875	-	-	-

¹ Medlem i perioden 1.1.2024–15.5.2024.

² Medlem i perioden 1.1.2024–15.5.2024.

³ Medlem i perioden 16.5.2024–31.12.2024.

⁴ Medlem i perioden 16.5.2024–31.12.2024.

Beløp i hele kroner						2023
Navn	Sum godtgjørelse	Hovedstyret	Revisjons-utvalg	Godtgjørelses-utvalg	Eierskaps-utvalg	Risiko- og investerings-utvalg
Karen Helene Ulltveit-Moe	508 300	387 600	90 600	30 100	-	-
Kristine Ryssdal	471 650	387 600	-	30 100	53 950	-
Arne Hyttnes	493 550	387 600	75 850	30 100	-	-
Hans Aasnæs	486 500	387 600	-	-	-	98 900
Nina Udnes Tronstad	517 400	387 600	75 850	-	53 950	-
Egil Herman Sjørnsen	486 500	387 600	-	-	-	98 900

Komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet – eksterne medlemmer

Arbeidet i komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet godtgjøres med faste årlige satser som fastsettes av Finansdepartementet. Samlet godtgjørelse til de eksterne medlemmene av komiteen var 745 400 kroner i 2024 mot 708 600 kroner i 2023.

Tabell 15.5 Godtgjørelse til komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet

Beløp i hele kroner		
Navn	2024	2023
Steinar Holden ¹	372 700	-
Ingvild Almås	372 700	354 300
Jeanette Fjære-Lindkjenn ²	-	354 300

¹ Medlem fra 1.1.2024.

² Medlem frem til og med 31.12.2023.

Ytelser til ledende ansatte

Brutto fastlønn oppgis som summen av utbetalt lønn og feriepenger.

Ledende ansatte opptjener ikke prestasjonslønn eller annen variabel godtgjørelse. Opptjent prestasjonslønn fra tidligere stillinger vil kunne utbetales i senere år, og det opplyses da om beløp utbetalt i regnskapsåret. Feriepenger av utbetalt bonus vises sammen med feriepenger på ordinær lønn.

Verdi av andre fordeler viser skattemessig verdi av naturallytelser og består hovedsakelig av dekning av elektronisk kommunikasjon, personalforsikringer og enkelte reisekostnader.

Ledende ansatte har de samme pensjonsordninger og lånevilkår som gjelder for alle ansatte i Norges Bank. Årets pensjonsopptjening tilsvare den enkelte ledende ansattes opptjening for året. Pensjonsordningene er omtalt i [note 16 Pensjon](#), og lån til ansatte er omtalt under eget avsnitt i denne noten.

Sentralbanksjefen og visesentralbanksjefene

Lønn til sentralbanksjefen og visesentralbanksjefene blir fastsatt av Finansdepartementet. I tillegg har de fri telefon, fri avis, og fordel ved arbeidsgivers dekning av forsikringer.

For sentralbanksjefen og visesentralbanksjefene gjelder en karanteneperiode på seks måneder etter fratreden eller utløp av åremålsperioden. Finansdepartementet kan gi fritak fra karanteneperioden. Så lenge karanteneperioden opprettholdes har sentralbanksjefen og visesentralbanksjefene rett til å opprettholde normal lønn og annen godtgjørelse.

Tabell 15.6 Godtgjørelse til Norges Banks ledergruppe

Beløp i hele kroner					2024
Stilling	Navn	Brutto fastlønn	Verdi av andre fordeler	Pensjonsopptjening	Personallån
Sentralbanksjef	Ida Wolden Bache	2 557 963	27 598	405 910	-
Visesentralbanksjef	Øystein Børsum	2 261 145	31 973	408 808	-
Visesentralbanksjef	Pål Longva	2 261 145	20 565	435 948	-
Leder av NBIM	Nicolai Tangen	7 397 781	12 638	395 805	-
Nestleder av NBIM/Stabsdirektør	Trond Grande	5 391 943	12 052	432 369	-
Leder av Norges Bank Administrasjon	Therese Steen ¹	810 215	5 299	171 537	-
Leder av Stab	Ingunn Valvatne ²	1 283 065	12 731	252 788	-

¹ Tiltrådte sin stilling 19.8.2024. Godtgjørelse vises fra tiltredelsestidspunktet.

² Tiltrådte sin stilling 27.5.2024. Godtgjørelse vises fra tiltredelsestidspunktet.

Beløp i hele kroner					2023
Stilling	Navn	Brutto fastlønn	Verdi av andre fordeler	Pensjonsopptjening	Personallån
Sentralbanksjef	Ida Wolden Bache	2 523 686	11 503	387 154	-
Visesentralbanksjef	Øystein Børsum	2 234 720	17 469	399 086	-
Visesentralbanksjef	Pål Longva	2 092 465	11 775	440 892	-
Leder av NBIM	Nicolai Tangen	7 141 040	18 472	382 856	-
Nestleder av NBIM/Stabsdirektør	Trond Grande	5 199 029	9 156	409 556	-
Leder av Norges Bank Administrasjon	Alexander Behringer ¹	2 047 602	10 900	365 953	-
Leder av Stab	Inggrid Solberg ¹	1 876 341	18 052	343 189	-

¹ Fungerende leder i stillingen i hele 2023.

Ytelser til ledende ansatte i sentralbankvirksomheten

Tabell 15.7 Godtgjørelse til ledende ansatte i sentralbankvirksomheten i Norges Bank

Beløp i hele kroner							2024
Stilling	Navn	Brutto fastlønn ¹	Brutto prestasjonslønn	Verdi av andre fordeler	Pensjonsopptjening	Personallån	
Leder av Finansiell stabilitet	Torbjørn Hægeland	2 354 756	-	9 168	378 764	-	
Leder av Pengepolitikk	Ole Christian Bech-Moen	2 353 214	-	36 932	355 864	-	
Leder av Markeder	Gaute Langeland ²	2 325 211	867 623	13 032	382 811	-	
Leder av IT	Øystein Kruge	2 184 017	-	11 116	418 442	-	

¹ Brutto fastlønn inkluderer feriepenger av prestasjonslønn.

² Medlemmer av ledergruppen i Norges Bank mottar kun fastlønn. Langeland har hatt prestasjonsbasert lønn relatert til sin tidligere stilling i NBIM. Han har ikke denne ordningen lenger, men vil i årene som kommer få utbetalt den tilbakeholdte prestasjonslønnen. Beløpet oppgitt i tabellen er prestasjonslønn som er utbetalt i regnskapsåret, men opptjent og resultatført i tidligere perioder.

Beløp i hele kroner					2023
Stilling	Navn	Brutto fastlønn	Verdi av andre fordeler	Pensjonsopptjening	Personallån
Leder av Finansiell stabilitet	Torbjørn Hægeland	2 241 047	24 840	360 956	-
Leder av Pengepolitikk	Ole Christian Bech-Moen	2 240 330	12 611	336 373	-
Leder av Markeder	Gaute Langeland ¹	1 496 579	6 440	244 284	-
Leder av IT	Øystein Kruge	2 039 220	9 156	418 109	-

¹ Tiltrådte sin stilling 1.5.2023. Godtgjørelse vises fra tiltredelsespunktet. Utbetaling av prestasjonsbasert lønn i 2023 fant sted før tiltredelse i stillingen som leder av Markeder.

Ytelser til ledende ansatte i Norges Bank Investment Management

Leder av NBIM har en karanteneperiode på seks måneder etter fratreden eller utløp av åremålsperioden. Det er i tillegg inngått en avtale om fraskrivelse av stillingsvern mot etterlønn. Etterlønnen skal utgjøre seks måneder ved oppsigelse fra Norges Bank og tre måneder ved egen oppsigelse. Eventuell inntekt fra ny arbeidsgiver kommer til fradrag i kompensasjonen.

Tabell 15.8 Godtgjørelse til ledende ansatte i Norges Bank Investment Management

Beløp i hele kroner					2024	
Stilling	Navn	Brutto fastlønn ¹	Brutto prestasjonslønn	Verdi av andre fordeler	Pensjonsopptjening	Personallån
HR-direktør	Aass, Ada Magnæs	2 412 033	-	13 314	382 851	-
Direktør for aksjeinvesteringer	Balthasar, Daniel ^{2,3}	13 086 633	2 236 567	175 937	1 308 663	-
Direktør for teknologi og drift	Bryne, Birgitte	4 215 284	-	20 621	455 332	-
Direktør for aksjeinvesteringer	Furtado Reis, Pedro ^{2,3}	13 086 633	2 054 145	177 587	1 308 663	-
Nestleder/stabsdirektør	Grande, Trond	5 391 943	-	12 052	432 369	-
Direktør for eiendoms- og infrastrukturinvesteringer	Holstad, Mie Caroline	3 590 266	-	18 833	365 723	-
Risikodirektør	Huse, Dag	5 015 911	-	9 330	420 595	-
Direktør for eierskap og etterlevelse	Ihenacho, Carine Smith ²	7 115 294	-	238 443	711 529	-
Direktør for markedsstrategier	Norberg, Malin ³	4 598 713	824 960	14 523	359 167	1 113 296
Direktør for markedsstrategier	Nygård, Geir Øivind ⁴	4 408 718	-	15 627	311 764	-
Direktør for kommunikasjon og eksterne relasjoner	Skaar, Marthe	2 051 110	-	25 259	367 981	-
Leder	Tangen, Nicolai	7 397 781	-	12 638	395 805	-

¹ Brutto fastlønn inkluderer feriepenger av prestasjonslønn.

² Mottar lønn i britiske pund, tall inkluderer derfor valutaeffekt ved omregning til norske kroner.

³ Medlemmer av ledergruppen i Norges Bank Investment Management mottar kun fastlønn. Enkelte medlemmer av ledergruppen som tidligere hadde prestasjonsbasert lønn, har ikke denne ordningen lenger, men vil i årene som kommer få utbetalt den tilbakeholdte prestasjonslønnen. Beløpene oppgitt i tabellen er prestasjonslønn som er utbetalt i regnskapsåret, men opptjent og resultatført i tidligere perioder.

⁴ Fratrådte sin stilling 30.11.2024. Godtgjørelse vises til fratredelsespunktet. Gikk over i en annen stilling internt i NBIM 1.12.2024.

Beløp i hele kroner						2023
Stilling	Navn	Brutto fastlønn ¹	Brutto prestasjonslønn	Verdi av andre fordeler	Pensjonsopptjening	Personal-lån
HR-direktør	Ada Magenæs Aass ²	1 711 965	-	7 261	274 828	-
Direktør for aksjeinvesteringer	Daniel Balthasar ³	12 030 505	3 585 764	172 149	1 203 051	-
Direktør for teknologi og drift	Birgitte Bryne	3 964 247	-	16 555	437 723	-
Direktør for aksjeinvesteringer	Pedro Furtado Reis ³	12 030 505	3 475 348	168 777	1 203 051	-
Nestleder/stabsdirektør	Trond Grande	5 199 029	-	9 156	409 556	-
Direktør for eiendoms- og infrastrukturinvesteringer	Mie Caroline Holstad	3 380 174	-	12 341	346 309	-
Risikodirektør	Dag Huse	4 842 036	-	9 156	668 627	-
Direktør for eierskap og etterlevelse	Carine Smith Ihenacho	5 800 948	-	155 701	580 095	-
Direktør for markedsstrategier	Malin Norberg ²	3 135 222	-	15 849	253 896	1 162 102
Direktør for markedsstrategier	Geir Øivind Nygård	4 732 467	-	16 091	319 435	-
Direktør for kommunikasjon og eksterne relasjoner	Marthe Skaar ²	1 467 748	-	15 077	262 270	-
Leder	Nicolai Tangen	7 141 040	-	18 472	382 856	-

¹ Brutto fastlønn inkluderer feriepenger av prestasjonslønn.

² Tiltrådte sin stilling 1.4.2023. Godtgjørelse vises fra tiltredelsestidspunktet.

³ Medlemmer av ledergruppen i Norges Bank Investment Management mottar kun fastlønn. Enkelte medlemmer av ledergruppen som tidligere hadde prestasjonsbasert lønn har ikke denne ordningen lenger, men vil i årene som kommer få utbetalt den tilbakeholdte prestasjonslønnen. Beløpene oppgitt i tabellen er prestasjonslønn som er utbetalt i regnskapsåret, men opptjent og resultatført i tidligere perioder.

Lån til ansatte

Bankens låneordning for egne ansatte i Norge omfatter boliglån og forbrukslån. Boliglån blir gitt i samsvar med retningslinjer gitt av representantskapet, begrenset til 80 prosent av det laveste beløp av kjøpesum eller dokumentert markedsverdi med øvre beløpsgrense 4 000 000 kroner og med maksimal avdragstid 30 år. Forbrukslån blir gitt med maksimalt fire ganger brutto månedslønn, begrenset oppad til 350 000 kroner. Låneordningene gjelder for alle faste ansatte i minimum halv stilling med ansettelseskontrakt i Norge. Renten følger normrentesatsen for rimelige lån i arbeidsforhold som fastsettes av Finansdepartementet seks ganger i året. Normrente pr. desember 2024 var 5,3 prosent. Totale lån til ansatte pr. 31. desember 2024 var 419 millioner kroner, mot 405 millioner kroner pr. 31. desember 2023.

Note 16 Pensjon

Regnskapsprinsipp

Pensjoner og utbetalingsforpliktelser blir regnskapsmessig behandlet i samsvar med IAS 19 *Ytelser til ansatte*. Fondsbaserte ordninger gjennom Norges Banks pensjonskasse bygger på aktuarmessige forutsetninger om blant annet levealder, forventet lønnsvekst og grunnbeløpsregulering. Netto pensjonsforpliktelse er forskjellen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsene og verdien av pensjonsmidler som er avsatt for utbetaling av ytelsene.

Pensjonsmidlene blir vurdert til virkelig verdi. Måling av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler gjøres på balansedagen. Arbeidsgiveravgift er inkludert. Beregning av pensjonskostnader bygger på lineær fordeling av pensjonsopptjening og består av opptjente pensjoner gjennom året, fratrukket avkastning på midler avsatt til pensjoner. Resultatført pensjonskostnad er i sin helhet presentert under linjen *Personalkostnader*. Endringer i aktuarmessige gevinster og tap presenteres under linjen *Endring i aktuarmessige gevinster og tap* i totalresultatet.

Norges Bank har sikrede og usikrede pensjons- og utbetalingsforpliktelser. Alle vesentlige sikrede og usikrede ordninger er med i bankens aktuaroppgjør. Norges Bank har en pensjonsordning hvor ytelsene er på linje med Statens Pensjonskasse og andre tilsvarende offentlige tjenstepensjonsordninger. Pensjonsytelsene levealderjusteres og følger regler for samordning.

Norges Banks sikrede pensjonsforpliktelser blir dekket gjennom Norges Banks pensjonskasse, som er organisert som en egen juridisk enhet. Pensjonsytelsene opptjenes som hovedregel for hvert år den ansatte er i jobb frem til fylte 70 år. De ansatte betaler inn to prosent av brutto årslønn som innskudd til pensjonskassen. Tilskudd fra Norges Bank dekkes ved kontant innbetaling eller belastning av premiefond.

Tabell 16.1 Antall medlemmer i pensjonsordningen (sikret ordning)

	31.12.2024	31.12.2023
Medlemmer med fast pensjonsutbetaling	824	931
Aktive medlemmer (inkludert alle i omstilling)	936	867
Medlemmer som har sluttet med oppsatte rettigheter	1274	1237
Totalt antall medlemmer i pensjonsordningen	3034	3035

Norges Banks pensjons- og utbetalingsforpliktelse

Norges Bank har sikrede pensjonsordninger knyttet til medlemskap i Norges Banks pensjonskasse. I tillegg har banken usikrede ordninger som blir finansiert direkte over driften. De usikrede ordningene omfatter spesielle og tildelte pensjoner, driftspensjon for lønn over 12 G opptjent etter 1. desember 2007, AFP beregnet basert på en påregnelig uttakstilbøyelighet på 15 prosent og avtalte førtidspensjons- og ventelønnsavtaler knyttet til omstillinger. I utbetalingsforpliktelsene knyttet til omstillinger er nåverdien av alle stadfestede avtaler medregnet, inkludert avtaler som starter utbetaling i 2024 eller senere.

Vesentlig estimat

Nåverdien av Norges Banks pensjonsforpliktelse avhenger av fastsettelse av økonomiske og demografiske forutsetninger. Endringer i disse forutsetningene påvirker både pensjonskostnad og balanseført pensjonsforpliktelse. Norges Bank følger veiledningen fra Norsk Regnskapsstiftelse ved fastsettelse av de økonomiske forutsetningene. Forutsetningene fra veiledningen vurderes opp mot faktiske forhold i Norges Bank før de besluttes anvendt.

Tabell 16.2 Økonomiske og demografiske forutsetninger

	31.12.2024	31.12.2023
Diskonteringsrente	3,90 %	3,10 %
Renter på eiendeler	3,90 %	3,10 %
Forventet lønnsvekst	4,00 %	3,50 %
Pensjonsregulering	3,00 %	2,80 %
G-regulering og reg.oppsatte rettigheter	3,75 %	3,25 %
Forventet årlig avgang	5 % opp til 50 år, deretter 1 %	5 % opp til 50 år, deretter 1 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Dødelighetstabell	K2013	K2013
Uføretabell	KU	KU

Tabell 16.3 Netto pensjonsforpliktelse i balansen

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Endringer pensjonsforpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift		
Pensjonsforpliktelse ved periodens begynnelse	6 174	5 700
Årets pensjonsopptjening	229	229
Rentekostnad	189	168
Arbeidsgiveravgift av innbetalinger til pensjonsmidler	-51	-65
Pensjonsutbetalinger	-172	-158
Aktuarielt tap/-gevinst	-435	300
Pensjonsforpliktelse ved periodens slutt	5 934	6 174
Endring pensjonsmidler		
Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	6 267	5 531
Renteinntekt	185	157
Innbetalinger inkl. arbeidsgiveravgift	417	529
Arbeidsgiveravgift av innbetalinger til pensjonsmidler	-51	-65
Pensjonsutbetalinger	-163	-149
Aktuarielt gevinst/-tap	586	265
Pensjonsmidler ved periodens slutt	7 240	6 267
Netto balanseført pensjonsforpliktelse/-pensjonsmidler	-1306	-93

Tabell 16.4 Fordeling sikret og usikrede ordninger

Beløp i millioner kroner	31.12.2024			31.12.2023		
	Sikret ordning	Usikrede ordninger	Sum	Sikret ordning	Usikrede ordninger	Sum
Påløpte pensjonsforpliktelser	5 707	227	5 934	5 944	230	6 174
Pensjonsmidler	-7 240	-	-7 240	-6 267	-	-6 267
Netto pensjonsforpliktelse/-pensjonsmidler	-1533	227	-1306	-323	230	-93

Tabell 16.5 Sammensetning av pensjonsmidler for sikret ordning

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Aksjer	3 423	3 008
Obligasjoner	3 014	2 588
Eiendomsfond	804	671
Sum	7 240	6 267

Pensjonskostnader for ansatte i Norge

Pensjonskostnadene inkluderer opptjening, rentekostnader og forventet avkastning på pensjonsmidlene.

Endringen i de usikrede ordningene er med i den samlede pensjonskostnaden.

Kostnader vedrørende de ansatte som er tilknyttet NBIM dekkes i sin helhet gjennom forvaltningsgodtgjøringen og utgjorde 117,5 millioner kroner i 2024 og 113,8 millioner kroner i 2023.

Tabell 16.6 Pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Årets pensjonsopptjening og endring i opptjening inkl. rente	229	229
Administrasjonskostnad	7	7
Årets pensjonsopptjening og endringer i opptjening	236	236
Netto rentekostnad/-inntekt	-3	5
Resultatført pensjonskostnad	233	241
Analyse av aktuarielt tap/gevinst i perioden		
Tap/-gevinst – endring i diskonteringsrenten	-896	-115
Tap/-gevinst – endring i andre økonomiske forutsetninger	327	154
Tap/-gevinst – endring i andre demografiske forutsetninger	-	(14)
Tap/-gevinst – opplevd pensjonsforpliktelse	134	275
Tap/-gevinst – opplevd pensjonsmidler	-631	-306
Forvaltningskostnader	46	41
Aktuarielt tap/-gevinst i perioden	-1 021	35

Sensitivitetsanalyse

Sensitivitetsanalysen er utarbeidet på bakgrunn av mulige endringer i forutsetningene diskonteringsrente og generell lønnsvekst, som antas å ha størst potensiell påvirkning på pensjonsforpliktelsen. De øvrige aktuarmessige forutsetningene forholder seg uendret i sensitivitetsanalysen.

Tabell 16.7 Sensitivitetsanalyse

				31.12.2024
	Diskonteringsrente	Generell lønnsvekst	Pensjonsforpliktelse ¹	Endring ²
Benyttede forutsetninger pr. 31.12.2024	3,90 %	4,00 %	5 934	
Diskonteringsrente + 0,5 prosentpoeng	4,40 %	4,00 %	5 425	-8,6 %
Diskonteringsrente - 0,5 prosentpoeng	3,40 %	4,00 %	6 520	9,9 %
Generell lønnsvekst + 0,5 prosentpoeng	3,90 %	4,50 %	6 150	3,6 %
Generell lønnsvekst - 0,5 prosentpoeng	3,90 %	3,50 %	5 738	-3,3 %

¹ Beløp i millioner kroner.

² Prosentvis endring i pensjonsforpliktelsen.

Pensjonsordninger for lokalt ansatte ved utenlandskontorene

Lokalt ansatte ved Norges Banks kontorer i London, New York og Singapore har, i tillegg til det som er fastsatt av myndighetene, en innskuddsbasert pensjonsordning i samsvar med lokale bestemmelser. Ordningene blir forvaltet eksternt og innenfor regler fastsatt av Norges Bank.

Kostnaden for ordningene utgjorde 57,2 millioner kroner i 2024 og 51,5 millioner kroner i 2023, og er presentert under linjen *Andre personalkostnader* i [tabell 15.1 Personalkostnader](#).

Note 17 Øvrige driftskostnader og øvrige driftsinntekter

Øvrige driftskostnader

Norges Bank fordeler kostnader på hovedoppgavene *Pengepolitikk, Finansiell stabilitet, Forvaltningen av valutareservene, Sedler og mynt, Oppgjørstjenester for bankene, Statsgjeldsforvaltningen og Statens konsernkonto*. I tillegg fordeles kostnader til forvaltningen av Statens pensjonsfond utland.

Se [note 20.12 Forvaltningskostnader](#) for spesifikasjon og ytterligere informasjon vedrørende kostnader dekket gjennom Forvaltningsgodtgjøring SPU.

Tabell 17.1 Øvrige driftskostnader

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Kostnader til depot	508	509
IT-tjenester, systemer og data	1200	1133
Analyse, konsulent og juridiske tjenester	343	362
Øvrige kostnader	438	431
Sum øvrige driftskostnader ekskl. eksterne forvaltere	2 488	2 435
Faste honorarer til eksterne forvaltere	1 554	1 205
Avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere	1 543	1 343
Sum honorarer til eksterne forvaltere	3 097	2 549
Sum øvrige driftskostnader	5 585	4 984
Av- og nedskrivning	140	135
Personalkostnader	3 051	2 853
Sum driftskostnader	8 776	7 971
<i>Herav kostnader til Norges Banks hovedoppgaver</i>	<i>1 385</i>	<i>1 339</i>
<i>Herav dekket gjennom Forvaltningsgodtgjøring SPU</i>	<i>7 390</i>	<i>6 632</i>

Tabell 17.2 Honorar ekstern revisor

Beløp i tusen kroner, inkl. mva.	Norges Bank		Datterselskaper	
	2024	2023	2024	2023
Lovpålagt revisjon	13 708	13 310	14 288	11 536
Andre attestasjonstjenester	918	1 523	225	306
Skatte- og avgiftsrådgivning ¹	423	1 325	-500	-
Andre tjenester	3 474	-	-	-
Sum honorar ekstern revisor	18 523	16 158	14 013	11 842

¹ Skatte- og avgiftsrådgivning for datterselskaper i 2024 fremkommer med et negativt beløp. Dette skyldes reversering av tidligere avsatte kostnader i datterselskaper som i løpet av 2024 har blitt heleide. Den opprinnelige kostnaden fra 2023 er derfor ikke opplyst om i tabellen.

Lovpålagt revisjon

Lovpålagt revisjon for Norges Bank omfatter kostnader til revisjon av sentralbankvirksomheten og SPU. Norges Banks eksternrevisor er Ernst & Young AS (EY).

Norges Bank har etablert datterselskaper som utelukkende utgjør investeringer som ledd i Norges Banks forvaltning av investeringsporteføljen til SPU. Datterselskapene har separate engasjementsavtaler med sine eksterne revisorer og er ikke bundet av avtalen mellom Norges Bank og EY.

Andre attestasjonstjenester

Eksternrevisor har fått attestasjonsoppdrag tildelt fra tilsynssekretariatet. Honorarene for dette avtales separat og presenteres under *Andre attestasjonstjenester*.

Skatte- og avgiftsrådgivning

Tjenester levert til Norges Bank i 2024 knytter seg utelukkende til tjenester levert av EY. Dette knytter seg til oppdrag for NBIM.

Andre tjenester

I 2024 har Norges Bank gjennomført et større cyber-prosjekt. EY har levert tjenester inn til dette prosjektet på oppdrag fra banken.

Øvrige driftsinntekter

Regnskapsprinsipp

Øvrige driftsinntekter inntektsføres over tid etter hvert som tjenester leveres. Transaksjonsprisen avtales årlig og inneholder hovedsakelig faste elementer.

Tabell 17.3 Øvrige driftsinntekter

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Tjenester til banker	143	122
Tjenester til staten (se note 19 Nærstående parter)	1	1
Husleie (se note 19 Nærstående parter)	31	31
Andre inntekter	8	7
Sum øvrige driftsinntekter	183	161

Tjenester til banker

Norges Bank utfører oppgjørstjenester for bankene gjennom Norges Banks oppgjørssystem (NBO). Kostnadene til kontoholds- og oppgjørstjenester dekkes gjennom årlige priser i NBO. Det er lagt til grunn at inntektene skal dekke to tredjedeler av de samlede kostnadene for innføring og drift av oppgjørssystemet. En tredjedel av kostnadene henføres til oppgjørstjenester for bankene og dekkes av Norges Bank.

Note 18 Ikke-finansielle eiendeler

Regnskapsprinsipp

Varige driftsmidler blir innregnet til anskaffelseskost og avskrives lineært over forventet levetid.

Gullbeholdningen består av gullmynter og gullbarrer som er en del av bankens historiske samlinger. Samlingen er innregnet til estimert anskaffelseskost i henhold til virkelig verdi på tidspunktet da gullet ble omklassifisert fra internasjonale reserver til langsiktige eiendeler. Verdien av gullet blir ikke oppskrevet ved økt metallverdi på gull.

Samlingen av kunst- og numismatiske objekter som medaljer, sedler og mynt er innregnet til estimert anskaffelseskost i henhold til siste taksering.

Nedskrivningsvurderinger

Dersom det foreligger indikasjoner på verdifall på eiendelene, blir det foretatt en verdifallstest. Dersom bokført verdi overskrider virkelig verdi blir det foretatt nedskrivning til virkelig verdi.

Tabell 18.1 Ikke-finansielle eiendeler

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Varige driftsmidler	1 549	1 492
Gullbeholdning	291	291
Kunst og numismatisk samling	92	91
Andre eiendeler	217	204
Ikke-finansielle eiendeler	2 149	2 078

Tabell 18.2 Varige driftsmidler

2024						
Immaterielle driftsmidler		Materielle driftsmidler				
Beløp i millioner kroner	Programvare	Bygg	Tomter	Øvrige	Anlegg under utførelse	Sum
Anskaffelseskost pr. 1.1.	673	3 522	60	168	74	4 498
+ Tilgang i år	12	85	-	1	99	197
- Avgang i år	-42	-19	-	-62	-	-123
-/+ omklassifisert/kostnadsført i år	-	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost pr. 31.12.	643	3 588	60	108	173	4 572
- Av- og nedskrivninger pr. 1.1.	-640	-2 223	-	-142	-	-3 007
+ Avgang avskrivninger i år	42	19	-	62	-	123
- Avskrivninger i år	-22	-110	-	-8	-	-140
- Nedskrivninger i år	-	-	-	-	-	-
Avskrivninger pr. 31.12.	-620	-2 314	-	-88	-	-3 023
Bokført verdi pr. 31.12.	23	1 274	60	19	173	1 549
Avskrivningsplan, antall år	3–6	5–75	ingen	4–10	ingen	

2023						
Immaterielle driftsmidler		Materielle driftsmidler				
Beløp i millioner kroner	Programvare	Bygg	Tomter	Øvrige	Anlegg under utførelse	Sum
Anskaffelseskost pr. 1.1.	676	3 434	60	258	48	4 476
+ Tilgang i år	7	99	-	12	26	144
- Avgang i år	-10	-11	-	-102	-	-123
-/+ omklassifisert/kostnadsført i år	-	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost pr. 31.12.	673	3 522	60	168	74	4 497
- Av- og nedskrivninger pr. 1.1.	-629	-2 129	-	-237	-	-2 995
+ Avgang avskrivninger i år	10	11	-	102	-	123
- Avskrivninger i år	-23	-105	-	-7	-	-135
- Nedskrivninger i år	-	-	-	-	-	-
Avskrivninger pr. 31.12.	-640	-2 223	-	-142	-	-3 007
Bokført verdi pr. 31.12.	33	1 299	60	26	74	1 491
Avskrivningsplan, antall år	3–6	5–75	ingen	4–10	ingen	

Bankplassen 4

Bankplassen 4 ble i 1986 overdratt fra Norges Bank til staten ved daværende Bygge- og eiendomsdirektoratet, nå Statsbygg. Overdragelsesavtalen gjelder eiendomsretten til bygningen, og festeretten til grunnen, begrenset til det arealet som bygningen dekker. Norges Bank mottar ikke festeavgift for bruksretten. Festetiden er satt til 80 år, med mulighet for å forlenge med 10-årsperioder. Dersom festet ikke fornyes, faller bygningen vederlagsfritt tilbake til Norges Bank. Bygget er fullt ut avskrevet og balanseførte verdi er null pr. 31. desember 2024.

Note 19 Nærstående parter

Regnskapsprinsipper

Norges Bank er eid av den norske stat og i tråd med IAS 24 *Opplysninger om nærstående parter* unntatt opplysningskrav vedrørende transaksjoner og mellomværende, inkludert forpliktelser, med staten som nærstående part. Dette inkluderer transaksjoner med andre enheter som er nærstående parter, fordi den norske stat har kontroll over, felles kontroll over, eller betydelig innflytelse over både Norges Bank og de andre enhetene.

Norges Bank, inkludert SPU, er et eget rettssubjekt som er heleid av staten ved Finansdepartementet. Se [note 1 Generell informasjon](#) for informasjon om forholdet mellom Finansdepartementet, Norges Bank og SPU. Alle transaksjoner gjennomføres til markedsvilkår.

For informasjon om transaksjoner med styrende organer og ledende ansatte i Norges Bank, se [note 15 Personalkostnader](#).

Forvaltningen av SPU

Tilførsel eller trekk på Finansdepartementets kronekonto

I henhold til mandat for forvaltningen foretas overføringer til og fra kronekontoen.

Tilførsel eller trekk på kronekontoen gjennomføres ved månedlige overføringer mellom SPU og Norges Bank. I 2024 er det netto tilført kronekontoen 409 milliarder kroner, mot en netto tilførsel på 711 milliarder kroner i 2023.

Fem prosent av overført beløp holdes tilbake til påfølgende måned for å tilpasse overført valutabeløp til Finansdepartementets instruerte beløp oppgitt i norske kroner. Uoppgjort overføring utgjør et mellomværende mellom Norges Bank og SPU og presenteres under balanselinjen *Annen finansiell gjeld*. I desember 2024 ble overføringen gjennomført midt i måneden, og det var ingen uoppgjort tilførsel ved utgangen av 2024. Ved utgangen av 2023 var uoppgjort tilførsel på 2 365 millioner kroner.

Forvaltningsgodtgjøringen

Regnskapsprinsipper

Forvaltningsgodtgjøring for forvaltningen av SPU inntektsføres løpende gjennom regnskapsåret og presenteres i resultatregnskapet som *Forvaltningsgodtgjøring Statens pensjonsfond utland*. Uoppgjort forvaltningsgodtgjøring ved årsslutt måles til amortisert kost.

Totale driftskostnader i Norges Bank tilknyttet forvaltningen av SPU godtgjøres av Finansdepartementet som oppdragsgiver. Forvaltningsgodtgjøringen tilsvarer faktiske kostnader påløpt i Norges Bank, ekskludert administrasjonsgebyr fakturert særskilt til Norges Banks datterselskaper i Norge, og inkludert avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere. Forvaltningsgodtgjøringen utgjorde 7 390 millioner kroner i 2024 og 6 632 millioner kroner i 2023.

Forvaltningsgodtgjøringen trekkes fra kronekontoen gjennom året basert på prognoser. Differansen mellom totalbeløpet som er trukket og endelig forvaltningsgodtgjøring for året presenteres enten under balanselinjen *Andre finansielle eiendeler* eller *Annen finansiell gjeld*, og gjøres opp i påfølgende år.

I 2024 ble 7,0 milliarder kroner trukket fra kronekontoen for å betale skyldig forvaltningsgodtgjøring, mot 6,5 milliarder kroner i 2023. Ved utgangen av 2024 har Norges Bank en fordring på SPU på 190 millioner kroner, mot en gjeld på 168 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Se [note 20.12 Forvaltningskostnader](#) for ytterligere informasjon.

Transaksjoner mellom Norges Banks aksjeportefølje og SPU

Interne transaksjoner i form av pengemarkedsutlån eller -innlån mellom SPU og Norges Banks aksjeportefølje presenteres som et netto mellomværende mellom porteføljene, på enten balanselinjen *Andre finansielle eiendeler* eller *Annen finansiell gjeld*. Ved utgangen av 2024 utgjorde netto mellomværende en gjeld til SPU på 301 millioner kroner, sammenlignet med en gjeld til SPU på 59 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Tilhørende resultatposter presenteres netto i resultatregnskapet under resultatlinjen *Andre finansielle inntekter/-kostnader*.

Transaksjoner mellom Norges Bank og heleide datterselskaper

Datterselskaper av Norges Bank er etablert som en del av forvaltningen av SPUs investeringer i unotert eiendom og unotert infrastruktur for fornybar energi. For en oversikt over selskapene som drifter og eier investeringene, samt konsoliderte datterselskaper, se [note 20.16 Interesser i andre foretak](#). For ytterligere informasjon om transaksjoner med datterselskaper, se [note 20.6 Unotert eiendom](#) og [note 20.7 Unotert infrastruktur for fornybar energi](#).

Andre transaksjoner med staten

Norges Bank utfører, iht. sentralbanklovens § 3-7, tjenester ved opptak av statslån og forvaltning av statsgjeld og statens konsernkontoordning. Etter ny sentralbanklov gjeldende fra 1. januar 2020 dekkes ikke lenger Norges Banks kostnader knyttet til disse oppgavene av Finansdepartementet.

I tråd med retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks overskudd punkt 5 skal det; «*Fra overføringsfondet overføres ved hvert årsoppgjør til statskassen et beløp svarende til en tredjedel av innestående midler i overføringsfondet*». Dette utgjorde 30,1 milliarder kroner for 2024 og 17,6 milliarder kroner for 2023. Basert på avlagt årsregnskap finner utbetalingen sted i påfølgende år, mens skyldig beløp fremkommer under balanselinjen *Annen gjeld* pr. 31. desember.

Transaksjoner med andre nærstående parter

Norges Bank har transaksjoner med andre statlige avdelinger og organer. Disse transaksjonene er hovedsakelig knyttet til husleieinntekter ved utleie av bygg, og utgjorde 31 millioner kroner i 2024, mot 32 millioner kroner i 2023.

Note 20 Statens pensjonsfond utland (SPU)

Resultatregnskap

Beløp i millioner kroner	Note	2024	2023
Resultat fra porteføljen før gevinst/tap valuta			
Inntekt/kostnad fra:			
- Aksjer	4	2 454 653	2 030 561
- Obligasjoner	4	70 889	231 769
- Unotert eiendom	6	-3 789	-47 389
- Unotert infrastruktur	7	-627	-257
- Finansielle derivater	4	11 262	15 752
- Utlån med sikkerhetsstillelse	13	21 622	9 922
- Innlån med sikkerhetsstillelse	13	-24 810	-13 278
Skattekostnad	10	-17 211	-13 555
Renteinntekt/kostnad		-939	49
Annen inntekt/kostnad		4	4
Porteføljeresultat før gevinst/tap valuta		2 511 054	2 213 577
Gevinst/tap valuta	11	1 072 207	409 441
Porteføljeresultat		3 583 261	2 623 018
Forvaltningsgodtgjøring	12	-7 390	-6 632
Resultat og totalresultat		3 575 870	2 616 385

Balanse

Beløp i millioner kroner	Note	31.12.2024	31.12.2023
Eiendeler			
Innskudd i banker		25 550	8 584
Utlån med sikkerhetsstillelse	13,14	1 020 455	728 559
Avgitt kontantsikkerhet	14	11 340	19 361
Uoppgjorte handler		72 619	33 812
Aksjer	5	13 290 055	10 577 325
Utlånte aksjer	5,13	862 197	493 949
Obligasjoner	5	4 481 076	3 563 613
Utlånte obligasjoner	5,13	1 088 846	1 006 711
Finansielle derivater	5,14	32 904	19 192
Unotert eiendom	6	355 769	300 541
Unotert infrastruktur	7	25 236	17 593
Fordring kildeskatt	10	17 938	10 522
Andre eiendeler	17	1 690	2 752
Fordring forvaltningsgodtgjøring		-	168
Sum eiendeler		21 285 673	16 782 681
Gjeld og eiers kapital			
Innlån med sikkerhetsstillelse	13,14	1 319 892	911 548
Mottatt kontantsikkerhet	14	103 193	28 754
Uoppgjorte handler		76 260	44 247
Finansielle derivater	5,14	31 229	33 055
Utsatt skatt	10	13 170	8 246
Annen gjeld	17	147	112
Skyldig forvaltningsgodtgjøring		190	-
Sum gjeld		1 544 083	1 025 962
Eiers kapital		19 741 590	15 756 719
Sum gjeld og eiers kapital		21 285 673	16 782 681

Kontantstrømoppstilling

Regnskapsprinsipp

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metoden. Vesentlige klasser av brutto inn- og utbetalinger er presentert separat, med unntak for spesifikke transaksjoner, i hovedsak kjøp og salg av finansielle instrumenter, som er presentert netto. Kontantstrømmer knyttet til fondets investeringsvirksomhet er presentert som operasjonelle aktiviteter siden de representerer den inntektsskapende virksomheten til fondet. Tilførsler og uttak mellom SPU og den norske stat er finansieringsaktiviteter. Disse overføringene er gjort opp i perioden. I Oppstilling av endringer i eiers kapital presenteres påløpt tilførsel/uttak.

Beløp i millioner kroner, innbetaling (+) / utbetaling (-)	Note	2024	2023
Operasjonelle aktiviteter			
Innbetaling av utbytte fra aksjer		267 025	234 173
Innbetaling av renter fra obligasjoner		131 621	90 644
Innbetaling av renter og utbytte fra unotert eiendom	6	8 175	6 861
Innbetaling av renter og utbytte fra unotert infrastruktur	7	440	752
Netto innbetaling av renter og honorar fra utlån og innlån med sikkerhetsstillelse		-3 359	-3 730
Innbetalinger av utbytte, renter og honorar fra beholdninger i aksjer, obligasjoner, unotert eiendom og unotert infrastruktur		403 902	328 700
Netto kontantstrøm ved kjøp og salg av aksjer		-230 218	-436 867
Netto kontantstrøm ved kjøp og salg av obligasjoner		-650 861	-412 160
Netto kontantstrøm til/fra investeringer i unotert eiendom	6	-40 244	-6 742
Netto kontantstrøm til/fra investeringer i unotert infrastruktur	7	-7 614	-3 256
Netto kontantstrøm finansielle derivater		20 874	2 219
Netto kontantstrøm kontantsikkerhet ved derivattransaksjoner		73 732	16 030
Netto kontantstrøm utlån og innlån med sikkerhetsstillelse		65 565	-184 578
Netto utbetaling av skatt	10	-20 710	-11 173
Netto kontantstrøm knyttet til renter på innskudd i banker og kassekreditt		214	428
Netto kontantstrøm knyttet til annen inntekt/kostnad, andre eiendeler og annen gjeld		920	947
Oppgjør av forvaltningsgodtgjøring til Norges Bank ¹		-7 032	-6 526
Netto innbetaling/utbetaling fra operasjonelle aktiviteter		-391 472	-712 977
Finansieringsaktiviteter			
Tilførsel fra den norske stat		411 365	710 104
Uttak fra den norske stat		-	-
Netto innbetaling/utbetaling fra finansieringsaktiviteter		411 365	710 104
Netto endring innskudd i banker			
Innskudd i banker per 1. januar		8 584	12 061
Netto økning/reduksjon av kontanter i perioden		19 892	-2 873
Netto gevinst/tap valuta på kontanter		-2 927	-604
Innskudd i banker per periodens slutt		25 550	8 584

¹ Forvaltningsgodtgjøringen som fremkommer i Kontantstrømoppstillingen består av beløp som er tilført eller trukket fra kronekontoen i forbindelse med oppgjør av forvaltningskostnader i Norges Bank.

Oppstilling av endringer i eiers kapital

Regnskapsprinsipp

Eiers kapital for SPU består av innskutt kapital i form av akkumulert netto tilførsel fra den norske stat og opptjent kapital i form av totalresultat. Eiers kapital tilsvarer Finansdepartementets innskudd på kronekontoen i Norges Bank.

Beløp i millioner kroner	Tilført fra eier	Opptjente resultater	Sum eiers kapital
1. januar 2023	4 057 370	8 371 964	12 429 334
Resultat og totalresultat	-	2 616 385	2 616 385
Tilførsel i perioden	711 000	-	711 000
Uttak i perioden	-	-	-
31. desember 2023	4 768 370	10 988 349	15 756 719
1. januar 2024	4 768 370	10 988 349	15 756 719
Resultat og totalresultat	-	3 575 870	3 575 870
Tilførsel i perioden	409 000	-	409 000
Uttak i perioden	-	-	-
31. desember 2024	5 177 370	14 564 220	19 741 590

SPU Note 1 Generell informasjon

Generell informasjon for regnskapsrapporteringen til Statens pensjonsfond utland fremgår av [note 1 Generell informasjon](#).

SPU Note 2 Regnskapsprinsipper

Regnskapsprinsipper, vesentlige estimater og skjønnsmessige vurderinger som gjelder hele regnskapet fremgår av [note 2 Regnskapsprinsipper](#).

SPU Note 3 Avkastning

Tabell 3.1 viser avkastningen for fondet og for hver aktivaklasse.

Tabell 3.1 Avkastning

	2024	2023
Avkastning målt i fondets valutakurv (prosent)		
Aksjeinvesteringenes avkastning	18,19	21,25
Renteinvesteringenes avkastning	1,28	6,13
Unotert eiendomsavkastning	-0,57	-12,37
Unotert infrastruktursavkastning	-9,81	3,68
Fondets avkastning	13,09	16,14
Fondets relative avkastning (prosentpoeng)	-0,45	-0,18
Avkastning målt i norske kroner (prosent)		
Aksjeinvesteringenes avkastning	28,10	26,26
Renteinvesteringenes avkastning	9,77	10,51
Unotert eiendomsavkastning	7,77	-8,75
Unotert infrastruktursavkastning	-2,25	7,96
Fondets avkastning	22,57	20,93

Det benyttes tidsvektet avkastningsmetode. Beholdningenes virkelige verdi fastsettes på tidspunkter for kontantstrømmer inn i og ut av aktivaklassene og fondet som helhet. Det benyttes geometrisk kobling av delperioders avkastning ved beregning av lengre avkastningsperioder.

Avkastningen beregnes etter fradrag for transaksjonskostnader, ikke-refunderbar kildeskatt på utbytte og renter, samt skatt på realiserte gevinster.

Avkastningen måles både i norske kroner og fondets valutakurv. Valutakurven er vektet etter sammensetningen av valutaene i referanseindeksen for aksjer og obligasjoner. Avkastningen målt i fondets valutakurv beregnes som den geometriske differansen mellom fondets avkastning målt i norske kroner og valutakurvets avkastning.

Fondets relative avkastning beregnes som den aritmetiske differansen mellom fondets avkastning og avkastningen på fondets referanseindeks. Fondets referanseindeks består av globale aksje- og obligasjonsindekser fastsatt av Finansdepartementet og beregnes ved å vekte sammen månedlig avkastning til referanseindeksene for hver av de to aktivaklassene. Som vekter brukes hver av aktivaklassenes vekt i den faktiske referanseindeksen ved inngangen til måneden.

SPU Note 4 Inntekt/kostnad fra aksjer, obligasjoner og finansielle derivater

Regnskapsprinsipp

Investeringer i aksjer, obligasjoner og finansielle derivater er målt til virkelig verdi over resultatet. Se [note 2 Regnskapsprinsipper](#) for mer informasjon.

Tabell 4.1 til 4.3 spesifiserer endringen i virkelig verdi i perioden, der linjen Inntekt/kostnad viser beløpet innregnet i resultatregnskapet for den aktuelle resultatlinjen. Følgende prinsipper for presentasjon gjelder for de respektive inntekts- og kostnadselementene presentert i tabellene:

Utbytte innregnes på eks. dato som er det tidspunktet rettigheten til å motta utbyttet er etablert.

Renteinntekter innregnes etter hvert som de opptjenes. Rentekostnader innregnes etter hvert som de påløper. Måling av renteinntekter og -kostnader er basert på kontraktmessige vilkår.

Realisert gevinst/tap utgjør i hovedsak beløp realisert når eiendeler eller forpliktelser blir fraregnet. Ved fraregning tilordnes gjennomsnittlig anskaffelseskost. Realisert gevinst/tap inkluderer transaksjonskostnader, som resultatføres når de påløper. Transaksjonskostnader er definert som alle kostnader som er direkte henførbare til den gjennomførte transaksjonen. For investeringer i aksjer og obligasjoner omfatter dette normalt kurtasje og dokumentavgift.

Urealisert gevinst/tap utgjør endringer i virkelig verdi i perioden for den relaterte balanseposten, som ikke kan tilskrives de tidligere omtalte kategoriene.

Tabell 4.1 Spesifikasjon Inntekt/kostnad fra aksjer

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Utbytte	270 263	240 842
Realisert gevinst/tap	617 366	236 321
Urealisert gevinst/tap	1 567 024	1 553 398
Inntekt/kostnad fra aksjer før gevinst/tap valuta	2 454 653	2 030 561

Tabell 4.2 Spesifikasjon Inntekt/kostnad fra obligasjoner

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Renter	157 191	109 431
Realisert gevinst/tap	-44 964	-101 065
Urealisert gevinst/tap	-41 338	223 402
Inntekt/kostnad fra obligasjoner før gevinst/tap valuta	70 889	231 769

Tabell 4.3 Spesifikasjon Inntekt/kostnad fra finansielle derivater

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Renter	-4 494	4 185
Realisert gevinst/tap	11 411	13 404
Urealisert gevinst/tap	4 345	-1 837
Inntekt/kostnad fra finansielle derivater før gevinst/tap valuta	11 262	15 752

SPU Note 5 Beholdninger av aksjer, obligasjoner og finansielle derivater

Regnskapsprinsipp

Investeringer i aksjer og obligasjoner er målt til virkelig verdi over resultatet.

Opptjente utbytter og renter presenteres i balansen på samme linje som de underliggende finansielle instrumentene. Opptjent utbytte er utbytte som er vedtatt, men ikke utbetalt på balansedagen, se [note 4 Inntekt/kostnad fra aksjer, obligasjoner og finansielle derivater](#) for ytterligere informasjon.

Balanselinjen Aksjer inkluderer investeringer i depotbevis (GDR/ADR) og andeler i noterte fond, som for eksempel REITs. Overførte aksjer og obligasjoner presenteres separat. For mer informasjon, se [note 13 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse](#).

Finansielle derivater er målt til virkelig verdi over resultatet. Børsnoterte futures og tilhørende variasjonsmargin presenteres netto i balansen da det foreligger en juridisk håndhevbar rett til å motregne og intensjonen er å gjøre opp på nettogrunnlag eller å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett. Norges Bank benytter ikke sikringsbøkføring, og ingen finansielle instrumenter er derfor utpekt som sikringsinstrumenter.

For ytterligere informasjon om måling, se [note 8 Måling til virkelig verdi](#). Endringer i virkelig verdi resultatføres og er spesifisert i [note 4 Inntekt/kostnad fra aksjer, obligasjoner og finansielle derivater](#).

Tabell 5.1 spesifiserer investeringer i aksjer per sektor.

Tabell 5.1 Aksjer

	31.12.2024	31.12.2023
Beløp i millioner kroner	Virkelig verdi inkl. opptjent utbytte	Virkelig verdi inkl. opptjent utbytte
Teknologi	3 821 747	2 465 516
Finans	2 175 781	1 655 254
Varige konsumvarer	2 018 538	1 562 073
Industri	1 790 346	1 447 684
Helse	1 390 234	1 230 877
Konsumvarer	652 771	618 337
Eiendom	691 317	608 689
Materialer	434 985	441 742
Energi	444 666	413 062
Telekommunikasjon	405 090	367 904
Kraft- og vannforsyning	326 775	260 137
Sum aksjer	14 152 251	11 071 274
Herav presentert i balanselinjen Aksjer	13 290 055	10 577 325
Herav presentert i balanselinjen Utlånte aksjer	862 197	493 949

Ved utgangen av 2024 utgjorde opptjent utbytte 12 234 millioner kroner (12 580 millioner kroner ved utgangen av 2023).

Tabell 5.2 spesifiserer investeringer i obligasjoner per kategori. Nominell verdi representerer beløpet som skal returneres ved forfall, det vil si obligasjonens pålydende verdi.

Tabell 5.2 Obligasjoner

Beløp i millioner kroner	31.12.2024		31.12.2023	
	Nominell verdi	Virkelig verdi inkl. opptjente renter	Nominell verdi	Virkelig verdi inkl. opptjente renter
Statsobligasjoner				
Statsobligasjoner utstedt i statens egen valuta	3 388 045	3 166 117	2 742 815	2 594 816
Sum statsobligasjoner	3 388 045	3 166 117	2 742 815	2 594 816
Statsrelaterte obligasjoner				
Obligasjoner utstedt av stater i fremmed valuta	16 640	16 151	11 311	10 632
Obligasjoner utstedt av lokale myndigheter	182 060	172 785	154 963	142 393
Obligasjoner utstedt av internasjonale organisasjoner	100 588	100 466	101 177	98 290
Obligasjoner utstedt av føderale utlånsinstitusjoner	207 826	203 263	166 493	155 662
Sum statsrelaterte obligasjoner	507 114	492 665	433 944	406 977
Realrente obligasjoner				
Realrente obligasjoner utstedt av statlige myndigheter	325 074	303 792	232 929	283 137
Sum realrente obligasjoner	325 074	303 792	232 929	283 137
Selskapsobligasjoner				
Konvertible obligasjoner	58	69	57	73
Obligasjoner utstedt av energiselskaper	124 293	116 511	100 984	95 387
Obligasjoner utstedt av finansinstitusjoner	599 756	580 509	466 844	446 681
Obligasjoner utstedt av industriselskaper	643 891	605 262	487 613	460 147
Sum selskapsobligasjoner	1 367 998	1 302 352	1 055 498	1 002 288
Pantesikrede obligasjoner				
Obligasjoner med fortrinnsrett	322 255	304 996	307 782	283 106
Sum pantesikrede obligasjoner	322 255	304 996	307 782	283 106
Sum obligasjoner	5 910 486	5 569 922	4 772 968	4 570 324
Herav presentert i balansenlinjen Obligasjoner		4 481 076		3 563 613
Herav presentert i balansenlinjen Utlånte obligasjoner		1 088 846		1 006 711

Ved utgangen av 2024 utgjorde opptjente renter 51 128 millioner kroner (34 537 millioner kroner ved utgangen av 2023).

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i forvaltningen for å justere eksponeringen innenfor forskjellige porteføljer, som et kostnadseffektivt alternativ til handel i de underliggende verdipapirene. Videre benyttes valutaderivater i forbindelse med likviditetsstyring. Aksjederivater med et opsjonselement er ofte et resultat av selskaphendelser og disse kan konverteres til aksjer eller bli solgt. I tillegg benytter SPU aksjebytteavtaler i kombinasjon med kjøp eller salg av aksjer.

Tabell 5.3 spesifiserer finansielle derivater innregnet i balansen. Nominell verdi er grunnlaget for beregning av eventuelle betalingsstrømmer og gevinst/tap for derivatkontraktene. Dette gir informasjon om i hvilken grad ulike typer finansielle derivater benyttes.

Tabell 5.3 Finansielle derivater

Beløp i millioner kroner	31.12.2024			31.12.2023		
	Nominell verdi	Virkelig verdi		Nominell verdi	Virkelig verdi	
		Eiendel	Gjeld		Eiendel	Gjeld
Valutaderivater	1 216 103	14 652	10 267	976 868	6 388	18 148
Rentederivater	2 827 002	14 028	10 961	464 466	11 920	12 323
Kredittderivater	173 841	4 147	9 982	52 311	706	2 556
Aksjederivater ¹	-	36	-	-	69	-
Børsnoterte futureskontrakter ²	174 242	40	20	95 742	110	29
Sum finansielle derivater	4 391 189	32 904	31 229	1 589 387	19 192	33 055

¹ Nominell verdi anses å ikke være relevant for aksjederivater og er derfor ikke inkludert i tabellen.

² Børsnoterte futureskontrakter har daglige marginbetalinger og netto balanseført verdi er normalt null ved balansedagen, med unntak av futureskontrakter i enkelte markeder hvor det er ulikt tidspunkt for fastsettelse av markedsverdi for marginering og balanseført verdi.

Valutaderivater

Dette omfatter valutaterminkontrakter som er avtaler om å kjøpe eller selge en spesifisert mengde av utenlandsk valuta på et avtalt tidspunkt i fremtiden.

Rentederivater

Dette omfatter avtaler mellom to parter om å bytte rentebetalinger basert på forskjellige renteberegninger. Rentederivater innregnet i balansen er hovedsakelig rentebytteavtaler hvor en part betaler flytende rente og den andre fast rente.

Kredittderivater

Dette omfatter kredittbytteavtaler for indekser («CDS Indices») bestående av selskapsobligasjoner, hvor den ene parten (selger) påtar seg kredittrisikoen og den andre parten (kjøper) reduserer kredittrisikoen tilhørende den underliggende obligasjonsindeksen. Ved en kredittbytteavtale mottar selger en periodisk premie fra kjøper som en kompensasjon for å overta kredittrisikoen. Kjøper mottar betaling kun hvis kredittbeskyttelsen utløses gjennom for eksempel mislighold av underliggende kreditt i indeksen (utløsende hendelse).

Aksjederivater

Aksjederivater er derivater med eksponering mot underliggende enkeltaksjer. Aksjederivater innregnet i balansen består av rights og warrants som er instrumenter med et opsjonselement. Disse instrumentene gir kjøperen rett til å kjøpe en aksje til en avtalt pris innenfor en viss tidsramme.

Futureskontrakter

Futureskontrakter er børsnoterte avtaler om å kjøpe eller selge en spesifikk eiendel (verdepapir, indeks, rentesats, kraft eller lignende) til en avtalt pris en gang i fremtiden.

Aksjebytteavtaler i kombinasjon med kjøp eller salg av aksjer

Aksjebytteavtaler gjennomføres i kombinasjon med kjøp eller salg av aksjer, i forbindelse med fondets aktivitet innenfor utlån og innlån med sikkerhetsstillelse. Se [note 13 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse](#) for ytterligere informasjon. SPU tar ikke markedsrisiko i disse transaksjonene og har dermed tilnærmet ingen netto eksponering. Aksjebytteavtalene (derivatet) innregnes ikke i balansen. Ved utgangen av 2024 var beløp for kjøp av aksjer utført i kombinasjon av motregnede aksjebytteavtaler 671 milliarder kroner (250 milliarder kroner ved utgangen av 2023). Beløp for salg av aksjer i kombinasjon med motregnede aksjebytteavtaler var 194 milliarder kroner (132 milliarder kroner ved utgangen av 2023). Se også tabell 14.1 i note 14 Sikkerhetsstillelse og motregning.

SPU Note 6 Unotert eiendom

Regnskapsprinsipp

Investeringer i unotert eiendom utføres gjennom datterselskaper av Norges Bank, utelukkende etablert som en del av forvaltningen av SPU. Datterselskaper som er presentert i balansen som Unotert eiendom er målt til virkelig verdi over resultatet. Se [note 2 Regnskapsprinsipper](#) for mer informasjon.

Virkelig verdi av unotert eiendom tilsvarer summen av SPUs andel av eiendeler og forpliktelser som inngår i de underliggende eiendomsselskapene, målt til virkelig verdi. For ytterligere informasjon, se [note 8 Måling til virkelig verdi](#).

Endringer i virkelig verdi resultatføres og presenteres som Inntekt/kostnad fra unotert eiendom.

Følgende prinsipper for presentasjon gjelder for de respektive inntekts og -kostnadselementene presentert i tabell 6.1:

Renter innregnes etter hvert som de opptjenes.

Utbytte innregnes på det tidspunktet utbyttet er formelt vedtatt av generalforsamlingen eller tilsvarende beslutningsorgan, eller blir utbetalt i tråd med selskapets vedtekter.

I tabell 6.1 og 6.2 nedenfor gis en spesifikasjon av henholdsvis inntekt/kostnad og balanseendringer knyttet til investeringer i unotert eiendom.

Tabell 6.1 Inntekt/kostnad fra unotert eiendom

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Innbetaling av renter og utbytte	8 175	6 861
Urealisert gevinst/tap ¹	-11 963	-54 251
Inntekt/kostnad fra unotert eiendom før gevinst/tap valuta	-3 789	-47 389

¹ Opptjente renter og utbytte som ikke er oppgjort er inkludert i Urealisert gevinst/tap.

Tabell 6.2 Balanseendringer unotert eiendom

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Unotert eiendom per 1. januar	300 541	329 732
Netto kontantstrøm til/fra investeringer	40 244	6 742
Urealisert gevinst/tap	-11 963	-54 251
Gevinst/tap valuta	26 947	18 318
Unotert eiendom, utgående balanse for perioden	355 769	300 541

Kontantstrømmer mellom SPU og datterselskaper presentert som Unotert eiendom

SPU foretar kontantoverføringer til datterselskaper gjennom egenkapital og langsiktige lån for å finansiere investeringer i fast eiendom, primært bygninger. Netto inntekt i de underliggende eiendomsselskapene kan bli distribuert tilbake til SPU i form av renter og utbytte, samt tilbakebetaling av egenkapital og lånefinansieringen. Det er ingen vesentlige restriksjoner på distribusjon av renter og utbytte fra datterselskaper til SPU.

Netto inntekt distribuert tilbake til SPU i form av renter og utbytte er presentert i kontantstrømoppstillingen som Innbetaling av renter og utbytte fra unotert eiendom. Kontantoverføringer i form av egenkapital og lånefinansiering, samt tilbakebetaling av disse, er presentert i kontantstrømoppstillingen som Netto kontantstrøm til/fra investeringer i unotert eiendom.

Netto inntekt som ikke blir distribuert tilbake til SPU reinvesteres i de underliggende eiendomsselskapene, for å finansiere for eksempel utvikling av bygninger eller nedbetaling av ekstern gjeld.

En netto utbetaling fra SPU til datterselskaper vil medføre en økning i balanseført verdi av Unotert eiendom, mens en netto innbetaling fra datterselskaper til SPU vil medføre en reduksjon.

Tabell 6.3 spesifiserer kontantstrømmer mellom SPU og datterselskaper presentert som Unotert eiendom.

Tabell 6.3 Kontantstrøm unotert eiendom

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Innbetaling av renter fra løpende drift	2 889	2 042
Innbetaling av utbytte fra løpende drift	5 252	4 709
Innbetaling av renter fra salg	33	110
Innbetaling av renter og utbytte fra unotert eiendom	8 175	6 861
Utbetaling til nye investeringer	-37 716	-7 007
Utbetaling til utvikling av bygninger	-3 444	-1 778
Netto inn-/utbetaling ekstern gjeld	-	-104
Innbetaling fra løpende drift	890	1 533
Innbetaling fra salg	26	615
Netto kontantstrøm til/fra investeringer i unotert eiendom	-40 244	-6 742
Netto kontantstrøm unotert eiendom	-32 069	119
Herav kontantstrøm fra løpende drift	9 032	8 284
Herav kontantstrøm til/fra andre aktiviteter	-41 101	-8 164

Underliggende eiendomsselskaper

Datterselskapene knyttet til eiendom har investeringer i andre ikke-konsoliderte unoterte selskaper. For ytterligere informasjon, se [note 16 Interesser i andre foretak](#).

Prinsipper for presentasjon

Følgende prinsipper gjelder for de respektive inntekts- og kostnadselementene i datterselskapene presentert i tabell 6.4:

Leieinntekter innregnes lineært over leieperioden. Netto leieinntekter består i all hovedsak av opptjente leieinntekter med fradrag for kostnader til drift og vedlikehold av bygningene.

Honorarer for eiendomsforvaltning er direkte relatert til de underliggende bygningene og er primært knyttet til drift og utvikling av bygninger og leieforhold. Faste honorarer resultatføres etter hvert som de påløper. Variable honorarer til eksterne eiendomsforvaltere er basert på oppnådde prestasjonsmål over tid. Avsetning for variable honorarer er basert på beste estimat på påløpte honorarer som skal utbetales. Endringen i beste estimat i regnskapsperioden resultatføres.

Transaksjonskostnader og avgifter ved kjøp og salg av eiendom påløper som en engangskostnad og resultatføres etter hvert som de påløper.

Tabell 6.4 spesifiserer SPUs andel av netto inntekt generert i de underliggende eiendomsselskapene som er grunnlaget for Inntekt/kostnad fra unotert eiendom presentert i tabell 6.1.

Tabell 6.4 Inntekt fra underliggende eiendomsselskaper

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Netto leieinntekter	14 708	13 852
Ekstern eiendomsforvaltning - faste honorarer	-1 023	-1 044
Ekstern eiendomsforvaltning - variable honorarer	-24	-23
Intern eiendomsforvaltning - faste honorarer ¹	-114	-123
Driftskostnader i heleide datterselskaper ²	-76	-82
Driftskostnader i felleskontrollert virksomhet	-174	-171
Renteinntekter og -kostnader	-806	-776
Betalbar skatt	-253	-210
Netto inntekt fra løpende drift	12 237	11 424
Realisert gevinst/tap	93	46
Urealisert gevinst/tap ³	-15 718	-58 630
Realisert og urealisert gevinst/tap	-15 625	-58 584
Transaksjonskostnader og avgifter ved kjøp og salg	-400	-229
Netto inntekt underliggende eiendomsselskaper	-3 789	-47 389

¹ Intern eiendomsforvaltning utføres på 100 prosent eide eiendommer av ansatte i et heleid, konsolidert datterselskap.

² Driftskostnader i heleide datterselskaper måles mot den øvre kostnadsrammen fra Finansdepartementet, se [note 12 Forvaltningskostnader](#) for mer informasjon.

³ Urealisert gevinst/tap presentert i tabell 6.1 inkluderer netto inntekt i de underliggende eiendomsselskapene som ikke er distribuert tilbake til SPU og vil derfor ikke tilsvare Urealisert gevinst/tap presentert i tabell 6.4.

Tabell 6.5 spesifiserer SPUs andel av eiendeler og forpliktelser i de underliggende eiendomsselskapene som inngår i Unotert eiendom som presentert i tabell 6.2.

Tabell 6.5 Eiendeler og forpliktelser underliggende eiendomsselskaper

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Bygninger	374 603	327 165
Ekstern gjeld	-31 494	-25 564
Netto andre eiendeler og forpliktelser ¹	12 660	-1 060
Sum eiendeler og forpliktelser underliggende eiendomsselskaper	355 769	300 541

¹ Netto andre eiendeler og forpliktelser består av kontanter og skatt samt operasjonelle fordringer og forpliktelser.

SPU Note 7 Unotert infrastruktur for fornybar energi

Regnskapsprinsipp

Investeringer i unotert infrastruktur for fornybar energi (Unotert infrastruktur) utføres gjennom datterselskaper av Norges Bank, utelukkende etablert som en del av forvaltningen av SPU. Datterselskaper som er presentert i balansen som Unotert infrastruktur er målt til virkelig verdi over resultatet. Se [note 2 Regnskapsprinsipper](#) for mer informasjon.

Virkelig verdi av unotert infrastruktur tilsvarer summen av SPUs andel av eiendeler og forpliktelser som inngår i de underliggende infrastrukturselskapene, målt til virkelig verdi. For ytterligere informasjon, se [note 8 Måling til virkelig verdi](#).

Endringer i virkelig verdi resultatføres og presenteres som Inntekt/kostnad fra unotert infrastruktur.

Følgende prinsipper for presentasjon gjelder for de respektive inntekts og -kostnadselementene presentert i tabell 7.1:

Renter innregnes etter hvert som de opptjenes.

Utbytte innregnes på det tidspunktet utbyttet er formelt vedtatt av generalforsamlingen eller tilsvarende beslutningsorgan, eller blir utbetalt i tråd med selskapets vedtekter.

I tabell 7.1 og 7.2 nedenfor gis en spesifikasjon av henholdsvis inntekt/kostnad og balanseendringer knyttet til investeringer i unotert infrastruktur.

Tabell 7.1 Inntekt/kostnad fra unotert infrastruktur

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Innbetaling av renter og utbytte	440	752
Urealisert gevinst/tap ¹	-1 067	-1 010
Inntekt/kostnad fra unotert infrastruktur før gevinst/tap valuta	-627	-257

¹ Opptjente renter og utbytte som ikke er oppgjort er inkludert i Urealisert gevinst/tap.

Tabell 7.2 Balanseendringer unotert infrastruktur

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Unotert infrastruktur per 1. januar	17 593	14 489
Netto kontantstrøm til/fra investeringer	7 614	3 256
Urealisert gevinst/tap	-1 067	-1 010
Gevinst/tap valuta	1 096	859
Unotert infrastruktur, utgående balanse for perioden	25 236	17 593

Kontantstrømmer mellom SPU og datterselskaper presentert som Unotert infrastruktur

SPU foretar kontantoverføringer til datterselskaper gjennom egenkapital og langsiktige lån for å finansiere investeringer i infrastruktur for fornybar energi. Netto inntekt i de underliggende infrastrukturselskapene kan bli distribuert tilbake til SPU i form av renter og utbytte, samt tilbakebetaling av egenkapital og lånefinansieringen. Det er ingen vesentlige restriksjoner på distribusjon av renter og utbytte fra datterselskaper til SPU.

Netto inntekt distribuert tilbake til SPU i form av renter og utbytte er presentert i kontantstrømoppstillingen som Innbetaling av renter og utbytte fra unotert infrastruktur. Kontantoverføringer i form av egenkapital og lånefinansiering, samt tilbakebetaling av disse, er presentert i kontantstrømoppstillingen som Netto kontantstrøm til/fra investeringer i unotert infrastruktur.

En netto utbetaling fra SPU til datterselskaper vil medføre en økning i balanseført verdi av Unotert infrastruktur, mens en netto innbetaling fra datterselskaper til SPU vil medføre en reduksjon.

Tabell 7.3 spesifiserer kontantstrømmer mellom SPU og datterselskaper presentert som Unotert infrastruktur.

Tabell 7.3 Kontantstrøm unotert infrastruktur

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Innbetaling av renter fra løpende drift	407	397
Innbetaling av utbytte fra løpende drift	33	355
Innbetaling av renter og utbytte fra unotert infrastruktur	440	752
Utbetaling til nye investeringer	-7 541	-2 939
Utbetaling til utvikling av infrastruktureiendelene	-681	-1 071
Innbetaling fra løpende drift	608	755
Netto kontantstrøm til/fra investeringer i unotert infrastruktur	-7 614	-3 256
Netto kontantstrøm unotert infrastruktur	-7 174	-2 504
Herav kontantstrøm fra løpende drift	1 048	1 507
Herav kontantstrøm til/fra andre aktiviteter	-8 222	-4 010

Underliggende infrastrukturetselskaper

Datterselskapene knyttet til infrastruktur har investeringer i andre ikke-konsoliderte unoterte selskaper. For ytterligere informasjon, se [note 16 Interesser i andre foretak](#).

Prinsipper for presentasjon

Følgende prinsipper gjelder for de respektive inntekts- og kostnadselementene i datterselskapene presentert i tabell 7.4:

Inntekter fra salg av fornybar energi innregnes på leveringstidspunktet. Netto inntekter fra salg av fornybar energi består i all hovedsak av opptjente inntekter med fradrag for kostnader til drift og vedlikehold av infrastruktureiendelene.

Transaksjonskostnader og avgifter ved kjøp og salg av infrastruktur for fornybar energi påløper som en engangskostnad og resultatføres etter hvert som de påløper.

Tabell 7.4 spesifiserer SPUs andel av netto inntekt generert i de underliggende infrastrukturselskapene som er grunnlaget for Inntekt/kostnad fra unotert infrastruktur presentert i tabell 7.1.

Tabell 7.4 Inntekt fra underliggende infrastrukturselskaper

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Netto inntekter fra salg av fornybar energi	1 661	1 356
Honorarer til ekstern forvaltning	-148	-
Driftskostnader i heleide datterselskaper ¹	-12	-8
Driftskostnader i felleskontrollert virksomhet	-226	-32
Renteinntekter og -kostnader	-222	26
Betalbar skatt	-84	-70
Netto inntekt fra løpende drift	970	1 273
Urealisert gevinst/tap²	-1 503	-1 468
Transaksjonskostnader og avgifter ved kjøp	-95	-62
Netto inntekt underliggende infrastrukturselskaper	-627	-257

¹ Driftskostnader i heleide datterselskaper måles mot den øvre kostnadsrammen fra Finansdepartementet, se [note 12 Forvaltningskostnader](#) for mer informasjon.

² Urealisert gevinst/tap presentert i tabell 7.1 inkluderer netto inntekt i de underliggende infrastrukturselskapene som ikke er distribuert tilbake til SPU og vil derfor ikke tilsvare Urealisert gevinst/tap presentert i tabell 7.4.

Tabell 7.5 spesifiserer SPUs andel av eiendeler og forpliktelser i de underliggende infrastrukturselskapene som inngår i Unotert infrastruktur som presentert i tabell 7.2.

Tabell 7.5 Eiendeler og forpliktelser underliggende infrastrukturselskaper

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Infrastruktureiendeler	32 582	15 936
Ekstern gjeld	-9 109	-
Netto andre eiendeler og forpliktelser ¹	1 763	1 657
Sum eiendeler og forpliktelser underliggende infrastrukturselskaper	25 236	17 593

¹ Netto andre eiendeler og forpliktelser består av kontanter og skatt samt operasjonelle fordringer og forpliktelser.

SPU Note 8 Måling til virkelig verdi

Regnskapsprinsipp

Alle eiendeler og forpliktelser presentert som Aksjer, Obligasjoner, Unotert eiendom, Unotert infrastruktur, Finansielle derivater, Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse, Innskudd i banker og Avgitt og mottatt kontantsikkerhet er målt til virkelig verdi over resultatet.

Virkelig verdi, som definert i IFRS 13 Måling av virkelig verdi, er den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Innledning

Virkelig verdi for majoriteten av eiendeler og gjeld er basert på noterte markedspriser eller observerbare markedsdata. Dersom markedet ikke er aktivt, fastsettes virkelig verdi ved bruk av verdsettelsesmetoder som gjør mest mulig bruk av relevante observerbare inndata. Måling til virkelig verdi kan være kompleks og kreve skjønnsmessige vurderinger, særlig når observerbare inndata ikke er tilgjengelig. Kontrollrammeverket i Norges Bank Investment Management adresserer verdsettelsesrisiko, som er nærmere beskrevet under Kontrollmiljø i denne noten.

Hierarkiet for virkelig verdi

Alle eiendeler og gjeldsposter som inngår i investeringsporteføljen har blitt inndelt i de tre kategoriene i hierarkiet for virkelig verdi, presentert i tabell 8.1. Inndelingen er basert på observerbarheten til inndataene som benyttes i målingen av virkelig verdi:

- Nivå 1 består av eiendeler som er verdsatt basert på noterte, ikke-justerte priser i aktive markeder. Et aktivt marked er definert som et marked der transaksjoner finner sted med tilstrekkelig hyppighet og volum til å gi løpende prisinformasjon.
- Eiendeler og gjeldsposter klassifisert som nivå 2 verdsettes ved bruk av modeller som benytter direkte eller indirekte observerbare markedsdata. Inndata anses som observerbare dersom de er basert på offentlig tilgjengelig markedsdata om faktiske hendelser eller transaksjoner.
- Eiendeler klassifisert som nivå 3 verdsettes ved bruk av modeller som i vesentlig grad bruker ikke-observerbare inndata. Inndata anses som ikke-observerbar når det ikke foreligger tilgjengelig markedsdata og når inndataen blir utviklet ved hjelp av beste tilgjengelig informasjon om de forutsetningene som markedsdeltakere vil kunne benytte ved prising av eiendelen.

En oversikt over modeller og verdsettelsesmetoder, med tilhørende observerbare og ikke-observerbare inndata, kategorisert etter instrumenttype, er beskrevet under Verdsettelsesmetoder i denne noten.

Vesentlige estimater

Klassifisering i hierarkiet for virkelig verdi er basert på faste kriterier, hvorav fastsettelse av noen av kriteriene kan kreve bruk av skjønn.

Nivå 3-investeringer består av instrumenter målt til virkelig verdi, men som ikke handles eller prises i et aktivt marked. Virkelig verdi er fastsatt ved bruk av verdsettelsesmetoder som bruker modeller med betydelig bruk av ikke-observerbare inndata. Fastsettelse av forutsetninger som markedsdeltakere vil benytte ved prising av eiendelen eller forpliktelsen når observerbar markedsinformasjon ikke er tilgjengelig, innebærer betydelig utøvelse av skjønn.

Tabell 8.1 Investeringsporteføljen kategorisert per nivå i verdsettelseshierarkiet

Beløp i millioner kroner	Nivå 1		Nivå 2		Nivå 3		Totalt	
	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
Aksjer	14 117 497	11 033 488	33 124	36 286	1 630	1 500	14 152 251	11 071 274
Statsobligasjoner	2 862 994	2 165 249	303 122	429 567	-	-	3 166 117	2 594 816
Statsrelaterte obligasjoner	415 878	340 242	75 397	65 926	1 389	809	492 665	406 977
Realrenteobligasjoner	245 771	220 652	58 021	62 485	-	-	303 792	283 137
Selskapsobligasjoner	1 277 040	942 658	25 311	59 628	1	2	1 302 352	1 002 288
Pantesikrede obligasjoner	257 841	256 012	47 157	26 989	-	105	304 996	283 106
Sum obligasjoner	5 059 523	3 924 813	509 008	644 595	1 390	916	5 569 922	4 570 324
Finansielle derivater (eiendeler)	4 051	282	28 843	18 906	10	4	32 904	19 192
Finansielle derivater (gjeld)	-9 434	-1 633	-21 795	-31 422	-	-	-31 229	-33 055
Sum finansielle derivater	-5 383	-1 351	7 048	-12 516	10	4	1 675	-13 863
Unotert eiendom	-	-	-	-	355 769	300 541	355 769	300 541
Unotert infrastruktur	-	-	-	-	25 236	17 593	25 236	17 593
Annet (eiendeler) ¹	-	-	1 149 591	803 590	-	-	1 149 591	803 590
Annet (gjeld) ²	-	-	-1 499 493	-984 661	-	-	-1 499 493	-984 661
Markedsverdi investeringsporteføljen³	19 171 638	14 956 950	199 278	487 294	384 035	320 554	19 754 950	15 764 797
Totalt (prosent)	97,1	94,9	1,0	3,1	1,9	2,0	100,0	100,0

¹ Annet (eiendeler) består av balanselinjene Innskudd i banker, Utlån med sikkerhetsstillelse, Avgitt kontantsikkerhet, Uoppgjorte handler (eiendeler), Fordring kilde skatt og Andre eiendeler.

² Annet (gjeld) består av balanselinjene Innlån med sikkerhetsstillelse, Mottatt kontantsikkerhet, Uoppgjorte handler (gjeld) og Annen gjeld.

³ Markedsverdi investeringsporteføljen er eksklusiv Fordring/Skyldig forvaltningsgodtgjøring og Utsatt skatt.

Majoriteten av den totale porteføljen er priset basert på observerbare markedspriser. Ved utgangen av 2024 var 98,1 prosent av porteføljen klassifisert som nivå 1 eller 2, som er en marginal økning sammenlignet med årsslutt 2023. For ytterligere informasjon, se Bevegelser mellom nivåer i hierarkiet i denne noten.

Aksjer

Målt som en andel av total verdi var tilnærmet alle aksjer (99,76 prosent) verdsatt basert på offisielle sluttkurs fra børs og klassifisert som nivå 1 ved utgangen av 2024. En mindre andel aksjer (0,23 prosent) var klassifisert som nivå 2 ved årsslutt. Dette er hovedsakelig aksjer som verdsettes basert på priser utledet fra sammenlignbare aksjer. Andelen av aksjebeholdninger som ble verdsatt med betydelig bruk av ikke-observerbare inndata og klassifisert som nivå 3 ved årsslutt var 0,01 prosent. Dette er aksjer som ikke er notert, eller hvor børshandel er suspendert og verdien er justert ned i forhold til siste sluttkurs, basert på selskaps- eller landspesifikke forhold.

Obligasjoner

Majoriteten av obligasjonsbeholdningene har observerbare, bindende markedspriser i aktive markeder og 90,84 prosent av beholdningene var klassifisert som nivå 1 ved utgangen av 2024. Obligasjonsbeholdninger som ikke har et tilstrekkelig antall observerbare markedspriser eller som er priset basert på sammenlignbare likvide obligasjoner er klassifisert som nivå 2. Disse utgjorde 9,14 prosent av obligasjonsbeholdningene ved årsslutt. En ubetydelig andel av beholdningene (0,02 prosent) som ikke hadde observerbare kurser var klassifisert som nivå 3 ved årsslutt, da verdsettelsen var basert på betydelig bruk av ikke-observerbare inndata.

Unotert eiendom og unotert infrastruktur for fornybar energi

Alle investeringer i unotert eiendom og unotert infrastruktur for fornybar energi er klassifisert som nivå 3, da modeller er brukt for å verdsette de underliggende eiendelene og forpliktelsene med utstrakt bruk av ikke-observerbare inndata. Eiendommer og direkte investeringer i unotert infrastruktur er målt til verdien fastsatt av eksterne verdsettere. Unntaket er nylige investeringer der kostpris eksklusive transaksjonskostnader normalt er vurdert som det beste anslaget på virkelig verdi, eller tilfeller hvor det finnes indikasjoner på at verdien fastsatt av eksterne verdsettere ikke gjenspeiler virkelig verdi, slik at justering av verdsettelse er berettiget.

Fondet hadde én investering i et unotert infrastrukturfond ved utgangen av 2024. Denne investeringen ble målt i henhold til virkelig verdi rapportert av fondsforvalteren ved årsslutt.

Finansielle derivater

Noen aksjederivater (rights og warrants) og kredittbytteavtaler for indekser («CDS indices») som aktivt handles på børs, er klassifisert som nivå 1. Majoriteten av derivater er klassifisert som nivå 2, da verdsettelsen av disse er basert på standard modeller hvor det er benyttet observerbare inndata. Noen få derivater er verdsatt basert på modeller med utstrakt bruk av ikke-observerbare inndata og er klassifisert som nivå 3.

Andre eiendeler og forpliktelser som inngår i investeringsporteføljen er klassifisert som nivå 2.

Bevegelser mellom nivåer i hierarkiet

Regnskapsprinsipp

Overføringer mellom nivåer i hierarkiet for virkelig verdi anses å inntreffe ved begynnelsen av rapporteringsperioden.

Reklassifiseringer mellom nivå 1 og nivå 2

Andelen av aksjer klassifisert som nivå 1 var tilnærmet uendret sammenlignet med årsslutt 2023. Det var ingen vesentlige reklassifiseringer av aksjer mellom nivå 1 og nivå 2.

Andelen av obligasjoner klassifisert som nivå 1 økte med 5,0 prosentpoeng sammenlignet med årsslutt 2023, og det var en tilsvarende reduksjon i andelen klassifisert som nivå 2. Hovedårsaken til denne endringen var netto kjøp av statsobligasjoner og selskapsobligasjoner klassifisert som nivå 1. Det var en netto reklassifisering fra nivå 2 til nivå 1 på 20 milliarder kroner i løpet av året. Denne besto av obligasjoner med en verdi på 86 milliarder kroner som ble reklassifisert fra nivå 2 til nivå 1, hovedsakelig grunnet forbedret prisobserverbarhet, motvirket av obligasjoner med en verdi på 66 milliarder kroner som ble reklassifisert fra nivå 1 til nivå 2.

Reklassifiseringer mellom nivå 2 og nivå 3

Andelen av aksjer klassifisert som nivå 3 var tilnærmet uendret sammenlignet med årsslutt 2023. Det var ingen vesentlige reklassifiseringer av aksjer mellom nivå 2 og nivå 3.

Andelen av obligasjoner klassifisert som nivå 3 var tilnærmet uendret sammenlignet med årsslutt 2023. Det var en netto reklassifisering av statsrelaterte obligasjoner fra nivå 2 til nivå 3 på 395 millioner kroner i løpet av året.

Tabell 8.2 Endringer i nivå 3 beholdninger

Beløp i millioner kroner	01.01.2024	Kjøp	Salg	Forfalte og innbetalte	Netto gevinst/ tap	Overført til nivå 3	Overført fra nivå 3	Gevinst/ tap valuta	31.12.2024
Aksjer	1 500	23	-33	21	-72	277	-65	-21	1 630
Obligasjoner	916	-	-105	-56	-46	535	-9	155	1 390
Finansielle derivater (eiendeler)	4	6	-	-	1	-	-1	-	10
Unotert eiendom ¹	300 541	40 244	-	-	-11 963	-	-	26 947	355 769
Unotert infrastruktur ¹	17 593	7 614	-	-	-1 067	-	-	1 096	25 236
Totalt	320 554	47 887	-138	-35	-13 147	812	-75	28 177	384 035

Beløp i millioner kroner	01.01.2023	Kjøp	Salg	Forfalte og innbetalte	Netto gevinst/ tap	Overført til nivå 3	Overført fra nivå 3	Gevinst/ tap valuta	31.12.2023
Aksjer	3 206	-	-100	-21	-1 328	47	-1	-303	1 500
Obligasjoner	340	245	-147	-54	45	563	-97	20	916
Finansielle derivater (eiendeler)	45	4	-45	-	-	-	-	-	4
Unotert eiendom ¹	329 732	6 742	-	-	-54 251	-	-	18 318	300 541
Unotert infrastruktur ¹	14 489	3 256	-	-	-1 010	-	-	859	17 593
Totalt	347 812	10 247	-292	-75	-56 544	610	-98	18 894	320 554

¹ Kjøp representerer netto kontantstrøm til investeringer i henholdsvis unotert eiendom og unotert infrastruktur slik det fremkommer i kontantstrømoppstillingen.

Den relative andelen av beholdninger klassifisert som nivå 3 var 1,9 prosent ved utgangen av 2024, en liten reduksjon fra 2,0 prosent ved årsslutt 2023. SPU-s samlede beholdninger i nivå 3 utgjorde 384 035 millioner kroner ved årsslutt 2024, en økning på 63 481 millioner kroner sammenlignet med årsslutt 2023. Økningen skyldes i hovedsak investeringer i unotert eiendom, som i sin helhet er klassifisert som nivå 3.

Investeringer i unotert eiendom utgjorde 355 769 millioner kroner ved årsslutt, en økning på 55 228 millioner kroner fra årsslutt 2023. Økningen skyldes i hovedsak nye investeringer og valutagevinster, delvis motvirket av urealisert tap.

Russiske aksjebeholdninger utgjorde det vesentligste av aksjebeholdninger klassifisert som nivå 3 ved årsslutt 2024. Disse beholdningene hadde en verdi på 1,2 milliarder kroner ved årsslutt, sammenlignet med 1,4 milliarder kroner ved årsslutt 2023.

Verdsettelsesmetoder

Norges Bank Investment Management har definert hierarkier for hvilke priskilder som skal brukes i verdsettelsen. Beholdninger som finnes i referanseindeksene verdsettes normalt i henhold til indeksleverandørenes priser, mens de resterende beholdningene av aksjer og obligasjoner verdsettes nesten utelukkende ved bruk av priser fra andre eksterne leverandører. For aksjer og derivater som handles i aktive markeder (nivå 1) blir sluttkurs benyttet. For obligasjoner som handles i aktive markeder blir hovedsakelig kjøpskurs benyttet. Markedsaktivitet og volum overvåkes ved bruk av flere priskilder som gir tilgang til markedspriser, noterte priser og transaksjoner på måletidspunktet.

I de følgende avsnittene presenteres verdsettelsesmetodene som blir brukt for instrumenter klassifisert som nivå 2 eller 3 i verdsetteshierarkiet. Videre beskrives de vesentligste observerbare og ikke-observerbare inndata som blir brukt i verdsettelsesmodellene.

Unotert eiendom (nivå 3)

Virkelig verdi av unotert eiendom er fastsatt basert på summen av de underliggende eiendelene og forpliktelsene som presentert i note 6 Unotert eiendom. Eiendeler og forpliktelser består i det vesentligste av bygninger og ekstern gjeld. Bygninger verdsettes hver rapporteringsdato av eksterne, sertifiserte og uavhengige verdsettelses spesialister ved bruk av verdsettelsesmodeller. Verdsettelse av eiendomsinvesteringer er av natur avhengige av fremtidsrettede skjønsmessige forutsetninger. Dette inkluderer estimater for hver individuell eiendomstype, beliggenhet, fremtidige estimerte netto kontantstrømmer og relevante avkastningskrav. Disse forutsetningene representerer i hovedsak ikke-observerbar inndata og Unotert eiendom er derfor klassifisert som nivå 3 i verdsettelseshierarkiet. Forutsetninger som er brukt reflekterer nylig gjennomførte sammenlignbare transaksjoner med tilsvarende beliggenhet og kvalitet.

Avkastningskrav og forutsetninger knyttet til forventede fremtidige kontantstrømmer er de viktigste inndataene i verdsettelsesmodellene. Forventede fremtidige kontantstrømmer påvirkes av endringer i forutsetninger relatert til, men ikke begrenset til:

- Estimert markedsleie og vekst i markedsleie
- Endringer i leieforhold
- Inflasjonsforventning (marked, konsumprisindeks, kostnader osv.)
- Sannsynlighet for reforhandling og mislighold leietakere, ledighetsperiode, samt drifts- og kapitalkostnader

Verdien av eiendelene er estimert ved å diskontere forventede fremtidige kontantstrømmer. Diskonteringsrentene benyttet hensyntar en rekke faktorer tilpasset hver enkelt investering, herunder eiendoms karakteristika, markedsutsikter, sammenlignbare markedstransaksjoner, samt lokale og globale økonomiske forhold. For noen investeringer, i tråd med lokal bransjestandard, benyttes kapitaliseringsmetoden, også kalt den tradisjonelle metoden. Den tradisjonelle metoden kapitaliserer netto inntekt i dag med en kapitaliseringsrente som hensyntar de samme faktorene som nevnt over for forventede fremtidige kontantstrømmer og diskonteringsrente.

Tabell 8.3 gir informasjon om de betydelige ikke-observerbare inndataene benyttet ved målingen av virkelig verdi for investeringer i unotert eiendom.

Tabell 8.3 Ikke-observerbare inndata – Unotert eiendom

Eiendomstype	Virkelig verdi i millioner kroner		Verdsettelsesmetode	Gjennomsnittlig kapitaliseringsrente/ diskonteringsrente i prosent		Gjennomsnittlig årlig markedsleie per kvadratmeter (i kroner)	
	31.12.2024	31.12.2023		31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
Kontor							
Europa	31 660	28 291	Inntektskapitalisering	4,8	4,6	13 132	11 191
Europa	52 382	47 864	Diskontert kontantstrøm	5,4	5,3	7 266	6 700
USA	85 027	74 128	Diskontert kontantstrøm	8,2	7,3	8 840	8 152
Handel							
Europa	19 344	13 814	Inntektskapitalisering	5,6	5,1	18 670	17 549
Europa	20 976	18 939	Diskontert kontantstrøm	5,2	4,9	21 974	19 895
Logistikk							
USA	91 031	70 439	Diskontert kontantstrøm	7,5	7,8	1 746	1 770
Europa	43 386	36 946	Inntektskapitalisering	5,5	5,7	1 153	1 093
Tokyo							
Kontor/Handel	8 124	8 022	Diskontert kontantstrøm	2,3	2,3	16 488	16 428
Annet	3 839	2 097					
Totalt	355 769	300 541					

Unotert infrastruktur for fornybar energi (nivå 3)

Virkelig verdi av unotert infrastruktur er fastsatt basert på summen av de underliggende eiendelene og forpliktelsene som presentert i note 7 Unotert infrastruktur for fornybar energi. Investeringene er verdsatt av eksterne, uavhengige verdsettelses spesialister ved bruk av spesialtilpassede verdsettelsesmodeller, med unntak for investeringen i et unotert infrastrukturfond som er verdsatt basert på verdien rapportert av fondsforvalteren.

Verdsettelse av infrastrukturinvesteringer er basert på verdsettelsesmodeller som er avhengig av fremtidsrettede skjønsmessige vurderinger. Vurderingene inkluderer viktige forutsetninger og estimater for hver individuell type eiendel, fremtidig inntektsstrøm og relevante diskonteringsrente. Disse forutsetningene representerer i hovedsak ikke-observerbar inndata og Unotert infrastruktur er derfor klassifisert som nivå 3 i verdsettelseshierarkiet.

Diskonteringsrente og forutsetninger knyttet til forventede fremtidige kontantstrømmer (strømpriser) er de viktigste inndataene i verdsettelsesmodellene. Prognoser på strømpriser blir levert av uavhengige leverandører av energimarkedsprognoser.

Forventede fremtidige kontantstrømmer blir neddiskontert med en diskonteringsrente i verdsettelsesmodeller. Modellene hensyntar estimater på risikopremier både for markedet generelt og for de spesifikke infrastruktureiendelene. I tillegg blir verdiene rimelighetsvurdert mot verdianslag beregnet ved bruk av markedsmultipler (faktorer fra sammenlignbare selskaper) og transaksjonsmultipler (måltall fra nylige, sammenlignbare transaksjoner) før endelig estimat på virkelig verdi fastsettes.

Aksjer (nivå 2 og nivå 3)

Aksjer verdsatt basert på modeller med observerbar inndata er klassifisert som nivå 2 i verdsettelseshierarkiet. Disse beholdningene handles ikke i aktive markeder. Verdsettelsesmodellene hensyntar flere typer observerbar inndata som pris på sammenlignbare aksjer, siste prisnotering og volum.

Beholdninger i nivå 3 består av aksjer som ikke er notert samt aksjer som er suspendert fra handel, hvor verdsettelsesmodellene i vesentlig grad benytter ikke-observerbare inndata. For aksjer som er suspendert fra handel er verdien justert ned i forhold til siste sluttkurs fra børs basert på en vurdering av selskaps- og landspesifikke forhold. For aksjer som ikke er notert er det foretatt en justering for likviditetsrisiko. Verdsettelsesmodellene benytter ikke-observerbare inndata som historisk volatilitet, selskapets resultater og analyse av sammenlignbare selskaper og verdipapirer.

Obligasjoner (nivå 2 og nivå 3)

Obligasjoner klassifisert som nivå 2 er verdsatt basert på observerbare inndata fra sammenlignbare utstedelser, i tillegg til direkte indikative eller bindende markedskurser. Disse beholdningene består som regel av obligasjoner som er mindre likvide enn de klassifisert som nivå 1, det vil si hvor det ikke er aktivitetsvolum for bindende handler og et lavt aktivitetsvolum for indikative prisnoteringer på måletidspunktet.

Obligasjoner klassifisert som nivå 3 er verdsatt basert på modeller som benytter ikke-observerbare inndata som sannsynlighet for fremtidige kontantstrømmer og differanse mot referansekurver. Disse beholdningene inkluderer misligholdte og illikvide obligasjoner.

Finansielle derivater (nivå 2 og nivå 3)

Valutaderivater, som hovedsakelig består av valutaterminkontrakter, er verdsatt ved bruk av markedsstandardiserte modeller som hovedsakelig benytter markedsobserverbar inndata som valutaterminkurser.

Rentederivater, som i all hovedsak består av rentebytteavtaler, er verdsatt ved bruk av markedsstandardiserte modeller som hovedsakelig benytter markedsobserverbar inndata som renter fra handlede rentebytteavtaler.

Aksjederivater og kredittderivater er hovedsakelig verdsatt ved bruk av observerbare priser mottatt fra leverandører i henhold til prishierarkiet. I de få tilfeller et aksjederivat ikke handles, benyttes konverteringsfaktor, tegningspris og avtalt fremtidig kjøps- eller salgskurs for å verdsette instrumentene.

Sensitivetsanalyse for nivå 3 beholdninger

Verdsettelse av nivå 3 beholdninger innebærer utøvelse av skjønn for å fastsette forutsetninger som markedsdeltakere vil benytte når observerbar markedsinformasjon ikke er tilgjengelig. I sensitivetsanalysen for nivå 3 beholdninger vises effekten av å benytte rimelige alternative forutsetninger i verdsettelsen av beholdningene.

Tabell 8.4 Ytterligere spesifikasjon nivå 3 og sensitiviteter

Beløp i millioner kroner	Nøkkel-forutsetninger	Endring nøkkel-forutsetninger	Spesifikasjon nivå 3 per 31.12.2024	Sensiviteter 31.12.2024		Endring nøkkel-forutsetninger	Spesifikasjon nivå 3 per 31.12.2023	Sensiviteter 31.12.2023	
				Ufordelaktige endringer	Fordelaktige endringer			Ufordelaktige endringer	Fordelaktige endringer
	Justering for landspesifikke forhold Russland	-	1 200	-1 200	-	-	1 358	-1 358	-
	Justering ved suspensjon fra handel	20,0 prosent	430	-86	86	20,0 prosent	142	-28	28
Aksjer			1 630	-1 286	86		1 500	-1 386	28
Obligasjoner	Sannsynlighet for fremtidige kontantstrømmer	10,0 prosent	1 390	-140	140	10,0 prosent	916	-90	90
Finansielle derivater (eiendeler)	Annet		10	-3	3		4	-1	1
	Avkastningskrav	0,25 prosentpoeng		-16 687	18 885	0,25 prosentpoeng		-14 818	16 879
	Markedsleie	2,0 prosent		-5 657	5 662	2,0 prosent		-5 400	5 419
Unotert eiendom			355 769	-22 344	24 547		300 541	-20 218	22 298
	Diskonteringsrente	0,25 prosentpoeng		-1 186	1 211	0,25 prosentpoeng		-424	463
	Strømprisprognose	5,0 prosent		-707	757	5,0 prosent		-976	1 027
Unotert infrastruktur			25 236	-1 893	1 968		17 593	-1 400	1 490
Totalt			384 035	-25 666	26 744		320 554	-23 095	23 907

Unotert eiendom

Endring i nøkkelforutsetninger kan ha en vesentlig effekt på verdsettelsen. En rekke nøkkelforutsetninger benyttes, hvor avkastningskrav og markedsleie er de forutsetningene som gir størst utslag i estimat for eiendomsverdiene. I sensitivetsanalysen illustreres dette ved å benytte andre rimelige alternative forutsetninger for avkastningskrav og markedsleie. Sensitivetsanalysen er basert på en statistisk relevant populasjon som er representativ for den unoterte eiendomsporteføljen og reflekterer både fordelaktige og ufordelaktige endringer.

Under en ufordelaktig endring er det beregnet at en økning i avkastningskrav på 0,25 prosentpoeng og en reduksjon i markedsleie på 2 prosent vil redusere den unoterte eiendomsporteføljes verdi med om lag 22 344 millioner kroner eller 6,3 prosent (6,7 prosent ved årsslutt 2023). Under en fordelaktig endring vil en reduksjon i avkastningskrav på 0,25 prosentpoeng og en økning i markedsleie på 2 prosent øke den unoterte eiendomsporteføljes verdi med om lag 24 547 millioner kroner eller 6,9 prosent (7,4 prosent ved årsslutt 2023). Den isolerte effekten av endringer i avkastningskrav og fremtidig markedsleie er presentert i tabell 8.4.

Endringer utenfor intervallene spesifisert ovenfor anses å være mindre rimelige alternative forutsetninger, men hvis utvalget av alternative forutsetninger skulle utvides, vil verdiendringene være tilnærmet lineære.

Unotert infrastruktur for fornybar energi

Sensitivitetsanalysen for unotert infrastruktur er tilpasset hver enkelt investering. En rekke nøkkelforutsetninger benyttes, hvor diskonteringsrente og fremtidige strømpriser er de forutsetningene som gir størst utslag i estimat for verdi på investeringen. I sensitivitetsanalysen illustreres dette ved å benytte andre rimelige alternative forutsetninger for diskonteringsrente og fremtidige strømpriser.

Aksjer

Virkelig verdi av aksjer klassifisert som nivå 3 er sensitiv for om handel gjenopptas og hvordan markedene har beveget seg fra tidspunktet handelen ble stanset, samt spesifikke faktorer knyttet til landet og det enkelte selskap som handelsrestriksjoner og selskapets økonomiske situasjon.

Kontrollmiljø

Kontrollmiljøet for måling til virkelig verdi av finansielle instrumenter og investeringer i unotert eiendom og unotert infrastruktur er organisert rundt en formalisert og dokumentert verdsettelsespolicy samt retningslinjer som er støttet opp av arbeids- og kontrollprosedyrer.

Verdsettelsesmiljøet er tilpasset i samsvar med markedsstandarder og etablert praksis for verdifastsettelse. I praksis er dette gjennomført i form av en daglig verdifastsettelse av alle beholdninger, med unntak for investeringer i unotert eiendom og unotert infrastruktur hvor verdsettelsene gjøres kvartalsvis. Prosessene er skalerbare i forhold til markedsendringer og er basert på interne og eksterne dataløsninger.

Alle beholdninger og investeringer er som hovedregel verdsatt av eksterne, uavhengige prisleverandører. Disse er valgt på grunnlag av analyser foretatt av avdelingene som er ansvarlige for verdifastsettelsen. Prisleverandørene følges opp løpende gjennom regelmessig dialog, kontroller og forespørsler knyttet til priser på enkeltpapirer. For en stor andel av beholdningene er innhentede priser basert på priser som er direkte observerbare i markedet. For beholdninger hvor det ikke er tilstrekkelig likviditet til at verdsettelsen kan baseres på observerbare priser, anvendes modeller. Her benyttes det så langt som mulig observerbare datapunkter, men i noen tilfeller er det grunnet manglende likviditet benyttet ikke-observerbare datapunkter.

På daglig basis er verdifastsettelsen gjenstand for flere kontroller i verdsettelsesavdelingene. Kontrollene er basert på definerte terskler og sensitiviteter, som overvåkes og justeres i overensstemmelse med rådende markedsforhold. Ved månedsslutt for finansielle instrumenter og ved kvartalsslutt for investeringer i unotert eiendom og unotert infrastruktur, blir det utført mer omfattende kontroller for å sikre at verdsettelsen representerer virkelig verdi i henhold til IFRS. I denne forbindelse gis det spesiell oppmerksomhet til illikvide finansielle instrumenter samt unoterte investeringer, det vil si investeringer hvor det vurderes at det eksisterer verdsettelsesutfordringer. Illikvide instrumenter identifiseres ved hjelp av sektor og valuta, kredittvurderingsindikatorer, spredning mellom kjøps- og salgskurser og aktivitet i markedet.

Det utarbeides verdsettelsesnotater og rapporter ved hver kvartalsslutt som dokumenterer de utførte kontrollene og som beskriver de største kildene til usikkerhet i verdsettelsene. I forkant av fremleggelse av regnskapsrapporteringen blir dokumentasjonen gjennomgått, større prisingsspørsmål behandlet og verdifastsettelsen av porteføljen godkjent i NBIM Ledergruppe Investeringsmøte.

SPU Note 9 Investeringsrisiko

Forvaltningsmandat for SPU

SPU forvaltes av Norges Bank på vegne av Finansdepartementet i henhold til lov om Statens pensjonsfond § 3 annet ledd og mandat for forvaltning av Statens pensjonsfond utland fastsatt av Finansdepartementet.

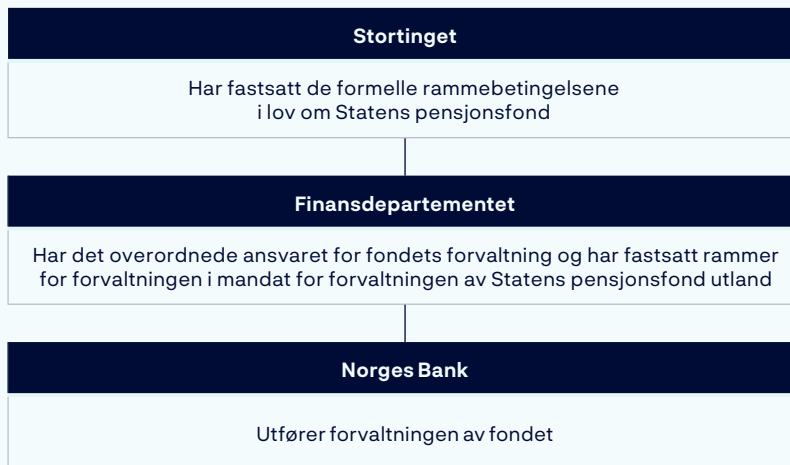
SPU skal søke å oppnå høyest mulig avkastning etter kostnader målt i investeringsporteføljens valutakurv, innenfor de rammer som gjelder for forvaltningen. Finansdepartementets strategiske referanseindeks er fordelt på to aktivaklasser, aksjer og obligasjoner, med en allokering på 70 prosent til aksjer og 30 prosent til obligasjoner.

Referanseindeksen for aksjer er satt sammen etter markedsværdien for aksjene i de land som inngår i indeksen. Referanseindeksen for obligasjoner angir en fast fordeling mellom statsobligasjoner og selskapsobligasjoner, hvor statsdelindeksen har en vekt på 70 prosent og selskapsdelindeksen har en vekt på 30 prosent. Valutafordelingen følger av disse vektingsprinsippene.

Unotert eiendom og unotert infrastruktur for fornybar energi inngår ikke i fondets referanseindeks. Forvaltningsmandatet setter en maksimal allokering til unotert eiendom på 7 prosent av investeringsporteføljen. Investeringer i unotert infrastruktur kan utgjøre inntil 2 prosent av investeringsporteføljen. Fondets allokering til unotert eiendom og unotert infrastruktur er videre regulert gjennom investeringsmandatet fastsatt av Norges Banks hovedstyre. Det er opp til Norges Bank å bestemme allokeringen til unotert eiendom og unotert infrastruktur, innenfor rammer gitt i forvaltningsmandatet, og hvordan den skal finansieres.

Fondet kan ikke investere i verdipapirer utstedt av norske foretak, verdipapirer utstedt i norske kroner, eller fast eiendom og infrastruktur lokalisert i Norge. Fondet kan heller ikke investere i selskaper som er utelukket etter bestemmelsene i retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU.

Figur 9.1 Forvaltningsmandat for SPU

Norges Banks styringsstruktur

Hovedstyret i Norges Bank har delegert ansvaret for forvaltningen av SPU til leder for bankens område for kapitalforvaltning, Norges Bank Investment Management.

Leder i Norges Bank Investment Management er gitt fullmakter i form av en stillingsbeskrivelse og et investeringsmandat. Hovedstyret har vedtatt prinsipper for blant annet risikostyring, ansvarlige investeringer og godtgjøring til ansatte i Norges Bank Investment Management. Internasjonalt anerkjente standarder legges til grunn innen verddivurdering og avkastningsmåling, samt styring, måling og kontroll av risiko. Rapportering til hovedstyret gjøres månedlig og mer utfyllende kvartalsvis. Sentralbanksjefen og hovedstyret gjøres oppmerksom på spesielle hendelser eller vesentlige forhold uten opphold.

I Norges Bank Investment Management er investeringsansvaret delegert videre gjennom investeringsmandater. Ansvar for prosesser og personale er delegert gjennom stillingsbeskrivelser, mens krav til prosesser er detaljert gjennom reglement og retningslinjer. Sammensetningen av ledergruppen og delegeringen av myndighet skal sikre ansvarsdeling mellom investeringsområdene, verdipapirhandel, drift, risikostyring og etterlevelse og kontroll.

Figur 9.2 Norges Banks styringsstruktur

NBIM Ledergruppe Investeringsmøte komplementerer delegeringen blant annet ved å gi råd om styring av investeringsrisiko og investeringsuniverset til porteføljen.

Krav til intern risikorapportering er gitt av leder i Norges Bank Investment Management i stillingsbeskrivelser innenfor risikoområdet. Rapportering til leder gjøres daglig, ukentlig og månedlig. Leder skal gjøres oppmerksom på spesielle hendelser eller alvorlige avvik fra investeringsmandatet uten opphold.

Rammeverk for investeringsrisiko

I forvaltningsmandatet for SPU er det gitt flere rammer og begrensninger for den kombinerte aksje- og obligasjonsaktivaklassen, samt innen hver aktivaklasse. Investeringer i notert eiendom og notert infrastruktur for fornybar energi er omhandlet i investeringsmandatet med egne rammer for forvaltningen. Rammene understøtter hvordan en diversifisert eksponering mot notert eiendom og notert infrastruktur skal etableres og forvaltes.

Deling av roller og ansvar er et grunnprinsipp i utforming av prosesser i Norges Bank Investment Management. Endringer av investeringsmandater, porteføljehierarkiet og nye motparter følges opp og krever godkjenning av Chief Risk Officer (CRO), eller den CRO har bemyndiget.

Hovedstyrets prinsipper for risikostyring er videre detaljert gjennom reglement og retningslinjer. Ansvar for effektive prosesser knyttet til risikostyring er delegert til CRO og Chief Corporate Governance & Compliance Officer.

Risikostyring er definert som styring av markedsrisiko, kredittrisiko, motpartsrisiko, operasjonell risiko og risiko relatert til miljømessige, sosiale og styringsmessige faktorer. De tre førstnevnte er definert som investeringsrisiko. I Norges Bank Investment Management har investeringsområdet ansvar for å styre risiko i porteføljen og i det enkelte mandat, mens risikostyringsområdene på uavhengig basis måler, styrer og rapporterer investeringsrisiko på tvers av porteføljen, på aktivaklassenivå og andre nivåer som reflekterer investeringsprosessen. For notert eiendom og notert infrastruktur er det krav til særskilte risikovurderinger i forkant av investeringer.

Tabell 9.1 Investeringsrisiko

Type	Markedsrisiko	Kredittrisiko	Motpartsrisiko
Definisjon	Risiko for tap eller endring i markedsverdi for porteføljen eller deler av denne på grunn av endring i variabler i finansmarkedene, eiendoms- og infrastrukturverdier	Risiko for tap som følge av at en utsteder av obligasjoner ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser	Risiko for tap knyttet til at en motpart går konkurs eller på annen måte ikke oppfyller sine forpliktelser
Hoved-dimensjoner	Målt både absolutt og relativt til referanseindeksen - Konsentrasjonsrisiko - Volatilitet og samvariasjonsrisiko - Systematisk faktorrisiko - Likviditetsrisiko	Målt på enkeltutstedernivå og porteføljenivå - Sannsynlighet for mislighold - Tap ved mislighold - Samvariasjon mellom instrumenter og utstedere hensyntas på porteføljenivå	Målt risikoeksponering per type posisjon - Verdipapirutlån - Usikrede bankinnskudd og verdipapirer - Derivater inklusive valutakontrakter - Gjengkjøps- og gjensalgavtaler - Oppgjørsrisiko på motpart og transaksjoner med lang oppgjørstid

Investeringsrisiko – markedsrisiko

Norges Bank Investment Management definerer markedsrisiko som risiko for tap eller endring i markedsverdi for porteføljen eller deler av denne på grunn av endring i variabler i finansmarkedene, samt eiendoms- og infrastrukturverdier. Markedsrisiko for investeringsporteføljen, både absolutt og relativt til referanseindeksen, måles etter dimensjonene konsentrasjon, volatilitet og samvariasjonsrisiko, systematisk faktorrisiko og likviditetsrisiko. For unotert eiendom omfatter dette måling av andel eiendom under utvikling, utleiegrad, leietakerkonsentrasjon og geografisk konsentrasjon. For unotert infrastruktur omfatter dette blant annet eksponering mot ulike sektorer, måling av andel inntekter fra myndighetssubsidier, eksponering for konstruksjonsrisiko og geografisk konsentrasjon. Markedsrisiko tas aktivt for å generere avkastning i tråd med mål i investeringsmandatene.

Investeringsrisiko – kredittrisiko

Norges Bank Investment Management definerer kredittrisiko som risiko for tap som følge av at en utsteder av obligasjoner ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser. Kredittrisiko blir målt både knyttet til enkeltutstedere der risikomålet tar hensyn til sannsynlighet for mislighold og tap ved mislighold, og kredittrisiko på porteføljenivå der risikomålet tar hensyn til samvariasjon mellom instrumenter og utstedere. Kredittrisiko tas aktivt for å generere avkastning i tråd med mål i investeringsmandatene.

Investeringsrisiko – motpartsrisiko

Norges Bank Investment Management definerer motpartsrisiko som risiko for tap knyttet til at en motpart går konkurs eller på annen måte ikke oppfyller sine forpliktelser. Motparter er nødvendige for å sikre effektiv likviditetsstyring og effektiv handel og styring av markeds- og kredittrisiko. Motpartsrisiko oppstår også ved utlån av verdipapirer og i forbindelse med forvaltningen av aksje- og obligasjonsporteføljen samt eiendoms- og infrastrukturporteføljene. Motpartsrisiko kontrolleres og begrenses i så stor grad som mulig, gitt investeringsstrategien.

Risikostyringsprosessen

Norges Bank Investment Management benytter flere målemetoder, prosesser og systemer for å kontrollere investeringsrisiko. Robuste og anerkjente risikostyringssystemer og -prosesser komplementeres av internt utviklede målemetoder og prosesser.

Markedsrisiko

Norges Bank Investment Management måler markedsrisiko både for den faktiske porteføljen og den relative markedsrisikoen for plasseringer for SPU.

Kontinuerlig overvåkning, måling og vurdering av markedsrisiko gjøres langs flere risikodimensjoner, og ved bruk av flere metoder og angrepsvinkler. Ved å kombinere forskjellige og utfyllende risikomål får man økt innsikt i risikoprofilen til plasseringene for SPU.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsanalyse er et supplement til statistisk risikoberegning ved å beskrive konsentrasjonen til en enkelt eksponering eller en gruppe med eksponeringer. Mer konsentrerte porteføljer har en tendens til å bidra med mindre diversifisering. Konsentrasjonen måles over ulike dimensjoner avhengig av aktivaklasse, inkludert land-, valuta-, sektor-, utsteder- og selskapseksponering.

Porteføljen er investert på tvers av flere aktivaklasser, land og valutaer, som vist i tabell 9.2.

Tabell 9.2 Fordeling per aktivaklasse, land og valuta

Aktivaklasse	Markedsverdi i prosent per land og valuta ¹				Markedsverdi per aktivaklasse i prosent		Markedsverdi per aktivaklasse i millioner kroner	
	Marked	31.12.2024	Marked	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
Aksjer	Utviklet	89,2	Utviklet	89,8				
	USA	54,7	USA	48,8				
	Japan	6,6	Japan	7,2				
	Storbritannia	5,2	Storbritannia	6,1				
	Sveits	3,2	Frankrike	4,3				
	Tyskland	3,2	Sveits	4,1				
	Sum andre	16,3	Sum andre	19,4				
	Fremvoksende	10,8	Fremvoksende	10,2				
	Kina	3,3	Kina	3,1				
	India	2,5	India	2,2				
	Taiwan	2,5	Taiwan	2,1				
	Brasil	0,4	Brasil	0,6				
	Sør-Afrika	0,4	Mexico	0,4				
	Sum andre	1,7	Sum andre	1,9				
Sum aksjer					71,44	70,88	14 112 924	11 174 263
Obligasjoner	Utviklet	100,0	Utviklet	99,8				
	Amerikanske dollar	54,4	Amerikanske dollar	51,2				
	Euro	27,4	Euro	28,2				
	Japanske yen	5,9	Japanske yen	6,9				
	Britiske pund	4,6	Britiske pund	5,0				
	Kanadiske dollar	3,8	Kanadiske dollar	3,9				
	Sum andre	4,0	Sum andre	4,6				
	Fremvoksende²	0,0	Fremvoksende²	0,2				
Sum obligasjoner					26,59	27,10	5 253 095	4 271 746
Unotert eiendom	USA	50,0	USA	48,6				
	Storbritannia	20,1	Frankrike	18,7				
	Frankrike	14,8	Storbritannia	15,7				
	Tyskland	5,0	Tyskland	5,3				
	Sveits	3,0	Sveits	3,6				
	Sum andre	7,2	Sum andre	8,0				
Sum unotert eiendom					1,84	1,91	363 583	301 128
Sum unotert infrastruktur					0,13	0,11	25 348	17 660
Markedsverdi investeringsporteføljen³							19 754 950	15 764 797

¹ Markedsverdi i prosent per land og valuta inkluderer derivater og kontanter.

² Andelen av obligasjonsporteføljen i individuelle fremvoksende markeds valuta er uvesentlig.

³ Markedsverdi investeringsporteføljen er eksklusiv Fordring/Skyldig forvaltningsgodtgjøring og Utsatt skatt.

Ved utgangen av 2024 var aksjeandelen i fondet 71,4 prosent, opp fra 70,9 prosent ved årsslutt 2023. Obligasjonsporteføljens andel av fondet var 26,6 prosent, ned fra 27,1 prosent ved årsslutt 2023. Unotert eiendom utgjorde 1,8 prosent av fondet ved årsslutt, mot 1,9 prosent ved årsslutt 2023. Unotert infrastruktur utgjorde 0,1 prosent av fondet ved årsslutt, som var på samme nivå som ved årsslutt 2023.

For aksjeinvesteringene måles konsentrasjon i porteføljen videre blant annet fordelt på sektor. Tabell 9.3 viser sektorfordelingen for aktivaklassen aksjer.

Tabell 9.3 Fordeling av aksjeinvesteringene per sektor¹, prosent

Sektor	31.12.2024	31.12.2023
Teknologi	27,9	22,3
Finans	15,9	15,0
Varige konsumvarer	14,8	14,1
Industri	13,1	13,1
Helse	10,2	11,1
Eiendom	5,1	5,5
Konsumvarer	4,8	5,6
Energi	3,3	3,7
Materialer	3,2	4,0
Telekommunikasjon	3,0	3,3
Kraft- og vannforsyning	2,4	2,4

¹ Summerer seg ikke til 100 prosent fordi kontanter og derivater ikke er inkludert.

SPU har betydelige investeringer i obligasjoner utstedt av stater. Tabell 9.4 viser de største beholdningene av obligasjoner utstedt av stater. Disse inkluderer statsobligasjoner utstedt i egen valuta og fremmed valuta, samt realrenteobligasjoner i egen valuta.

Tabell 9.4 Største beholdninger innenfor segmentet obligasjoner utstedt av stater

Beløp i millioner kroner	Markedsverdi 31.12.2024	Beløp i millioner kroner	Markedsverdi 31.12.2023
USA	1 788 943	USA	1 344 708
Japan	275 041	Japan	362 637
Tyskland	267 331	Singapore	225 902
Singapore	221 803	Tyskland	201 925
Storbritannia	174 860	Storbritannia	152 941
Canada	120 290	Canada	85 209
Frankrike	96 876	Frankrike	79 170
Italia	92 413	Italia	60 385
Nederland	78 868	Nederland	52 858
Spania	56 684	Spania	49 664

Porteføljen er også investert i selskaper som utsteder både aksjer og obligasjoner. Tabell 9.5 viser porteføljens største beholdninger av utstedere utenom nasjonalstater, inkludert både obligasjonsbeholdninger og aksjebelholdninger. Obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av finansinstitusjoner samt gjeld utstedt av andre underliggende selskaper er inkludert i obligasjonskolonnen.

Tabell 9.5 Største beholdninger utenom stat, både aksjer og obligasjoner

Beløp i millioner kroner, 31.12.2024	Sektor	Aksjer	Obligasjoner	Totalt
Apple Inc	Teknologi	524 828	3 729	528 557
Microsoft Corp	Teknologi	496 984	1 152	498 136
NVIDIA Corp	Teknologi	488 070	3 949	492 019
Alphabet Inc	Teknologi	332 449	2 224	334 672
Amazon.com Inc	Varige konsumvarer	306 414	6 372	312 786
Meta Platforms Inc	Teknologi	224 314	9 466	233 780
Broadcom Inc	Teknologi	189 808	3 768	193 575
Taiwan Semiconductor Manufacturing Co Ltd	Teknologi	174 541	-	174 541
Tesla Inc	Varige konsumvarer	161 402	-	161 402
JPMorgan Chase & Co	Finans	92 806	32 365	125 172

Beløp i millioner kroner, 31.12.2023	Sektor	Aksjer	Obligasjoner	Totalt
Microsoft Corp	Teknologi	358 388	1 717	360 105
Apple Inc	Teknologi	337 297	5 631	342 929
Alphabet Inc	Teknologi	195 493	1 948	197 440
Amazon.com Inc	Varige konsumvarer	177 283	6 596	183 879
NVIDIA Corp	Teknologi	145 855	3 230	149 085
Meta Platforms Inc	Teknologi	113 120	4 198	117 318
Nestlé SA	Konsumvarer	91 221	1 527	92 747
Taiwan Semiconductor Manufacturing Co Ltd	Teknologi	89 218	-	89 218
Novo Nordisk A/S	Helse	88 694	-	88 694
JPMorgan Chase & Co	Finans	59 877	22 686	82 563

Tabell 9.6 viser sektorfordelingen for aktivklassen unotert eiendom.

Tabell 9.6 Fordeling av unoterte eiendomsinvesteringer per sektor, prosent

Sektor	31.12.2024	31.12.2023
Kontor	48,0	52,0
Handel	12,6	11,9
Logistikk	37,0	35,7
Annet	2,4	0,4
Totalt	100,0	100,0

Volatilitet og samvariasjonsrisiko

Norges Bank Investment Management benytter modeller for å kvantifisere risiko for svingninger i verdi knyttet til hele eller deler av porteføljen. Volatilitet er et standard risikomål basert på det statistiske målet standardavvik, som hensyntar samvariasjon mellom porteføljens ulike investeringer. Forventet volatilitet er definert som ett standardavvik. Risikomålet gir et estimat på hvor mye man kan forvente at dagens porteføljeverdi svinger i løpet av et år basert på markedsforhold over de siste tre årene. I to av tre år forventes porteføljens avkastning å ligge innenfor den negative og positive verdien til måltallet. Forventet volatilitet kan uttrykkes i form av porteføljens absolutte eller relative risiko. Norges Bank Investment Management benytter samme modell både for porteføljerisiko og relativ volatilitet.

Alle fondets investeringer er inkludert i beregning av forventet relativ volatilitet, og måles mot fondets referanseindeks bestående av globale aksje- og verdipapirindekser.

Modellering av unoterte investeringer er utfordrende på grunn av få eller ingen historiske priser. For investeringer i unotert eiendom kartlegges eksponeringen til en gruppe relevante risikofaktorer i modellrammeverket til MSCI sin Barra Private Real Estate 2 (PRE2) modell. Disse bestemmes av nøkkelattributter som beliggenhet og eiendomstype. Modellen bruker tidsserier for verditakster og faktiske transaksjoner som utgangspunkt, men inkluderer også noterte eiendomsaksjer for å etablere representative tidsserier med daglig frekvens. For investeringer i unotert infrastruktur tas det utgangspunkt i en kombinasjon av tidsserier tilgjengelige i eksisterende rammeverk for børsnoterte markeder. Eksponeringer mot generiske noterte risikofaktorer kartlegges for hvert prosjekt basert på attributter som andel av kontraktspriser, prosjektlevetid, fase av prosjektet, sektor, land og kvaliteten på motparter.

MSCI sin risikomodell bruker så de kartlagte faktorene for unoterte investeringer på samme måte som ordinære aksje- og renterisikofaktorer for å beregne forventet absolutt og relativ volatilitet, samt forventet ekstremavviksrisiko for fondets investeringer.

Beregning av forventet volatilitet

Forventet volatilitet til porteføljen, og relativ til dens referanseindeks, estimeres ved bruk av en parametriske beregningsmetode basert på dagens investeringer. Modellen vekter ukentlige avkastningsdata likt over en estimeringsperiode på tre år.

Tabell 9.7 og 9.8 presenterer risiko både i form av porteføljens absolutte risiko og i form av den relative risikoen.

Tabell 9.7 Porteføljerisiko, forventet volatilitet, prosent

	Forventet volatilitet, faktisk portefølje							
	31.12.2024	Min 2024	Maks 2024	Snitt 2024	31.12.2023	Min 2023	Maks 2023	Snitt 2023
Porteføljen	11,2	10,2	11,3	10,8	10,3	8,7	10,8	9,7
Aksjer	13,9	12,4	14,0	13,1	12,5	11,3	15,0	12,4
Obligasjoner	10,7	10,7	11,1	10,9	10,8	9,8	11,2	10,4
Unotert eiendom	13,8	12,7	13,9	13,1	12,9	11,8	12,9	12,4
Unotert infrastruktur	23,9	23,9	54,0	39,6	34,0	14,9	40,0	32,1

Tabell 9.8 Relativ risiko målt mot referanseindeksene til fondet, forventet relativ volatilitet, basispunkter

	Forventet relativ volatilitet							
	31.12.2024	Min 2024	Maks 2024	Snitt 2024	31.12.2023	Min 2023	Maks 2023	Snitt 2023
Porteføljen	44	34	44	37	34	33	41	36

Risiko målt ved forventet volatilitet viser en forventet årlig verdisvingning i fondet på 11,2 prosent, eller om lag 2 200 milliarder kroner, ved utgangen av 2024, opp fra 10,3 prosent ved årsslutt 2023. Aksjeinvesteringenes forventede volatilitet var 13,9 prosent ved årsslutt, opp fra 12,5 prosent ved utgangen av 2023, mens renteinvesteringenes forventede volatilitet var 10,7 prosent, mot fra 10,8 prosent ved årsslutt 2023.

Forvaltningsmandatet angir at forventet relativ volatilitet for fondet ikke skal overstige 1,25 prosentpoeng. Målingen av risiko og oppfølgingen av rammen blir gjort basert på risikomodellen beskrevet ovenfor. Fondets forventede relative volatilitet var 44 basispunkter ved utgangen av året, opp fra 34 basispunkter ved årsslutt 2023. Oppgangen i fondets forventede relative volatilitet i 2024 skyldes hovedsakelig en økt forventet relativ volatilitet fra aksjeinvesteringene.

I tillegg til bruk av nevnte modell, brukes andre risikomodeller som i større grad hensyntar den siste tids markedsdynamikk og modeller som måler halerisiko.

Forventet ekstremavviksrisiko er et halerisikomål som måler forventet tap i ekstreme markedssituasjoner. Ekstremavviksrisikomålet anvendt på relative avkastninger gir et estimat på den forventede årlige mindreakstningen mot referanseindeksen for et gitt konfidensnivå. Ved bruk av historiske simuleringer beregnes relative avkastninger på dagens portefølje mot referanseindeks på ukentlig basis over perioden fra og med januar 2007 til utløpet av siste regnskapsperiode. Ekstremavviksrisikoen ved 97,5 prosent konfidensnivå er da gitt ved den annualiserte gjennomsnittlige relative avkastningen målt i valutakurven for de 2,5 prosent verste ukene.

Hovedstyret har fastsatt at fondet skal forvaltes slik at den årlige ekstremavviksrisikoen målt mot referanseindeksen ikke overstiger 3,75 prosentpoeng. Ekstremavviksrisikoen blir målt og fulgt opp basert på risikomodellen beskrevet ovenfor. Ved utgangen av året var ekstremavviksrisikoen 1,18 prosentpoeng, sammenlignet med 1,08 prosentpoeng ved årsslutt 2023.

Beregning av forventet ekstremavviksrisiko

Forventet ekstremavviksrisiko for porteføljen målt mot dens referanseindeks estimeres ved historiske simuleringer basert på dagens investeringer. Modellen vekter ukentlige avkastninger likt over en periode fra og med januar 2007 til utløpet av siste regnskapsperiode, for at måltallet skal kunne fange opp ekstreme markedsbevegelser. Et konfidensnivå på 97,5 prosent legges til grunn for beregningene.

Styrker og svakheter

Styrken ved denne typen risikomodeller er at man kan estimere risiko knyttet til en portefølje på tvers av forskjellige aktivaklasser, markeder, valutaer, verdipapirbeholdninger og derivater, og uttrykke risikoen gjennom ett enkelt tall som hensyntar samvariasjon mellom de forskjellige aktivaklassene, verdipapirene og risikofaktorene, samt fange opp avvik fra normalfordeling.

De modellbaserte risikoestimatene bruker historiske sammenhenger i markedene og er forventet å ha gode prognoseevner i markeder uten nevneverdige endringer i volatiliteter og samvariasjon. Estimaten er mindre pålitelige i perioder med vesentlige endringer i volatiliteter og samvariasjon. Beregnet volatilitet gir et punkt estimat på risiko, og sier lite om den samlede risikoprofilen og eventuell halerisiko. Annualisering innebærer at det antas at volatilitet og porteføljesammensetning er konstant over tid. For å veie opp for disse svakhetene benyttes komplementære modeller og metoder, som stresstester, og analyse av konsentrasjonsrisiko og realisert avkastning.

Etterprøving av modeller

Risikomodeller brukt til å estimere og kontrollere investeringsrisiko blir jevnlig vurdert og etterprøvd for evne til å estimere risiko. Investeringsporteføljen og investeringsuniversets spesielle karakteristikk, samt SPUs lange investeringshorisont blir hensyntatt i vurderingene av modellene.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av at utstedere av renteinstrumenter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser. Renteinstrumenter i porteføljens referanseindeks er alle kredittvurdert til å inneha lav kredittrisiko av ett av de store kredittvurderingsbyråene. Investeringer i obligasjoner gjøres basert på egne vurderinger med hensyn til forventet avkastning og risikoprofil.

Tabell 9.9 Obligasjonsporteføljen fordelt etter kredittvurdering

Beløp i millioner kroner, 31.12.2024	AAA	AA	A	BBB	Lavere vurdering	Totalt
Statsobligasjoner	729 896	1 925 725	345 833	128 129	35 051	3 164 634
Statsrelaterte obligasjoner	266 286	168 844	33 055	22 088	2 392	492 665
Realrenteobligasjoner	52 249	216 988	16 470	18 084	-	303 792
Selskapsobligasjoner	10 371	93 141	614 581	565 884	18 375	1 302 352
Pantesikrede obligasjoner	270 150	32 744	2 102	-	-	304 996
Sum obligasjoner¹	1 328 952	2 437 443	1 012 041	734 185	55 818	5 568 439

Beløp i millioner kroner, 31.12.2023	AAA	AA	A	BBB	Lavere vurdering	Totalt
Statsobligasjoner	612 472	1 456 325	406 747	80 433	36 233	2 592 210
Statsrelaterte obligasjoner	198 601	149 019	34 615	22 373	2 369	406 977
Realrenteobligasjoner	48 794	193 647	24 943	15 752	-	283 137
Selskapsobligasjoner	8 977	66 905	460 349	455 568	10 487	1 002 288
Pantesikrede obligasjoner	239 362	41 931	1 812	-	-	283 106
Sum obligasjoner¹	1 108 207	1 907 827	928 467	574 127	49 090	4 567 718

¹ Ved årsslutt 2024 var obligasjoner mottatt som sikkerhet med en verdi på 1,5 milliarder kroner solgt. Ved årsslutt 2023 var 2,6 milliarder kroner solgt. Disse obligasjonene er presentert i balansen som en forpliktelse under Innlån med sikkerhetsstillelse.

Markedsverdien av obligasjonsporteføljen økte til 5 568 milliarder kroner ved årsslutt 2024, fra 4 568 milliarder kroner ved utgangen av 2023. Andelen av investeringer i selskapsobligasjoner økte med 1,4 prosentpoeng i løpet av året, til 23,4 prosent av obligasjonsporteføljen ved utgangen av 2024. Statsobligasjoner, inkludert realrenteobligasjoner, utgjorde 62,3 prosent av obligasjonsporteføljen ved årsslutt, en reduksjon på 0,6 prosentpoeng sammenlignet med årsslutt 2023.

Andelen av obligasjonsporteføljen kategorisert med kredittvurdering A ble redusert med 2,2 prosentpoeng i løpet av året til 18,2 prosent ved årsslutt 2024. Nedgangen skyldes hovedsakelig at beholdningen av japanske statspapirer ble redusert i perioden. Andelen av obligasjonsporteføljen kategorisert med kredittvurdering AA økte med 2,0 prosentpoeng i løpet av året, noe som hovedsakelig skyldes økning i amerikanske statspapirer. Andelen av obligasjonsporteføljen kategorisert med kredittvurdering BBB økte med 0,6 prosentpoeng sammenlignet med årsslutt 2023, til 13,2 prosent ved årsslutt 2024.

Andelen av obligasjonsporteføljen i kategorien Lavere vurdering ble redusert til 1,0 prosent ved utgangen av 2024, fra 1,1 prosent ved årsslutt 2023. Dette skyldes i hovedsak at beholdningen av brasilianske statsobligasjoner i denne kategorien ble redusert. Misligholdte obligasjoner hadde en markedsverdi på 13,8 millioner kroner ved årsslutt 2024, sammenlignet med 23 millioner kroner ved årsslutt 2023. Misligholdte obligasjoner er gruppert under Lavere vurdering.

Tabell 9.10 Obligasjonsporteføljen fordelt på kredittvurdering og valuta, i prosent

31.12.2024	AAA	AA	A	BBB	Lavere vurdering	Totalt
Amerikanske dollar	0,9	34,0	7,6	6,8	0,2	49,4
Euro	12,3	4,6	4,5	4,5	0,1	26,0
Japanske yen	-	-	5,0	-	-	5,0
Kanadiske dollar	3,3	-	-	-	-	5,0
Britiske pund	0,1	3,2	0,4	-	-	4,4
Andre valutaer	7,3	1,2	0,2	1,0	0,6	10,2
Totalt	23,9	43,8	18,2	13,2	1,0	100,0

31.12.2023	AAA	AA	A	BBB	Lavere vurdering	Totalt
Amerikanske dollar	0,8	31,3	7,1	6,9	0,1	46,1
Euro	11,7	5,1	4,2	4,0	0,1	25,1
Japanske yen	-	-	8,0	-	-	8,0
Singapore dollar	4,9	-	-	-	-	4,9
Kanadiske dollar	3,1	1	1	-	-	4,7
Andre valutaer	3,7	4,6	0,5	1,4	0,8	11,1
Totalt	24,3	41,8	20,3	12,6	1,1	100,0

Ved årsslutt 2024 var det investert i kjøpt kredittbytteavtaler med nominell verdi 173,8 milliarder kroner, en økning fra 52,3 milliarder kroner ved årsslutt 2023. 21,8 prosent av disse var gjort i kategorien hvor underliggende utstedere har en lav kredittvurdering. Det var ikke solgt kredittbytteavtaler ved årsslutt 2024. Se tabell 5.3 i note 5 Beholdninger av aksjer, obligasjoner og finansielle derivater for ytterligere informasjon. Ved investering i kjøpt kredittbytteavtaler reduseres kredittrisikoen i obligasjonsporteføljen når det er investert i de samme underliggende obligasjonene i porteføljen som i kredittbytteavtalene. Ved årsslutt 2024 ble kredittrisikok eksponeringen redusert med 79,5 milliarder kroner som følge av kjøpt kredittbytteavtaler, sammenlignet med en reduksjon på 23,7 milliarder kroner ved årsslutt 2023.

I tillegg til kredittvurderinger fra kredittvurderingsbyråer, komplementeres måling av kredittrisiko med to kredittrisikomodeller, hvorav den ene er basert på kredittvurderinger og den andre er basert på observerbare kredittpåslag. Begge disse metodene tar også hensyn til samvariasjon og forventet verdi av obligasjonene i en konkurssituasjon. Modellene hensyntar også kredittbytteavtaler og disse reduserer eller øker kredittrisikoen basert på om det er kjøpt eller solgt kredittrisiko. Modellene benyttes til risikomåling og overvåkning av kredittrisiko i renteporteføljen. Obligasjonsporteføljens kredittkvalitet ble totalt sett noe forverret i løpet av året.

Motpartsrisiko

Motparter er nødvendige for å handle i markedene og for å sikre effektiv styring av likviditets-, markeds- og kredittrisiko. Motpartsrisikok eksponering er knyttet til handel i derivater og valutakontrakter, verdipapirutlån og gjenkjøps- og gjensalgavtaler. Motpartsrisiko oppstår også i forbindelse med usikrede bankinnskudd og i forbindelse med den daglige likviditetsstyringen i fondet, samt kjøp og salg av uotert eiendom og uotert infrastruktur. Det er videre eksponering for motpartsrisiko knyttet til motparter i de internasjonale oppgjørs- og depotsystemene der transaksjoner gjøres opp. Dette kan forekomme både ved valutahandel og ved kjøp og salg av verdipapirer. Oppgjørsrisiko og eksponering fra handler med lang oppgjørstid defineres også som motpartsrisiko.

Flere motparter benyttes for å redusere konsentrasjon og det er satt strenge krav til motpartenes kredittkvalitet. Krav til kredittverdighet er generelt høyere for motparter til usikrede bankinnskudd enn der det stilles sikkerhet. Endringer i motparters kredittkvalitet følges opp løpende.

For å redusere motpartsrisiko benyttes motregningsavtaler for handler i ikke-børsnoterte derivater, valutakontrakter samt gjenkjøps- og gjensalgavtaler. Mange derivater er i tillegg avregnet, slik at motpartsrisikoen hovedsakelig er mot sentral motpart i stedet for mot banker. Ytterligere reduksjon av motpartsrisiko sikres ved krav om sikkerhetsstillelse for positiv markedsverdi av nettoposisjonen mot motparten. For instrumenter hvor det stilles sikkerhet er det satt minimumskrav, blant annet til sikkerhetens kredittkvalitet, løpetid og konsentrasjon. Avtaler om motregning og sikkerhetsstillelse er inngått for samtlige motparter godkjent for denne type handler.

Det blir også stilt krav til hvordan eiendoms- og infrastrukturtransaksjoner skal gjennomføres slik at motpartsrisikoen er akseptabel. Motpartsrisikoen som oppstår i kjøpsprosessen, blir analysert i forkant av at transaksjonen gjennomføres, og krever godkjenning av Chief Risk Officer. For 2024 ble 14 eiendomstransaksjoner analysert og godkjent av CRO gjennom denne prosessen, sammenlignet med 8 transaksjoner i 2023. For 2024 ble 4 investeringer i notert infrastruktur analysert og godkjent av CRO gjennom denne prosessen, sammenlignet med 2 i 2023.

Motpartsrisiko begrenses også ved at det er satt rammer for eksponering mot enkeltmotparter. Størrelsen på rammen er i de fleste tilfeller bestemt av motpartens kredittkvalitet, hvor motparter med svært god kredittkvalitet har høyere ramme enn motparter med svakere kredittkvalitet. Eksponering per motpart blir målt på daglig basis mot fastsatte rammer satt av hovedstyret og leder av Norges Bank Investment Management.

Metodene benyttet for å beregne motpartsrisiko er i henhold til internasjonalt anerkjente standarder. I all hovedsak er det Baselregelverket for banker som er benyttet for måling av motpartsrisiko, med noen tilpasninger basert på interne analyser. Risikomodellen beregner forventet motpartseksponering ved konkurs for en motpart. For derivater og valutakontrakter benyttes standardmetoden i Baselregelverket (SA-CCR). Standardmetoden hensyntar mottatte sikkerheter og motregning ved beregning av motpartsrisiko.

For gjenkjøpsavtaler, verdipapirutlån gjennom ekstern agent og verdipapirer stilt som sikkerhet ved derivathandel, benyttes en metode der det legges til et påslag på markedsverdi for å ta hensyn til volatiliteten i posisjonene. For disse posisjonene er det også justert for motregning og faktisk mottatt og stilt sikkerhet i beregning av motpartsrisikoeksponering. Det er også motpartsrisiko i forbindelse med investeringsstrategier for aksjer fasilitert av primærmegler.

Eksponering for motpartsrisiko er knyttet til motparter i oppgjørs- og depotsystemene, både ved valutahandel og ved kjøp og salg av verdipapirer. Ved å benytte valutaoppgjørssystemet CLS (Continuous Linked Settlement) eller ved å handle direkte med oppgjørsbanken reduseres oppgjørsrisikoen. I enkelte valutaer er Norges Bank utsatt for oppgjørsrisiko da solgt valuta blir levert til motparten før kjøpt valuta er bekreftet mottatt. I tabell 9.11 inngår denne eksponeringen på linjen Oppgjørsrisiko på motpart og transaksjoner med lang oppgjørstid.

I tabell 9.11 er eksponeringen brutt ned etter type aktivitet/instrumenttype forbundet med motpartsrisiko.

Total motpartsrisikoeksponering økte til 296,7 milliarder kroner ved utgangen av 2024 fra 212,0 milliarder kroner ved utgangen av 2023. Den største økningen i motpartsrisikoeksponering kom fra derivater inklusive valutakontrakter og fra verdipapirutlån. Derivater inklusive valutakontrakter utgjorde 51,2 prosent av den totale motpartsrisikoen ved årsslutt, og hadde en økning på 49,6 milliarder kroner sammenlignet med utgangen av 2023. Økningen skyldes høyere risikoeksponering fra både valutakontrakter og derivater gjennom året.

Det var en økning i motpartsrisikoeksponeringen fra verdipapirutlånsprogrammet til 105,9 milliarder kroner ved årsslutt 2024, fra 66,8 milliarder kroner ved årsslutt 2023. Økningen skyldes i hovedsak økte aksjeutlån i programmet ved årsslutt 2024. Gjennom verdipapirutlånsprogrammet lånes det ut både aksjer og obligasjoner. Motpartsrisikoeksponeringen fra utlånsaktiviteten utgjorde 35,7 prosent av den totale motpartsrisikoeksponeringen til fondet ved utgangen av 2024, sammenlignet med 31,5 prosent ved utgangen av 2023.

Tabell 9.11 Motpartsrisiko per type posisjon

Beløp i millioner kroner	Risikoeksponering	
	31.12.2024	31.12.2023
Derivater inklusive valutakontrakter	152 047	102 476
Verdipapirutlån	105 908	66 750
Usikrede bankinnskudd ¹	23 518	20 188
Gjenkjøps- og gjensalgsvtaler	14 316	19 798
Primærmegler	554	-
Oppgjørsmotpart og transaksjoner med lang oppgjørstid	344	2 798
Totalt	296 687	212 011

¹ Beløpet inkluderer også bankinnskudd i ikke-konsoliderte datterselskaper.

Norges Banks motparter har en kredittvurdering fra uavhengige kredittvurderingsbyråer eller en dokumentert intern kredittvurdering. Kredittvurderingen for motparter overvåkes og komplementeres av alternative kredittrisikoinndikatorer.

Tabell 9.12 viser godkjente motparter klassifisert i forhold til kredittvurderingskategori. Tabellen inkluderer også meglerhus som brukes ved kjøp og salg av verdipapirer.

Tabell 9.12 Motparter fordelt på kredittvurdering¹

	Norges Banks motparter (ikke meglerhus)		Meglerhus	
	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
AAA	3	3	1	1
AA	43	38	45	40
A	64	70	88	89
BBB	9	9	34	33
BB	2	2	25	23
B	-	-	5	5
Totalt	121	122	198	191

¹ Tabellen viser antall juridiske enheter. Samme juridiske enhet kan inngå både i gruppen meglerhus og motparter.

Antall motparter og meglerhus totalt sett økte noe gjennom året. Det var 121 motparter ved årsslutt 2024 mot 122 ved årsslutt 2023. Antall meglerhus økte til 198 ved årsslutt 2024 fra 191 ved årsslutt 2023. Kredittkvaliteten på motparter og meglerhus ved utgangen av 2024 er totalt sett uendret i forhold til årsslutt 2023.

Belåning

Belåning kan benyttes for å sikre effektiv forvaltning av investeringene innenfor aksje- og obligasjonsporteføljene, men ikke med sikte på å øke den økonomiske eksponeringen mot risikable aktiva. Bruken er her regulert både i forvaltningsmandatet og i investeringsmandatet. Belåning er forskjellen mellom total netto eksponering og markedsverdi for porteføljen. Netto eksponering fastsettes ved at verdipapirer inngår med markedsverdi, kontanter til pålydende og posisjoner i finansielle derivater ved at de konverteres til eksponering mot underliggende risikable aktiva. Når eksponeringen er større enn porteføljens markedsverdi er porteføljen belånt.

SPUs belåning var 1,2 prosent for den aggregerte aksje- og obligasjonsporteføljen ved utgangen av 2024, sammenlignet med 1,5 prosent ved utgangen av 2023. For investeringer i unotert eiendom er det satt begrensning i investeringsmandatet om en maksimal gjeldsgrad for porteføljen på 35 prosent. De unoterte eiendomsinvesteringene hadde ved utgangen av 2024 en gjeldsgrad på 8,0 prosent, sammenlignet med 7,8 prosent ved utgangen av 2023. For investeringer i unotert infrastruktur er det satt begrensning om en maksimal gjeldsgrad for porteføljen på 60 prosent. De unoterte infrastrukturinvesteringene hadde ved utgangen av 2024 en gjeldsgrad på 29,4 prosent, mot ingen belåning ved utgangen av 2023.

Salg av verdipapirer Norges Bank ikke eier

Salg av verdipapirer Norges Bank ikke eier kan kun benyttes dersom det er etablerte låneordninger for å dekke inn en negativ posisjon. Slike transaksjoner ble benyttet i begrenset grad i 2024.

SPU Note 10 Skatt

Regnskapsprinsipp

SPUs investeringsinntekter og gevinster er unntatt skatteplikt i Norge, men kan være skattepliktig i utenlandske markeder.

Skattekostnad i resultatregnskapet omfatter inntektsskatt som ikke blir refundert gjennom lokale skattelover eller skatteavtaler, og består av skatt på utbytte, renteinntekter og gevinster relatert til SPUs investeringer i aksjer og obligasjoner, skatt på honorar mottatt for utlån med sikkerhetsstillelse, samt skatt i konsoliderte datterselskaper. Denne skatten blir i hovedsak krevd inn ved kilden.

Kildeskatt, etter fratrukk for refunderbart beløp, innregnes samtidig som det relaterte utbyttet eller renteinntekten. Se regnskapsprinsipp i note 4 Inntekt/kostnad fra aksjer, obligasjoner og finansielle derivater.

Annen inntektsskatt, som ikke kreves inn ved kilden, innregnes i resultatregnskapet samtidig som den relaterte inntekten eller gevinsten. Betalbar skatt innregnes som en forpliktelse i balansen under Annen gjeld, frem til den blir oppgjort. Utsatt skatt i balansen omfatter i all hovedsak gevinstbeskatning. Gevinstbeskatning innregnes som en forpliktelse med utgangspunkt i forventet fremtidig betaling når SPU er i gevinstposisjon i det aktuelle markedet. Det balanseføres ikke utsatt skattefordel når SPU er i tapsposisjon da innregningskriteriene ikke anses som oppfylt.

Skatt som påløper i datterselskaper inkludert i balanselinjene Unotert eiendom og Unotert infrastruktur, innregnes i resultatregnskapet som henholdsvis Inntekt/kostnad fra unotert eiendom og Inntekt/kostnad fra unotert infrastruktur. Det er kun skattekostnad i konsoliderte datterselskaper som inngår i resultatlinjen Skattekostnad. Dette er spesifisert i tabell 10.1 i linjen Annet.

Regler om global minimumsbeskatning (Pilar 2) ble implementert i Norge med virkning fra 2024. Det er vurdert at reglene ikke skal ha en økonomisk effekt for SPU og det har derfor ikke vært noen endringer i fondets skattekostnad som følge av implementeringen.

Alle usikre skatteposisjoner, som for eksempel omstridte refusjonsbeløp av kildeskatt, blir vurdert hver rapporteringsperiode. Beste estimat på sannsynlig refusjon eller betaling blir innregnet i balansen.

Tabell 10.1 viser skattekostnaden fordelt på type investering og type skatt.

Tabell 10.1 Spesifikasjon skattekostnad

Beløp i millioner kroner, 2024	Brutto inntekt før skatt	Inntektsskatt på utbytte, renter og honorar	Gevinstbeskatning	Annet	Skattekostnad	Netto inntekt etter skatt
Inntekt/kostnad fra:						
Aksjer	2 454 653	-8 522	-8 393	-	-16 915	2 437 738
Obligasjoner	70 889	-36	-4	-	-40	70 849
Utlån med sikkerhetsstillelse	21 622	-246	-	-	-246	21 376
Annet	-	-	-	-10	-10	-
Skattekostnad		-8 804	-8 397	-10	-17 211	

Beløp i millioner kroner, 2023	Brutto inntekt før skatt	Inntektsskatt på utbytte, renter og honorar	Gevinstbeskatning	Annet	Skattekostnad	Netto inntekt etter skatt
Inntekt/kostnad fra:						
Aksjer	2 030 561	-7 533	-5 818	-	-13 351	2 017 210
Obligasjoner	231 769	-20	-	-	-20	231 749
Utlån med sikkerhetsstillelse	9 922	-165	-	-	-165	9 757
Annet	-	-	-	-19	-19	-
Skattekostnad		-7 718	-5 818	-19	-13 555	

Tabell 10.2 viser fordringer og forpliktelser knyttet til inntektsskatt som er innregnet i balansen.

Tabell 10.2 Spesifikasjon balanseposter knyttet til skatt

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Fordring kildeskatt	17 938	10 522
Betalbar skatt ¹	40	15
Utsatt skatt	13 170	8 246

¹ Inkludert i balanselinjen Annen gjeld.

Tabell 10.3 spesifiserer linjen Netto utbetaling av skatt i kontantstrømoppstillingen.

Tabell 10.3 Spesifikasjon netto utbetaling av skatt

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Innbetaling av refundert kildeskatt	8 494	8 231
Utbetaling av skatt	-29 204	-19 405
Netto utbetaling av skatt	-20 710	-11 173

SPU Note 11 Gevinst/tap valuta

I tråd med forvaltningsmandatet er fondet ikke investert i verdipapirer utstedt av norske foretak, verdipapirer utstedt i norske kroner eller fast eiendom eller infrastruktur lokalisert i Norge. Fondets avkastning måles primært i fondets valutakurv som er en vektet sammensetning av valutaene i fondets referanseindeks for aksjer og obligasjoner. Fondets markedsverdi i norske kroner påvirkes av endringer i valutakurser, men det har ingen betydning for fondets internasjonale kjøpekraft.

Skjønnsmessig vurdering

SPUs funksjonelle valuta er norske kroner. Eiers kapital, i form av SPUs kronekonto, er denominert i norske kroner og investeringsporteføljens beløpsmessige avkastning rapporteres internt og til eier i norske kroner. Prosentvis avkastning for investeringsporteføljen rapporteres både i norske kroner og i valutakurven som følger av forvaltningsmandatet. Videre er det innen kapitalforvaltningen ikke én investeringsvaluta som utpeker seg som dominerende.

Regnskapsprinsipp

Valutakursen på transaksjonstidspunktet benyttes ved regnskapsføring av transaksjoner i utenlandsk valuta. Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner med valutakurser på balansedagen. I resultatregnskapet er valutaelementet knyttet til realiserte og urealiserte gevinster og tap på eiendeler og gjeld skilt ut og presentert på en egen linje, Gevinst/tap valuta. En slik presentasjon anses å gi størst informasjonsverdi basert på at formålet med investeringsstrategien til SPU er å maksimere den internasjonale kjøpekraften til fondet.

Regnskapsprinsipp

Gevinst og tap på finansielle instrumenter skyldes endringer i instrumentets kurs (verdipapirelement) og endringer i valutakurser (valutaelement). Disse presenteres separat i resultatregnskapet. Metoden for å fordele total gevinst/tap i norske kroner til et verdipapirelement og et valutaelement, er beskrevet nedenfor.

Valutaelement

Urealisert gevinst/tap som skyldes endringer i valutakurs beregnes basert på beholdningens opprinnelige kostpris i utenlandsk valuta og endringen i valutakurs fra kjøpstidspunktet til balansedagen. Dersom beholdningen er anskaffet i en tidligere periode, vil gevinst/tap resultatført i tidligere perioder trekkes fra for å komme frem til periodens gevinst/tap. Ved realisasjon benyttes valutakurs på salgstidspunktet for beregning av realisert gevinst/tap.

Verdipapirelement

Urealisert gevinst/tap som skyldes endringer i instrumentets kurs beregnes basert på endring i instrumentets kurs fra kjøpstidspunktet til balansedagen og balansedagens valutakurs. Dersom beholdningen er anskaffet i en tidligere periode, vil gevinst/tap resultatført i tidligere perioder trekkes fra for å komme frem til periodens gevinst/tap. Ved realisasjon benyttes prisen beholdningen ble solgt til for beregning av realisert gevinst/tap.

Endringen i fondets markedsverdi som skyldes endringer i valutakurser er presentert i tabell 11.1.

Tabell 11.1 Spesifikasjon gevinst/tap valuta

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Gevinst/tap valuta - USD/NOK	758 950	114 262
Gevinst/tap valuta - EUR/NOK	119 705	150 575
Gevinst/tap valuta - GBP/NOK	81 057	64 611
Gevinst/tap valuta - JPY/NOK	3 936	-33 765
Gevinst/tap valuta - CHF/NOK	13 967	43 197
Gevinst/tap valuta - andre	94 593	70 561
Gevinst/tap valuta	1 072 207	409 441

Tabell 11.2 gir en oversikt over verdien av investeringsporteføljen fordelt på de viktigste valutaene SPU er eksponert mot. Dette supplerer oversikten over fordeling per aktivklasse, land og valuta i tabell 9.2 i note 9 Investeringsrisiko.

Tabell 11.2 Spesifikasjon av investeringsporteføljen per valuta

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Amerikanske dollar	10 632 003	7 765 611
Euro	3 168 468	2 836 773
Britiske pund	1 212 905	1 079 685
Japanske yen	1 098 646	939 710
Sveitsiske franc	637 326	593 279
Andre valutaer	3 005 601	2 549 740
Markedsverdi investeringsporteføljen	19 754 950	15 764 797

Tabell 11.3 gir en oversikt over balansedagens valutakurser for de viktigste valutaene SPU er eksponert mot.

Tabell 11.3 Valutakurser

	31.12.2024	31.12.2023	Prosent endring
Amerikanske dollar	11,36	10,17	12
Euro	11,76	11,24	5
Britiske pund	14,22	12,93	10
Japanske yen	0,07	0,07	1
Sveitsiske franc	12,53	12,14	3

SPU Note 12 Forvaltningskostnader

Regnskapsprinsipp

Forvaltningsgodtgjøringen belastes resultatregnskapet til SPU som en kostnad etter hvert som den påløper.

Avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere er basert på oppnådd meravkastning i forhold til en referanseindeks over tid. Avsetning for avkastningsavhengige honorarer er basert på beste estimat på påløpte honorarer som skal utbetales. Virkningen av estimatendringer resultatføres i inneværende regnskapsperiode.

Forvaltningskostnader omfatter alle kostnader ved forvaltning av investeringsporteføljen. Disse påløper i hovedsak i Norges Bank, men det påløper også forvaltningskostnader i datterselskaper av Norges Bank som utelukkende er etablert som en del av forvaltningen av SPUs investeringer i unotert eiendom og unotert infrastruktur for fornybar energi.

Forvaltningskostnader i Norges Bank

Finansdepartementet refunderer Norges Bank for kostnader som påløper i forbindelse med forvaltningen av SPU, i form av en forvaltningsgodtgjøring. Forvaltningsgodtgjøringen tilsvarer faktiske kostnader påløpt i Norges Bank, inkludert avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere, og belastes periodens resultat for SPU på linjen Forvaltningsgodtgjøring. Kostnader inkludert i forvaltningsgodtgjøringen er spesifisert i tabell 12.1.

Tabell 12.1 Forvaltningsgodtgjøring

Beløp i millioner kroner	2024		2023	
		Basis-punkter		Basis-punkter
Lønn, arbeidsgiveravgift og andre personalkostnader	2 218		2 045	
Kostnader til depot	483		464	
IT-tjenester, systemer, data og informasjon	815		773	
Analyse, konsulent og juridiske tjenester	255		269	
Øvrige kostnader	282		276	
Fordelte kostnader Norges Bank	241		256	
Faste honorarer til eksterne forvaltere	1 554		1 205	
Forvaltningsgodtgjøring eksklusive avkastningsavhengige honorarer	5 848	3,3	5 289	3,6
Avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere	1 543		1 343	
Forvaltningsgodtgjøring	7 390	4,1	6 632	4,5

Forvaltningskostnader i datterselskaper

Forvaltningskostnader som påløper i heleide datterselskaper består av kostnader knyttet til forvaltningen av fondets investeringer i unotert eiendom og unotert infrastruktur for fornybar energi. Disse kostnadene blir belastet porteføljeresultatet direkte og er ikke en del av forvaltningsgodtgjøringen.

Forvaltningskostnader som påløper i ikke-konsoliderte datterselskaper inngår i linjene Inntekt/kostnad fra unotert eiendom og Inntekt/kostnad fra unotert infrastruktur i resultatregnskapet. Forvaltningskostnader påløpt i konsoliderte datterselskaper presenteres i resultatregnskapet under Annen inntekt/kostnad. Disse kostnadene er spesifisert i tabell 12.2.

Tabell 12.2 Forvaltningskostnader datterselskaper

Beløp i millioner kroner	2024		2023	
		Basis- punkter		Basis- punkter
Lønn, arbeidsgiveravgift og andre personalkostnader	35		34	
IT-tjenester, systemer, data og informasjon	6		5	
Analyse, konsulent og juridiske tjenester	59		52	
Øvrige kostnader	49		58	
Sum forvaltningskostnader datterselskaper¹	149	0,1	148	0,1
Herav forvaltningskostnader ikke-konsoliderte datterselskaper	88		89	
Herav forvaltningskostnader konsoliderte datterselskaper	61		59	

¹ Beløpet for 2024 består av 137 millioner kroner knyttet til investeringer i unotert eiendom og 12 millioner kroner knyttet til investeringer i unotert infrastruktur. I 2023 var 141 millioner kroner knyttet til investeringer i unotert eiendom og 7 millioner kroner knyttet til investeringer i unotert infrastruktur.

Øvre ramme for dekning av forvaltningskostnader

Finansdepartementet fastsetter hvert år en øvre ramme for dekning av forvaltningskostnader. Norges Bank godtgjøres kun for påløpte kostnader innenfor den fastsatte rammen. Norges Bank godtgjøres i tillegg for avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere. Disse kostnadene er holdt utenfor den øvre rammen.

Summen av forvaltningskostnader som påløper i Norges Bank og i datterselskaper, eksklusiv avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere, var for 2024 begrenset til 7 100 millioner kroner. For 2023 var rammen 6 200 millioner kroner.

Samlede forvaltningskostnader som måles mot den øvre kostnadsrammen utgjorde 5 997 millioner kroner i 2024. Av dette utgjorde forvaltningskostnader i Norges Bank, eksklusive avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere, 5 848 millioner kroner og forvaltningskostnader i datterselskaper 149 millioner kroner. Samlede forvaltningskostnader, inklusive avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere, utgjorde 7 539 millioner kroner i 2024.

Kostnader målt som andel av forvaltet kapital

Kostnader måles også i basispunkter, som andel av gjennomsnittlig kapital under forvaltning. Gjennomsnittlig kapital under forvaltning er beregnet basert på markedsverdien til investeringsporteføljen i norske kroner ved inngangen til hver måned i kalenderåret.

I 2024 tilsvarte summen av forvaltningskostnader som påløper i Norges Bank og i datterselskaper, eksklusive avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere, 3,4 basispunkter av forvaltet kapital. Samlede forvaltningskostnader, inklusive avkastningsavhengige honorarer til eksterne forvaltere, tilsvarte 4,2 basispunkter av forvaltet kapital.

Andre driftskostnader i datterselskaper

I tillegg til forvaltningskostnadene presentert i tabell 12.2, påløper det også andre driftskostnader i datterselskaper knyttet til blant annet løpende vedlikehold, drift og utvikling av investeringene. Disse kostnadene er ikke kostnader ved å investere i eiendom eller infrastruktur for fornybar energi, men kostnader ved å drifte de underliggende investeringene etter at de er kjøpt. De er derfor ikke definert som forvaltningskostnader. Disse kostnadene blir belastet porteføljeresultatet direkte og er ikke en del av forvaltningsgodtgjøringen. De inngår heller ikke i kostnadene som er oppad begrenset til den øvre kostnadsrammen.

Andre driftskostnader som påløper i ikke-konsoliderte datterselskaper presenteres i resultatregnskapet som Inntekt/kostnad fra unotert eiendom og Inntekt/kostnad fra unotert infrastruktur. Se tabell 6.4 i note 6 Unotert eiendom og tabell 7.4 i note 7 Unotert infrastruktur for fornybar energi for ytterligere informasjon. Andre kostnader som påløper i konsoliderte datterselskaper presenteres i resultatregnskapet som Annen inntekt/kostnad.

SPU Note 13 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse

Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse er transaksjoner hvor SPU overfører eller mottar verdipapirer eller kontanter til/fra en motpart, med sikkerhetsstillelse i andre verdipapirer eller kontanter. Transaksjoner er gjennomført under forskjellige avtaler som verdipapirutlånsavtaler, gjensalg- og gjenkjøpsavtaler og aksjebytteavtaler i kombinasjon med kjøp eller salg av aksjer.

Formålet med utlån og innlån med sikkerhetsstillelse er hovedsakelig å skape merinntekter fra SPUs beholdninger av verdipapirer og kontanter. Disse transaksjonene benyttes også i forbindelse med likviditetsstyring.

Prinsipper for presentasjon

Inntekter og kostnader fra utlån og innlån med sikkerhetsstillelse

Inntekter og kostnader består hovedsakelig av renter og netto honorar. Disse innregnes lineært over avtaleperioden og presenteres i resultatregnskapet som Inntekt/kostnad fra utlån med sikkerhetsstillelse og Inntekt/kostnad fra innlån med sikkerhetsstillelse.

Tabell 13.1 Inntekt/kostnad fra utlån og innlån med sikkerhetsstillelse

Beløp i millioner kroner	2024	2023
Inntekt/kostnad fra utlån med sikkerhetsstillelse	21 622	9 922
Inntekt/kostnad fra innlån med sikkerhetsstillelse	-24 810	-13 278
Netto inntekt/kostnad fra utlån og innlån med sikkerhetsstillelse	-3 188	-3 356

Regnskapsprinsipp

Overførte finansielle eiendeler

Verdipapirer overført til motparter fraregnes ikke ved inngåelsen av avtalen, da kriteriene for fraregning ikke er oppfylt. Siden motparten har rett til å selge eller pantsette verdipapiret, anses verdipapiret som overført. Overførte verdipapirer presenteres på egne linjer i balansen, Utlånte aksjer og Utlånte obligasjoner. I avtaleperioden regnskapsføres de underliggende verdipapirene i samsvar med regnskapsprinsipper for det aktuelle verdipapiret.

Ved salg av en aksje i kombinasjon med kjøp av en tilsvarende aksjebytteavtale, presenteres den solgte aksjen i balansen som Utlånte aksjer, da SPUs eksponering til aksjen er tilnærmet uendret. Aksjebytteavtalen (derivatet) innregnes ikke i balansen da dette vil føre til innregning av de samme rettighetene to ganger. Ved kjøp av en aksje i kombinasjon med salg av en tilsvarende aksjebytteavtale, har SPU tilnærmet ingen eksponering til aksjen eller derivatet og hverken aksjen eller aksjebytteavtalen innregnes i balansen.

Utlån med sikkerhetsstillelse

Kontantsikkerhet overført til motparter er fraregnet. En tilsvarende fordring på kontantbeløpet som skal returneres innregnes i balansen som Utlån med sikkerhetsstillelse. Denne fordringen er målt til virkelig verdi.

Innlån med sikkerhetsstillelse

Mottatt kontantsikkerhet innregnes i balansen som Innskudd i banker med en tilhørende forpliktelse, Innlån med sikkerhetsstillelse. Denne forpliktelsen er målt til virkelig verdi.

Sikkerhet mottatt i form av verdipapirer

Sikkerhet mottatt i form av verdipapirer, hvor SPU har rett til å selge eller pantsette verdipapiret innregnes ikke i balansen.

Tabell 13.2 viser beløpet presentert som Utlån med sikkerhetsstillelse samt tilhørende sikkerheter mottatt i form av verdipapirer.

Tabell 13.2 Utlån med sikkerhetsstillelse

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Utlån med sikkerhetsstillelse	1 020 455	728 559
Sum utlån med sikkerhetsstillelse	1 020 455	728 559
Tilhørende sikkerheter i form av verdipapirer (ikke-balanseført)		
Aksjer mottatt som sikkerhet	690 154	273 558
Obligasjoner mottatt som sikkerhet ¹	336 265	486 798
Sum sikkerheter mottatt i form av verdipapirer knyttet til utlån	1 026 419	760 356

¹ Ved årsslutt 2024 var obligasjoner mottatt som sikkerhet med en verdi på 1,5 milliarder kroner solgt (2023: 2,6 milliarder kroner).

Tabell 13.3 viser overførte verdipapirer med tilknyttede forpliktelser i form av Innlån med sikkerhetsstillelse, samt sikkerheter mottatt i form av verdipapirer eller garantier.

Tabell 13.3 Overførte finansielle eiendeler og innlån med sikkerhetsstillelse

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Overførte finansielle eiendeler		
Utlånte aksjer	862 197	493 949
Utlånte obligasjoner	1 088 846	1 006 711
Sum overførte finansielle eiendeler	1 951 043	1 500 660
Tilhørende sikkerhet, innregnet som forpliktelse		
Innlån med sikkerhetsstillelse	1 319 892	911 548
Sum innlån med sikkerhetsstillelse	1 319 892	911 548
Tilhørende sikkerheter i form av verdipapirer eller garantier (ikke-balanseført)		
Aksjer mottatt som sikkerhet	320 398	264 550
Obligasjoner mottatt som sikkerhet	361 132	360 945
Garantier	5 406	4 544
Sum sikkerheter mottatt i form av verdipapirer eller garantier knyttet til overførte finansielle eiendeler	686 936	630 039

SPU Note 14 Sikkerhetsstillelse og motregning

Regnskapsprinsipp

Kontantsikkerhet derivattransaksjoner

Kontantsikkerhet avgitt i forbindelse med derivattransaksjoner er fraregnet og en tilsvarende fordring på kontantbeløpet som skal returneres er innregnet i balansen som Avgitt kontantsikkerhet. Kontantsikkerhet mottatt i forbindelse med derivattransaksjoner er innregnet i balansen som Innskudd i banker med en tilhørende forpliktelse, Mottatt kontantsikkerhet. Både Avgitt kontantsikkerhet og Mottatt kontantsikkerhet er målt til virkelig verdi.

Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser blir motregnet og presentert netto i balansen når det foreligger en juridisk håndhevbar rett til å motregne og intensjonen er å gjøre opp på nettogrunnlag eller å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett.

Sikkerhetsstillelse

For flere motparter og transaksjonstyper vil det både avgis og mottas kontantsikkerhet til og fra samme motpart. Derfor vil mottatt kontantsikkerhet kunne nettes mot avgitt kontantsikkerhet, og omvendt, som vist i tabell 14.1. I forbindelse med utlån og innlån med sikkerhetsstillelse vil det avgis og mottas sikkerhet i form av verdipapirer eller kontanter, se [note 13 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse](#) for mer informasjon.

Motregning

Tabell 14.1 viser en oversikt over finansielle eiendeler og forpliktelser, effekten av juridisk bindende nettingavtaler og relaterte sikkerheter for å redusere motpartsrisiko. Kolonnen Eiendeler/Forpliktelser i balansen som er gjenstand for netting viser balanseført beløp for finansielle eiendeler og forpliktelser som er underlagt juridisk bindende nettingavtaler. Disse beløpene er justert for effekten av potensiell netting av balanseførte finansielle eiendeler og gjeld, samt avgitte eller mottatte sikkerheter, mot samme motpart. Den resulterende nettoeksponeringen er presentert i kolonnen Eiendeler/forpliktelser etter netting og sikkerheter.

Enkelte nettingavtaler kan potensielt være juridisk ikke-bindende. Transaksjoner under de relevante avtalene vises i kolonnen Eiendeler/forpliktelser som ikke er underlagt bindende nettingavtale.

Ved motpartskonkurs vil samlet oppgjør mellom Norges Bank og konkursboet kunne avtales for enkelte grupper av instrumenter, uavhengig av om instrumentene tilhører SPU eller Norges Banks valutareserver. Et slikt oppgjør vil allokere proporsjonalt mellom disse porteføljene og er ikke justert for i tabellen.

Tabell 14.1 Eiendeler og forpliktelser som er gjenstand for nettingavtaler

Beløp i millioner kroner, 31.12.2024				Beløp som er underlagt bindende nettingavtale					
Beskrivelse	Brutto balanseførte finansielle eiendeler	Brutto balanseførte finansielle forpliktelser motregnet i balansen	Netto balanseførte finansielle eiendeler	Eiendeler som ikke er underlagt bindende nettingavtale ¹	Eiendeler i balansen som er gjenstand for netting	Finansielle forpliktelser knyttet til samme motpart	Mottatt kontant-sikkerhet (innregnet som forpliktelse)	Mottatt sikkerhet i verdipapirer (ikke innregnet)	Eiendeler etter netting og sikkerheter
Eiendeler									
Utlån med sikkerhetsstillelse	1 020 455	-	1 020 455	726 830	293 624	-	117 987	175 637	-
Avgitt kontant-sikkerhet	11 340	-	11 340	526	10 814	8 819	1 939	-	57
Finansielle derivater	37 245	4 342	32 904	76	32 827	25 630	5 911	-	1 286
Totalt	1 069 040	4 342	1 064 699	727 432	337 265	34 449	125 837	175 637	1 343

Beløp i millioner kroner, 31.12.2024				Beløp som er underlagt bindende nettingavtale					
Beskrivelse	Brutto balanseførte finansielle forpliktelser	Brutto balanseførte finansielle eiendeler motregnet i balansen	Netto balanseførte finansielle forpliktelser	Forpliktelser som ikke er underlagt bindende nettingavtale ²	Forpliktelser i balansen som er gjenstand for netting	Finansielle eiendeler knyttet til samme motpart	Avgitt kontant-sikkerhet (innregnet som eiendel)	Avgitt sikkerhet i verdipapirer (ikke fraregnet)	Forpliktelser etter netting og sikkerheter
Gjeld									
Innlån med sikkerhetsstillelse	1 319 892	-	1 319 892	356 652	963 240	-	119 909	830 109	13 222
Mottatt kontant-sikkerhet	103 193	-	103 193	94 213	8 980	8 980	-	-	-
Finansielle derivater	35 571	4 342	31 229	20	31 209	25 630	5 554	-	25
Totalt	1 458 656	4 342	1 454 314	450 885	1 003 429	34 610	125 463	830 109	13 247

Beløp i millioner kroner, 31.12.2023				Beløp som er underlagt bindende nettingavtale					
Beskrivelse	Brutto balanseførte finansielle eiendeler	Brutto balanseførte finansielle forpliktelser motregnet i balansen ³	Netto balanseførte finansielle eiendeler	Eiendeler som ikke er underlagt bindende nettingavtale ¹	Eiendeler i balansen som er gjenstand for netting	Finansielle forpliktelser knyttet til samme motpart	Mottatt kontant-sikkerhet (innregnet som forpliktelse)	Mottatt sikkerhet i verdipapirer (ikke innregnet)	Eiendeler etter netting og sikkerheter
Eiendeler									
Utlån med sikkerhetsstillelse	728 559	-	728 559	277 351	451 208	-	231 221	219 987	-
Avgitt kontant-sikkerhet	19 361	-	19 361	-	19 361	13 715	-	-	5 646
Finansielle derivater	22 833	3 640	19 192	178	19 013	17 719	27	-	1 267
Totalt	770 753	3 640	767 112	277 529	489 582	31 434	231 248	219 987	6 913

Beløp i millioner kroner, 31.12.2023				Beløp som er underlagt bindende nettingavtale					
Beskrivelse	Brutto balanseførte finansielle forpliktelser	Brutto balanseførte finansielle eiendeler motregnet i balansen ³	Netto balanseførte finansielle forpliktelser	Forpliktelser som ikke er underlagt bindende nettingavtale ²	Forpliktelser i balansen som er gjenstand for netting	Finansielle eiendeler knyttet til samme motpart	Avgitt kontant-sikkerhet (innregnet som eiendel)	Avgitt sikkerhet i verdipapirer (ikke fraregnet)	Forpliktelser etter netting og sikkerheter
Gjeld									
Innlån med sikkerhetsstillelse	911 548	-	911 548	175 895	735 653	-	231 221	501 947	2 484
Mottatt kontant-sikkerhet	28 754	-	28 754	24 771	3 983	2 859	-	-	1 123
Finansielle derivater	36 695	3 640	33 055	29	33 027	17 719	10 497	-	4 810
Totalt	976 997	3 640	973 357	200 695	772 663	20 578	241 718	501 947	8 417

¹ Under Utlån med sikkerhetsstillelse inngår beløp for kjøp av aksjer som utføres i kombinasjon med aksjebytteavtaler. I 2024 var dette 671 milliarder kroner (250 milliarder kroner i 2023). Se [note 13 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse](#) for ytterligere informasjon.

² Under Innlån med sikkerhetsstillelse inngår beløp for salg av aksjer som utføres i kombinasjon med aksjebytteavtaler. I 2024 var dette 194 milliarder kroner (132 milliarder kroner i 2023). Se [note 13 Utlån og innlån med sikkerhetsstillelse](#) for ytterligere informasjon.

SPU Note 15 Nærstående parter

Regnskapsprinsipp

Norges Bank er eid av den norske stat og er i tråd med IAS 24 Opplysninger om nærstående parter unntatt opplysningskrav vedrørende transaksjoner og mellomværende, inkludert forpliktelser, med staten som nærstående part. Dette inkluderer transaksjoner med andre enheter som er nærstående parter, fordi den norske stat har kontroll over, felles kontroll over, eller betydelig innflytelse over både Norges Bank og de andre enhetene.

Norges Bank, inkludert SPU, er et eget rettssubjekt som er heleid av staten ved Finansdepartementet. Se [note 1 Generell informasjon](#) for informasjon om forholdet mellom Finansdepartementet, Norges Bank og SPU. Alle transaksjoner gjennomføres til markedsvilkår.

Transaksjoner med staten

I henhold til mandat for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland foretas overføringer til og fra kronekontoen hver måned. Se ytterligere informasjon om tilførsel/uttak i perioden i Oppstilling av endringer i eiers kapital.

Transaksjoner med Norges Bank

Norges Bank bærer ingen økonomisk risiko knyttet til forvaltningen av SPU.

Tilførsler eller trekk på Finansdepartementets kronekonto

Tilførsel eller trekk på kronekontoen gjennomføres ved månedlige overføringer mellom SPU og Norges Bank. Fem prosent av overført beløp holdes tilbake til påfølgende måned, for å tilpasse overført valutabeløp til Finansdepartementets instruerte beløp oppgitt i norske kroner. Uoppgjort overføring utgjør et mellomværende mellom SPU og Norges Bank og presenteres i balansen linjen Andre eiendeler eller Annen gjeld. Ved utgangen av 2024 var det ingen uoppgjort overførsel mellom SPU og Norges Bank. Ved utgangen av 2023 var 2 365 millioner kroner presentert i Andre eiendeler knyttet til uoppgjort tilførsel.

Forvaltningsgodtgjøring

Finansdepartementet refunderer Norges Bank for kostnader som påløper i forbindelse med forvaltningen av SPU, i form av en forvaltningsgodtgjøring. Se [note 12 Forvaltningskostnader](#) for ytterligere informasjon. Forvaltningsgodtgjøringen trekkes fra kronekontoen gjennom året basert på prognoser. Differansen mellom totalbeløpet som er trukket og endelig forvaltningsgodtgjøring for året presenteres i balansen som Fordring forvaltningsgodtgjøring eller Skyldig forvaltningsgodtgjøring, og gjøres opp i påfølgende år. I 2024 ble 7 032 millioner kroner trukket fra kronekontoen for å betale skyldig forvaltningsgodtgjøring, mens 6 526 millioner kroner ble trukket i 2023. Skyldig forvaltningsgodtgjøring ved utgangen av 2024 utgjorde 190 millioner kroner, sammenlignet med en fordring på 168 millioner kroner ved utgangen av 2023.

Transaksjoner mellom SPU og Norges Banks aksjeportefølje

Interne transaksjoner i form av pengemarkedsutlån eller -innlån mellom SPU og valutareservene i Norges Bank presenteres som et netto mellomværende mellom porteføljene på balansen linjene Andre eiendeler eller Annen gjeld. Ved utgangen av 2024 utgjorde netto mellomværende en fordring på 301 millioner kroner for SPU, sammenlignet med en fordring på 59 millioner kroner ved utgangen av 2023. Tilhørende resultatposter presenteres netto i resultatregnskapet som Renteinntekt/kostnad.

Transaksjoner med datterselskaper

Datterselskaper av Norges Bank er etablert som en del av forvaltningen av SPUs investeringer i unotert eiendom og unotert infrastruktur for fornybar energi. For en oversikt over selskapene som drifter og eier investeringene, samt konsoliderte datterselskaper, se [note 16 Interesser i andre foretak](#). For ytterligere informasjon om transaksjoner med datterselskaper, se [note 6 Unotert eiendom](#) og [note 7 Unotert infrastruktur for fornybar energi](#).

SPU Note 16 Interesser i andre foretak

Investeringer i unotert eiendom og unotert infrastruktur for fornybar energi utføres gjennom datterselskaper av Norges Bank, utelukkende etablert som en del av forvaltningen av SPU. Alle datterselskaper er 100 prosent eid. Datterselskapene investerer, gjennom holdingselskaper, i enheter som investerer i fast eiendom og infrastruktur for fornybar energi. Disse selskapene kan være datterselskaper eller felleskontrollerte virksomheter.

Det overordnede målet med eierskapsstrukturene benyttet for de unoterte eiendoms- og infrastrukturinvesteringene er å ivareta de finansielle verdiene under forvaltning og å sikre høyest mulig avkastning etter kostnader i henhold til forvaltningsmandatet. Viktige kriterier i beslutningen av eierskapsstruktur har vært juridisk beskyttelse, eierskapsstyring og operasjonell effektivitet. Skattekostnader kan representere en vesentlig kostnad for de unoterte investeringene. Forventet skattekostnad har derfor vært en av faktorene som har inngått i vurderingen av eierskapsstruktur.

Tabell 16.1 viser selskapene som drifter og eier eiendommene og infrastruktureiendelene, i tillegg til de konsoliderte datterselskapene. Eierandel og stemmeandel representerer andelen ved årslutt.

Tabell 16.1 Eiendoms- og infrastrukturetselskaper

Selskap	Område	Forretnings- adresse	Eiendoms- adresse ¹	Eierandel og stemme- andel i prosent 31.12.2024	Effektiv eierandel av underliggende eiendommer i prosent 31.12.2024	Inn- regnet fra
Ikke-konsoliderte selskaper						
Storbritannia						
NBIM George Partners LP ²	Unotert eiendom	London	London	100,00	25,00	2011
MSC Property Intermediate Holdings Limited ³	Unotert eiendom	London	Sheffield	100,00	100,00	2012
NBIM Charlotte Partners LP ³	Unotert eiendom	London	London	100,00	68,00	2014
NBIM Edward Partners LP	Unotert eiendom	London	London	100,00	100,00	2014
NBIM Caroline Partners LP	Unotert eiendom	London	London	100,00	100,00	2015
NBIM Henry Partners LP	Unotert eiendom	London	London	100,00	100,00	2016
NBIM Elizabeth Partners LP	Unotert eiendom	London	London	100,00	100,00	2016
NBIM Eleanor Partners LP	Unotert eiendom	London	London	100,00	100,00	2018
WOSC Partners LP	Unotert eiendom	London	London	75,00	75,00	2019
PELP UK Limited	Unotert eiendom	Solihull	Flere britiske byer	50,00	50,00	2022
Longfellow Strategic Value UK I LP ³	Unotert eiendom	Bristol	Cambridge	47,50	47,50	2022
Firebolt RB Holdings Limited	Unotert infrastruktur	Swanley	Race Bank	75,00	37,50	2024
Luxembourg						
NBIM S.à.r.l.	Unotert eiendom	Luxembourg	I/A	100,00	I/A	2011
Copenhagen Infrastructure V	Unotert infrastruktur, fond	Luxembourg	Flere lokasjoner i OECD-land	9,00	I/A	2024
Frankrike						
NBIM Louis SAS	Unotert eiendom	Paris	Paris	100,00	50,00	2011
SCI 16 Matignon	Unotert eiendom	Paris	Paris	50,00	50,00	2011
Champs Elysées Rond-Point SCI	Unotert eiendom	Paris	Paris	50,00	50,00	2011
SCI PB 12	Unotert eiendom	Paris	Paris	50,00	50,00	2011
SCI Malesherbes	Unotert eiendom	Paris	Paris	50,00	50,00	2012
SCI 15 Scribe	Unotert eiendom	Paris	Paris	50,00	50,00	2012

Selskap	Område	Forretnings- adresse	Eiendoms- adresse ¹	Eierandel og stemme- andel i prosent 31.12.2024	Effektiv eierandel av underliggende eiendommer i prosent 31.12.2024	Inn- regnet fra
SAS 100 CE	Unotert eiendom	Paris	Paris	50,00	50,00	2012
SCI Daumesnil	Unotert eiendom	Paris	Paris	50,00	50,00	2012
SCI 9 Messine	Unotert eiendom	Paris	Paris	50,00	50,00	2012
SCI Pasquier	Unotert eiendom	Paris	Paris	50,00	50,00	2013
NBIM Marcel SCI	Unotert eiendom	Paris	Paris	100,00	100,00	2014
NBIM Victor SCI	Unotert eiendom	Paris	Paris	100,00	100,00	2016
NBIM Eugene SCI	Unotert eiendom	Paris	Paris	100,00	100,00	2017
NBIM Beatrice SCI	Unotert eiendom	Paris	Paris	100,00	100,00	2018
NBIM Jeanne SCI	Unotert eiendom	Paris	Paris	100,00	100,00	2019
Rodolphe Paris 1 SCI	Unotert eiendom	Paris	Paris	65,00	65,00	2022
Rodolphe 2 Paris 1 SCI	Unotert eiendom	Paris	Paris	65,00	65,00	2024
Tyskland						
NKE Neues Kranzler Eck Berlin Immobilien GmbH & Co. KG	Unotert eiendom	Frankfurt	Berlin	50,00	50,00	2012
NBIM Helmut 2 GmbH & Co KG	Unotert eiendom	Berlin	Berlin	100,00	100,00	2020
Sochribel GmbH	Unotert eiendom	Berlin	Berlin	50,00	50,00	2022
Rodolphe Berlin 1 GmbH	Unotert eiendom	Berlin	Berlin	65,00	65,00	2023
He Dreith Investor GmbH	Unotert infrastruktur	Karlsruhe	He Dreith	33,33	16,63	2023
Sveits						
NBIM Antoine CHF S.à r.l.	Unotert eiendom	Luxembourg	Zürich	100,00	100,00	2012
Europa						
Prologis European Logistics Partners S.à r.l.	Unotert eiendom	Luxembourg	Flere europæiske byer	50,00	50,00	2013
USA						
T-C 1101 Pennsylvania Venture LLC ³	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Washington	100,00	100,00	2013
T-C Franklin Square Venture LLC ³	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Washington	100,00	100,00	2013
T-C 33 Arch Street Venture LLC ³	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	100,00	100,00	2013
No.1 Times Square Development LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	New York	45,00	45,00	2013
OFC Boston LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	47,50	47,50	2013
425 MKT LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	San Francisco	47,50	47,50	2013
555 12th LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Washington	47,50	47,50	2013
Prologis U.S. Logistics Venture LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Flere amerikanske byer	46,30	44,96	2014
OBS Boston LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	47,50	47,50	2014
100 Federal JV LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	45,00	45,00	2014
Atlantic Wharf JV LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	45,00	45,00	2014
BP/CG Center MM LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	New York	45,00	45,00	2014
T-C 2 Herald Square Venture LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	New York	49,90	49,90	2014

Selskap	Område	Forretnings- adresse	Eiendoms- adresse ¹	Eierandel og stemme- andel i prosent 31.12.2024	Effektiv eierandel av underliggende eiendommer i prosent 31.12.2024	Inn- regnet fra
T-C 800 17th Street Venture NW LLC ³	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Washington	100,00	100,00	2014
T-C Foundry Sq II Venture LLC ³	Unotert eiendom	Wilmington, DE	San Francisco	100,00	100,00	2014
T-C Hall of States Venture LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Washington	49,90	49,90	2014
SJP TS JV LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	New York	45,00	45,00	2015
T-C Republic Square Venture LLC ³	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Washington	100,00	100,00	2015
T-C 888 Brannan Venture LLC ³	Unotert eiendom	Wilmington, DE	San Francisco	100,00	100,00	2015
Hudson Square Properties, LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	New York	48,00	48,00	2015
ConSquare LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Washington	47,50	47,50	2016
100 First Street Member LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	San Francisco	44,00	44,00	2016
303 Second Street Member LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	San Francisco	44,00	44,00	2016
900 16th Street Economic Joint Venture (DE) LP	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Washington	49,00	49,00	2017
1101 NYA Economic Joint Venture (DE) LP	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Washington	49,00	49,00	2017
375 HSP LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	New York	48,00	48,00	2017
T-C 501 Boylston Venture LLC ³	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	100,00	100,00	2018
SVF Seaport JV LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	45,00	45,00	2018
OMD Venture LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	47,50	47,50	2021
ARE-MA Region No. 102 JV LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	41,00	41,00	2021
JV 347 Madison LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	New York	45,00	45,00	2023
300 Binney JV LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	45,00	45,00	2023
290 Binney JV LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	Boston	45,00	45,00	2024
Sand Hill Commons Holdings LLC	Unotert eiendom	Wilmington, DE	San Francisco	97,74	97,74	2024
Japan						
TMK Tokyo TN1	Unotert eiendom	Tokyo	Tokyo	70,00	70,00	2017
Tokyo MN1 TMK	Unotert eiendom	Tokyo	Tokyo	100,00	39,90	2020
Nederland						
Borssele Wind Farm C.V.	Unotert infrastruktur	Haag	Borssele 1&2	50,00	50,00	2021
Spania						
Energias Renovables Romeo, S.L	Unotert infrastruktur	Madrid	Flere lokasjoner	49,00	49,00	2023
Konsoliderte datterselskaper						
Japan						
NBRE Management Japan Advisors K.K.	Unotert eiendom	Tokyo	I/A	100,00	I/A	2015
Storbritannia						
NBRE Management Europe Limited	Unotert eiendom	London	I/A	100,00	I/A	2016

¹ For investeringer i unotert eiendom vises eiendomsadresse, for investeringer i unotert infrastruktur vises prosjektnavn.

² En eiendom i dette selskapet, 20 Air Street, har en eierandel på 50 prosent.

³ Selskapet har endret eier- eller stemmeandel i løpet av rapporteringsperioden. Se tabell 16.1 i årsrapporten for 2023 for tidligere prosentandel.

Aktiviteten i de konsoliderte datterselskapene består av å yte investeringsrelaterte tjenester til SPU. Aktiviteten presenteres i resultatregnskapet som Andre kostnader og inngår i balanselinjene Andre eiendeler og Annen gjeld.

I tillegg til selskapene vist i tabell 16.1 har Norges Bank heleide holdingselskaper etablert som en del av investeringene i unotert eiendom og unotert infrastruktur for fornybar energi. Disse holdingselskapene har ingen drift og eier ingen eiendommer eller infrastruktureiendeler direkte. Holdingselskapene har forretningsadresse enten i samme land som investeringene, i tilknytning til NBIM S.à r.l. i Luxembourg, eller i Norge for holdingselskapene etablert for investeringer i Japan og kontinental Europa.

SPU Note 17 Andre eiendeler og annen gjeld

Tabell 17.1 Andre eiendeler

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Mellomværende valutareservene Norges Bank ¹	301	59
Uoppgjort tilførsel kronekonto ¹	-	2 365
Opptjent inntekt fra utlån med sikkerhetsstillelse	1 289	245
Annet	100	83
Andre eiendeler	1 690	2 752

¹ Se [note 15 Nærstående parter](#) for mer informasjon.

Tabell 17.2 Annen gjeld

Beløp i millioner kroner	31.12.2024	31.12.2023
Betalbar skatt	40	15
Annet	107	97
Annen gjeld	147	112

Revisors beretning og andre uttalelser

Uavhengig revisors beretning

Til Norges Banks representantskap

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Norges Bank som består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.

Etter vår mening oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir et rettviseende bilde av Norges Banks finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med bestemmelser om årsregnskap mv. for Norges Bank. Bestemmelser om årsregnskap mv. for Norges Bank krever at Norges Banks regnskap utarbeides i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU, med særskilte krav til presentasjon av investeringsporteføljen til Statens Pensjonsfond utland og datterselskaper som utelukkende utgjør investeringer som ledd i forvaltningen av investeringsporteføljen.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av Norges Bank i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og *International Code of Ethics for Professional Accountants* (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2024. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. Vår beskrivelse av hvordan vi revisjonsmessig håndterte hvert forhold omtalt nedenfor, er gitt på den bakgrunnen.

Vi har også oppfylt våre forpliktelser beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet* når det gjelder disse forholdene. Vår revisjon omfattet følgende handlinger utformet for å håndtere vår vurdering av risiko for vesentlige feil i årsregnskapet. Resultatet av våre revisjonshandlinger, inkludert handlingene rettet mot forholdene omtalt nedenfor, utgjør grunnlaget for vår konklusjon på revisjonen av årsregnskapet.

Verdsettelse av investeringer

Grunnlag for det sentrale forholdet

Noterte investeringer målt til virkelig verdi i aksje- og renteporteføljene i valutareservene fra sentralbankvirksomheten til Norges Bank og investeringsporteføljen til Statens pensjonsfond utland (heretter SPU) verdsettes til markedspris dersom investeringen omsettes i det som vurderes å være et aktivt marked. Disse investeringene klassifiseres som nivå 1-eiendeler i verdsettelseshierarkiet. Noterte investeringer verdsatt ved bruk av modeller som benytter direkte eller indirekte observerbare markedsdata, klassifiseres som nivå 2-eiendeler. Investeringer klassifisert i nivå 1 og 2 i verdsettelseshierarkiet utgjør per 31.12 NOK 789 000 millioner og NOK 19 370 916 millioner for henholdsvis valutareservene og SPU.

Investeringer hvor det i vesentlig grad brukes ikke-observerbare inndata i verdivurderingene er klassifisert som nivå-3 eiendeler i verdsettelseshierarkiet. Disse verdifastsettelsene påvirkes i større grad av skjønnsmessige vurderinger og har derfor høyere iboende risiko for feil. Disse eiendelene i SPU utgjør per 31.12 NOK 384 035 millioner.

Investeringer målt til virkelig verdi i valutareservene og investeringsporteføljen i SPU utgjør det klart vesentligste av eiendeler i Norges Bank pr 31.12. Det vesentlige beløpet, målingen til virkelig verdi med tidvis bruk av skjønn og klassifiseringen til henholdsvis nivå 1, 2 eller 3 i verdsettelseshierarkiet, samt at SPUs avkastningsmåling følger fra verdivurderingen av investeringene, gjør at vi har ansett disse investeringene å være et sentralt forhold ved revisjonen.

Valutareservene målt til virkelig verdi omtales i note 6. Investeringene i SPU omtales i note 20, «SPU note 8» og «SPU note 3».

Våre revisjonshandlinger

For både noterte og unoterte investeringer vurderte vi utformingen og testet effektiviteten av interne kontroller over verdsettelsesprosessene, herunder kontroller over ledelsens valg og godkjenning av metodikk og forutsetninger benyttet for verdsettelse. Vi har i tillegg for noterte investeringer sammenliknet regnskapsført verdi på balansedagen mot ekstern observerbar markedspris.

Våre revisjonshandlinger for unoterte investeringer i nivå 3 omfattet også ledelsens bruk av eksterne eksperter og verdsettere, herunder deres kompetanse og objektivitet. Vi har benyttet EYs interne verdsettelsesspesialister til å gjennomgå forutsetninger og beregninger av verdsettelsesrapporter på utvalgsbasis.

Vi har videre vurdert utformingen og testet effektiviteten av interne kontroller over klassifisering i verdsettelseshierarkiet. For et utvalg investeringer har vi testet klassifisering i nivå 1, 2 og 3 i verdsettelseshierarkiet.

IT-systemer som understøtter finansiell rapportering

Grunnlag for det sentrale forholdet

Norges Bank har et høyt automatisert IT-miljø og er avhengig av IT-prosesser for rapportering av finansiell informasjon. For å sikre fullstendig og nøyaktig behandling, og rapportering av den finansielle informasjonen er det viktig at kontroller over tilgangsstyring og systemendringer er utformet og fungerer effektivt. Sentrale IT-prosesser er også avhengig av et velfungerende kontrollmiljø hos eksterne tjenesteleverandører. IT-systemer som understøtter den finansielle rapporteringen er vurdert å være et sentralt forhold ved revisjonen fordi IT-miljøet er viktig for å sikre nøyaktighet, fullstendighet og pålitelig finansiell rapportering.

Våre revisjonshandlinger

Vi etablerte en forståelse av Norges Banks IT-systemer, IT-miljø og kontroller av betydning for den finansielle rapporteringen. Vi testet IT-generelle kontroller over tilgangsstyring, systemendringer og IT-drift. Videre testet vi automatiserte kontroller i IT-miljøet som understøtter finansiell rapportering.

For aktuelle IT-systemer forvaltet av eksterne tjenesteleverandører, evaluerte vi tredjepartsbekreftelser (ISAE 3402-rapporter) over tjenesteleverandørens kontrollmiljø. Vi vurderte videre utformingen og testet effektiviteten av Norges Banks egne kontroller knyttet til utkontrakterte tjenester. Vi har benyttet egne IT-spesialister i vårt arbeid med å forstå organisasjonens IT-miljø samt i å vurdere utformingen av kontrollaktiviteter og gjennomføre testingen av effektiviteten av kontroller.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Hovedstyret og sentralbanksjefen (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår konklusjon om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere om årsberetningen og redegjørelsen om samfunnsansvar inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen er vesentlig inkonsistent med årsregnskapet, inneholder vesentlig feilinformasjon eller at årsberetningen eller redegjørelsen om samfunnsansvar ikke inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav, er vi pålagt å rapportere det.

Vi har ingenting å rapportere i så henseende, og vi mener at årsberetningen og redegjørelsen om samfunnsansvar er konsistente med årsregnskapet og inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for regnskapsrapporteringen

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med bestemmelser om årsregnskap mv. for Norges Bank. Bestemmelser om årsregnskap mv. for Norges Bank krever at Norges Banks regnskap utarbeides i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU, med særskilte krav til presentasjon av investeringsporteføljen til Statens pensjonsfond utland og datterselskaper som utelukkende utgjør investeringer som ledd i forvaltningen av investeringsporteføljen. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til Norges Banks evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av regnskapsrapporteringen

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av Norges Banks interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om Norges Banks evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at Norges Bank ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av og tidspunktet for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen.

Av de forholdene vi har kommunisert med hovedstyret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Oslo, 5. februar 2025
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Kjetil Rimstad
statsautorisert revisor

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om bærekraftsrapportering

Til Norges Bank representantskap

Omfang

Vi er engasjert av Norges Bank for å utføre et attestasjonsoppdrag, som skal gi moderat sikkerhet slik det er definert i de internasjonale standardene for attestasjonsoppdrag for å avgi en uttalelse om Norges Banks bærekraftsrapportering som definert og spesifisert i Norges Bank kapittel «Bærekraftsindikatorer til attestasjon» i Norges Banks Årsrapport og regnskap («Saksforholdet») for rapporteringsåret avsluttet 31. desember 2024.

Vi har ikke utført andre attestasjonshandlinger enn det som er nevnt i avsnittet over og som beskriver omfanget av vårt oppdrag, og vi uttaler oss følgelig ikke om øvrig informasjon inkludert i årsrapporten.

Kriterier anvendt av Norges Bank

I utarbeidelsen av Saksforholdet har Norges Bank anvendt relevante kriterier fra rapporteringsstandardene for bærekraft utgitt av Global Reporting Initiative (GRI) samt egendefinerte publiserte kriterier («Kriteriene»). Kriteriene er definert på henholdsvis globalreporting.org og i Saksforholdet. Disse Kriteriene ble spesifikt utformet for selskaper og andre organisasjoner som ønsker å rapportere om sin bærekraft på en konsistent og pålitelig måte. Følgelig vil denne informasjonen trolig ikke egne seg for andre formål.

Norges Banks ansvar

Ledelsen er ansvarlig for valget av Kriteriene og for at Saksforholdet i det alt vesentlige er presentert i henhold til disse Kriteriene. Dette ansvaret omfatter å etablere og vedlikeholde internkontroll, sørge for tilstrekkelige dokumentasjon og utarbeide estimater som er relevante for utarbeidelsen av Saksforholdet, slik at det ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som resultat av misligheter eller feil.

Vårt ansvar

Vårt ansvar er å avgi en uttalelse om Saksforholdet basert på de bevisene vi har innhentet.

Vi har utført vårt arbeid i samsvar med ISAE 3000 – «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon». Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå moderat sikkerhet for at Saksforholdet i det vesentlige er presentert i henhold til Kriteriene, og utarbeider en rapport. Type, tidspunkt for og omfang av handlingene er valgt ut fra vårt skjønn, herunder en vurdering av risikoen for vesentlig feilinformasjon, enten som resultat av misligheter eller feil.

Etter vår oppfatning er innhentet bevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår attestasjonsuttalelse.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og *International Code of Ethics for Professional Accountants* (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene.

Vi anvender International Standard on Quality Management 1 *Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester*, og opprettholder et omfattende system av kvalitetskontroll inkludert dokumenterte retningslinjer og prosedyrer for å overholde etiske krav, profesjonelle standarder og relevante lover og regler.

Beskrivelse av utførte handlinger

Handlingene som utføres på et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet varierer med hensyn til type og tidspunkt og er mindre omfattende enn for et tilsvarende oppdrag som skal gi betryggende sikkerhet. Sikkerheten i et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet er derfor vesentlige lavere enn hva som ville ha vært oppnådd i et oppdrag med betryggende sikkerhet. Våre handlinger ble utformet for å gi moderat sikkerhet som vi baserer vår uttalelse på og gir ikke alle de bevisene som påkreves for å gi en betryggende grad av sikkerhet.

Selv om vi har vurdert effektiviteten i ledelsens interne kontroller når vi har utformet type og omfang av våre handlinger, er vårt attestasjonsoppdrag ikke utformet for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroller. Våre handlinger omfatter ikke tester av kontroller eller prosedyrer for å kontrollere korrekte summer eller beregninger av data i IT-systemer.

Et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet omfatter forespørsler, primært til personer som er ansvarlige for å utarbeide Saksforholdet og relatert informasjon, analyser og andre relevante handlinger.

Våre handlinger inkluderte:

- Intervjuer med nøkkelpersoner for å forstå virksomheten og rapporteringsprosessen
- Intervjuer med nøkkelpersoner for å forstå selskapets prosess for å innhente informasjon, utarbeide og rapportere Saksforholdet i rapporteringsperioden
- Gjennomgang på stikkprøvebasis av beregningskriteriene mot metodene angitt i Kriteriene
- Analytiske handlinger av dataene og forespørsler til ledelsen om eventuelle vesentlige avvik identifisert
- Gjennomgang av forutsetningene som ligger til grunn for beregningene
- Sammenligning på stikkprøvebasis av data mot underliggende kildedata
- Sammenligning av presentasjonen av Saksforholdet med presentasjonskravene angitt i Kriteriene

Etter vår mening gir våre handlinger tilstrekkelig grunnlag for vår uttalelse. Vi har også utført andre handlinger vi vurderte som nødvendige etter forholdene.

Uttalelse

Basert på utførte handlinger og innhentet bevis er vi ikke blitt oppmerksomme på noe som gir oss grunn til å tro at vesentlige endringer skulle ha vært gjort i Saksforholdet for rapporteringsåret avsluttet 31. desember 2024 for at det skulle være presentert basert på Kriteriene.

Oslo, 5. februar 2025
ERNST & YOUNG AS

Attestasjonsuttalelsen er signert elektronisk

Kjetil Rimstad
statsautorisert revisor

Representantskapets vedtak om godkjenning av årsregnskapet for 2024

Norges Banks representantskap fattet følgende vedtak i møte den 20. februar 2025:

- Representantskapet tar hovedstyrets beretning for 2024 til etterretning.
- Representantskapet tar revisors beretning og uavhengig attestasjonsuttalelse på Norges Banks rapportering på utvalgte bærekraftsindikatorer til etterretning.
- Representantskapet godkjenner Norges Banks årsregnskap for 2024.
- Totalresultatet på 95,1 milliarder kroner disponeres i tråd med «Retningslinjer for avsetning og disponering av Norges Banks overskudd» ved at 40,0 milliarder kroner avsettes til kursreguleringsfondet og 55,1 milliarder kroner avsettes til overføringsfondet. Fra overføringsfondet overføres en tredjedel – 30,1 milliarder kroner – til statskassen.

Representantskapets uttalelse om hovedstyrets protokoller og tilsynet med banken

Representantskapet utarbeider i henhold til sentralbankloven en årlig rapport til Stortinget om tilsynet med Norges Bank. Rapporten for 2024 vedtas i møte den 28. mars 2025 og offentliggjøres ved oversendelse til Stortinget.

Norges Bank 2025

Design: TRY

Produksjon: Aksell AS

Bilder: Nils Stian Aasheim, Esten Borgos, iStock, Halvor Pritzlaff Njerne,
Simen Øvergaard og Billy Poh

